

RIM / V ZVEZI S POPOTRESNO OBNOVO V IRPINII

Neapeljski sodniki včeraj zaslišali Ciriaca De Mito

Tri ure zasliševanja - Pred sodniki tudi prefekt Pastorelli - Zaradi podkupovanja aretirali vodjo CL Marca Bucarellija

VOJMR TAVCAR

RIM - »Mislim, da sem pojasnil vse okoliščine in sem postavil v dvom, če ne povsem demantiral, hipoteze, na katerih je slonela obtožba. Zato sem sodnikom predlagal, naj arhivirajo postopek.« Bivši predsednik Krščanske demokracije Ciriaco De Mita je bil dokaj optimistično razpoložen, potem ko se je včeraj srečal z neapeljskimi sodniki, ki so mu naslovili jamstveno obvestilo v zvezi s popotresno obnovo v Irpinii. De Mita je skupno z direktorjem civilne zasluge pri notranjem ministrstvu prefektom Elvenom Pastorellijem osumljen izsiljevanja.

Sodniki so v okviru preiskave naslovili 15 zapornih nalogov raznim krajevnim upraviteljem, bančnim in drugim funkcionarjem. Na osnovi njihovih izsledkov naj bi

prav ti funkcionarji v sodelovanju z bivsim predsednikom KD od podjetnikov, ki so sodelovali v popotresni obnovi in nacrtu za reindustrializacijo Irpinie, izsilili jamstvene kopice ljudi v zameno za pospešitev postopka za priznanje državnih prispevkov. De Mita, ki je bil dobre tri ure na zaslišanju, je v pogovoru z novinarji dejal, da je pojasnil vse okoliščine. Glavno krivdo za sedanje težave s pravico je pripisal bivši parlamentarni preiskovalni komisiji (vodil jo je sedanjí predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro), ki naj ne bi ugotovila vseh okoliščin in dejstev, pač pa naj bi se zadovoljila z generičnimi obtožbami. V

nadaljevanju se je De Mita obregnil tudi ob Fiatovega poverjenega upravitelja Cesareja Romitiya in zavrnil njegove obtožbe o izsiljevanju podkupnin. Predsednik KD je bil navidezno miren, napestost pa je bruhnila na dan, ko so novinarji silili vanj z vse bolj ostrimi vprašanji, tako da je ob koncu enemu od njih zabrusil: »Niste javni tožilec, zato nimate pravice, da me zaslišujete«.

Veliko manj zgovoren je bil prefekt Pastorelli, ki pred zaslišanjem ni hotel govoriti z novinarji, po zaslišanju pa je naloge prepustil zagovornikom, ki so poudarili le, da so zahtevali arhiviranje postopka. Medtem ko sta De Mi-

ta in Pastorelli pričala pred javnim tožilecem, so karabinjerji v Neaplju aretirali podjetnika in predsednika nogometnega kluba Napoli Corrada Ferlaina, ki je obtožen podkupovanja v okviru popotresne obnove v Neaplju. Med drugim naj bi Ferlaino namenil 400 milijonov lir bivšemu demokratskemu poslancu Alfredu Vitu. Zaporni nalog za Ferlaina je bil podpisan že v torek, kaže pa, da se je podjetnik za en dan skril pri nekem sorodniku, da bi v tem času skupaj z odvetočki pripravil obrambno strategijo. Kmalu po aretaciji je bil Ferlaino odveden v kaznilnico Poggioreale, kjer se je začelo zasliševanje, ki je snoci še trajalo. Javnim tožilecem se je po nekaj urah pridružil tudi sodnik za preliminarno preiskavo Maria Aschettino.

Na drugem koncu Italije in sicer v Milanu, pa je podkupninska afera spet oplazila bivšega tajnika PRI Giorgia La Malfo. Včeraj je bil namreč objavljen zapisnik zasliševanja, med katerim je tajnik bivšega ministra za pošto Oscarja Mamija (tudi PRI) Davide Giacalone opisal, kako je zbiral podkupnine za ministra, del teh sredstev pa naj bi nato osebnost nesel na direkcijske stranke.

Končno je treba na podkupninski fronti omeniti še aretacijo voditelja Ljudskega gibanja (Comunione e liberazione) Marca Bucarellija v zvezi s podkupninami na rimski univerzi La Sapienza.

SLOVENIJA / ZARADI RESNE OKVARE

Krško nuklearko spet ustavili

Popravilo bo stalo več milijonov dolarjev



KRSKO, LJUBLJANA - Potem ko so jedrsko elektrarno v Krškem po dvotedenski zaustavitvi v ponedeljek ponovno vključili v omrežje, so jo morali včeraj, ko je v jutranjih urah dosegla polovično zmogljivost obratovanja, ponovno zaustaviti. Vzrok zaustavitve je bilo puščanje iz primarnega dela v sekundarni del elektrarne na uparjalniku stevilka 1, ki se je blizalo istemu obsegu kot pred stirinajstimi dnevi.

Kot je na tiskovni konferenci povedal državni sekretar za energetiko Boris Sović, so na podlagi analiz v torek ponoci s soglasjem uprave za jedrsko varnost sprejeli oceno, da ne kaže nadaljevati s povečevanjem moči in z vključevanjem v omrežje, saj je obseg puščanja takšen, da je potreben temeljit pregled. Prve ocene kažejo, da bo potrebna enomesna zaustavitev. Kaksne bodo posledice

ce ponovne zaustavitve elektrarne, glede na to, da ima elektrarna v slovenski elektroenergetski bilanci 21-odstotni delež? Kot je dejal državni sekretar za energetiko, se hidrološko stanje slovenskih rek v zadnjih dneh izboljšuje, zato bo treba ponovno pretehtati potrebe po uvozu energije.

Doslej so v elektrogospodarstvu izpad reševali tako, da so približno 40 odstotkov potrebne elektrike uvozili iz Švice, dodatnih 57 odstotkov so je proizvedli v termoelektrarnah v Sostanju in v Trbovljah, dva odstotka pa pridobili z redukcijami neposrednih odjemalcev.

Sović je se dejal, da bi bilo okvaro povsem neupravičeno povezovati s finančnimi težavami jedrske elektrarne.

Resda obstajajo precejšnji dolgovi, vendar ti po njegovih trditvah nikakor ne vplivajo na varnost elektrarne. Če pa bi bila cena električne energije takšna, da bi poravnala stroške, bi nekatera dela v zvezi z elektrarno potekala hitreje.

Do radioaktivnega izpusta na prehodu iz sekundarnega v primarni del elektrarne je sicer prišlo, vendar je ta, kot zatrjuje direktor jedrske elektrarne Stane Rozman, zanemarljiv. Stroški popravila, ki so nastali med dvotedensko zaustavitvijo, znašajo blizu pol milijona ameriških dolarjev, enomesečni remont pa naj bi po ocenah stal več milijonov dolarjev.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

V poslanski zbornici odobrena reforma RAI

Poslanska zbornica je včeraj odobrila zakon o reformi upravnega vrha državne radiotelevizijske ustanove. Eden od glavnih namenov reforme je zmanjšati »pritisek« strank na RAI, tudi s skrajšanjem števila članov upravnega sveta. Reformo bo zdaj moral odobriti še senat.

stran 2

Ali smo Slovenci res vsi enaki?

To vprašanje si v intervjuju postavlja mladi tržaški kandidat Stranke komunistične preno-ve za Pokrajino Trst Igor Canciani. Po njegovem je narodnost zelo važna, ne pa absolutna vrednota

stran 3

Sestava ocenjevalnih komisij za mature

Ministrstvo zašolstvo je v preteklih dneh potrdilo sestavo ocenjevalnih komisij za zrelostne izpite na slovenskih višjih srednjiholah na Tržaškem in Gorškem. Letos bo polagalo maturo skupno 164 kandidatov.

stran 3

Smrtna nesreča mladega Slovenca

V noči na sredo je v prometni nesreči v središču mesta umrl 26-letni Tržačan Boris Tavčar. S vožnjo motornim kolesom je nekaj po polnoči trčil v nasproti vozeči avtomobil in podlegel ranam med prevozom v bolnišnico. Njegova prerana smrt je brifko odjeknila zlasti v slovenski javnosti, saj je bil Boris Tavčar vesten uslužbenec slovenskega podjetja, pa tudi športnik, glasbenik in še kaj. Odlikoval ga je tudi vever značaj.

stran 4

Razstava o svilarstvu, tekstilni industriji in modi na Gorškem v 18. in 19. stoletju

V pokrajinskem muzeju na gradu bodo dre- vi, ob 18. uri, odprli obsežno razstavo o proizvodnji svile, na Gorškem, o modi ter o tekstilni industriji v obdobju od 1725 do 1915. leta. Razstavo je pripravilo vodstvo pokrajinskega muzeja, odprta pa bo do konca leta. Gorška je bila v osemnajstem in zlasti devetnajstem stoletju pomembno središče tekstilne industrije.

stran 8

Guadalajarskega škofa so ubili po »pomoti«

Kardinal Juan Jesus Posadas Ocampo je po vsemu sodeč prva ugledna zřev orjaškega prometa z mamili, ki ga bo še okrepil nedavno sklenjeni sporazum o svobodni trgovini med Mehiko, ZDA in Kanado (Nafta).

stran 24

Olympiqueu pokal prvakov



Marsejski Olympique je sinoči premagal Milan v tekmi za pokal prvakov z 1:0.

stran 21

NEMČIJA / MNOŽIČNE DEMONSTRACIJE PROTI SPREMENBAM

Nemški parlament spremenil sporni zakon o azilu



Na tisoče Nemcev je včeraj v Bonnu protestiralo proti novemu zakonu o političnem azilu, ki bi ga morali odobriti v parlamentu. Kljub množičnim manifestacijam so zakon le odobrili (Fotokolor AP) Obsirneje 8. strani

BLED / KONGRES PEN

Podrobna analiza političnega dogajanja na Balkanu

Prvi dan 26. mednarodnega srečanja pisateljev

BLED - Tu se je včeraj končal prvi »delovni« dan 26. mednarodnega srečanja pisateljev

Po uvodnih govorih in predpoldanski okrogli mizi, ki jo je vodil Adam Michnik (obsirneje o tem na kulturni strani), je včeraj popoldne prvi referiral Milos Mikel, predsednik mirovnega komiteja slovenskega Pena.

Po natančni analizi političnega dogajanja v Jugoslaviji na začetku 90. let je dejstvo, da se svetu ob bosanski vojni »ne mudi, ker se zgodovina ne ponavlja«, označil za napacno, kot ključen dokaz tesne zveze med srbskimi intelektualci in vojno pa je navedel misli Milana Komnenica in Braneta Crncevića prav za mirovno konferenco Pena konec prejšnjega desetletja. Prvi dan srečanja Pen se je zaključil s sprejemom za udeležence v vili Bled, ki ga je priredil predsednik republike Milan Kučan.

Tone D. Vrhovnik



Pisatelji se zbirajo (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

RIM / V POSLANSKI ZBORNICI Z VELIKO VEČINO GLASOV

Odobrena reforma upravnega vrha RAI

V upravnem svetu le pet članov - Manjši pritisk strank?

RIM - Poslanska zbornica je včeraj z veliko večino glasov odobrila zakon, ki spreminja stavo upravnih organov javne radijske in televizijske službe Rai. »Zahvaliti se moramo Silviu Berlusconi, ki je sklenil, da ob 20.30 prenaša tekmo med Milanom in Olimpicom in je tako prispeval k posopstivki razprave,« je z nekoliko ironije poudaril podpredsednik parlamentarne komisije za nadzorstvo na radiem in televiziji Mauro Paissan.

Tezko je reci, ali je k pospešeni razpravi res prispevala najvišja strast italijanskih poslancev, nedvomno pa je delo pospešila perspektiva, da bi se ob upocasnjenem delu seja nadaljevala tudi ponoči, dokler zakon ne bi bil sprejet. Za to se je odlocila prejsnji teden konferenca nacelnikov skupin, potem ko so misovci in Severna liga z obstrukcijo, del poslancev vecine pa z odsotnostjo mocno upocasnili pot zakona. Liga je včeraj umaknila vse svoje popravke, potem ko so predstavniki vladne koalicije in DSL pristali na resolucijo, ki je zavezovala vlado, naj preuci možnost, da se sedež ene od treh mrež premesti v Milan.

In prav ob tem predlo-





VOLITVE / KANDIDAT SKP ZA POKRAJINO TRST

Canciani: Slovenci naenkrat vsi enaki?

»Mladi morajo prispevati k spremembam družbe«

TRST - »Sprejel sem kandidaturu Stranke komunistične prenov, ker mislim, da moramo vsi, posebno mladi, po svojih močeh prispevati k preobrazbi družbe in k njenim političnim spremembam. Kandidatura za Pokrajino na listi SKP je zato zame povsem naravna stvar, saj sem rationski svetovalec te stranke, ki je tudi angžiran na drugih področjih, posebno na sportnem«. Tako je Igor Canciani utemeljil svojo kandidaturu za pokrajinski svet - predstavlja se v svetoivanskem okrožju, od koder je doma - na listi SKP, ki kandidira za predsednika Pokrajine Dennisa Visiolija.

Samostojna kandidatura SKP za predsedniško mesto prica o globoki razdeljenosti demokracije Trsta, ki očitno ni bil sposoben sprejeti izziva novega volilnega zakona, mehanizma, ki sili k zdruzevanju in ne - kot se je zgodilo pri nas - k se dodatni razpršenosti. »Da ni bil dosežen sporazum na levici je seveda obzvalovanja vredno, treba pa je tudi jasno priznati, da razlike med levicarskimi strankami niso namisljene, ampak konkretne, saj gre za zelo različna programska izhodišča.« Canciani pa je prepričan, da razdrobljenost ni sa-

Igor Canciani, kandidat SKP za tržaško Pokrajino

mo problem levice, ampak tudi desnice in nacionalistično usmerjene Trsta.

»V tej volilni kampanji se dosti govori o predsedniškem kandidatu Liste za Trst in PLI Sardosu Albertinija, pozablja pa se na fasiste, ki lahko v tej splosni zmede odnesejo največ konsenza. Desničarska ideologija je vse bolj aktualna v Trstu, drugod po Italiji in po vsej Evropi. Ljudje, posebno tisti, ki niso politično osveščeni, so zbegani, tako da na ulicah slisijo vse več ljudi, ki vzklikajo po redu in po

di tega, ker se Italija nahaja v tako hudi krizi, da postajajo vprašanja narodnih manjšin - in tudi naše zasluge - za nekatere žal drugorazredna vprašanja«. Nasa manjšina bi morala po Cancianijevem mnenju odločneje zahtevati svoje narodnostne pravice, a upoštevajoč tudi svojo specifiko in svojo zgodovinsko vraščenoost v tem narodnostno mešanem prostoru.

»Tisti, ki na nek način primerjajo nase situacijo položaju v Dolini Aosta in na južnem Tirolskem, ne pomislijo, da so tam razmere popolnoma drugačne od tistih, ki jih imamo npr. mi na Trzaskem. Nekateri bi hoteli na teh volitvah kar cez noč izbrisati pluralizem, ki nas je spremljal ves ta povojni čas, kot da bi bili Slovenci naenkrat vsi enaki«. Narodnost je važna, ne pa absolutna vrednota, zato je Canciani prepričan, da je politična bitka, ki sloni le na narodnem izhodišču, dokaj sibka osnova. »Slovenci smo člani te družbe, imamo probleme z nezaposlenostjo, s kri-zno vrednot in institucij, kar je po mojem vse povezano med sabo«, nam je ob koncu razgovora povedal se kandidat Stranke komunistične prenov za Pokrajino Trst Igor Canciani.

BENEČIJA / PROSLAVA

Petstoletnica cerkve-simbola pri sv. Kvirinu

SPETER - V soboto bodo v Spetru praznovali 500-letnico cerkve sv. Kvirina, ki je nekakšen simbol samostojnosti Beneske Slovenije.

Ob tej priložnosti bodo Studijski center Nediza, spetska župnija ter občine Speter, Skofja Loka, Idrija in Tolmin pripravili ob 20.30 v prostorih spetskega zupanstva posvet o votivnih cerkvah, kulturi in verski dediscini. Na njem bosta spregovorila prof. Tarcisio Venuti, avtor knjige »Le chiese votive«, in dekan iz Spetra Dionisio Mateucig. Na večeru bo nastopila pevška skupina iz Tolmina, prisotni pa bodo tudi zastopniki videmske Pokrajine in gorske skupnosti za Na-

diske doline.

Proslava, ki jo bodo uvedli s slavnostno maso, s pričetkom ob 19.30, bo priložnost, da bodo na primeren način obeležili pol tisočletja zgodovine spetske cerkvice.

Po Trinkovem zapisu, naj bi cerkva predstavlja prvo krščansko svetilce, ki je bilo postavljeno na beneskoslovenskih tleh. Cerkevica pa je znamenita tudi zaradi tega, ker so se pri njej shajali okoli kamnite mize pod starodavnimi slovenskimi lipami zastopniki vasi iz vseh treh dolin in tu razpravljali o deželnih stvareh, sodili prestopnike in hudodelnike ter ukrepali o javnem redu.

ČEDAD / VRSTA PREDVOLILNIH SREČANJ

Zveza Slovencev in kandidati

Prvo srečanje s kandidatko DSL Maro Černo - Molaro - Pogovor s predstavniki »La rete«

RUDI PAVSIC

ČEDAD - V zelji, da bi stranke in gibanja seznanila z odprtimi vprašanji nase narodnostne skupnosti, predvsem na Videmskem, je Zveza Slovencev iz videmske pokrajine pripravila v tem predvolilnem času vrsto srečanj s predstavniki strank.

Prvo na vrsti je bilo pred dnevi, ko so se Slovenci iz Benecije srečali z neodvisno kandidatko za deželni svet na listi DSL Maro Černo-Molaro. Ob tej priložnosti je predstavnik DSL podčrtala njeno prizadevanje v korist slovenske narodnostne skupnosti ter za razvoj obmejnih krajev na Videmskem.

Kandidatka se je kot hči emigrantov rodila v Svici in zato dobro pozna vprašanja izseljevanja in obubožanja slovenskih vasi v Beneciji. V Bardu je aktivna na več področjih, v zadnjem času pa se je posebej posvetila Centru za kulturne raziskave, ki je bil pobudnik številnih zanimivih prireditvev.

Odločitev, da kandidira za deželni svet, je nastala iz prepričanja, da se je treba tudi politično prizadevati v korist slovenskega človeka na Videmskem in za gospodarski in družbeni razvoj hribovitih območij.

Zastopniki Zveze Slovencev iz videmske pokrajine so na sedežu društva



Mara Černo - Molaro, kandidatinja DSL

Ivan Trinko sprejeli deželno predstavništvo gibanja »La Rete«, v katerem so bili deželni koordinator Fabio Persig ter deželni kandidati Enos Costantini, ki je nosilec liste, Laura Scelzo-Persig in Marino Visintini. Prof. Viljem Černo je zastopnikom političnega gibanja iznesel problematiko Slovencev na Videmskem ter jih seznanil z vrsto odprtih vprašanj, ki gredo od zaščitnega zakona, refinansiranja zakona za obmejna območja do vprašanja obstoja in razvoja dvojezičnega solskega centra v Spetru.

Zastopniki La Rete so

podčrtali potrebo po novih odnosih na obmejnem območju, ki naj slonijo na vrednotah prijateljstva in sodelovanja. V tem pogledu so podčrtali dejstvo, da je treba nadgraditi Osimske sporazume v viziji nastajajoče Evrope narodov. Dokaj kritični so bili do vseh tistih, ki umetno ustvarjajo klimo protislovenstva in ki se danes nasprotujejo zakonski ureditvi tega vprašanja. Glede tega so bili mnenja, da bi moral rimski parlament izglasovati okviri zakon, Dezela pa naj bi podrobno določila normative v korist nase skupnosti.

ZADNJI UKREPI CIAMPIJEVE VLADE

Socialne dajatve bo treba plačati tudi na honorarje sodelavcev

BORIS SIMONETA

TRST - Italijanska ekonomska ladjica se vse bolj potaplja v plavem morju morečega javnega primanjkljaja in odlaganje radikalnega zdravljenja te finančne raka-te tvorbe le se pogloblja agonijo pred neizbežnim bankrotom. To je diagnoza gospodarskih analitikov, ki so nas psihološko pripravili, da bomo morali pac prevzeti na pleca se nova breme-na. Novi predsednik vlade Ciampi je takoj povlekel na dan zasovraženo davčno sekiro in se do-datno oklestil javne izdatke (za 5 odstotkov so zmanjšali podporo ustanovnim institucijam in dodelitev prispevkov obci-

nam, skrcili so proračunska sredstva osrednje Hranilnice in posojilnice, ne bodo nadomestili učnega oseba, ki se upokoji), obenem pa so odredili višje prihodke davčnega značaja (ben-cin, prometni davek IVA in razne pristojbine).

Tokrat pa so posvetili posebno pozornost in vzeli na muho pokojninske socialne dajatve. Sprejeti so bili stire ukrepi, ki naj bi zavodu IN-PS navrgli 500 milijard lir:

1. Višje prispevke bo treba plačati za družinske pomočnice;

2. Obrtniki in trgovci bodo morali odsteti za odstotek višje zavarovalne prispevke (na podlagi vsega podjetniškega iz-trzka) za svoja pokojninska sklada, čeprav be-ležita dokajšen pozitiven saldo med dohodki in izdatki. Isto tako je po-skočil prispevek kmeč-kih zavarovancev;

3. Dokajšno osuplost je med profesionalci in vodstvenim osebjem povzročil sklep vprasilje-legitimnosti, da se pri državnih zakladnicah z 8-odstotnim bruto donosom zamrzne 15 odstotkov socialnih dajatev, ki jih vnovičjo zavarovalni zavodi teh kate-gorij. Prizadeti so med drugimi casnikarji, zdravniki, živinozdravniki, konzultenti za delo in voditelji podjetij, ki so zavarovani pri zavodu INPDAI;

4. Se bolj eksploziv-n naboj pa ima ukrep, ki nepricakovano nalaga

sodelavcem, od 1. junija 1993 dalje obvezno placevanje socialnih dajatev v korist zavoda INPS v visini 27, 27 odstotka na honorarje, ki jih kdorkoli prejema za katerokoli obliko sodelovanja. Točen domet tega tako obremenjujočega in inovatorskega predpisa bomo zvedeli v roku 90 dni, ko morajo sestaviti izvršilne norme. Vse-kakor je na dlani, da bodo posledice travmatično učinkovale na tako številčno obsežen krog sodelavcev in konzulen-tov, ne glede na dejstvo, ce so ze zavarovani ali pa ne. V klesce bodo skoraj zanesljivo prišli administratorji, sodelavci s »koordinirano in trajno pogodbo«, pridobitniki poslov, operaterji na področju samostojnih dejavnosti, ki nimajo svojega poklicnega sez-nama, se neprijavljeni sodelavci profesionalnih studijev, dopisniki casopisov in revij, nepremic-ninski konzultenti in finančni promotorji. Ta predpis naj bi veljal tudi za ze upokojene sodelav-ce in v primeru predca-sne upokojitve bi zaradi nezdružljivosti dveh dohodkov INPS lahko zacasno zamrznil iz-placevanje pokojnine.

Kot torej lahko ugotovi-mo, ta korektivni mini manever (se hušje priv-ijte vijaka nam obetajo za julij...) bi lahko imel za posledico razcvet »cr-nega dela« oziroma zvi-sanje cen storitev, kar bi seveda sprožilo inflacijsko spiralo.

VOLITVE

Boris Pahor o svoji kandidaturi na listi SSK

TRST - Pisatelj Boris Pahor je v izjavi za tisk utemeljil svojo kandidaturu na listi Slovenske skupnosti:

»Kot član vodstva mednarodne organizacije, ki se zavzema za ogrožene jezike in kulture, vsa leta ugotavljam, da so se ohranile na dostojni ravni samo tiste skupnosti, ki so bile zmogljive nastopiti samostojno. To drži za tiste ekonomsko in politično močne, kot sta na primer katalonska in baskovska v Spaniji ali valonska in flamska v Belgiji, pa tudi za druge, za korziško, za južno-tirolsko itd. In do-slej tudi za nase, ki je njeno identiteto potrjevala Slovenska skupnost. Posebne težave pa nastajajo zdaj, ko je v nevarnosti avtonomno predstavništvo slovenske stranke. Zato je naravno, da se ob nji zberejo vsi slovenski ljudje ne glede na nazor in na politično opredelitev ter tako pricao o obstoju slovenskega občestva. Pri tem imajo se posebno vlogo in dolžnost predstavniki kulture, ker nas je le-ta skozi stoletja reševala pred asimilacijo. In kot predstavnik kulture, kot pisatelj, kandidiram na listi Slovenske skupnosti, da s tem potrdim svojo - in nase - istovetnost.

Seveda kandidirajo slovenski ljudje tudi na državnih levicarskih strankah, ki se danes levijo ali pa so v razkroju, vendar imajo te stranke svoje interese, poleg tega pa so nas v odločilnih trenutkih pustile na cedilu, tako pri sestavi statuta za deželo Furlanijo-Julijsko krajino kakor pri statu-tu ta tržasko obcino- razen ene castne izjeme. Vsekakor pa vključitev v italijanske stranke ne pride v postev, ko gre za priznanje avtonomnega subjekta. Tega predstavlja samo Slovenska skupnost, kot v dolini Aoste Union valdotaïne ali v južnem Tirolu Südtiroler Volkspartei.

A ne glede na vse druge razloge so trenutki v zgodovini, ko posameznik in skupnost odločata spontano, po srcu in zato z gotovostjo, da sta sebi zvesta: zdaj smo v takem položaju, da odgovorimo na zahtevo zgodovine iz nesebičnega nagiba, to je iz zvestobe skupni identiteti.«

Ayala bo danes podprl Franca Codego

TRST - Znani palermški sodnik in trenutno poslanec PRI Giuseppe Ayala bo drevi sodeloval na volilnem shodu zavezništva za Trst v podporo kandidatu za predsednika Pokrajine Francu Codegi. Zborovanje bo ob 19. uri v hotelu Savoia Excelsior.

DSL: podprimo kandidaturi Budina in Marija Lavrenčiča

TRST - Slovenska komponenta DSL opozarja v ti-skovni noti, da imajo njeni kandidati za Deželo in Pokrajino Trst in Gorica najbolj realne možnosti za izvolitve. Seveda za to nujno potrebujejo glasove, kandidata za deželni svet Milos Budin (Trst) in Marijo Lavrenčič (Gorica) pa tudi preference. Volilec jih lahko izrazi le tako, da izpiše priimek kandidata.

Slovenski kandidat za deželni svet v Trstu, dolin-ski občinski odbornik Stojan Sancin medtem javno poziva prijatelje in somisljenike, naj oddajo preferenco Budinu, ki bo zelo dragocena za nje-govo izvolitev. Slovenska DSL napoveduje vrsto srečanj s predsedniškimi kandidatom za Pokrajino Codego, javno pobudo na načrtuje tudi intelektualci in razumniki, ki so izdelali dokument v podporo izvolitve Milosa Budina.

Volitve v FJK tudi na Radiu Koper

TRST - Volitvam v FJK je posvečen jutrisnji pogo-vor v slovenskem programu radia Koper. V od-daji bodo sodelovali Ivo Jevnikar (SSK), Sergij Li-povec (SKP), Milos Budin (DSL) in Dario Tersar, neodvisni kandidat na listi PSI. Oddajo bo vodila novinarka Mirjam MUZENIC.

Pogovor bo na sporedu jutri med 11. in 12. dopol-danske uro. Potekal bo v živo, poslušalci lahko v njem sodelujejo s klicem na radijsko telefonsko številko: 33012, za poslušalce iz zamejstva s predklicno: 003866.

Volilna zborovanja SSK

TRST - Slovenska skupnost bo imela nocoj ob 20.30 volilna zborovanja v Skednju, Nabrežini ter na Proseku. V Skednju (Dom J. Ukmarja) bodo govorili Aljosa Vesel, Peter Močnik, Lojze Debelis in Sergij Petaros. V Soševci hiši na Proseku Rafko Dolhar, Andrej Berdon in Henrik Lisjak, v Nabrežini (Grudnova dvorana) pa Ivan Peterlin, Samo Pahor in Maja Lapornik. Leteci shodi bodo v Lonjerju (ob 18. uri), na Katinari (18.30) ter ob 19. uri v Bazovici.

SOLSTVO / MATURE BO OPRAVLJALO SKUPNO 164 KANDIDATOV

Sestava komisij za zrelostne izpite

TRST - Ministrstvo za solstvo je v preteklih dneh potrdilo seznam maturitetnih komisij na slovenskih visjih sred-njih solah. Komisije bo-do tako sestavljene:

Zrelostni izpit na klasičnem liceju Primoz Trubar v Gorici in klasičnem liceju France Preseren v Trstu: pred-sednik Robert Petaros (docent na videmski univerzi); člani Majda Massera (učiteljice Slomsek - italijanscina), Luigia Krstancic (učiteljica Gregorčič - slovenscina), Slava Starc (znanstveni licej Prese-

ren - latinscina), Maria Luisa Cenda (znanstveni licej Preseren - zgodovina); notranja člana Kate-rina Faganel (klasični li-cej Trubar, Gorica) in Alenka Rebula (klasični licej Preseren, Trst).

Zrelostni izpit na znanstvenem liceju France Preseren: pred-sednik Bogomil Renner (ravnatelj klasičnega li-ceja Trubar v Gorici); člani: Marija Skerk (uci-teljica Slomsek - slo-venščina), Mariano Von-cina (poklicni zavod Cankar - italijanscina), Erika Lipicar (poklicni zavod Cankar - anglesci-

na), Cinzia Ostrouska (poklicni zavod Stefan - matematika); notranji člani: Majda Sancin (A razred), Boris Fabjan (B razred), in Neva Bizjak (C razred).

Zrelostni izpit na trgovskem tehničnem zavodu Ziga Zois in Od-delku za geometrije: pred-sednik Marija Scuka (do-cent na tržaski univerzi); člani: Adriano Pahor (poklicni zavod Cankar - slovenscina), Loredana Nanut (znanstveni licej Preseren - italijanscina), Giuseppe Princic (poklicni zavod Cankar - knjigovodstvo), Alessio

Lojk (tehnični zavod Ga-lilei (topografija); no-tranji člani: Cirilla De-vetti (A razred), Magda Jevnikar (B razred), Nid-dia Sivitz (C razred), Boris Iskra (oddelek za geo-metre).

Zrelostni izpit na poklicnem zavodu Jozef Stefan: predsednik Marijo Cernic (ravnatelj poklicnega zavoda Mattioni v Čedadu); člani: Anna Primozic (tehnični za-vod Galilei - slovensci-na), Elena Tercon (trgov-ski zavod Zois - ita-lijanscina), Donato Troha (znanstveni licej Preseren - matematika),

Davor Peceno (poklicni zavod Stefan - elektro-nika in elektrotehnika); notranja člana Nelida Ucmar (oddelek elektric-ne in mehanske indu-strije), Zorka Danieli (ke-mijsko-biološki oddelek »Projekt 92«).

Letos bo na sloven-skih visjih srednjih so-lah v Trstu in Gorici opravljalo maturo sku-pno 164 kandidatov (klasični licej Trubar 8, klasični licej Preseren 10, znanstveni licej Preseren 52, trgovski tehnični zavod Zois 67, poklicni zavod za indu-strijo in obrt Stefan 27).

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723, fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT.
financi in legalni 120.000 LIT., ob praznikih povsok 20%; mali oglasi 850 LIT. beseda; osmrtnice, zahvale in sozjala po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT. - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT.
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DJSTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG



NOVICE

Umrla je hči
Itala Sveva

Po dolgi bolezni je umrla v Trstu Letizia Fonda Savio, hčerka Itala Sveva in žena Antonia Fonde Savia. Bilo ji je 95 let. Imela je tri sinove, od katerih sta dva padla med drugo svetovno vojno v Rusiji, tretji pa je umrl v Trstu med osvobodilnim bojem. Sodila je med markantne osebnosti na področju kulture in bila referenčna točka za vsakogar, ki se je zanimal za življenje in delo pisatelja Itala Sveva.

Drevi »Stežice«
o bližnjih volitvah

O bližnjih volitvah in o nejasnih, težkih perspektivah, ki jih te nakazujejo, bo tekla beseda na drevišni 3. oddaji televizijskega niza TV Koper »Kam vodijo nase stežice«. Zaradi aktualnosti in pomembnosti dogodka je pričakovati, da bo prišlo v sejno dvorano zupanstva v Dolini nekaj več občinstva kot doslej, saj je snemanje javno, udeleženci pa lahko sodelujejo v razpravi s svojimi ugotovitvami, vprašanji in pogledi. Z voditeljem oddaje Marijem Čukom se bodo namreč pogovarjali nekateri slovenski kandidati na bližnjih volitvah. Snemanje se bo pričelo ob 19.45, oddajo pa bodo predvajali v nedeljo ob 18. uri.

Koncert v Mieli

V trzaskem gledališču Miela se bo začel drevi ob 20.30 koncert zmagovalcev letošnjega tekmovanja za nagrado »Lilian Caraiam«. Nastopili bodo Marco Feri (kitara), Ettore Michelazzi (flavta), Simona Zanella (kitara), Alessandro Vigolo (flavta), Mauro Bregant (kitara) in Alberto Zin (flavta).

Bicincittà tudi v Trstu

Prihodnjo nedeljo se bo odvijala v sedemdesetih mestih solidarnostna kolesarska tura Bicincittà, ki jo prireja zveza UISP (Unione Italiana Sport per Tutti). Izkupiček od vpisnine bodo namenili boju zoper multiplo sklerozo. V Trstu se bo karavana kolesarjev zbrala na Trgu Unità, od koder bo krenila ob 10.30. Vpis je možen pri pokrajinskem odboru UISP na Trgu Duca degli Abruzzi 3, tel. 362778. Pobuda bo izvenela obenem v poziv krajevnim oblastem, naj uredijo več mestnih kolesarskih stez.

Danes spet odprejo
kavarno Tommaseo

Danes ob 18.30 bodo ponovno odprli zgodovinsko kavarno Tommaseo na Nabrežju 3. novembra v Trstu, ki so jo zaprli lansko leto zaradi znane afere s prekupevanjem mamil. To sporoča družba Il Caffè z obvestilom, da bo pol ure poprej tiskovna konferenca. V kavarni bodo obnovili tradicionalno vzdušje, kakršnega ji je že davno tega vtisnila redna navzočnost intelektualcev, pesnikov, pisateljev in likovnih ustvarjalcev.

KRIZA / PO ODMRZNITVI ODLOKA O JAMSTVU ZA POSOJILLO

Problem škedenjske
železarne še ni rešen

Zdaj se bo treba boriti za dokončni obstoj obrata

»Odprava predhodne kontrole Računskega dvora nad ukrepi zakonske veljave, kot je poseg zakladnega ministrstva za jamstvo kredita škedenjske železarne v smislu 7. člena zakonskega odloka št. 143 od 15. maja letos, je dobrodošel, a obenem tudi primer, kaj vse se da do deseti s poenostavitvijo normativna o delovanju krajevnih uprav; toda napak bi bilo misliti da je zdaj problem železarne rešen,« je poudaril na včerajšnjem srečanju s škedenjsmi delavci načelnik skupine Demokratske stranke levice v deželni skupščini Ugo Poli in nadaljeval: »Nasa stranka je v deželni svetovi že aprila podčrtala nujno, da se med komisarsko upravo železarne slednji zagotovi likvidnost vsaj do konca leta. To pomeni, da mora deželna uprava - pred izbiro kaksne alternativne rešitve na krajevni ravni - med sestankom s pristojnimi vladnimi dejavniki v Rimu, ki je najavljen za prihodnje dni, močno pritisniti na zadolžena ministrstva, kakor to tudi sicer predvideva državni zakon v korist velikih podjetij v krizi. Kajti podjetje, ki ima probleme z likvidnostjo, spravlja v nevarnost tudi same delavce.«

Delegacija DSL s Polijem na celu se je sesla z le-temi dan potem, ko je poslanec Sergio Coloni sporočil komisariju železarne de Ferri, da je Računski dvor končno le odmrznil sklep zakladnega ministrstva, da bankam zajamci vrnitev posojila 34 milijard lir, ki bo omogočilo škedenjskemu obratu nadaljnje delo, obenem pa tudi redno izplačilo plac de-

lavecem (teh je 2.000). Do tega je prišlo, ker je Računski dvor javil, da preventivna registracija ministrskega dekreta ni več v njegovi moči; takšna registracija je lahko samo sukcesivna, kar pomeni, da je dekret polnoveljav.

Da vprašanje železarne s tem ni rešeno, je potrdil tudi komisar de Ferra: »Zdaj se je zaključilo eno dejanje in

treba se je začeti boriti za podaljšanje veljavnosti ministrskega jamstva se vse do konca leta.« Denar bodo obratu menda posodili Banca antoniana, Banco di Napoli, Cariplo in Banca nazionale del lavoro.

Sindikat je le zmerno zadovoljen: jamstvo za kredit pozdravlja, vodenju podjetja pa očita, da ni pripravilo še nobene sanacijskega načrta.

KRIZA / NA TRŽASKEM IN V DEŽELI

Zaradi afere s podkupninami pojdejo
na cesto tisoči gradbenih delavcev

Sodne preiskave zaradi podkupnin in siceršnje korupcije so tudi v Furlaniji-Juliji krajini tako rekoč zamrzile vse licitacije za oddajo javnih del v zakup gradbenim podjetjem. Lani je to povzročilo v vsej deželi 43-odstotno, samo na Trzaskem pa 72, 7-odstotno zredčenje zakupov; posledica tega bo, da bo ostalo na tisoče delavcev brez službe. To je povedal na tiskovni konferenci ob redni letni skupščini stanovske organizacije gradbenikov za trzasko pokrajino njen dosedajni predsednik Paolo Clementi s pripombo, da je tudi položaj na privatnem področju zaskrbljiv.

Gradbena podjetja so doslej sicer ohranila svoje organe neokrnjene, saj se končujejo dela, ki so jih dobila pred časom v zakup, toda omenjeni osip licitacij bo pahnil na cesto dobrih 40 odstotkov gradbincev, ki jih je zdaj vsega skupaj okoli 12.000

(pristeti pa jim gre še delavce v tvrdkah, ki delajo za gradbenike, s tem pa se stevilo vseh gradbincev povzpne za nadaljnjih 40 do 50 odstotkov).

Na vprašanje, kako to, da niso znali graditelji pravčasno prijaviti nezakonitih operacij, je geometer Clementi odvrnil, da lahko spregovori samo v imenu trzaskih podjetnikov in sicer z ugotovitvijo, da velikih javnih del niso nikdar neposredno zupali tukajšnjim podjetjem, ker pač niso na seznamih pooblaščenih za takšna dela. Trzaski podjetniki, je dodal Clementi, so se vanje vpletli le tako, da so se pridružili velikim, v vseh državem merilu znanim družbam. Z drugimi besedami: trzaski podjetniki nimajo ničesar opraviti s podkupninami, ker so se taki nečedni posli odvijali na višji ravni, torej med gradbenimi velikani in političnim svetom...

SMRTNA NESREČA V NOČI NA SREDO V CENTRU

Asfalt nam je vzel
mlado življenje

Žrtev je 26-letni Tržačan Boris Tavčar

Asfalt je spet terjal hud krvni davek v naših vrstah. V noči med tokom in sredo je v prometni nesreči v središču mesta v cvetu svojih mladih let umrl Boris Tavčar. Star je bil 26 let in vračal se je z motornim kolesom domov k Sv. Ivanu, kjer je stanoval pri starših v Drvo-redu Raffaele Sanzio 11. A doma ga niso ućakali. Zla usoda mu je dokončno prestregla pot le nekaj sto metrov pred ciljem.

Nesreča se je pripetila 20 minut po polnoči na križišču med ulicama Giulia in Bonomo. Boris je na sedlu prav tistega dne kupljene honde vozil po Ul. Giulia v smeri proti Sv. Ivanu. Z nasprotni strani pa je po Ul. Giulia prav tedaj privozil fiat uno in nameraval zaviti na levo v Ul. Bonomo. Avtomobil je upravljal 21-letna Monica Capuano, stanujoča v Ul. Ventura 25 v Trstu. Očitno dekle ni videlo motornega kolesa, ki je prihajalo z nasprotni strani. Trčenje je bilo neizbežno in silovito. Borisa je vrglo več metrov daleč in obležal je na asfaltu. Ko je prišel resilec Rdečega križa, je bil še pri življenju, toda že med prevozom v katinarsko bolnišnico je podlegel ranam. Na kraj nesreče so



Boris Tavčar

prišli tudi mestni redarji, ki vodijo preiskave o dinamiki incidenta. Zla usoda je utrgala Borisa zavedni slovenski svetoivanski družini, materi Ondini, očetu Adeliu in eno leto starejšemu bratu Aleksiju. Po obveznem solanju je Boris studiral na Trgovskem tehničnem zavodu Ziga Zoisa, stalno zaposlitev pa je našel leta 1989 pri pomorski agenciji Mediterraneana. »Vest o Borisovi smrti je med nas res brido udarila,« nam je povedal ravnatelj agencije Aljoša Zerjal. »Boris je bil tako poln življenja, da si clovek kar ne more predstavljati, da ga ni več. K

nam je prvič prišel se kot dijak na prakso. Ker se je lepo izkazal s svojo resnostjo in delovno učinkovitostjo, smo ga potem vzeli za stalno. Zelo ga bomo pogresali,« nam je vidno pretesen povedal ravnatelj Zerjal.

Da je bil Boris res poln življenja, so nam potrdili vsi njegovi znanci in prijatelji, s katerimi smo imeli možnost govoriti. To izhaja tudi iz številnih zanimanj, ki jih je Boris gojil. Se v dijakskih letih je začel igrati košarko pri Boru. Zdaj se tej dejavnosti že nekaj let ni več posvečal, vseeno pa je ohranil ljubezen do sporta in rad je zahajal v telovadnice. Poleg tega je dolga leta studiral harmoniko pri prof. Eljani Zajec na Glasbeni matici. Studija formalno ni dokončal, kot nam je povedala prof. Zajceva, pa je glasbo res ljubil in zelo rad je tudi nastopal.

Poleg tega je rad potoval in gojil posebno strast za motorje. Kot rečeno, je v smrt zapeljal s hondo, ki jo je kupil le nekaj ur poprej. Boris torej pušča za seboj veliko praznino, pa čeprav mu je bilo usojeno tako kratko življenje. Hudo prizade ti družini naše iskreno sožalje.

SODIŠČE

Prof. Pahor
bo vztrajal
da proces
premestijo
iz Trsta

Prof. Samo Pahor bo danes znova pred trzaskim prizivnim sodiščem, in sicer v zvezi z dogodki na glavni trzaski postji (16. februarja 1988 je Pahor nameraval izpolniti položnico v slovensčini, posegli so policijski agenti, ki so ga hoteli s silo odstraniti, med prerivanjem je agent dobil udarec in Pahorja so obtožili upiranja javnega funkcionarja in nasilnega dejanja). Zadnja obravnava pred prizivnim sodiščem je bila 11. marca letos, vendar je bila dokaj kratka. Odv. Bogdan Berdon je tedaj zahteval, da se Kasacijsko sodišče izreče, ce je politično ozračje v Trstu nenaklonjeno obtožencu. Zahteva je bila sprejeta, proces so prekinili in vse akte poslali v Rim, kjer bi bili morali sklepati 5. maja, vendar je Pahorjeva obramba zaprosila, da Kasacijsko sodišče razpravo odloži.

V pričakovanju sklepov Kasacije (ki je v zvezi s procesom o dogajanju pred cerkvijo sv. Antona novembra lani podobno zahtevo po premeštitvi prejšnji mesec zavrnila) je težko predvideti, za kaj se bodo danes odločili trzaski sodniki. Obramba vsekakor trdno vztraja pri svoji zahtevi, da proces nadaljujejo v drugem mestu: to stalisce bo utemeljila z novimi elementi. Ce pa italijanski sodniki ne bodo uslišali upravičenih zahtev, se bo prof. Pahor obrnil do evropske komisije in sodišča za clovekovce ter državljanske pravice v Strasbourgu.

SODIŠČE / PODKUPNINE

Vztrajne govornice
o novem
valu aretacij

Zatisje pred nevihto? Potem ko so v soboto z aretacijo Segheneja (PSI), Coslovicha in Tripanija (KD) ter inz. Del Monaca tudi v našem mestu preiskave o podkupninah dobile novega zagona, se je v sodnih, političnih in drugih krogih začelo postavljati vprašanje, kdaj bodo na vrsti še... ostali.

Del Monaca so po zaslisanju poslali v hišni pripor: sodnikom je sel na roko in jim povedal, kar so želeli vedeti, iz cesar ni težko sklepati, da je navedel razna imena. Ker so sodniki imeli na razpolago že pričevanje gradbenika Riccesija (tudi njega so po zaslisanju v Pordenonu spustili iz zapore), a prav to pričevanje naj bi

bila osnova zadnjih aretacij, so si preiskovalci verjetno ustvarili dokaj jasno sliko o raznih protizakonitih operacijah pri večjih javnih delih (podvodna napeljava, nogometni stadion, cistična naprava, bolnica, hitra cesta, upepeljevalnik).

Medtem ko Coslovich in Segheneja vztrajno zavračata kakršnokoli odgovornost, pa je Tripani že priznal, da je prejel okrog sto milijonov lir, ki so končali v strankino blagajno. Včeraj ga je znova zaslislal namestnik državega pravdnika De Nicolo, zasliševanje pa se je zavleklo, tako da vse do zaključka redakcije nismo izvedeli, kaj je ravzaprav povedal sodniku.

ŠOLSTVO / EVROPSKI DAN ŠOLE

Dijaku zavoda Žiga Zoisa
pomembno priznanje

Trgovski tehnični zavod Ziga Zoisa je včeraj dopoldne razveselila vest o podvigu enega od njegovih dijakov. Evropsko središče za vzgojo (CEDE) je vključilo slovenskega dijaka Antonia Giacomina v »italijansko dijaško reprezentanco«, ki si bo julija privoščila teden dni oddiha na Nizozemskem. Giacomini bo odšel na počitnice skupaj z 21 dijaki iz vse države, potovanje pa si je »prislužil« s prispevkom, ki ga je izdelal ob Evropskem dnevu sole.

Dijak, ki je na nedavnem Dijaskem obmejnem srečanju Primorske v Tolminu osvojil prvo nagrado za najboljši literarni prispevek, je sodeloval na natečaju z videokaseto o Trstu v obdobju 1920-1992. Na kaseto je posnel časopisne vesti iz trzaskih dnevnikov in tudi druge posnetke, ki pričajo o razburkanosti medvojni in povojni zgodovini mesta v Zalivu. Njegovo zamisel je ocenjevalna komisija odlično ocenila, kar mu je tudi odprlo vrata... Nizozemske.

DOLINA / PD V. VODNIK

Pesem ob studencu
v počastitev
115-letnice društva

MePZ Primorec-Tabor in Marij Čuk

DAMIANA OŦA

Ob letosnjem praznovanju 115-letnice ustanovitve društva si je odbor KD Valentin Vodnik iz Doline zamislil vrsto drobnih kulturnih utrinkov, ki se občinstvu predstavljajo posejani v vsej družestveni sezoni in ki naj bi tako dlje v času nadomestili običajno enkratno in večjo kulturno proslavo. Po vrsti večernih srečanj ob predavanjih o značilnosti vasi in sirse okolice, po prireditvi ob dnevu slovenske kulture in tradicionalni razstavi krajevnih likovnih umetnikov v okviru majence se v Dolini na pobudo domačega društva obeta nekoliko neobičajen kulturni večer, posvečen pravzaprav v prvi vrsti slovenski pesmi, peti in pisani ozioroma govorjeni. Tako bo jutri zvečer, ob 21. uri, na vrsti Pesem ob studencu, v kateri bo glavno vlogo odigral MePZ Primorec-Tabor s celovečernim koncertnim sporedom, slovensko ljudsko in umetno pesem pa bosta povezovala vezna misel dolinskega pesnika in književnika Marija Čuka in pa izbor slovenskih poezij, ki jih bo občinstvu podajal Danijel Malalan.

Kraj jutrišnje prireditve je studenec sredi Doline, ki mu vascani pravijo Koluza: le-ta ponuja vabljiv in sugestiv naravni okvir, ki je med drugim dodatno spodbudil ta nekoliko

»drugacen« kulturni večer. Poleg letosnjega obhajanja 115-letnice se je v snovanju pobude vdahnila se želja, da bi s tovrstnimi dogodki ovrednotili tako značilne in mikavne, pa tudi dokaj zbrane vaske koticke.

Dolinska Koluza bo torej jutri zvečer, ob sončnem zahodu zazivila v pesmi: celovečerni koncert, s katerim se MePZ Primorec-Tabor pod vodstvom zborovodje Matjaža Socka prvič predstavlja zamejskemu občinstvu, obsega skladbe slovenskih avtorjev. V prvem delu so umetne skladbe na tekste slovenskih pesnikov (gre opozoriti med drugim na krstno izvedbo uglasbitve Pavčkove »Pravijo: imeti« dolinskega glasbenika Ignacija Ote). Drugi del pa je posvečen slovenski ljudski pesmi in s tem tudi Vremšakovi prireditvi Ziljske očetvi. Za gostitelje je to morda priloznost, da spet obudijo koncertno ponudbo, ki jo je KD Vodnik dolgo let udejanjalo z Junjskimi večeri. Se posebno za dolinski moski zbor pa je jutrišnja Pesem ob studencu nov korak k zbližanju z vasio in sorodnimi skupinami: prva pobuda je bilo gostovanje kriskega MoPZ Vesna ob Prešemovem dnevu, sedaj je na vrsti MePZ Primorec-Tabor. V vsej tej želji po prijateljstvu pa so prvi na vrsti vascani Doline.

TREBČE / NEKOČ JE ZAUDARJAL ŠIROM PO KRASU

Trebenški »škovacon« čaka
na dokončno bonifikacijo

Domači jusarski odbor si prizadeva za izpeljavo del

MARJAN KEMPERLE

Se mar se spominjate trebenskega »škovacona«? Konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let je bil znan sirom po Krasu, seveda bolj zaradi smrada, ki je zaudarjal v nosnice, kot pa zaradi njegovega družbenega pomena odlagalisc smeti in odpadkov. Bil je tako znan, da je celo »zmagal« na Kraskem pustu na Opcinah. Zmaga takrat (teklo je leto 1971) ni sla legitimnemu »lastniku« - Trebencem, pač pa njihovim sosedom Banovcem, ki so si premeteno prislužili zmago s »sposojeno« Podgano.

Odtlej sta pretekli več kot dve desetletji. Leto po »podganski zmagi« na Opcinah je Obcina (trzaska) končno začela z zasuvanjem smetišca. »Skovaconu« je tako po 16 letih delovanja (od leta 1956 do leta 1972) odklenalo.

V nekaj letih so zemljišče na meji med trebenskim in banovskim jusom prekrili. Prekritje pa ni bilo enakomerno: ponekod je ostal nekaj metrov visok kucelj,



Območje »škovacona« naj bi v kratkem popolnoma bonificirali (f. Krizmančič/KROMA)

drugod le meter, ponekod pa so še vidni ostanki smetišca. Odpadki so se začeli s časom tudi sesadati, kar je se bolj vzvalovilo tamkajšnje območje.

Trebenskim jusarjem taka zasilna rešitev ni bila po godu. Zato so se odločili, da izkoristijo možnosti, ki jih ponuja deželni zakon št. 16 iz lanskega leta o izboljšavah in bonifikacijah

smetišč in odlagalisc. V ta namen so se vzpostavili stik s podjetjem Tecpram, ki je pred leti že opravilo podobno bonifikacijo v dolinski občini. Cilj tega posega je jasen: območje bivšega »škovacona« bi morali najprej sondirati, da bi ugotovili, ali ni mogoče v notranjosti škodljivih snovi in ali so tla trdna; zatem naj bi nanj nanесли kamenje, izkopanine

in odpadni gradbeni material in ga nato poravnali. Na tako bonificirano zemljišče naj bi nato posadili drevesa in celo uredili kal, da bi območje res zopet naravno zazivel.

Trebenski jusarski odbor se je obrnil tudi na Pokrajino. Le-ta je skupaj s podjetjem Tecpram predlagala rok treh let za izpeljavo predvidenih bonifikacijskih del, kar bi jusarjem seveda ustrezalo. Pred začetkom del pa mora jusarski odbor dobiti se odgovor komisarja za jusarska zemljišča, ki mora izdati dovoljenje za »vstop na zemljišče«. Brez tega dovoljenja ni mogoče začeti del za preverjanje terena, brez teh predhodnih izvidov pa tudi ni mogoče začeti z dokončno bonifikacijo trebenskega »škovacona«.

O kabinah za elektriko in plin

Na zadnjem sestanku trebenskih jusarjev, ki je bil pretekli četrtek v Ljudskem domu v Trebah, je bil govor o dveh javnih objektih, ki neposredno zadevajo vascane: kabini električne napeljave in kabini za plin. Električna kabina »pri Kalu« je že dalj časa dotrajana, tako, da so jo morali nadomestiti z namestitvijo dveh »zacasnih« kabin. Staro kabino bi morali porusiti in zgraditi novo, a kaj ko se je pri tem že spet zataknilo. Trebenci že 8 mesecev

kakajo, da jo porusijo, a Trzaska občina se ni izdala podjetju ACEGA, ki je lastnik kabine, dovoljenje za porusenje...

Kabino za plin bodo zgradili v začetku vasi (proti Padricam) na jusarskem zemljišču ob »cesti za Jeplenco«. To območje so si »izborili« sami domaćini, ki so se ostro uprli prvotnemu predlogu, po katerem bi morala stati nova kabina v vasi, »pri Pilu« za trebensko osnovno solo.

SKLAD MITJA ČUK

Ali je vzgoja res predvsem ženska zadeva?

JELKA ČVELBAR

V družinskem vsakdanjiku, v katerem so tudi majhni otroci prav gotovo doživimo tudi čas, ko se zdi, da je otroku oče odveč.

Otroku na primer ne uspe, da bi pospravil svoje lego kocke v skatlo, očka se mu ponudi, da mu bo pomagal, toda on tega noče in noče: »Mama mi bo pomagala!«, cvili in odrija očeta. Vsakokrat ko zeli očka pomagati svojemu otroku, ga ta odrija. Lahko ga celo zapodi: »Pojdi proč!« ali »Zakaj nisi ostal v svojem uradul«.

Očetu je seveda hudo, včasih se zneša nad zeno, mamec, da je vsega ona kriva, ko pa je z otrokom taka povsod-navzoka-»kklja«. Največkrat pa se oče žalostno umakne v svoj kotiček, čeprav bi se morda raje igral s svojim otrokom ali odšel z njim kolesarit.

Ali je potemtakem vzgoja res predvsem ženska zadeva?

Na to odgovarjajo strokovnjaki nikalno. Vzgoji lahko pripisujemo le žensko vlogo, če dovolimo, da se prepričanja uklesajo v stare kliseje, ko je bilo to delo za moske in ono za ženske. Sodobni način življenja in stvaren pogled na pravice in dolžnosti moskih in žensk v družini in pri vzgoji, pa nam ne dovoljmeta nikakršnega popuscanja starokopitnosti.

Psihologi menijo, da dajejo otroci v tem ali onem starostnem obdobju prednost temu ali onemu izmed staršev glede na razvoj njihove lastne osebnosti. Nekateri izvedenci si večjo ali manjšo priljubljenost

enega izmed staršev se vedno razlagajo z Ojdipovim kompleksom.

Otrok namreč med četrtem in šestim letom starosti doja, da obstajata dva spola, in da sam pripada enemu izmed obeh. Na nek način se »zaljublja« v tistega izmed staršev, ki je nasprotnega spola, in gleda na drugega izmed staršev kot na neke vrste tekmeča.

Seveda se vsi psihologi ne strinjajo s tem, kajti mnogi zastopajo drugačno prepričanje. Majhen otrok se ze zelo zgodaj zave, kako tesno in ekskluzivno je razmerje med mamo in očetom, in začne iz strahu, da bi v tem čustvenem razmerju ne bilo prostora zani, enega izmed staršev izrivati.

Taka neprijetna situacija ni trajna. Vsaka starostna doba ima svoje posebnosti, kmalu pa te minejo in pridejo na vrsto druge. Lahko se prav kmalu zgodi, da bo otrok, ki je bil do nedavnega popoln mamin privrženec, čez noč izbral za ljubljeno očeta. Za predolske otroke pa je se posebej značilno, kakor smo že večkrat poudarili, da se identificirajo s staršem svojega spola. Pravzaprav bi lahko rekli, da po njem povzemajo vse: početje, način obnašanja... Tako jemljejo deklice pri svojem početju za zgled mamo, dečki pa očeta.

Ker pa se otrok razvija po fazah, se prav lahko zgodi, da se nekaj časa zgleduje po mami, nato pa nekaj časa po očetu. Kajti s tem, da prehaja meje vnaprej določenih modelov svojega spola, išče pot v svojo moško ali žensko vlogo. To

iskanje je pri nekaterih otrokih izredno izrazito in pri teh je vidno odklanjanje enega izmed staršev.

Seveda je obnašanje sinov in hčera, pa tudi staršev odvisno tudi od dejstva, koliko otrok je v družini. Starsi, ki imajo po več otrok, dobro vedo, da se ne morejo enako vziveti v čustvovanje slehernega od njih.

Med faktorji pa, ki vplivajo na to, katerega izmed staršev bo otrok odrival, je nezanemarljivo vprašanje navzočnosti. Strokovnjaki soglasno zatrjujejo: otroci potrebujejo navzočnost staršev. To pa predvsem pri majhnih otrocih pomeni, da bodo najverjetneje izbrali za svojega ljubljeno tistega izmed staršev, ki ga bolj pogosto vidijo doma. Ta pa je ponavadi in najpogosteje mati, neglede na vse emancipacijske težnje in prizadevanja.

Morda bi bilo v pomoč, ko bi tudi očetje prispevali k opravljanju vseh tistih malih vsakdanjih družinskih in hišnih opravil, ki jih otroci potrebujejo za to, da bi začutili pripadnost nečemu in nekomu.

Pri tem pa seveda ne gre za to, da bi se moral, denimo, oče vsiljevati v te utečene rituale med materjo in otrokom, nasprotno: koristnejše bo, če bo z otrokom počel nekaj čisto novega, ki bo samo njuno. Nedvomno bo tudi mati s tem veliko bolj zadovoljna: oče in otrok se bosta bolje in globlje spoznavala, ona pa bo lahko medtem posvetila spokojnih pet minut svojemu najljubšemu opravilu.

KD RDECA ZVEZDA in KINOATELJE

prirajata pod pokroviteljstvom občine Zgonik danes, ob 20.30 v Salezu "2. SRECANJE S SLOVENSKE FILMOM"

Predstavitve treh kratkometražnih filmov iz letosnjega "Film Video Monitor": Metod Pevec - Vse je pod kontrolo; Miran Zupancic - Oci Bosne; Mitja Movljan - Sabajev.

Vabljeni

DRUŠTVO NARAVOSLOVCEV IN TEHNIKOV "T. Penko"

obvešča, da iz tehničnih razlogov odpade izlet napovedan za nedeljo 30. maja.

Sonnino 4, Mazzinijev drevored 1 (Milje). SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnunejše primere.

NOCNA SLUŽBA Lekarna odprta ob 20.30 do 8.30

Largo Sonnino 4 (tel. 726835). Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure. Hitra pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - Danes dvorana rezervirana. Jutri "Fiorile", r. Paolo in Vittorio Taviani.

EXCELSIOR - 18.15, 20.15, 22.15 »Un giorno di ordinaria follia«, r. Joel Schumacher, i. Michael Douglas, Robert Duvall.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.45, 19.50, 22.00 »Lezioni di piano«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter.

NAZIONALE 1 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Sister act«

NAZIONALE 2 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abbatantuono.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Ma-

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK, 27. maja 1993 AVGUŠTIN

Sonce vzide ob 5.22 in zatone ob 20.42 - Dolžina dneva 15.22 - Luna vzide ob 11.16 in zatone ob 1.00.

Jutri, PETEK, 28. maja 1993 GERMAN

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25 stopinj, zračni tlak 1013 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 60-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 21,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Daniele Grison, Andrea Zudich-Ruan, Lorenza Palermo, Daniele Mucchiut, Giulio Scrimali, Tatiana Cogole, Roberto Palmisano, Elisa Verzier.

UMRLI SO: 22-letni Vanja Race, 71-letni Natale Samec, 72-letni Taddeo Linke, 90-letni Romano Santorini, 88-letni Antonio Varin, 84-letni Ero Pamparin, 96-letna Giuseppina Venturini, 86-letna Marija Zerjal, 61-letna Antonia Maria Fanna, 71-letni Nazario Maier, 64-letna Ederina Costanzo, 65-letni Mario Buttinar, 86-letni Ermanno Gulli, 82-letni Ottavio Simonetto, 87-letni Zennone Ferneti, 71-letni Giuseppe Sillani, 93-letni Anita Balestra, 94-letna Antonia Matelich, 56-letni Ferruccio Samitz.

LEKARNE

Od ponedeljka, 24., do nedelje, 30. maja 1993 Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg S. Giovanni 5 (tel. 631304), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Mazzinijev drevored 1 - Milje (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnunejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg S. Giovanni 5, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Largo

Kje se boste zabavali

Jutri, 28. in v soboto 29. t.m.?

V Boljuncu seveda.

Nadja in Natasa vas vabita na "Praznik piva" v Bar Rosandra.

Jutri vas bo zabaval ansambel Rosandra Popic Band, v soboto pa ansambel Anti-Stress.

gnificat», r. Pupi Avati, i. Luigi Deliberti, Arnaldo Ninchi, Dalia Lahav.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Un'incantevole aprile«, i. Mirand Richardson.

GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Proposta indecente«, i. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La scorta«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.

EDEN - 15.30, 22.10 »Baby, la figlia libidinosa«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 18.00, 20.00, 22.00 »Alive - Sopravvissuti«, r. Frank Marshall.

LUMIERE - 18.00, 20.00, 22.00 »Il pasto nudo«, r. David Cronenberg, prepovedan mladini pod 18. letom.

ALCIONE - 18.00, 20.15, 22.00 »Il grande cocomero«, r. Francesca Archibugi, i. Sergio Castellito, Anna Galiena.

RADIO - 15.30, 21.30 »La magiorata orale«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNI AKADEMIJI svojih gojencev v Muzeju Revoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Vljudno vabljeni!

TV KOPER vabi občinstvo na javno snemanje 3. oddaje "Kam vodijo naše stezice", ki bo danes, 27. t.m., ob 19.45 na dolinskem zupanstvu. Tokratna tema-

OB 3. FESTIVALU SLOVENSKE POPEVKE, ki bo predvidoma v prvi polovici decembra 93 razpisuje SKD Barkovlje NATECAJ ZA IZVIRNO SLOVENSKO POPEVKO. Za vse informacije tel. na št. 363452 ali 415797 v poslovnih urah.

KD "F VENTURINI" vabi na zaključno društveno prireditev, ki bo v soboto, 29. t.m., ob 20. uri na prireditvenem prostoru na Krmenici.

VZPI-ANPI, ANEC in ANPPI trzasko pokrajine vabijo na zalno proslavo v spomin 10 talcev obešenih pred 49-letji, ki bo v nedeljo 30. t.m., ob 11. uri ob spomeniku na travniku pri prosekci železniški postaji. Sodelovanje bodo domače kulturne ustanove. Govorila bosta predstavnik VZPI-ANPI tovariša Skrlj Franc in Baccichi Silvano.

IZLETI

Sekcija VZPI-ANPI in Partizanski klub Boljunc organizirata, ob 48-letnici osvoboditve, v soboto, 5. junija izlet v Idrijo na ogled Muzeja stare rudniške opreme in v Cerkljo na ogled Muzeja NOB in obnovljene bolnice Franja. Vpisovanje v prostorih Partizanskega kluba v Boljuncu. Informacije tel. 228378 ali 228050.

Klub prijateljev vabi v četrtek, 3. junija na zanimiv izlet po Istri "Po poteh učencev sv. Cirila in Metoda" (Roč, Hum in Draguc). Vpisovanje pri Fortunatu v Ul. Paganini 2 v Trstu.

KD Primorsko Mackolje

isprejemanja osmrtnic, sožalij, čestitk, oglasov in raznih brezplačnih obvestil za objavo v Primorskem dnevniku za naslednji dan:

vsak delavnik 8.30 - 12.30 PUBLIEST - Tel. 7796611

samo osmrtnice in sožalja tudi popoldne od 13.30 do 17.00:

ob sobotah 13.30 - 17.00 redakcija Primorskega dnevnika

Tel. 7796600

tika: VOLIVE IN SLOVENSKI KANDIDATI.

TABORNI OGENJ s kulturnim in zabavnim sporedom - Taborniki Rodu modrega vala organizirajo jutri, 28. t. m., ob 21. uri Taborni ogenj v Zelenem centru na Tomazu pri Vrhpoljah (Kozina). Informacije dobite v Dijaskem domu, tel. 573141.

TRZASKA KNJIGARNA vabi jutri, 28. t. m., ob 17.30 na predstavitev knjige prof. dr. Borisa Peterinje »Razpota slovenske proze«. O delu bo spregovorila pisateljica Ivanka Hergold. Vabljeni!

SKD BARKOVJE - Ul. Cerreto 12 vabi jutri, 28. t.m., na predavanje dr. Maria Gregorica o PRAVLNI UPORABI PESTICIDOV. Zacetek ob 20. uri.

KD VALENTIN VODNIK iz Doline prireja jutri, 28. maja, ob 21. uri na "Kozluzi" v Dolini ob 115-letnici ustanovitve večer PESEM OB STUDENCU-koncert MePZ Primorac-Tabor ob besedi Marija Cuka in slovenski poeziji.

PD MACOLJE priredi 28., 29., 30. in 31. t. m. tradicionalni PRAZNIK CESENIJ z dobro založenimi kioski in bogatim kulturnim programom.

KD I. GRBEC prireja CLANSKI VEČER v nedeljo, 30. t. m., ob 18. uri v društvenih prostorih v Ul. Servola 124. Nastopila bosta ZPZ I. Grbec pod vodstvom Ignacija Ote in Pavel Biancuzzi, gojence klavirskega oddelka sole GM-skedenjske podružnice. Vabljeni člani in prijatelji!

SKD TABOR - Općine - Prosvetni dom. Od 1. do 11. junija 1993 razstavlja akvarele EDI ZERJAL. Odprtje razstave v torek, 1. junija 1993, ob 20.30. Predstavitve Boris Zuljan. Na večeru sodeluje kvartet gojencev GM: Rafaela Petronjo in Ambra Cossutta-violini, Aleksander Sluga-celo, Aljosa Starc - cembalo. Sola Marko Biteznik. Vabljeni.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB in Mladinska sekcija SKD prireja v soboto, 29. t.m., ob 18.30 v Ul. Donizetti 3, srečanje z mladimi predstavniki južnotirolske manjšine na temo: MANJŠINA-VEČINA IN M L A D I N S K A VPRASANJA. Vabljeni v velikem številu.

OBVESTILA

OSMICO je odprta pri Mariji v Logu št. 1

OSMICO ima odprto Walter Pertot v Nabrezini št. 10.

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprost št. 18

V PREBENEKU sta odprla osmico Boris in Gabriella. Cenjenim gostom se priporočata za obisk.

OSMICO so odprli pri Batkovi - Repen 32

OSMICO ima odprto Marjo Milic v Repnici 39.

OSMICO ima odprto Just Skerlj v Salezu 44.

OSMICO je odprl Stanko Milic v Zgoniku.

OSMICO je odprl Alfredo Brajnik, Domjo 172. Toči belo in črno vino, tel. št. 281244.

V STANDEZU je Stanko Marušič odprl osmico. Toči belo in črno vino ter nudi domač prigrizek.

OMICO je odprl Mario Pahor v Jamljah, Zupanciceva 8. Nudi prijetno domačo kapljico in prigrizek.

Osmico je odprl Radovan Semec v Prečniku.

PRODAM flat pando 750 CL, letnik '89, prevoženih 50.000 km, v odličnem stanju. Tel. 228338 v večernih urah.

PRODAM gume za fiat ritmo, v dobrem stanju. Tel. 0481/78188 ob uri kosila.

PRODAM profesionalno flavto, tri leta staro, znamke Jamaha YFL221S. Tel. št. 327240.

NUJNO ISCEMO stanovanje v najem v Dolini ali bližnji okolici. Tel. 228152.

NUJNO iscem delo kot zidarski pomočnik. Tel. 0481/78188 v večernih urah.

DIPLOMIAN psiholog isče primerno zaposlitev. Tel. št. 364231.

SLOVENSKA DRUŽINA isče hiso v okolici Trsta ali na Krasu. Tel. št. 910142.

KAROSERIJA in avtomehanična delavnica Gustin - Ul. Carsia 45, Općine isče resnega in izkušnega avtočarja za takojšnji sprejem v službo.

OSMICO je odprta pri Mariji v Logu št. 1

OSMICO ima odprto Walter Pertot v Nabrezini št. 10.

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprost št. 18

V PREBENEKU sta odprla osmico Boris in Gabriella. Cenjenim gostom se priporočata za obisk.

OSMICO so odprli pri Batkovi - Repen 32

OSMICO ima odprto Marjo Milic v Repnici 39.

OSMICO ima odprto Just Skerlj v Salezu 44.

OSMICO je odprl Stanko Milic v Zgoniku.

OSMICO je odprl Alfredo Brajnik, Domjo 172. Toči belo in črno vino, tel. št. 281244.

V STANDEZU je Stanko Marušič odprl osmico. Toči belo in črno vino ter nudi domač prigrizek.

OMICO je odprl Mario Pahor v Jamljah, Zupanciceva 8. Nudi prijetno domačo kapljico in prigrizek.

Osmico je odprl Radovan Semec v Prečniku.

PRODAM flat pando 750 CL, letnik '89, prevoženih 50.000 km, v odličnem stanju. Tel. 228338 v večernih urah.

PRODAM gume za fiat ritmo, v dobrem stanju. Tel. 0481/78188 ob uri kosila.

PRODAM profesionalno flavto, tri leta staro, znamke Jamaha YFL221S. Tel. št. 327240.

NUJNO ISCEMO stanovanje v najem v Dolini ali bližnji okolici. Tel. 228152.

NUJNO iscem delo kot zidarski pomočnik. Tel. 0481/78188 v večernih urah.

DIPLOMIAN psiholog isče primerno zaposlitev. Tel. št. 364231.

SLOVENSKA DRUŽINA isče hiso v okolici Trsta ali na Krasu. Tel. št. 910142.

KAROSERIJA in avtomehanična delavnica Gustin - Ul. Carsia 45, Općine isče resnega in izkušnega avtočarja za takojšnji sprejem v službo.

OSMICO je odprta pri Mariji v Logu št. 1

OSMICO ima odprto Walter Pertot v Nabrezini št. 10.

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprost št. 18

V PREBENEKU sta odprla osmico Boris in Gabriella. Cenjenim gostom se priporočata za obisk.

OSMICO so odprli pri Batkovi - Repen 32

OSMICO ima odprto Marjo Milic v Repnici 39.

OSMICO ima odprto Just Skerlj v Salezu 44.

OSMICO je odprl Stanko Milic v Zgoniku.

OSMICO je odprl Alfredo Brajnik, Domjo 172. Toči belo in črno vino, tel. št. 281244.

V STANDEZU je Stanko Marušič odprl osmico. Toči belo in črno vino ter nudi domač prigrizek.

OMICO je odprl Mario Pahor v Jamljah, Zupanciceva 8. Nudi prijetno domačo kapljico in prigrizek.

Osmico je odprl Radovan Semec v Prečniku.

PRODAM flat pando 750 CL, letnik '89, prevoženih 50.000 km, v odličnem stanju. Tel. 228338 v večernih urah.

PRODAM gume za fiat ritmo, v dobrem stanju. Tel. 0481/78188 ob uri kosila.

PRODAM profesionalno flavto, tri leta staro, znamke Jamaha YFL221S. Tel. št. 327240.

NUJNO ISCEMO stanovanje v najem v Dolini ali bližnji okolici. Tel. 228152.

NUJNO iscem delo kot zidarski pomočnik. Tel. 0481/78188 v večernih urah.

DIPLOMIAN psiholog isče primerno zaposlitev. Tel. št. 364231.

SLOVENSKA DRUŽINA isče hiso v okolici Trsta ali na Krasu. Tel. št. 910142.

KAROSERIJA in avtomehanična delavnica Gustin - Ul. Carsia 45, Općine isče resnega in izkušnega avtočarja za takojšnji sprejem v službo.

priredi članski izlet 13. junija na slovensko Korosko: ogled Minimundusa, knežjeve prestole in Vrbskega jezera. Vpisovanja in pojasnila daje Nevenka Tul do 31. t.m., tel. 232493 od 18. do 20. ure.

Društvo Slovencev miljske občine organizira izlet 13. junija: BELA KRAJINA V PESMI IN PLESU. Voznja po dolini reke Krke mimo Žuzemberka v Metliko, topla malica po belokranjsko, ogled muzeja, nadaljevanje poti do Adlesicev, ogled domače obrti, popoldan povratek v Crnomelj in dobro kosilo. Nastop belokranjske skupine harmonikasev. Cena izleta 60.000 lir. Za informacije tel. na št. 271862 v dopoldanskih urah (Vesna).

Društvo NARAVOSLOVCEV IN TEHNIKOV "T. Penko" obvešča, da iz tehničnih razlogov odpade izlet na povedan za nedeljo 30. maja.

PRODAM Fiat 500 L zadnji model Tel. 827832.



KNJIGE / INTERVJU S KOORDINATORJEM ERICO GIACOSA

Turinski knjižni sejem: Zanimanje za knjigo se večja

Namen prirediteljev je predvsem uveljavitev majhnih založnikov

Drobna, a zivahna in priscrna rdecelaska Erica Giacosa, je glavni koordinator vsega, kar se dogaja na turinskem knjižnem sejmu, ki je bil letos od 20. do 25. maja velesejemskem središču Lingotto Fiere v Turinu. Kljub prezaposlenosti v najbolj vročih trenutkih sejmskega vrveža, je brez oklevanja pristala na pogovor.

Najprej nas zanima vas splošni vtis - kot organizatorica - o letošnjem Salone del libro.

Preveva nas občutek velikega zadosčenja. Dotok obiskovalcev je velik, celo večji kot lansko leto. Kar je se posebej razveseljivo, pa je dejstvo, da ljudje množično obiskujejo okrogle mize, tiskovne konference in predstavitev knjig ter na njih zelo aktivno (mestoma tudi polemčno) sodelujejo.

Veseli nas, da smo povečali razstavno površino in uspeli veliko bolj udobno razporediti stojnice. Tudi prehodi in hodniki so udobni in prostorni, tako se ljudem ni potrebno prerivati, temveč imajo kar nekaj prostora tudi zase.

Nadse razveseljuje tudi odziv televizije in tiska; brez njihovega doprinosa, bi Salon ne potekel v taki meri, kot dejansko je.

Sicer so tudi temne li-

se, n.pr. pomanjkanje parkirišč, vendar, ko bo Lingotto Fiere v celoti dodelan, bomo tudi ta problem rešili.

Zakaj je tako majhen odziv tujih založnikov?

Nas namen ni bil ustanoviti se en mednarodni knjižni sejem, ker je podobnih manifestacij v svetu že skoraj preveč. Tudi finančno breme bi se znatno povečalo. Kot mednarodni sejem je Frankfurt neprekosljiv in namere Pariza, da bi ga vsaj dosegel, so popolno-

ma propadle. Nam v Turinu je slo predvsem za to, da nudimo možnost uveljavitve majhnim založnikom, ki jih je v Italiji kar nekaj. Če bi sli v mednarodno razsežnost, bi v senci velikih tujih založb popolnoma mrknili.

Turincane plaši bojazn, da bo sejem pod takšno ali drugačno prevezo prevzel Silvio Berlusconi in ga premestil v Milan. Določeni glasovi že krožijo...

V vsem tem ni niti

trohice resnice, Turincani lahko spijo v miru. Smo za določene oblike sodelovanja z Berlusconiem; to ja. Salone del libro pa ostane v Turinu. To je kot pribito!

Mislite v bodoče posvetiti posebno pozornost tudi tako imenovanim manjšim literaturam?

Ta zamisel je zelo lepa in očarljiva in smo jo v preteklosti že jemali v postev in skušali Salon krojiti tudi v tej smeri. Vendar se je žal pokazalo, da je pobuda s prak-

tičnega gledišca neustrezna za založnike.

Kakšno bodočnost prerokujete sejmu knjige v Turinu?

Nadaljevati želimo po zastavljeni poti. Ekipa, ki zmaguje, mora ostati neokrnjena, se je ne sme spreminjati. Pobudo bomo širili in dopolnjevali le toliko, v kolikor bo to izrecno želja sodelujočih. Z uspehom letošnjega Salona smo nadvse zadovoljni!

Za slovo sem ji iskreno čestital za odlično organizacijo, kar je sprejela s širokim nasmehom in iskrami ponosa v očeh.

V CENTRU ŠTREKELJ V SESLJANU

Predstavili bodo dokumentarec Jezik na meji

Scenarij napisal Pavel Stranj, režirala pa sta Sergio Ferrari in Samo Milavec

V soboto, 29. maja, bo v Centru Štrekelj v Selslanu predstavitev dokumentarca Jezik na meji, ki ga je po naročilu občine Devin Nabrežina izdelalo podjetje Ponteco; scenarij je napisal Pavel Stranj, režijo pa sta opravila Sergio Ferrari in Samo Milavec.

Odbornstvo za solstvo in kulturo je zelelo s to videokaseto izdelati dokument o vzgojnem projektu, ki se uresnicuje zdaj že drugo leto v Centru Štrekelj v Selslanu, to je v osnovni šoli, ki jo je občinska uprava preuredila v kulturni center za otroke s finančnim prispevkom EGS; tu potekajo skozi vse leto interesne

dejavnosti za otroke različnih starosti, občasno pa so tudi mladinske prireditve.

Film zajema celotno sliko teritorija in ljudi devinsko-nabrežinske občine, predvsem pa se osredotoči na jezikovno problematiko manjšine, kakor se kaže v solski strukturi in pri izvensolskih dejavnostih, ki jih ponuja občinska uprava. Na platnu se vrstijo delavnice in tečaji, ki jih otroci prostovoljno obiskujejo in kjer se v custveno ugodnem okolju učijo raznih spretnosti in veščin. Dokumentarec je bil izdelan v slovenscini, v nacrtu pa je prevod v italijanscino in an-

glescino, saj je najbrž sporočilo filma zanimivo za vse, ki se ukvarjajo z manjšinskimi problemi v vzgojno izobraževalnem procesu. Sobotni program se začne ob 9. uri in bo obsegal predstavitev in predvajanje filma, sledila pa bo se okrogla miza na temo Jezik sole in jezik okolja, pri kateri bodo sodelovali Silvo Fatur, Majda Kaučič Basa, Stanka Sosić in Avgustin Malle; prav gotovo bo sobotno srečanje priložnost za poglobljen pogovor o vprašanju, kako lahko družba podpira solske napore za ohranjanje in razvoj slovensčine v našem prostoru.

KANADA / PREDSTAVITEV KNJIGE ZA IZSELJENCE

»Jaz po svetu govorim kot me je mati naučila«

Pogovor z enim od avtorjev knjige Riccardom Ruttarjem

DANIEL BIZJAK

Z največjo lahkoto se iz domače Benecije in od tamkajšnjih tegob »presele« do rojakov v Kanadi, Argentinini in drugod, vendar vse probleme obravnava kot povezano celoto, iz besed, ki mu gredo hitro iz ust, izhaja zaokrožena slika tako o Benecanih doma kot po svetu. Priložnost za pogovor z Riccardom Ruttarjem je bila nedavna predstavitev knjige »La Comunità senza nome« (skupnost brez imena) v angleškem prevodu »The community without a name«. Za angleški prevod je poskrbel prof. Danilo Koren iz Kanade, kjer je bila tudi predstavitev. Knjiga, ki sta jo napisala Ruttar in Ferruccio Clavara, sodi v okvir naporov, ki jih Zveza slovenskih izseljencev iz Furlanije-Juljske krajine vlaga v posredovanje kulture in zgodovine našega naroda izseljencem, pri čemer se je odločila, da uporablja jezik dezele, v kateri izseljenci sami žive.

»Predstavitve je bila obenem priložnost za srečanje z našimi ljudmi, posebno v Thunder Bayu, kjer je bila obenem fotografska razstava Nadiskih dolin.« je povedal Ruttar.

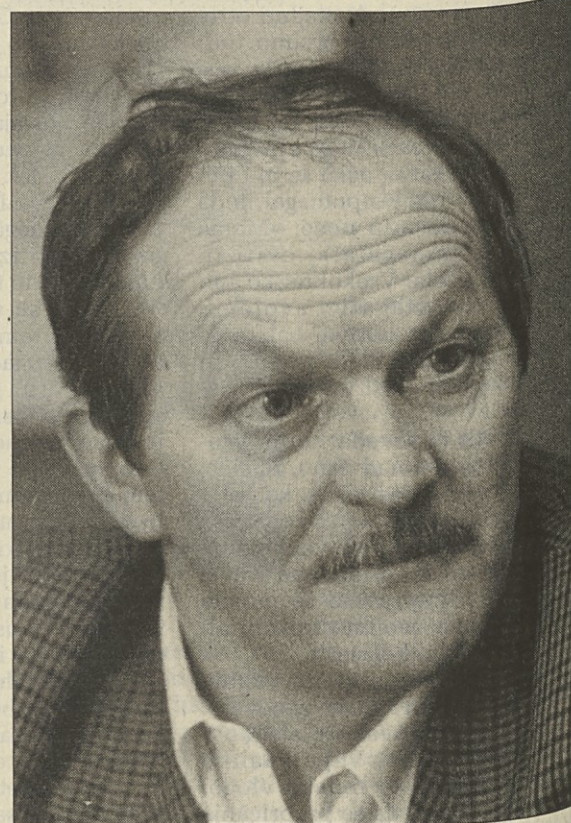
O čem govori knjiga?
O zgodovini Slovencev

ne so zasle v tako involucijo, da lahko že govorimo o evtanaziji, izseljenško problematiko, tako proti Furlanski nizini kot daleč v svet, položaj manjšine v mednarodnem pravu ter neke vrste projekt, ki naj bi omogočil izhod iz sedanjega položaja.

Kaj se vam je iz stikov z izseljeneci posebej vtisnilo v spomin?

Ko se vračajo v svoje doline, se jim naši ljudje čudijo, kako lepo govorijo po slovensko. Odgovor prav tako izraza začudenje, a tudi očitke: »Jaz po svetu, v družini, s prijatelji govorim tako, kot me je mati naučila. Vi tukaj pa ne znate več slovensko, kot da bi se sramovali!«. Pogovor skoraj vedno zanesa na politiko, in ker se ne želijo prickingati, pustijo raje vse vneimar. To pomeni, da je funkcija naših emigrantov na neki način tudi sredstvo za pridobitev tistega, kar je lahko smisel etnične identitete.

Lahko recem, da sem se pocutil bolj doma med emigranti v Kanadi kot v Nadiskih dolinah: v italijanskem sistemu nasi ljudje izgubljajo zlasti svojo govorico, medtem ko so v tujini, posebno v Kanadi (morda prav zato, ker je vecnacionalna dr-



Riccardom Ruttar (foto Krizmančič/KROMA)

tretji generaciji emigrantov...

Spoznal sem tiste, ki so se rodili v Beneciji, kot tudi drugo generacijo in nekatere predstavnike tretje. Videl sem petletnega otroka, ki je govoril angleško, italijansko, francosko in tudi slovensko: oče je bil Slovenec, mati Italijanka. V Montrealu sem bil med sinovi emigrantov, ki govorijo slovensko, nase narecje,

dezelne organizacije, je pravi naša zveza. Mislim, da je po odobritvi zakona o preureditvi te ustanove sploh prvic, da imamo Slovenci neke vrste zamenjeno zastopstvo: v upravnem svetu Ustanove za probleme emigrantov so namreč poleg Furlanov in Italijanov enakovredno zastopani tudi Slovenci, kar pomeni, da so si pridobili veljansko zaupanje. Priznana je bila torej njihova posebnost, a obenem tudi potreba po sodelovanju. Vsekakor mora »Zveza ostati apolitichna organizacija, izven vsake polemike, mora se izogibati vsakršni instrumentalizaciji.

Je dovolj posluha za vasa aktivnost?

Pri tem lahko recem, da so druge slovenske organizacije v deželi podcenjevale vlogo emigrantov, ki lahko predstavljajo okop za sam nas obstoj (omenim samo problem Slovencev v Furlanski družini, ki si ga slovenske organizacije niso postavile ali so se ga le bežno lotile). Zal se vloga, ki jo ima Zveza v Ustanovi za probleme emigrantov, niso zavedle prav slovenske organizacije v F-JK: letos poteka 25 let od ustanovitve nase Zveze v kraju Orbe v Svisi in se danes kot struktura razpolaga z enim uslužbenecem ter pisalno mizo, kar je nekoliko premalo za organizacijo, ki šteje 2.500 članov po svetu.

Ohranitev stikov s prvo generacijo benekških izseljencev verjetno ni bila težka. Kako pa je z naslednjimi?

To je vprašanje, ki si ga postavljajo vsi emigranti. Tisti, ki so zapustili domaći kraj, so nani ohranili živ spomin, neposredne izkušnje. Njihovim otrokom, rojenim v tujini, je ostal samo jezik, ce so se ga naučili, in spomini, ce so jim jih stari posredovali. Kako in kakšen odnos vzpostaviti s temi generacijami, da bi ohranili vez s tukajšnjim svetom in tistim širnim svetom emigracije? Prav to bomo naceli prihodnjim mesec, ko se bo srečalo 120 otrok, med katerimi bo deset naših. Od julija do septembra bo po vsem svetu vrsta predkonferenc, ki se jih bodo udeležili predstavniki vseh organizacij: naceli bodo vrsto osnovnih vprašanj, ki bodo v ospredju na 4. deželni konferenci o izseljenstvu. Konferenca bo predvidoma v začetku septembra.



Predstavniki slovenskega društva v Thunder Bayu med predstavitvijo knjige

iz videmske pokrajine, zlasti iz sedmih občin v Nadiskih dolinah, torej področju, ki je zgodovinsko najbolj strnjeno naseljeno s slovenskim prebivalstvom (pri zadnjem ljudskem štetju leta 1921 je jasno prišlo do izraza, da 95% prebivalstva pripada slovenskim družinam). Našim ljudem smo hoteli podati del zgodovine, ki je nihce ne pozna, saj je ne učijo na nobeni šoli. Nadalje nacejnomo demografsko problematiko (Nadiske doli-

stava), ohranili zato tesen stik s svojim jezikom, učili so ga svoje otroke. Nasi ljudje so povsem vključeni v okolje, v katerem živijo, na družbeni lestevici so se srednjevisoko povzpeli, večina njihovih otrok ima za sabo univerzo. Kljub temu so ohranili svoje značilnosti. Prav v Thunder Bayu so Zvezo emigrantov zadolžili, da je v okviru manifestacije različnih narodov predstavila italijansko stojnico.

Sedaj se govori že o

skoraj bolje od mene. Sedaj bi zeleli spoznati svoje poreklo, svojo družino, a tudi sirse, hočejo vedeti, koga imajo dejansko za sabo, kje po svetu so razpršeni sorodniki. Knjiga naj bi jim pri tem pomagala, in sicer, da bi izvedeli kaj vec o svojem rodovniku kot vedo njihovi stari, nudila naj bi jim material za lastno identifikacijo. Njihovi stari so zapustili svojo zemljo, ker so hoteli rešiti ekonomski problem v tistih težkih povojnih casih, v zelo zaostreni politični situaciji: biti Slovencev tedaj ni bilo velika stvar. Prav pri tretji generaciji prihaja do izraza spoznavanje in odkrivanje etnicnih in kulturnih korenin kot dediscine, ki jo je treba spet pridobiti in ovrednotiti, saj omogoca posamezniku, da izstopa iz poenotene celote. Knjiga je bila prevedena tudi v francoscino, sedaj moramo priti do sredstev, da jo natisnemo.

Kakšno besedo ima Zveza slovenskih emigrantov med drugimi sorodnimi organizacijami?

Ena od osnovnih komponent Ustanove za probleme emigrantov, torej

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI
S TRILETNO IN PETLETNO ZAPADLOSTJO

■ Obveznice BTP se koristijo od 1. junija 1993; triletna zapadejo 1. junija 1996, petletne pa 1. junija 1998.

■ Obveznice dajejo letno 11% bruto obresti, izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana za banke in druge pooblašcene operaterje.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 9,86%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 31. maja.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. junijem: ob vplačilu (18. junija) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

ŽELITE AVTOMOBIL

PANDA ali UNO?

Vaš rabljen avto tudi za odpad

VELJA

2 VSAJ MILIJONA za PANDO

2,5 VSAJ MILIJONA za UNO

ZASTOPNIK **FIAT**

LUCIOLI

TRST-UL. FLAVIA 104 Tel. 383050

SOLA / VČERAJ V RAZNIH KRAJIH NA GORIŠKEM

Sklepno dejanje za bralne značke

V gosteh pesnika Tone Pavček in Marko Kravos ter ilustrator Valter Grudina



Učenci na prireditvi ob podelitvi značk v knjižnici D. Feigel - foto Studio Reportage

Ze veliko let poteka na Goriškem tekmovanje za bralno značko, ki ima namen privabiti v vrste ljubiteljev dobre knjige cimvec mladih bralcev. Tekmovanje obstoji v tem, da cimvec uencev prebere cimvec knjig, o katerih se potem v razredu tudi pogovarjajo. Letošnji koordinator za bralne značke je bila učiteljica Barbara Rustja, ki nam je povedala, da posvetijo bralni znački vsaj eno uro na teden.

Včeraj dopolnje je bilo nekakšno dejanje ob letošnji pobudi. V goriški knjižnici "Damir

Feigel" so se zbrali učenci OS "Oton Zupancic", prisli pa so tudi mladi bralci iz OS "Josip Abram" in še od drugod. Vseh skupaj jih je bilo 110. Veselo razpoloženi so posedli v dvorani knjižnice po tleh in zbrano čakali na začetek prireditve, katere vrhunec je bil po začetni pesmi o mesecu maju srečanje s pesnikom Markom Kravosom. Kravos je simpatično dejal mladim bralcem, da je pesnik samo za odrasle, zanje pa da je samo stric Marko. Takoj je prebil led in v kratkih besedah

povedal, kako se postane pesnik in književnik. Zanimiv je bil pogovor s pesnikom. Ob koncu so se razdelili značke in pohvale, Kravosu pa izročili prijetno darilo. Podelitev bralnih značk je bila tudi v Dohodbu, kamor so prisli tudi otroci iz Romjana. Z njimi se je pogovarjal pesnik Tone Pavček, ki je bral svoje pesmi. V Standrežu, na OS "Fran Erjavec", so imeli v gosteh ilustratorja Valterja Grudina, ki je s svinčnikom in barvami popeljal 32 otrok v carobni svet knjige in ilustracij.

VOLITVE / DR. M.SPAZZAPAN OB KONCU MANDATA ODBORNIKA

Dragocena življenjska izkušnja v delu za pravice pripadnikov manjšine

Kako zlasti iz človeškega vidika ocenjujete svoje izkušnje v pokrajinski upravi?

Desetletna doba, ki sem jo preživel kot odbornik na goriški Pokrajini mi bo ostala za vedno v spominu predvsem zaradi novih razsežnosti, ki jih je dala mojemu vsakdanjemu življenju. Obogatil sem se predvsem z izkušnjami, ki ti jih morejo dati vsakodnevni stiki z osebami, ki ne mislijo kakor ti, in ki ti to tudi jasno izpovejo ob vsakem koraku. Zavest, da nekako predstavljaš vse Slovence na Goriškem in da se moraš zanje vedno postavljati, tudi ko morda misliš, da nimajo povsem prav je bila vedno moja prva skrb. Istotako pa je bilo vedno prisotno dejstvo, da te itak vsi politični sogovorniki smatrajo za predstavnika Slovencev na splošno, in ne samo tistega dela, ki voli SSK, zato pa je tudi doprinos k sirijski problematiki goriške pokrajine bil z moje strani pogojen zaradi take individualizacije.

Vedno sem čutil, da mi kot predstavniku slovenske manjšine ne zaupajo popolnoma vsega in da na moje mnenje čakajo pravzaprav samo takrat, ko se je govori in razpravlja o Slovincih, oziroma o tej problematiki. To spoznanje ni bilo ved-



no prijeten občutek.

Kaj samemu sebi očitate, da niste naredili, kar bi lahko oziroma niste imeli priložnosti in pogojev?

Mislím, da je vsem slovenskim političnim predstavnikom v Italiji predvsem pri srcu skrb, da bi iz položaja, ki ga zasedajo nudili o Slovincih čimboljše slike ter da bi dosegli večje upoštevanje naših skupnih zahtev in pričakovanj. V vseh teh letih sem skušal po svojih močeh uveljavljati pravilo, da Slovencev ne gre smatrati kot nek tujek, ki ga je treba priznati, pa

pa kot del družbe, v kateri živimo, se gibljemo in smo vsi prebivalci Posočja, oziroma te naše pokrajine in dežele. To pomeni, da je naš jezik in da so naše navade ter kulturne vrednote del vseh goriških prebivalcev, del te skupnosti.

Pri borbi za uveljavitev slovensčine v postopku priprave in sprejemanja Statuta Pokrajine mi je bilo dokončno jasno, da Slovinci nimamo prijateljev in da naše upravičene zahteve samo motijo predstavnike večinskega naroda, tudi take, ki se pogostoma ponasajo

s prijateljskimi izjavami. Ko se gre za res, vsi zginejo.

Kaksne so torej po vašem mnenju prioritete naloge novega pokrajinskega sveta?

Po mojem mnenju bo novi pokrajinski svet, ki bo izšel po volitvah 6. junija, popolnoma spremenjen v svojih razmerjih, tako da bodo zaveznistva zelo težavna in negotova. V takih pogojih, ki so danes seveda velika neznanka, lahko pa postanejo začetek novega političnega obdobja za našo pokrajino, bodo izredne važnosti kvalitete posameznih pokrajinskih svetovalcev. Mislím, da je vsaj za nekaj časa odklenkalo mnogim političnim mackom ki so doslej pogojevali zaveznistva in odločali o vsej administraciji in nasploh o vsem po strankarskih in osebnih ključih.

Od zdaj naprej bodo vsi morali mnogo bolj odgovarjati ljudem, volilcem, takimenovalni civilni družbi in njihovim pričakovanjem.

Slovenski predstavniki pa bodo morali se naprej in se bolj pazljivo kakor doslej spremljati, da se ne pozabi na probleme slovenskega prebivalstva in da se manjšini zagotovi nemoten obstoj in razvoj. Tisto, za kar si ves čas prizadevam.

NOVICE

Priprave na tečaj odrske igre

Mladi, ki jih zanima gledališče in bi se morda radi tudi sami udeleževali v gledališki dejavnosti, so nocoj ob 18. uri vabljani v čitalnico knjižnice Damir Feigel v Ul. Croce 3. V knjižnici bo namreč nocoj predstavitev gledališkega tečaja, ki se bo odvijal v prihodnji sezoni pod okriljem Zveze slovenskih kulturnih društev. Na srečanju bo govoril predsednik goriške ZSKD Rudi Pavšic, program in cilje tečaja bodo predstavile Sara Hoban, Vesna Tomsic in Elizabeta Tomsic, ki so njegove glavne pobudnice, o svoji mentorski vlogi v tem okviru pa bo govoril igralec Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice Janez Starina.

V soboto bo v Gabrjah spet koncert na borjaču

V Gabrjah se vneto pripravljajo na sobotni koncert na borjaču, ki ga prirejajo ob 10-letnici delovanja moskega pevskega zbora Skala. Na borjaču, v nekdanji Tinkotovi hiši, kjer je sedež kulturnega društva, bodo ob 21. uri pripravili bogat pevski koncert. Nastopil bo moski pevski zbor Skala, pod vodstvom Rozine Konjedic, kot gost pa ženska pevska skupina Stu ledi, ki jo vodi Tatjana Blokart.

Dokumentarni film o L. Bratužu

Televizija Slovenija bo v nedeljo, 30. t.m. ob 21.30 na prvem programu, predvajala 40-minutni dokumentarni film "Masa za Lojzeta Bratuža". Film so pripravili Dorica Makuc (scenarista), Marjan Frankovic (režiser), Bojan Kastelic (snemalec), Andreja Praprotnik (montažerka), Boris Lunacek (tonski snemalec) in Anton Natek (glasbena oprema). Pripravo filma je denarno podprl Svet slovenskih organizacij.

Mednarodno srečanje policije

Na povabilo in v organizaciji goriške sekcije IPA (mednarodnega združenja policije) se danes v Gorici začena srečanje pripadnikov policijskih zborov iz Avstrije, Nemčije, Madžarske, Češke, Slove, Francije, Belgije, Holandske, Monakovega, Litve, San Marina, Grčije, Hrvaske, ZDA, Anglije, Rusije in Slovenije. Danes, ob 18. uri bodo delegacije policijskih zborov položile venec pred obeležje v vojašnici Massarelli pri Rdeči hiši.

Nocoj film o Kristofu Kolumbu

V okviru ciklusa filmskih večerov v kinodvorani Vittoria si bomo drvi, ob 20.45, lahko ogledali film angleškega režiserja Ridleya Scotta "1492 - Kristof Kolumb". Film prikazuje Kolumbovo potovanje v Ameriko in začetek španske kolonizacije. Postopek kolonizacije in genocid domorodcev sta prikazani precej kritično, medtem ko skuša film Kolumba prikazati v kar se da dobri luči.

VOLILNA KRONIKA

Pokrajina mora prevzeti vlogo pri povezovanju z Novo Gorico

Alenka Florenin, neodvisna kandidatka na listi PSI za pokrajinski svet, meni, da bi morala Pokrajina v prihodnje pokazati večjo skrb za razreševanje vprašanj ob meji. Tako usmeritev izhaja že iz specifičnosti prostora. Sodelovanje z Novo Gorico in celotno Severnopriforsko regijo se mora iz načelnih deklaracij spremeniti v konkretno dejavnost. Posebej se velja potruditi za sodelovanje na kulturnem področju, pri čemer bi bilo koristno izdelati sirijski nacrt, ki naj bi zajel celotno območje ob meji. Prav pri razširitev sodelovanja pa lahko slovenska narodnostna skupnost prevzame tisto vlogo, za katero si ves čas prizadeva.

Alenka Florenin je meni, da se za podobne cilje zavzema tudi pred kratkim izvoljeni novogoriški župan dr. Tomaž Marušić, ki mu ob tej priložnosti čestita in želi kar največ uspeha pri upravljanju nove dolžnosti. Floreninova je prepričana, da bo gospod Marušić, kot dober poznavalec zamejske stvarnosti veliko prispeval prav na področju graditve tesnejšega sodelovanja na širšem goriškem območju. Glede predvolilne dejavnosti Floreninove, velja za beležiti, da bo imela v soboto, 29. t.m. srečanje z volilci in volilkami v Zagraju.

Zborovanje - srečanje DSL bo drevi v Sovodnjah

V občinski sejni dvorani v Sovodnjah bo drevi srečanje - pogovor s kandidati za Pokrajino in Deželo, ki ga pripravlja slovenska komponenta DSL - PDS. Bolj kakor predstavitev, bo to pogovor o najbolj aktualnih vprašanjih političnega življenja in aktivnega udeleževanja pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti na Goriškem in v Deželi. Kakor znano, kandidira DSL za mesto predsednika pokrajine Maurizia Salomonija, ki je tudi kandidat PSI za isto mesto. Za deželne volitve kandidira doberdobski župan dr. Mario Lavrencić, ki uživa široko zaupanje na območju svoje občine in tudi v sirijski skupnosti. Za mesto v pokrajinskem svetu se poteguje tudi dosedanja pokrajinska odbornica Aleksandra Devetak. Na pogovoru - srečanju, ki bo nocoj ob 20.30 v občinski sejni dvorani v Sovodnjah, bo poleg omenjenih treh sodeloval tudi senator Darko Bratina.

Gibanje Cittadini per l'Isontino vabi k premišljenemu glasovanju

Ze ob predstavitvi kandidatov in programa se je lista "Cittadini per l'Isontino" predstavila kot alternativa tradicionalnim strankam in tudi Severni ligi. Na to vlogo v posebnem komuniciraju ponovno opozarja kandidat za mesto predsednika pokrajine in odbor garantov. Predvsem pa želi volilce, ki so se znašli v dilemi izbire med tradicionalnimi strankami in novimi gibanji, na nevarnost, da si bodo s protestnim glasom Severni ligi pravzaprav naredili medvedjo uslugo. Komuniciraje ugotavlja tudi, da je obdobje volilne kampanje kot spektakla mimo. Kakor znano so se v listi Cittadini per l'Isontino združili predstavniki Gibanja La Rete in nekateri člani republikanske stranke. Do sestave liste je prišlo pravzaprav v zadnjem trenutku in po raznih poskusih iskanja zavezništva.

RAZSTAVA / ODPRTJE DANES

Proizvodnja svile in trgovanje z modo 1725-1915

Včasih pozabljamo, da je bila Goriška pomembno središče tekstilne industrije, zlasti svilarstva. Goriška je bila, zlasti v času Marije Terezije, ena od pomembnejših dežel, kjer so gojili sviloprejk, država pa je to dejavnost znatno podpirala. V pokrajinskem muzeju na gradu je tej dejavnosti namenjeno precej prostora. Vseh eksponatov seveda ni mogoče imeti stalno na ogled. Zato pa pridejo v postev ob posebnih razstavah. Poseben razstavo o svili in modi v obdobju 1725-1915, torej v obdobju, ki označuje tudi hitro industrializacijo Goriške, bodo odprli danes, ob 18. uri, v pokrajinskem muzeju na gradu, za obiskovalce pa bo odprta do

konca leta. Razstavljeni bodo stari stroji, nekateri med njimi so unikati, vzorci tekstila, razni izdelki iz blaga, masniška oblačila, obleke itd. Prvic bodo na ogled stara oblačila, ki jih je lani kupil v Trstu, pri starinarici Verchi, pokrajinski muzej, s prispevkom Trgovinske zbornice. V prostornih muzeju so zelo okusno uredili tudi nekakšen "sprehod" mimo izlozbe. Na naslovnici upogjenke, ki vabi na razstavo pa je prikazan Trgovski dom.

Na razpolago obiskovalcem razstave "Il Filo lucente" bo tudi katalog, posvečen razstavi, ki pa obenem prinaša dovolj informacij o bogatih zbirkah pokrajinskega muzeja.

SOLDARNOST / POBUDA UISP IN AISM

Kolesarenje za solidarnost

Start bo v nedeljo, ob 10. uri izpred gozdnega parka v Pevmi.

Bicincittà je geslo sportne, rekreacijske pobude, z globokim humanitarnim pomenom, ki se bo v nedeljo odvijala po ulicah Gorice in Nove Gorice. V prireditvi združenja UISP in AISM bo namreč kolesarska voznja med Gorico in Novo Gorico. Start bo ob 10. uri izpred gozdnega parka v Pevmi. Udeleženci se bodo popeljali ob bregu Soče do Solkana in se potem vrnil v Gorico skozi mejni prehod na Rafutu. Akcija je humanitarnega značaja in jo bodo, socasno, izpeljali tudi v dru-

gih 73 mestih Italije. V Gorici zbrani denar (od vpisnin in prostovoljnih prispevkov) bodo namenili ureditvi deželne centra združenja AISM (Associazione italiana sclerosi multipla). Združenje skuša po najboljših močeh pomagati bolnikom, ki jih je samo v Italiji nad 50 tisoč.

Kako lahko damo nas prispevek k tej clovekoljubni akciji? Preprosto, že s tem da na sedežu združenja UISP oziroma AISM vplačamo 5 tisoč lir za prijavnico na nedeljski voznji. Na sedežu združenj spreje-

VOJNA/JUTRI V LENASSIJU

Bosna - kako bi pomagali ?

Govorila bosta senator Bratina in don Ruggero di Piazza

Krvavim in za človeško dostojanstvo sramotnim dogodkom v Bosni vsak dan sledimo preko televizijskih zaslonov. Kaj lahko naredimo, da se brezumje neha?

O tem bo tekla beseda na jutrišnjem srečanju, ki ga prireja združenje Gorizgiogovane v zavodu Lenassi, ob 20.30. Govorila bosta senator Darko Bratina in ravnatelj nadškofijske humanitarne ustanove Caritas ter predsednik gibanja Pravičnost in mir don Ruggero di Piazza. Pred tem bo na vrsti branje poezij in glasbeni uvod.

Angaziranje civilne družbe v poskusu iskanja izhoda iz tragedije, v kateri je doslej izginilo na stotine življenj, milijone begun-

cev pa poglano v svet, na desetstisoce otrok zanamovala za celo življenje, postaja moralna dolžnost, posebej potem, ko je mednarodna diplomacija dokazala svojo nemoč pri razreševanju konflikta in ko pred človeškimi življenji imajo prednost drugi interesi.

Kakor znano, je senator Bratina član parlamentarne komisije za zunanje zadeve in bo prav v tem svojstvu udeležencem posredoval stalica Italije do konflikta na Balkanu. Duhovnik Ruggero Di Piazza vodi škofijsko Caritas in je doslej z blagom, zdravili, opremo in denarjem pomagal lajšati gorje beguncem, ki so v vojni izgubili vse.

TRŽIČ

Nesreča

Dekle pod kamion

Hude telesne poškodbe je v prometni nesreči zadobila 16-letna Monica Tognan iz Ronk. V dekle, ki se je peljalo na motornem kolesu, je zadela težak tovornjak, ki ga je upravljal 35-letni Paolo Marinič iz kraja Bagnaria Arsa. Po trčenju je dekle padlo pod kolesa. Zadobila je izredno hude poškodbe leve in je trenutno na zdravljenju v bolnišnici v Pordenonu.

Nesreca se je zgodila v tork popoldne v ulici Bagni v Trzicu, v bližini vhoda v tovarno SBE.

ZMIKAVTI

Že spet izginila ženska torbica

V Gorici so včeraj neznanici spet ukradli torbico iz parkirane avtomobila. Tokrat je neljubo presenečenje doletelo 50-letno Alido Grion iz Moše, ki je pustila odprt avtomobil na Korzu Italija in v njem torbico s sicer samo trideset tisoč lirami v denarnici, a zato z vsemi dokumenti, ki so seveda izginili s torbico in zmikavtom vred. Na kvesturi zato ponovno opozarjajo, naj nihče ne pušča torbic in dokumentov ter vrednih stvari v avtomobilih, posebnosti pa se ne v nezaklenjenih.

OBVESTILA

SPD GORICA priredi 6. junija avtobusni izlet v bolnico Franja in na Ravne z ogledom Ravenske jame. Prijave samo na sedežu društva, danes, v četrtek med 17. in 19. uro. Ob prijavi je treba obvezno vplačati znesek za prevoz in vstopnino. 30. maja priredi društvo planinski izlet na Mali Karmen (Campon). Prevoz za lastnimi sredstvi. Pojasnila pri Zorkotu Cotarju.

AKCIJA TABORNIKOVM RMV ob 40-letnici ustanovitve: Nazaj v taborniški raj. Prijave do konca junija. Prijavnice so na razpolago v ulici Malta, v knjižnici D. Feigel ter pri članih.

DSU obvesča člane, da dobijo vse informacije za 12-dnevno bivanje v zdravilišcu Dobrna od 15. do 27. junija letos ob sredah na sedežu med 10. in 11. uro. Vpisovanje se nepreključno zaključuje v sredo, 2. junija.

Predstavitev knjige

Sneg na zlati veji

bo jutri, v petek, 28. maja, ob 18. uri v galeriji Katoliške knjižnice. Delo bo predstavil dr. Dušan Jelincić, prisoten bo avtor Igor Skamperle.

KATOLISKA KNJIGARNA IN ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE

OBVESTILO

Naročnike Primorskega dnevnika, ki so se v začetku leta odločili za plačilo letne naročnine v treh obrokih, prosimo, da poravnajo drugi obrok 105.000 lir najkasneje do konca tega meseca.

Dolzni znesek lahko izročite našim raznašalcem ali položite v blagajno Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici od 9. do 12. ure, ob sobotah zaprto. Pravtako se lahko poslužite tudi okenc pri slovenskih denarnih zavodih na Tržaškem in Goriškem s pologom na tekoči račun PRAE - DZP.



Slovenska skupnost Gorica organizira srečanje s kandidati v Jamljah. Srečanje bo ob 20.30 na osnovni soli.

KINO

GORICA VITTORIA 20.45 »1492 - Kristof Kolumb«. CORSO 18.15-20.15-22.15 »La scorta«. Ob "prazniku filma" vstopnice samo po 6.000 lir. VERDI 20.00-22.00 »Una giornata d'ordinaria follia«. Prep. mladini pod 14. letom.

TRZIC EXCELSIOR 17.30-22.00 »Penetrazione multipla«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI MARZINI, Korzo Italia 89, tel. 531443 DEZURNA LEKARNA V TRZICU CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341 LEKARNA V DOBERDOBU LEKARNA PRI JEZERU - Vrtna ul. 2 - via Giardino 2 - tel. 78300.

POGREBI

Ob 10. uri, Ginevra Parnavel iz splosne bolnišnice, ob 10.20, Guido Pasqual iz splosne bolnišnice, ob 12.30 Lidija Remec, iz Nove Gorice, v cerkev v Straziacu.

Člani mešanega pevskega zbora Oton Zupancic iz Standreza iskreno socustvujejo s svojci ob boleci izgubi svojega nekdanjega pevsca Miroslava Zottija.

NOVICE

Izredni ukrepi v Gvatemali

CIUDAD DE GUATEMALA - Zaradi uličnih nemirov, korupcije in naraščajoče moči prekupčevalcev z mamili in mafije je gvatemalski predsednik Jorge Serrano razpustil kongres, razveljavil ustavo ter razglasil predsedniško poldiktaturo. V nastopu na mehiki televiziji je Serrano izjavil, da ga podpirata tako ljudstvo kot vojski krogi, saj bo Gvatemala le tako docakala pravo demokracijo in mir. (Reuters)

Ruske republike podpirajo Jelcina

MOSKVA - Voditelji republik Ruske federacije so po sestanku s predsednikom Borisom Jelcinom v Moskvi, na katerem so se dogovarjali o novi ustavi ureditvi države, sporočili, da podpirajo predsednikov predlog ustavnih sprememb in da se bodo petega junija udeležili tako imenovane ustavne konference. (STA)

Pakistan ima spet skupščino in vlado

ISLAMABAD - Pakistansko vrhovno sodišče je z desetinimi glasovi in enim proti brezpogojno ponovno vzpostavilo narodno skupščino in vlado premiera Sharifa. Ta odločitev je razveljavila ukaz predsednika dr. Ishaqa Khana, ki je 18. aprila zaradi »nepotizma, korupcije in nesposobnosti« Nawaaza Sharifa odstavil, skupščino pa razpustil. (Agencije)

Množično romanje v Meko

DUBAI - Skoraj dva milijona muslimanov z vsega sveta se je ob strogih varnostnih ukrepih zbralo v Savdski Arabiji na vsakoletnem romanju v Meko. Princ Abdelaziz, savdski notranji minister, je ob tem izjavil, da njegova država izreka dobrodošlico romarjem iz katerekoli države, ne glede na dvostranske politične odnose. V Meko je pripotovalo tudi kakšnih 500 bosanskih muslimanov, njihove stroške pa je poravnal savdski kralj Fahd. (Agencije)

Nove napetosti v JAR

JOHANNESBURG - Potem ko je južnoafriška policija v terek aretirala večji del vodstva radikalnega Panafriskega kongresa (PAC) in njegove gverilske organizacije Osvobodilna vojska ljudstva Azanije (APLA), so se večstrankarska pogajanja o demokratizaciji države znasla na robu prepada. APLA in se nekatere črnske skupine so celo napovedale nove krvave nemire. Generalni sekretar PAC Beeny Alexander, ki je za las ušel aretaciji, in predsednik kongresa Makwethu sta že napovedala, da se njuna organizacija ne bo udeleževala pogovorov, dokler so njeni člani v priporu. Afrški narodni kongres je obtožil vlado, da poskuša z izzivanjem nemirov zavreti napredek pogajanj, ki naj bi končala vladavino bele manjšine ter vzpostavila pravičnejšo družbeno ureditev v JAR. (Reuters)

KITAJSKA / DEMOKRACIJA

Zapornik št. ena na prostosti

Kitajske oblasti so se uklonile pritisku ameriške administracije



Ho Wenli (Telefoto: AP)

PEKING - Po dvanajstih letih, tri leta pred iztekom kazni, so kitajske oblasti izpustile 49-letnega Hu Wenlija, eno ključnih osebnosti gibanja za demokracijo v letih 1978 do 1981 in enega najvidnejših kitajskih političnih zapornikov. Po trditvah uradne tiskovne agencije Hsinhua je Huja obtožilo pekingsko visoko ljudsko sodišče zaradi »ilegalnega organiziranja klike, ki je hotela vreci veljavno oblast«. Huja so predčasno spustili na prostost »zaradi primerne vedenja med služenjem kazni«. Zahodni diplomatiki krogi v Pekingu in politični opazovalci trdijo, da so se kitajske oblasti za to potezo odločile zaradi izjav in pritiska nove ameriške administracije in predsednika Clintona, da ne bo več toleriral kršenja človekovih pravic. Odločitev o izpustitvi Hu Wenlija so oblasti v Pekingu objavile le nekaj ur, preden bi se moral ameriški predsednik odločiti, ali bo Kitajski podaljšal status države z največjimi trgovinskimi ugodnostmi ali

pa ji bo zaradi kršenja človekovih pravic tako ugodnost odrekel. Clintonovi svetovalci so predsedniku priporočili, naj Kitajski obnovi status države z največjimi ugodnostmi in trgovanju z ZDA, ce bo izpolnila ameriške zahteve o izpustitvi političnih zapornikov.

Hu je v času tako imenovane pekinske pomlad s sodelavci objavil ilegalno brošuro, v kateri se je zavzemal za politične reforme. Po prihodu na prostost, kjer se je ganjen prvič po dvanajstih letih objel z družino, je novinarjem dejal, da se ne počuti krivega, saj je tisto, kar je počel, delal za svojo domovino in ljudi. Na vprašanje, kaj misli početi zdaj, ki je spet na prostosti, je dejal, da se mora najprej dostojno pokloniti spominu svojih staršev, potem pa upa, da ga bodo novinarji pustili pri miru, da bo lahko ponovno užil nekaj dni z ženo Kang Tong in dvajsetletno hčerko Hu Jing, ki jo je nazadnje videl, ko je bila osemletna deklica. (Reuters)

NEMČIJA / DESET TISOČ DEMONSTRANTOV ZAPRLO VSTOPE V PARLAMENT

Mladi Nemci za pravico do azila

Parlament v Bonnu je razpravljal o zaostitvi pravice do zatočišča, ki vsako leto v Nemčijo pripelje stotisoče tujcev, tudi takšnih, ki si želijo le boljšega življenja in jih nihče ne preganja

TOM HENEGHAN / REUTER

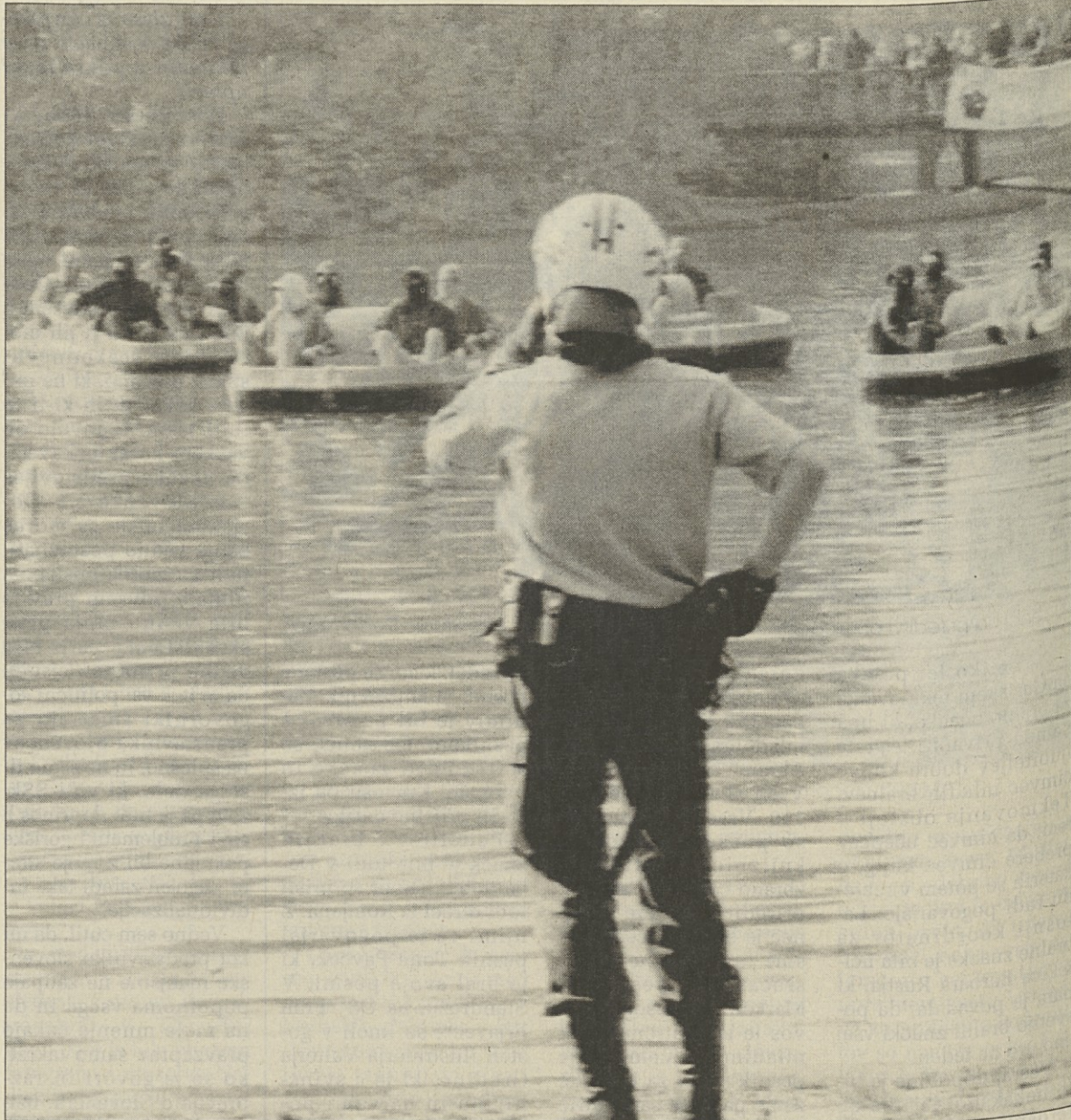
politiki soglasajo, da lahko samo zaostitev zakona omogoči azil tistim, ki ga resnično potrebujejo. Vlada kanclerja Kohla trdi, da je 440 tisoč priseljenec na leto preveč tudi za Nemčijo, se posebej zato, ker so to samo »uradni« priseljenci. Se enkrat toliko jih pride naskrivaj, poleg več kot dvesto tisoč vzhodnih Nemcev, ki se množično preseljujejo v zahodne dežele. Nasprotniki novega zakona pa kljub temu trdijo, da mora Nemcija zaradi svoje nacistične preteklosti ponuditi zatočišče vsakomur, ki ga potrebuje.

Nekateri poslanci, ki so se hoteli udeležiti razprave o omejitvi pravice do pribežališča, so morali v parlamentu pristati s helikopterjem, drugi so prisli s trajektom za turiste, ki pristaja na desnem bregu Rena tik ob parlamentarni palači.

Eden od voditeljev Socialdemokratske stranke Gerd Weisskirchen se je ježno pritožil, da ga demonstranti niso spustili skozi blokado, čeprav nasprotuje novemu zakonu in je hotel glasovati proti njemu. »Tudi sam se sodeloval v številnih protestih proti jedrskemu orozju, kjer smo onemogočili delo vojski, ne pa izvoljenim predstavnikom ljud-

stva!« se je prekal z demonstranti. Krščanski demokrat Peter Bleser pa je v parlament prispel polit z barvo iz napolnjenega balona, ki ga je vanj vrغل neki demonstrant. Novinarjem je povedal, da so ga demonstranti tudi obrcali, ko se je skušal prebiti skozi njihove vrste. Ingrid Koeppe iz vzhodnonemškega gibanja za človekove pravice Zveza 90 je kljub nasilnemu obnašanju demonstrantov zahtevala, naj se policija takoj umakne, toda parlament je njeno zahtevo zavrnil. Na območju med policisti in demonstranti je bila odprta samo protestantska cerkev, ki je po zakonu nihče ne sme zapreti, v njej pa so demonstranti molili za ohranitev pravice do azila. »Bog bo dal priseljencem zatočišče,« je ob tem izjavil pastor Andreas Stolze. Voditelj gibanja za ohranitev azila Herbert Leuninger pa je povedal, da demonstracije odražajo globoko zaskrbljenost levicarsko usmerjenih Nemcev, da se država spet nagiba proti razizmu in desničarskim skrajnostim.

Parlament je kljub protestom začel z rednim zasedanjem in voditelj vladaajoče Krščanskodemokratske stranke Wolfgang Schaeuble je pred polno parlamentarno dvorano prebral vladni predlog o omejitvi priseljevanja.



Zasedanje Bundestaga o zakonu o azilu so v sredo spremljale množične demonstracije (Telefoto: AP)

BLIŽNJI VZHOD / PALESTINCI NISO SAMO INTIFADA

Računalniki iz Gaze

Kljub nizki življenjski ravni je veliko Palestincev visoko izobraženih - Največ računalnikov izvozijo v Izrael in sosednje arabske države

JACK REDEN / REUTER

Jeruzalemu in južno od Zahodnega brega zaradi izraelske prepovedi o vstopu Palestincev v Jeruzalem, ki velja od letošnjega marca. Totalahovo podjetje je začelo delati leta 1988, ko se je Totah vrnil iz ZDA. Gre po vsej verjetnosti za največje podjetje, ki se ukvarja samo z računalniško programsko opremo. Njihov prihodek je lani znašal sto tisoč dolarjev, zaenkrat se brez dobicka. Zaradi negotove politične prihodnosti na tem območju je zelo težko najti vlagatelje. Nobena krajevna banka finančno ne omogoča dejavnosti, saj je posojanje denarja preveč tvegano. Triinridesetletni Totah ne more priti do svojih strank, ki živijo v

Obema podjetjema je skupno to, da delujeta na območju Zahodnega brega in Gaze, kjer živi približno dva milijona Palestincev. Tamkajšnje gospodarstvo ponuja delo predvsem gradbenikom in kmetom, zato je trzišče vsekakor premajhno za programsko opremo. Računalniška industrija na Zahodnem bregu je zato odvisna od svojega izvoza v Izrael, v arabske države in druge arabske govoreče dežele.

Kljub splošnemu nizkemu življenjskemu standardu je veliko Palestincev visoko izobraženih, nekateri pa so studirali in se ukvarjali z računalniki v ZDA. Drugi so prisli na to območje po študi-

ju na elektrotehniški fakulteti domače univerze. Vendar pa je stvarnost manj optimistična, kot lahko izhaja iz poročila vladne komisije. Vse je namreč odvisno od tega, ali bodo Izraelci in Palestinci sklenili mir, zaenkrat pa imajo dovolj drugih problemov. Programska oprema, izdelana na Zahodnem bregu, se tudi v arabskem svetu ne more nadejati dobre prodaje. Marwan Totah zato vidi več možnosti v zahodnih podjetjih, ki sodelujejo z arabskimi. Muayyad Abuasab pa vidi več možnosti v prodaji izraelcem.

Palestinci menijo, da imajo najboljšo računalniško programsko opremo na tem območju, pritožujejo pa se, da imajo malo prodajnih možnosti.

BERLIN / TISK V KRIZI

Od leta 1992 prodaja pada

Na kongresu založnikov iščejo rešitve za preživetje časopisja

YACINE FORESTIER / AFP

BERLIN - Casopisi po naročilu, na računalniškem zaslonu ali po faksu: vrsto kar najbolj drznih zamisli je bilo slišati na Svetovnem kongresu casopisnih založnikov v Berlinu, ki se spopadajo z vse večjim upadanjem bralnega občinstva in oglaševalnih receptov. »Založniki si zastavljajo vprašanje, kakšna bo prihodnost njihovih casopisov v tradicionalni obliki,« je povedal Timothy Balding, direktor Mednarodne zveze casopisnih založnikov (FIEJ). »Sprasujejo se, kako naj pritegnejo mlajše generacije ob vse večji avdio-vizualni konkurenci,« je se dodal.

V letu 1992 se je namreč nadaljevalo upadanje prodaje tiska, posebno v industrijskih deželah, za 2, 6 odstotka v ZDA, za 1, 17 odstotka na japonskem, ali celo 9,5 odstotka v Avstraliji, kot ugotalja statistika FIEJ.

Zmanjšali so se tudi prihodi od casopisnih oglaševanj, nekaj zaradi gospodarske recesije, predvsem pa zaradi televizije. Na japonskem so opazili celo 9, 5-odstotni padec, prvi v zadnjih 25 letih. Eden od udeležencev kongresa, ki se ga je udeležilo več kot 800 predstavnikov iz 46 držav, American Donald Newhouse je zbudil živo zanimanje z mislijo, da je položaj tiska mogoče izboljšati s casopisi po naročilu. Predlagal je posamezne izdaje, ki bi bile v celoti prilagojene omejenemu krogu bralcev. Prepričan je, da bo odslej ključ uspeha v rokah tistih caso-

pisov, »ki bodo sposobni posredovati informacije in oglaševati zelo majhnim skupinam,« pri čemer je imel v mislih mestne četrti. Navedel je primer casopisa Plain Dealer (z nakladdo 400.000 izvodov) iz Clevelanda, ki je že začel razvijati svojo strategijo super specializacije. »Tam, kjer smo prej razmišljali o založniških ali reklamnih kategorijah za deset milijonov primerkov ali več, se bomo zdaj sposobni prilagoditi izdajam za tisoče posameznih gospodinjstev.«

»Neprestano se moramo obnavljati, biti moramo prozni in inovativni, ce hocemo preživeti,« je izjavil. Tudi drugi udeleženci so poudarili, da bo v prihodnje treba razmišljati o drugačnih oblikah, za kar bi moral prilagoditi delo novinarja odgovornim za marketing.

Ob ugotovitvi, da zmanjšanje za tisk v ZDA upada pri mlajših od 30 let, ki so podvrženi televizijski kulturi, je direktor Zveze ameriških casopisov Cathleen Black poudarila, da bo v prihodnje treba razmišljati o drugačnih oblikah, za kar bi moral prilagoditi delo novinarja odgovornim za marketing. Proučiti moramo elektronske medije, ce hocemo ohraniti casopise, kajti načini, kako si ljudje želijo prejemati informacije, se spreminjajo z vrtoiglavo naglico,« je zaključila.

GVATEMALA / PRAVICE DOMORODCEV

Indijanci opozarjajo Združene narode na nenehno kršenje njihovih pravic

CIUDAD DE GUATEMALA - V glavnem mestu Gvatemala so se zbrali Indijanci z obeh ameriških celin in domorodci z drugih celin na mednarodni konferenci pod pokroviteljstvom OZN, na kateri skušajo uveljaviti pravice in oživiti svoje umirajoče identitete. Kljub odločitvi ZN, ki so letosnje leto razglasili za Leto domorodcev, pravice domorodcev se vedno grobo kršijo.

Rigoberta Menchu, gvatemalska Indijanka in dobitnica lanske Nobelove nagrade za mir, pravi, da bodo skušali prepričati OZN, naj vprašanje do-

morodcev posvetijo kaj več, kot le razglasijo njihovo leto.

»Mednarodno leto domorodcev ni dovolj, potrebno bi bilo desetletje,« je dejala Menchujeva na srečanju, ki poteka v mestu Chimaltenango, 55 kilometrov od glavnega gvatemalskega mesta. Delegati bodo s sklepi konference seznanili tudi udeležence konference ZN za človekove pravice, ki bo junija na Dunaju.

»Domorodci upamo, da bodo Združeni narodi sprejeli dopolnilo k Splošni deklaraciji o človekovih pravicah z dolocilom

o pravicah domorodcev,« pravi Menchujeva, ki je tudi posebna veleposlanica generalnega sekretarja OZN Butrosa Galija v letu domorodcev.

Lansko leto, ob 500-letnici Kolumbovega odkritja Amerike, so Indijanci izrabili za proteste, na katerih so opozorili, da so jim Evropejci pred 500 leti prinesli samo smrt, boleznin in uničenje kulture.

Menchujeva pravi, da je smrt njenih staršev in dveh bratov, ki so jih umorili gvatemalski vojaki, dokaz sistematice zlorabe pravic Indijancev v 20. stoletju. (Reuters)



Rigoberta Menchu

BALKAN / ZGODOVINSKI DOGODEK V OZN ALI PA SAMO PESEK V OČI JAVNOSTI, KI ZAHTEVA UKREPE ZA MIR

Mednarodno sodišče

Resolucija 827 prvič po drugi svetovni vojni predvideva sojenje vojnim zločincem, ne zagotavlja pa, da bodo sodili »velikim ribam« in da bodo zločinci sploh prišli pred sodnike

NEW YORK, BRUSELJ - Varnostni svet OZN je enoglasno sprejel resolucijo, s katero ustanavlja mednarodno sodišče, ki naj bi morda že čez nekaj mesecev začelo soditi vojnim zločincem iz nekdanje Jugoslavije. Sedež sodišča bo v Haagu, generalni sekretar ZN Gali bo imenoval tožilca, enajst sodnikov pa morajo predlagati države članice

svetovne organizacije. Smrtne kazni ne bodo izrekli, obsojeni pa naj bi prestajali zaporne kazni zunaj območja republike nekdanje SFRJ. Med kandidati za tožilca omenjajo egiptovskega pravika, univerzitetnega profesorja Cherifa Bassiounija, ki je lani že sodeloval v strokovni komisiji, ki je proučevala zasluge to človekovih pravic na

Balkanu.

Novica iz New Yorka je v sredo dopoldne zbudila veliko pozornosti in prve površne komentarje, da »se vendarle nekaj premika«, že popoldne pa resnejša razmisljanja, da se v resnici še enkrat ni nič zgodilo, saj nihče ne zagotavlja, da bodo mednarodni sodniki lahko pripeljali v Haag zločince, ki jih bo zahteval

tožilec, in da bodo med sojenimi tudi tisti, ki so krivi tudi za zločine svojih podrejenih. Med prihodnjimi obtoženimi so v ZN že nekaj časa omenjali srbskega predsednika Milosevića, cetniskega vojvoda Seslja in poglavarja bosanskih Srbov Karadžića. Karadžić je že nekaj ur po ustanovitvi mednarodnega sodišča izjavil, da bosanskim Srbom, ki imajo svojo »suvereno državo«, ne pade na pamet, da bi se podrežali mednarodnemu, torej tujemu sodišču.

Po svetu je tudi cedalje več komentarjev - obtožb, da se vsa mednarodna skupnost poigrava z življenji zlasti bosanskih Muslimanov, ker se ni sposobna oziroma se ne dogovori o prijemljivih ukrepih proti zločincem, ki kljub resolucijam OZN mirne vesti naprej pobijajo.

Take obtožbe so bile v sredo namenjene predvsem obrambnim ministrom zveze Nato, ki so sporočili, da se niso mogli sporazumeti o morebitni podpori »programu skupne akcije«, ki so ga v soboto sestavili Rusi, Američani, Britanci, Francozi in Spanci. Nadaljevanje vojne v Bosni jim je bil vendarle primeren argument za sklep, da ne bodo zmanjševali svojih oboroženih sil, češ da jih čakajo pomembne mirovne naloge. (R. S.)



Strahotam vojne v Bosni in Hercegovini ni videti konca (Telefoto: AP)

Krajiški Srbi niso prišli na pogajanja v Zagreb

ZAGREB - V Zagrebu so bili se v torko prepricani, da se bo delegacija krajiških Srbov udeležila nadaljevanja pogajanj, ki so jih prejšnji teden začeli v Topuskem. Kninske oblasti so 25. maja potrdile svoj prihod, v torko pozno zvečer pa je prišlo sporočilo, da jih ne bo. V sporočilu omenjajo domnevne napade hrvaške vojske 14. in 16. maja ter smrt 12 pripadnikov krajinske vojske. S Hrvaško se ne bodo pogajali, dokler ne bo umaknila vojsk sil in policije z zasedenih območij na razmejitveno crto, določeno 3. januarja 1992. Čeprav smo iz Unproforjevih virov izvedeli, da je bilo res nekaj napadov, ki so jih začele hrvaške enote, je ocitno, da ima opustitev

poti v Zagreb popolnoma drugačno ozadje. Uporniki Srbi so namreč že prejšnji teden zavrnili podpis sporazuma o brezpogojni prekinitvi ognja, ki ga je pripravil Unprofor; to je bil tudi edini hrvaški pogoj za razpravo o normalizaciji odnosov. Vodja hrvaške delegacije Slavko Degoricija zatrjuje, da so srbske obtožbe lažne in da gre za izmišljene in neznane žrtve. Sodu pa je vsekakor izbila dno zahteva, naj Hrvaška umakne svoje vojsko na razmejitveno crto iz 3. januarja lani. Takšno stališče je Degoricija označil kot nov ultimatum, ki ga Hrvaška ne more sprejeti, o vsem pa so poslali tudi protestno pismo Vitaliju Curkumu in posredniku pri pogajanjih Cedricu

Thornberryju iz Unproforja. Ob vsem tem pa se Hrvaška ne odreka pogajanjem, saj bo, po zadržanju Degoricije, sprejela sleherno pobudo lokalnih Srbov v zvezi z nadaljevanjem pogajanj, vendar znova le ob brezpogojni prekinitvi ognja, po kateri bi bilo mogoče nadaljevati s pogovori o sprostitvi prometnic, vzpostavitvi telegrafskih in elektroenergetskih povezav, vrnitvi pregnancev in neoviranem pretoku ljudi.

Odsotnost srbske delegacije v Zagrebu je tesno povezana z izidi washingtonskega sestanka, ki je tudi Srbom na Hrvaškem omogočil, da se obnašajo tako, kot da je svet priznal njihovo zasedbo hrvaških ozemelj.

Gojko Marinković

BIH / OPOZORILA STROKOVNJAKOV ZDRUŽENIH NARODOV

Dojenčke lahko ohrani pri življenju samo dojenje

Otrokom najbolj primanjkuje železa in vitaminov

JEAN-MICHEL STOULLING / AFP

ZAGREB - Bosanske matere bi morale dalj časa dojit svoje otroke, da bi bili bolj zdravi, menijo zdravniki ZN. Ta priporočila so zdravstvene organizacije (WHO) in Sklada ZN za pomoč otrokom (Unicef) izrekli v Zagrebu. »Prizadevamo si, da bi spodbujali dojenje, ne samo v Bosni, ampak tudi povsod drugod po svetu,« je izjavil dr. Aileen Robertson, strokovnjak za prehrano pri WHO. Tudi pred vojno je bilo v jugoslaviji dojenja manj kot drugod po Evropi (v povprečju med pet do deset odstotkov proti približno 20 odstotkom drugod po svetu). Edinole materino mleko v prvih treh mesecih, mesano s sadjem in zelenjavo v naslednjih treh lahko zagotovi

otrokovo sprejemljivost za drugačno hrano. Poleg tega obstaja zelo veliko tveganje okužb z neprekuhanim vodo in nesteriliziranimi piščanci, menijo zdravniki. »Namesto da zagotavljajo kravje mleko za otroke, kar zanje ni dobro, bi ga morali dajati materam,« je izjavil dr. Michel Duprat iz Unicefa, ki je hkrati tudi opozoril, da so majhne količine hrane, posebej pripravljene za dojenčke, zelo drage, v času ko hkrati obstaja groznica, da bo mednarodna pomoč usahnula. Zdravniki in mednarodni izvedenci za prehrano pa ne zanima samo količina hrane, od katere je trenutno odvisnih kar 3, 8 milijona

civilnih prebivalcev v nekdanji Jugoslaviji, ampak tudi prehrabena vrednost teh izdelkov: npr. polnozrnatih kruha namesto tistega iz bele moke. »Donatorje prosimo, naj svoje mleko v prahu obogatijo z vitamini A in D. Priporočamo jim tudi, naj nam pošiljajo neposredno mleko, ki ima več kalcija,« je poudaril svetovalec pri Visokem komisariatu za begunce ZN (UNHCR). V mestih, ki so zaradi pomanjkanja hrane bolj prizadeta kot podeželje, ugotavljajo, da prihaja do prave renesanse »mehaničnega« preživetja. Ljudje si sami pečejo kruh in obdelujejo majhne vrtove. Vendar pa ima vse to svoje

meje, meni dr. Robertson: stari starši v mestih niso več tam zato, da bi se učili, kako je treba ravnati z vrtno, vztrajno se oklepajo svojih navad, pridobljenih v obdobju industrijske družbe, kljub vojni. »Neka ženska iz Bihaca mi je rekla: 'Le kako naj operem perilo, če nimam več pralnega stroja',« pripoveduje ta škotski zdravnik.

V Sarajevu, tem mestu mučeniku, in muslimanskih enklavah ugotavljajo povečanje primerov anemije in rahitisa zaradi pomanjkanja železa in vitamina D, ki ga tvori sonce, vendar pa ga otroci, zaprti po zakloniščih, močno pogrešajo. ZN bodo odslej prebivalcem Sarajeva razdeljevali tudi tablete vitamina C, da bi tako preprečili skorbut.

ZRJ / ZDRAHE V JUGOSLOVANSKI VOJSKI

»Zaslužni« general Panić

Sin Živote Panića trdi, da so ameriško bombardiranje Beograda preprečile dobre zveze njegovega očeta z generalom Powellom

VOJKO KOPAC / BEOGRAD

BEOGRAD - Medtem ko se je za časa druge jugoslavije (SFRJ) vojska omenjala kot nedotakljiva trdnjava, se po razpadu države začele prihajati na dan skrivnosti za skrivnostjo in afera za afero. Odkar se je JLA preoblikovala v srbsko-črnogorsko vojsko ali uradno Vojsko Jugoslavije, praktično na njenem vrhu ni bilo ekipe generalov, ki jih ne bi tako ali drugače kompromitirali.

Pred letom je veliko prahu dvignila upokojitev 38 generalov, približno ob istem času se je pisalo o elitnem stanovanjskem naselju Cvečara, ki so ga gradili za vrh razpadajoče jugovojne v času največjih vojskih spopadov, potem je prišla na vrsto afera »Opera« in kmalu po njej so zaprli sefa obveščevalne službe Aleksandra Vasiljevića. V zadnjem času sta v ospredju nenadna upokojitev (nalog zanj je prišel neposredno od Dobrice Čosića) general-polkovnika Ljubomirja Donazetovića in general-majorja Nedeljka Boskovića ter Sesljeve trditve, da je general Života Panić kriminalce.

Generalpolkovnik Donazetović je bil namestnik načelnika generalstaba za informiranje, mobilizacijo in moralo. Bolj znan je kot avtor dokumenta, s katerim so v vojski uzakonili etnično čisto vojsko.

Generalmajor Bosković je spravljen v zapor Aleksandra Vasiljevića, da bi njegovo mesto prvega človeka obveščevalne službe prevzel sam. Svojega nekdanjega sefa je tako poniževal, da je moral ribati tla zaporniških hodnikov. Omenjena generala sta po političnem in nacionalnem prepričanju najbližja Seslju in njegovi radikalni stranki.

Če bi potegnili crto pod dejavnosti obeh generalov, bi lahko ugotovili, da sta pravzaprav opravljala vse tisto, kar je vodstvo njune države tudi želelo in mislilo. General Bosković se je redno sestajal z Brankom Kostićem, nekdanjim prvim človekom okrnjenega predsedstva SFRJ in z Bozidarjem Vucurevićem, ki vodi Srbe v Trebinju, »proslavil« pa se je z obstrlejanjem Dubrovnika. Trojica je menda tesno sodelovala pri pošiljanju vojske pomoči rojakom z druge strani Drine. V BiH so pošiljali plačane vojake in prostovoljce, ki so jih novacili med redno vojsko. Ko je Milosević čez noč spremeni svojo osvajalsko politiko v »mirovniško«, je bilo treba najprej počistiti z radikalno strujo med generali.

To je zagovarjal tudi vedno prilagodljivi general Panić. Toda nena doma se je na Panića hudo razjezil (spet!) Seselj, ki ga je imenoval za kriminalca. Na zasedanju vseh srbskih parlamentov, naslednje dni pa v časopisu Večernje novosti, ki so »trbilo« vladajoče stranke, so se pojavile obtožbe proti generalu Paniću. Seselj Panića sele zdaj obtožuje, da je razrušil Vuko-

var. Panić je bil namreč poveljnik tako imenovane vukovarske operacije. Ocitov je se veliko, bistveno pa je, da so bili vsi odgovori (Panićev, sinov in generalstabov) zelo nepreprečljivi. Se najbolj smešna je bila izjava Gorana Panića: »Moj oče je veliko naredil za to državo.

Zaradi njegovih zvez z ameriškim generalom Powellom nas se niso bombardirali. Oče in Powell si dopisujeta. Obljubil mi je, da nas ne bodo bombardirali, dokler bo on obrambni minister. Očetu se je pred kratkim tudi posrečilo iz Iraka in Libije izveći denar, ki so nam ga bili dolžni. Samo zato, ker ga ceni Gadafi!« Tako imenovani vzhodni obrambni svet, ki ga sestavljajo Čosić, Milosević, Momir Bulatović in obrambni minister Pavle Bulatović, je po teh aferah imenoval državno komisijo, ki naj bi preverila vse Sesljeve in druge obtožbe na račun Panića. Tako lahko pričakujemo razplet dogodkov kmalu, saj naj bi

komisija dala poročilo vrhovnemu svetu je konec tega tedna. Tedaj bo tudi jasno, ali se hoče oblast resiti generala Panića ali ne. Vse skupaj bi lahko izpeljali tudi precej elegantno, saj bo Panić novembra izpolnil pogoje za odhod v pokoj. V javnosti je veliko ugibanj o tem, kdo naj bi bil Panićev naslednik. Kot kaže, ima največ možnosti prvi oficir vojskega letalstva general Bozidar Stevanović, pripadnik tako imenovanih domoljubnih sil.

Vsi skušajo predstaviti sedanjo afero v jugoslovanski vojski kot notranja trenja med liberalnejšo in skrajno nacio-

nalistično linijo, ki je bolj naklonjena Seslju kot uradni oblasti. Toda nekateri poznavalci srbskih razmer to vidijo tudi v drugačni luči. Drug za drugim s ključnih položajev v vojski izginjajo visoki oficirji, ki so odgovorni za rušenje mest na Hrvaškem in v BiH.

To seveda ni posledica kaznovanja skrajnezev, ampak bolj alibi za to, da bi se zdaj, ko so tudi ZN sklenili ugotavljanje oz. imenovanje zločincev na tleh nekdanje Jugoslavije, beograjska oblast opravičila, češ da je najhujše tako ali tako odstranila ze sama.



General Života Panić (Foto: TRIO)

MAKEDONIJA / »DA« ZA PRIHOD AMERIŠKIH VOJAKOV

Najmlajša samostojna država na tleh nekdanje Jugoslavije bo zaprosila za članstvo v zvezi Nato

SKOPJE - Makedonija bo najpozneje v treh tednih zaprosila za članstvo v severnoatlantski zvezi. Prav tako bo zahtevala odpravo embarga na uvoz orožja, ki ji preprečuje normalen razvoj lastnih oboroženih sil. To je izjavil makedonski obrambni minister Vlado Popovski, ki mu mediji v zadnjem času posvečajo veliko pozornosti. Tako so odstranjeni vsi dvomi o makedonskem stališču do Clintonovega predloga o namestitvi ameriških čet v najjužnejši republik nekdanje Jugoslavije. Potem ko so se pred nekaj

dnevi predstavniki makedonskih oblasti tako množično označevali kot »čisto spekulacijo«, je ameriški predlog Popovski zdaj označil za »dobrodošel«. Podobnega mnenja pa je bil tudi predsednik vlade Andov.

Omenjena pobuda je postala aktualna po sestanku petih zunanjih ministrov v Washingtonu, na katerem so proučevali načrt akcij za umiritev razmer v Bosni in ukrepe, ki bi preprečili nadaljnje širjenje spopadov. Deseta in enajsta točka omenjenega načrta govori o možnosti pos-

ljanja vojakov v Makedonijo in povečani navzočnosti mednarodnih opazovalcev na Kosovu. Temu se seveda upira Beograd, ki trdi, da Srbi Makedonije ne ogrožajo, Kosovo pa je njihova notranja zadeva, v katero se svet nima pravice vmešavati. Po mnenju makedonskega obrambnega ministra je obnovljeno zanimanje Zahoda za Makedonijo spodbudila potreba po učinkovitejši zaščiti najjužnejšega krila te vojske organizacije, ki je z vojno v BiH in na Hrvaškem, ter grožnjami njene razširitve čez meje nekda-

nje Jugoslavije postalo precej ranljivo.

Idejo o prihodu ameriških vojakov in vstopu Makedonije v Nato je podprla tudi najmočnejša opozicijska stranka VMRO-DPMNE, ki je se pred kratkim obtoževala predsednika Gligorova, da je na pogovorih v Washingtonu brez vednosti parlamenta pozval ameriške vojake v državo. Na izvršnem odboru stranke so ocenili, da bi makedonsko članstvo v Natu pomagalo tudi prebiti mednarodno izolacijo, v kateri se je država znašla po osamosvojitvi. (M. K.)

SLOVENIJA IN HRVAŠKA / MEJE

Obstrukcija o državnih mejah

Mednarodni odbor ocenil, da imajo Hrvati ozemeljske zahteve

BOSTJAN LAJOVIC

LJUBLJANA - Mednarodni odbor državnega zbora je sprejel predlog stalice, ki jih je pripravila posebna delovna skupina, člani pa so imeli kasneje še vrsto pripomb. Usklajeno besedilo poudarja temeljno opredelitev Slovenije, da bo s sosednjimi državami vzdrževala enakopravne in prijateljske odnose. Od vlade terjajo načrt in različne scenarije slovenske politike do Hrvaške. Slovenija naj vztraja pri določilu temeljne ustavne listine, ki priznava meje z Italijo, Avstrijo in Madžarsko, kot jih je imela nekdanja SFRJ, to pa velja tudi za mejo med Slovenijo in Hrvaško. Nasa država po mnenju odbora v celoti izvaja svoje obveznosti, nekatere hrvaške izjave in dejanja pa je mogoče razumeti kot ozemeljske zahteve. Odbor je ob tem izrazil ogorčenost in zaskrbljenost in spomnil na dogovor, da se bosta obe strani vzdržali izjav in dejanj, ki bi prejudicirala in oteževala končno odločitev. Po mnenju odbora je najpomembnejše merilo za ugotavljanje občinske meje oziroma meje katastrskih občin. Ugotavljajo, da se Hrvaška ne strinja z upravičenimi predlogi Slovenije glede meje v Istri. Če bo vztrajala pri ozemeljskih zahtevah,

bo nasa država na osnovi zgodovinskih dejstev postavila ustrezne zahteve, ki bodo zagotovile nedotakljivost slovenskih meja. Odbor poudarja, da je Slovenija v novejši zgodovini vedno imela jurisdikcijo nad Piranskim zalivom, ki ji pripada tudi po t.i. načelu priposestevanja. Nesporna pravica Slovenije je tudi prost dostop do mednarodnih voda. Člani odbora zahtevajo, naj na morebitne nesprejemljive enostranske poteze hrvaške strani slovenska vlada na osnovi recipročnosti in diplomatsko, politično in ekonomsko zavaruje nacionalne interese Slovenije.

Glasovanje o teh stališčih v državnem zboru je prekinil proceduralni zaplet, ki je nastal po ponovni obstrukciji Samostojne poslanske skupine. Preden so njihovi poslanci zapustili sejo, sta se k besedi že prijavila Zmago Jelenc in Zare Pregelj. Predsedujoči Lev Kreft je dejal, da ne more izvesti glasovanja o stališčih odbora, saj ima pravica poslanca do besede najmanj enako tezo kot udeležba vseh poslanskih skupin na seji. Nato se je sestalo vodstvo državnega zbora, o dokončni usodi te točke dnevnega reda pa bodo danes odločili vodje poslanskih skupin.

DRŽAVNI ZBOR / NADALJEVANJE SEJE

Kadilcem v javnih prostorih so škodili dnevi

S posebnim zakonom bodo določili pogoje za detektivsko dejavnost

LJUBLJANA - V državnem zboru so včeraj zasedali že peti dan. Zasedli so z obravnavo predloga za izdajo zakona o zasebnem varovanju, o detektivski dejavnosti in o obveznem organiziranju službe varovanja, s katerim bi določili subjekte, oblike in pogoje za opravljanje dejavnosti varovanja ljudi in premoženja, ki ga ne zagotavlja država, ter pogoje za opravljanje detektivske dejavnosti. Poslanci so menili, da bi bilo to področje, ki posega tudi v človekove pravice in svobosćine, najbolje urediti z dvema ločenima zakonoma. Osnutek sprememb zakona o carinski službi, o katerem poslanci včeraj se niso odločili, prinaša dodatna pooblastila carinskih služb pri nadzoru na mejnih prehodih in beneficirano delovno dobo za carinske uslužbence ter poostrene pogoje za sprejem v carinsko službo.

Spremembe in dopolnitve zakona o dohodnini, ki so jih predlagali poslanci SKD, so sprožile dolgo polemiko o smotnosti takšne spremembe s povečanjem davčne olajšave s sedanjih 8 odstotkov na 20 odstotkov za prvega otroka. Predstavnik vlade je predlogu ugovarjala, saj bi po njenih besedah s tem uvedli večje olajšave zavezancem z visjimi prejemki, nesprejemljivost predloga SKD pa je utemeljila tudi s tem, da bi se tekoci prihodki za proračun iz naslova dohodnine zmanjšali za okoli 10 odstotkov ali 8 milijard tolarjev. Poslanci ostalih strank so zagovarjali kompleksno rešitev družinske problematike. Minister za zdravstvo je predstavil predlog za izdajo zakona o omejevanju uporabe tobacnih izdelkov, s katerim bi dosegli varnost nekadilcev na delovnem mestu, tako da bi podjetja morala uvesti posebne kadilnice, v gostinskih lokalih pa prostore za nekadilce. Poslanci so menili, da bi morali proti kršiteljem prepovedi propagiranja cigaret predvideti visoke kazni in posvetiti več pozornosti preventivi in vzgoji v solah.

O problematiki sodnega varstva pravic iz delovnega razmerja je poročal namestnik predsednika sodišča združenega dela Ivan Zuzek. Poslance je pozval, naj se zavzamejo za cimerjšnje sprejetje zakona o delovnih in socialnih sodiščih, ki bi omogočil sedanjim sodiščem združenega dela preimenovalje in delo na boljši pravni osnovi. (STA)



Poslanci SLS so burno razpravljali o družinski problematiki (Foto: A. Pavlič/TRIO)

GOSPODARSTVO / SODELOVANJE

Pogovori o Luky Koper

V slovenski trgovini je še prostor za Madžare

VINE BESTER

BRNIK - Pogovori so bili zelo koristni, je včeraj ob vrnitvi uradne slovenske delegacije z Madžarske dejal minister za gospodarske odnose in razvoj dr. Davorin Kracun. Z gostiteljem, madžarskim ministrom za ekonomske odnose s tujino, so se pogovarjali predvsem o evropskih integracijah ter vključevanju vanje. Kot je poudaril Kracun, je Madžarska zelo zanimiv slovenski zunanjetrgovinski partner, gospodarska gibanja obeh držav so podobna. Madžarska in Slovenija sta v prehodu, v obeh se precej povečal izvoz na zahodna trziska, ki je bil odgovor na izgubo tradicionalnih trgov - pri sosedih SEV, pri nas pa jugoslovanskega.

Zanimivo je, da od sosednjih držav Slovenija najmanj trguje prav z Madžarsko, je poudaril Kracun. Lani smo v to državo izvozili za 67 in uvozili za 137 milijonov dolarjev izdelkov. Izvozili smo največ hladilnikov, lesne celuloze, pohištva in zdravil, uvozili pa največ surovega papirja, naftnih derivatov in bakrene zice. V okviru evropskih združenj pripravljata Slovenija in

Madžarska sporazum o prosti trgovini. Pismo o namerah je bilo podpisano decembra 1992, pogajanja, zaenkrat se brez mandata vlade, pa že potekajo. Sporazum naj bi po besedah ministra Kracuna sklenili zelo kmalu. Madžarsko stran je zanimala zlasti Luka Koper, je dejal minister. Sosedje so seznanili s povezavo Madžarska-Koper, ki je ena od slovenskih razvojnih prednosti, zanjo pa Slovenija že dobiva denar iz Evropske banke.

Delegacija se je sestala tudi z državno sekretarko, ki skrbi za Ekspa 96, in izrazila zanimanje za sodelovanje Slovenije, saj bi predstavitev slovenskega gospodarstva na takšni razstavi pomenila izjemno priložnost, je povedal dr. Kracun. O gospodarski odprtosti sosednje države dovolj pove ze podatek, da so lani Američani na Madžarskem vložili približno milijardo dolarjev. Uradna slovenska delegacija se je pogovarjala tudi o dvostranskem gospodarskem sodelovanju ter se srečala s predstavniki slovenskih podjetij, ki delajo v sosednji državi.

NOVICE

Sporočilo Varnostno-informativne službe

LJUBLJANA - V zadnjem času so se v javnosti pojavili Visovi dokumenti z najvišjimi stopnjami zaupnosti. Vis se je obrnil na predsednika državnega zbora Hermana Rigelnika in na druge najvišje slovenske državne organe, naj v okviru pravnega reda sprejmejo potrebne ukrepe, da bi preprečili nadaljevanje takega ravnanja. Tudi v Visu so sprejeli ukrepe, s katerimi skušajo preprečiti, da bi službeni dokumenti se naprej prihajali v javnost. (P. T.)

Slovenci na avstrijskem Štajerskem niso priznani

MARIBOR - Rektor mariborske univerze dr. Alojz Krizman je včeraj na znanstvenem srečanju Slovencev v avstrijski deželi Štajerski govoril o slovenski manjšini na radgsonem območju. Manjšina, ki živi v neposredni bližini Maribora, nima niti najosnovnejših pravic. Krizman se je zahvalil skupini Sedmi clen, ki edina se poskusa izboljšati položaj. Nekateri avstrijski politiki danes sploh ne priznavajo obstoja Slovencev na tem področju in kot pomoto ocenjujejo dejstvo, da so Slovenci navedeni v avstrijski državni pogodbi iz leta 1959. (STA)

Gorjanci - demilitarizirano območje?

NOVO MESTO - Skupščina občine Novo mesto je sprejela javni poziv za razglasitev območja Gorjancev za demilitarizirano območje z ustreznim naravnim varstvom. Zahtevo utemeljujejo s hidro-geološkimi raziskavami, ki potrjujejo, da so na tem območju podtalne zaloge neosnažene pitne vode, ki so strateški zbirališče za oskrbo pretežnega dela Dolenjske in južne Slovenije. Zaradi določenih značilnosti Gorjancev bi bilo treba takoj izdelati ustrezne prostorske dokumente s prepovedmi in omejitvami za zaščito tega območja. Vojašnica na Trdinovem vrhu naj bi po novemškem predlogu postala skupni dom slovenskih in hrvaških planincev. Novomeška skupščina poziva slovensko vlado in zunanje ministrstvo, da te predloge takoj posredujejo Republikli Hrvaški. (STA)

Odčarana Slovenija

LJUBLJANA - Odčarana Slovenija je nova knjiga Dimitrija Rupla in trideseta knjiga Zalozbe Mihe-lac. Je nekakšno nadaljevanje knjige Skrivnost države. Opisuje dogajanja v slovenski politiki od lanske jeseni do letošnje pomladi, obravnava pa tudi delo v zunanjem ministrstvu in dogajanje v slovenski zunanji politiki, predvsem proces uveljavljanja Slovenije v svetu. Avtor je na včerajšnji predstavitvi povedal, da v knjigi nacenja vprašanje odnosov med Slovenijo in Hrvaško, za katere meni, da se bodo zaradi sporov glede meje še bolj zapletali. Rupel obravnava tudi odnose z Italijo in Avstrijo in razmišlja, kako bi se lahko stiki razvijali v prihodnje. Nekatera poglavja so posvećena volitvam in Ruplovim odnosom z nekaterimi slovenskimi politiki. »Knjiga skuša probleme eksplicitirati in jih noče vnaprej presojati. Je sociološka in politična ocena dogajanja v slovenski zunanji in notranji politiki,« je povedal Rupel. (T. U.)

DRŽAVNI ZBOR / OROŽJE

Danes bodo uradno vprašali

Kdo je botroval tranzitu in trgovini - Dokumente vmlili Visu

IVANKA MIHELIC

LJUBLJANA - Glede na to, da poslanci Združene liste doslej se niso dobili ustreznega odgovora na vprašanje o orožju, so se odločili, da danes to vprašanje uradno vložijo pri državnem zboru. Pred časom so te zadeve kuvertirali, zdaj pa želijo jasen odgovor, med drugim tudi o tem, s kakšno dokumentacijo o orožju razpolaga Vis, za kakšen tranzit orožja skozi Slovenijo je slo, kdo ga je dovoljeval in kakšni zasebni interesi so se skrivali za njim. Zanima jih tudi, kdo je botroval trgovini z orožjem, kdo je zadeve izvrševal oziroma kdo je imel pregled nad celotno zadevo in kam se je stekal

denar.

Sicer se je v prostorih parlamenta včeraj prislo tudi do uradne primopredaje originalnega, 1500 strani obsegačnega gradiva o aferi Hit pravemu »lastniku«, se pravi varnostno-informativni službi. Tako je komisija za nadzor nad zakonitostjo dela varnostnih in obveščevalnih služb uresničila sklep s ponedeljkove seje, saj ji za njeno nadaljnje delo zadostujejo fotokopije teh dokumentov. Izvedli smo tudi, da so v minulih dneh parlament obiskali namestniki ljubljanskega tožila in se prav tako seznanili z vsebino teh zaupnih dokumentov.

POGODBA ZA GOSPODARSTVO

Pogajanja še niso končana

LJUBLJANA - Z včerajšnjim dnem se je iztekel rok, ko naj bi sindikati podpisniki kolektivne pogodbe za gospodarstvo končali pogajanja s predstavniki GZS. Odprtih je ostalo še nekaj vprašanj. Pogajanja se bodo nadaljevala v ponedeljek. Nereseni so ostali clen, ki se nanaša na delovne razmere sindikata, in nadomestila glede odpovednega roka. Zakon namreč določa, da nadomestilo ne sme biti nižje od 80 odstotkov zajamčene plače, sindikati pa se zavzemajo, da bi bilo izenačeno z nadomestilom, ki ga delavec prejme na zavodu za zaposlovanje. Niso se uspeli dogovoriti tudi glede povračila stroškov za prevoz na delo. Sindikati opozarjajo, da vse več podjetij teh stroškov delavcem sploh ne priznava, čeprav nekateri za prevoz na delo porabijo skoraj polovico plače. Ravno tako se niso opredelili glede stopnje eskalacijske lestvice. Sindikati se zavzemajo za stopnjo, ki jo vlada predlaga v delovnem osnutku socialnega pakta. Tudi o panožnih kolektivnih pogodbah bo treba še razpravljati. GZS vztraja pri stališču, da bi veljale samo določbe splošne kolektivne pogodbe, sindikati pa vztrajajo pri tem, da se ohranijo tudi panožne pogodbe. Ne glede na to, da pogajanja danes se niso končali, ostaja predviden datum podpisa isti, to je 15. junij. (MIG)

HIT - VIS / PRAVNE (NE) JASNOSTI

Ko postane kršenje pravil vrлина, potem je pravna država pokopana

Kljub zakonskim nejasnostim, bi lahko že marsikaj dobilo svoj epilog

LJUBLJANA - Od izbruh

afer Hit in Vis ali afere Hit-Vis sta minila skoraj dva meseca. Po nestetih javnih in malo manj javnih izjavah protagonistov afere in kilometrih popisanih časopisnih strani na to temo je videti, da so stvari približno tam, kot so bile na začetku, oziroma da je vse več vprašanj in vse manj odgovorov. Pri tem nihče od omenjenih v aferi ne skopari z ocenami na račun (ne) dela in (ne) učinkovitosti drugega. Poslanci ocitajo pravosodju, da je sposoben loviti le male kriminalce, medtem ko se veliki mirno sprehajajo po ulicah, javni tožilci trdijo, da naredijo vse, kar je v njihovi moči (to naj bi bilo do zdaj več kot deset ovadb), pa se drugi državni organi jih ovirajo pri njihovem delu, sodniki pa pravijo, da brez tožnika ni sodnika. Skratka, afere Hit-Vis naj bi opozorila na vso bedo (ne) delovanja pravne države.

V nadaljevanju bomo poskušali opozoriti le na nekatere ravnanja posameznikov in »skupin«, povezanih z afero, ne da bi si seveda domišljali, da bodo zaradi tega zapisa bistveno bolj razkrili tancice pravnih skrivnosti. Če začnemo s 7. aprilom letos, ko je poslanec Marjan Podobnik novinarjem razdelil poročilo SDK o poslovanju Hita, ki je imelo oznako tajnosti - pri tem se sploh ne bomo spuščali v to, ali vsa gradiva, ki danes nosijo oznako zaupnosti, to tudi zaslužijo - potem bi že takrat moral ukrepati javni tožilec, in sicer po uradni dolžnosti, saj mu to nalaga zakon o kazenskem postopku. Izdaja tajnosti je namreč kaznivo dejanje, pa tudi pravilnik o ravnanju z gradivi zaupne narave poslanecem nalaga

MAJDA VUKELIČ

določene obveznosti glede teh gradiv. Kmalu za tem se je izkazalo, da dokumentacije o Hitu, o katerem ni bilo več mogoče govoriti, ne da bi ob enem omenili tudi Vis, ni, oziroma da jo je bivši sef Visa Miha Brejc odnesel »na varno«, ker ne zaupa nikomur v državi. Ali je s tem Brejc storil kaznivno dejanje, ker je odtujil dokumente, ki sicer spadajo pod državni nadzor? Morebiti, v vsakem primeru po mnenju nekatere pravnikov dovolj, da se začne preiskava ali disciplinski postopek.

To, kar vsebujejo Visovi dokumenti, v velikem delu izhaja iz telefonskih pogovorov, ki jim je prisluškovala policija. Ker pa je pravica do tajnosti pisem in drugih občil ustavna pravica, se pri tem zastavlja kar nekaj vprašanj. Nova slovenska ustava namreč določa, da je mogoče pravico do tajnosti pisem in drugih občil omejiti le na podlagi sodne odločbe, ce je to nujno za uvedbo ali potek kazenskega postopka ali za varnost države. Z zakonom se tako lahko predpiše, da se na podlagi odločbe sodišča

za določen čas ne upošteva varstva tajnosti pisem in drugih občil. Tokrat nas zanima le, kdaj se lahko komu prisluškuje in na podlagi kakšnih meril izda sodišče odločbo o prisluškovanju. Kot je že pred časom opozoril predsednik ljubljanskega sodišča Ales Zalar, gre za izjemno občutljivo vprašanje, saj se nimamo zakona, ki bi urejal ta vprašanja. Katero sodišče je stvarno in krajevno pristojno, da izda odločbo, na podlagi katere je dovoljeno prisluškovanje, vrsta postopka, sestava sodišča in vrsta odločbe... - vse to sploh ni določeno z zakonom, ampak s tajnim začasnim navodilom za izvajanje novele 11. clena zakona o notranjih zadevah, ki je bila sprejeta še pred novo ustavo. Prejšnji predsednik komisije za nadzor nad zakonitostjo dela (takrat se) SDV Peter Bekeš nam je razložil, da pozna le en primer, ko se je sodišče spustilo v vsebinsko odločanje, in sicer ko je policija predlagala prisluškovanje, toda sodišče je ugotovilo, da ta telefon uporablja več oseb in ni

izdalo pozitivne odločbe. In kaj se znajde v dosjejih od tega, kar je bilo pridobljeno s prisluškovanjem? Tisti, ki imajo s tem izkušnje in ki so brali svoje dosjeje, pravijo, da bi bilo zelo dobro, ce bi v dosjeju pisalo, da si tega in tega dne, ob tej in tej uri, v pogovoru s tem in tem rekel to in to. Vendar ni tako. V dosjeju je obnova pogovora, ki mu na policiji recepcije operativno poročilo, trakove pa naj bi uničevali. V nobenem primeru pa se posnети telefonskih pogovorov po zdaj veljavnem zakonu o kazenskem postopku ne morejo uporabljati kot dokaz pred sodiščem, ampak lahko policiji služijo le »kot izhodišče za dograjevanje hipotez in nič več«. Resitev, da nekemu ni mogoče prisluškovati brez sodne odločbe, je zelo napredna, čeprav se zna zgoditi, kot je opozoril Ales Zalar, da vam prisluškujejo tudi po pomoti, »ker predlagatelj posega sam napiše številko telefona ali faksa, ki naj bi bila nadzorovana, pri tem pa se lahko zgodi namerna ali nenamerna pomota. Z afero Hit-Vis se je

nato začel ukvarjati parlament. Ustanovljena je bila posebna preiskovalna komisija, ki naj bi v kratkem dobila tudi pravila igre, po katerih naj bi se ravnala, saj so njene dosedanje odločitve marsikdaj hoja po skrajnem ustavnem in zakonodajnem robu. Z afero pa se ubada tudi komisija za nadzor nad delom Visa, ki se je pred dnevi samovoljno odločila, da si bo ogledala dva dosjeja (s tem, da ta komisija ni preiskovalna) in da zbrane dokumentacije ne bo predala javnemu tožilcu. To je le nekaj »odlomkov« iz nadaljevanke brez konca - tako je vsaj zdaj videti. Pri tem sploh nismo posebej omenjali sumov gospodarskega kriminala, lastninjenja Hita, ki je bilo izvedeno po Markočevići zakonodaji, suma o utaji davkov, spornega delovanja posojilnih služb, sumov o pranju denarja, sumov o zlorabi pooblastil Visa... Dejstvo je, da bi bilo lahko že marsikaj »razsoje-nega«, ne glede na to, da bi se najbrz večina akterjev s danje afere sklicevala na to, da so ravnali v skrajni sili, sicer bi bilo »zlo še večje«. Toda to je treba v sodnem postopku dokazati in takrat stejejo le pravni in ne tako ali drugače politično vzpodbujeni argumenti.

Tako pa je povsem brezplodno, da tožilci kažejo s prstom na parlament, poslanci na tožilec in sodnike, sodniki na oboje. Ko izdaje takšnih in drugačnih skrivnosti, samovoljne interpretacije zakonov in popolna ignoranca vseh pravnih pravil postanejo vrлина, vse skupaj pelje le v eno - pokop pravne države. In očitno smo na točki, ko lahko vsakdo zavpije »Ti si lopov!«, zdaj pa dokazi, da nisi.



Veliko nejasnega, čeprav bi lahko bilo tudi drugače (Foto: Jože Suhadolnik / TRIO)



CELOVEC / PRED SODIŠČEM

Za 53 mil. šilingov...

Tožba proti Iskra-Comerc

CELOVEC - Pred kratkem je na celovskem deželni sodišču bila vložena tožba proti slovenskemu podjetju Iskra-Comerc. Gre za zahtevo po 53 milijonih šilingih odškodnine, ki jih terjata stekajni in upravitelj koroškega podjetja Iskra-Delta-Computers (IDC Avstrija) od ljubljanskega elektronskega koncema.

Iskra Delta Computers Avstrija je bila leta 1985 (skupaj z manjšim deležem koroškega slovenskega kapitala) ustanovljena hčer Iskre. Poleg trgovske poslovalnice v Celovcu je podjetje vzdrževalo delavnico za montažo računalnikov in elektronskih komponent

PRIREDITVE

Četrtek, 27.5.1993
CELOVEC

Modestov dom, 19.00 - »XI. Srečanje mladih slovenskih glasbenikov iz Slovenije, Koroske in Furlanije - Julijske krajine«;

GRADEC

Dvorišče Karl Franzens univerze, 21.00 - »Slovenski praznik«, nastopajo skupini Jacno in Bluesbreakers; prireditelj: Klub slovenskih študentov in študentov.

TINJE

Dom prosvete, 20.00 - Bralni večer: »Pokloni mi svojo besedo« - berejo domači pesniki.

STRASSBOURG / PRITOŽBA

Radijski monopol ORF pred evropskim sodiščem

Tudi Jörg Haider med tožilci

STRASSBOURG - V torek je pred Evropskim sodiščem bila zaključena obravnava avstrijskih pritožb zoper radijski monopol avstrijskega radijske in televizijske monopolne ustanove ORF.

Evropska komisija za človeške pravice je pred nedavnim sodišču posredovala petero avstrijskih pritožb zoper Republiko Avstrijo zaradi njenega državnega radijskega monopola.

Pritožili so se tako vodja svobodnjakov Jörg Haider kot tudi stiri proponenti za ustanovitev zasebnega radija, med njimi Radio Uno s koroške tromeje ter 'Delovna skupnost za odprti radio' (AGORA), ki je pred leti na Koroskem vzbujala pozornost s 'piratski-

mi' radijskimi emisijami v nemškem in slovenskem jeziku. AGORA zlasti izpostavlja potrebo narodnih in družbenih manjšin po svobodnem dostopu do elektronskih medijev.

Avstrijski radijski monopol po mnenju zagovornikov svobodnega in zasebnega radija ni v skladu z desetim členom evropske konvencije o človeških pravicah in njegovimi določili o pravicah do svobodnega izražanja mnenja in idej tudi preko elektronskih medijev.

Pred sodiščem so se zagovarjali tožniki in Republike Avstrije, razsodbo pa pričakujejo jeseni. Sklep sodišča je obvezen za vse države članice SE. (I.S.)

CELOVEC / RAZSTAVA GORANA HORVATA

Spoznavanje soseda

CELOVEC - »Slovenija se izredno prizadeva, da bi se čim bolj konstruktivno vključila v Evropo, da bi doprinesla k premostitvi meja. Tudi razstava priznanega slovenskega slikarja Gorana Horvata naj bi služila boljše medsebojnemu spoznavanju kulture dveh sosednjih narodov«.

S temi besedami je v torek zvečer v Evropski hiši v Celovcu generalni konzul Republike Slovenije Jože Jeraj slavnostno otvoril razstavo, ki bo za nekaj tednov obogatila kulturno ponudbo koroške metro-

pole. Generalni konzul je med castnimi gosti pozdravil tudi koroškega deželnega glavarja Christofa Zernatta, celovskega župana Leopolda Gugenbergerja, državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu Petra Venclja ter vidne predstavnike osrednjih kulturnih in političnih organizacij koroških Slovencev.

Slovenski diplomat je v svojem govoru izpostavil tudi nedavno sprejetje Slovenije v Svet Evrope in dejal, da ji je bilo s tem izkazano priznanje za demokratičnost, visok nivo človekovih

pravic in prizadevanja za mirno sožitje. Izrazil pa je tudi prepričanje, da bodo stiki med Slovenijo in Korosko postali tesnejši tudi na drugih področjih, da bo k takemu pozitivnemu razvoju prispevala (in od tega imela korist) tudi slovenska manjšina na Koroskem. Slikarja Gorana Horvata, ki je deželnemu glavarju Zernattu poklonil dragoceno sliko, je navzočim predstavil akademski slikar in likovni kritik Dušan Lipovec, v kulturnem programu pa je nastopil pianist Hinko Haas. (I.L.)

AVSTRIJA / NOTRANJA POLITIKA

»Ledena doba« med Vranitzkym in Haiderjem

Ponovni verbalni izpadi šefa avstrijskih svobodnjakov

IVAN LUKAN

DUNAJ - Med avstrijskim zveznim kanclerjem Franzom Vranitzkym in sefom svobodnjanske stranke Jörgom Haiderjem se je začela nova »ledena doba«. Do nadaljnjega, obcutne ohladike med politikoma je prislo zaradi intervjuja, ki ga Haider dal tedenskemu magazinu »Wiener« in v katerem ostro napada avstrijskega zveznega kanclerja in predsednika avstrijskih socialdemokratov.

Med drugim je zveznega kanclerja Vranitzkega označil za »fasista v nedeljski obleki« ter se pritožil, da je za držanje napram svobodnjaski stranki slično

temu, kot so to morali nekdanji občutiti Zidje. »Kdo se danes priznava k svobodnjaski stranki, ta mora računati, da mu bo to konkretno škodovalo«, se je Haider pritožil zaradi politične izolacije, v kateri pa se je FPÖ znašla prav po njegovi zaslugi.

Zvezni kancler Vranitzky je na intervju takoj in odločno reagiral: odpovedal je pogovor z Haiderjem, ki je bil nacrtovan za včeraj, v sredo. Vranitzky je dejal, da se z Haiderjem nima kaj pogovarjati ter da sefu svobodnjasko stranke ne

bo nudil »dodatno prilozost za nadaljnje verbalne izpade«.

Pogovor med Vranitzkym in državno sekretarko za vprašanja v zvezi z Evropsko skupnostjo Brigitte Ederer na eni ter z Haiderjem in samega sebjem referentom za evropska vprašanja Dillersbergerjem na drugi strani, je bil dolgoročno nacrtovan. Ederer (SPÖ) je sicer obzalovala odpoved pogovorov, temu pa dodala, da je za to izključno odgovoren Haider sam.

Ta je na nedvoumno reakcijo Vranitzkega se

včeraj reagiral in avstrijski javnosti sporočil, da je pripravljen preklatici napade na zveznega kanclerja, če se bo tudi socialdemokratska stranka posluževala manj ostrih besed na njegov račun. »To je fair punudba«, je menil Haider in dejal, da »sva oba« (menil je Vranitzkega in samega sebe - op. ured.) dolžna, prispevati k izboljšanju politične kulture...

Kanclerj Vranitzky na najnovjevo Haiderjevo »ponudbo« včeraj ni odgovoril in tega verjetno tudi ne bo tako hitro storil. Se pred tem pa je izjavil, naj se Haider »nekaj časa obrača v gnoju, ki ga je sam povzročil«.



Kancler Franz Vranitzky je odpovedal srečanje.



Popolnoma izoliran: šef svobodnjakov Jörg Haider

DUNAJ / FINANČNO MINISTRSTVO ZDA OPOZARJA:

Tudi v Avstriji kršitve embarga OZN proti ZRJ

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Tudi stiri podjetja s sedežem v avstrijskem glavni mestu kršijo določila mednarodnega embarga Organizacije združenih narodov proti Srbiji in Crni gori - Zvezni republiki Jugoslaviji (ZRJ).

Finančno ministrstvo Združenih držav Amerike je zdaj objavilo 'Crno listo' s 165 podjetij, na katerih so se znašla tudi avstrijska podjetja, ki so pod večinskim vplivom ZRJ. Gre za podjetja Combic GesmbH., Im-mex Petrol AG, Metall-und Stahl-handelsgesellschaft ter turistično agencijo Yugo-Tours. V nasprotju do

evropske prakse o konkretnem dokazu kršitve Americanom za postopanje proti osumljenim podjetjem zadostuje ze samo obstojanje »jugoslovanskih« kontaktov.

Pod naslovom »Ciprska zveza« je v preteklem tednu dunajski tedenski magacin 'Profil' poročal o nekem konkretnem primeru kršitve embarga. Tako naj bi vodilno podjetje Vmanic (Treibacher Chemische Werke -TCW) - pod napacno deklaracijo - dobavljalo niklovo rudo iz rudnika Feronikal blizu Prištine na Kosovu. Rudarsko podjetje, ki je zdaj

- tako kot vsa nekdanja družbena podjetja - pod neposredno kontrolo Srbov, kamijone z rudo najprej usmerja v Skopje.

Dejansko si Makedonci glede na pritisk iz Beograda očitno ne morejo privoščiti izjaviti določila embarga. Adresat robe je v Skopju registrirana podružnica ciprske trgovinske agencije ATL (Aptcom Trading Limited), le-ta pa izstavi novo dobavnico. Prejemnik rude postane koroško podjetje Treibacher Chemische Werke, lazni papirji pa mu izstavljajo potrdilo, da prihaja ruda iz makedonskega rudnika Feni-

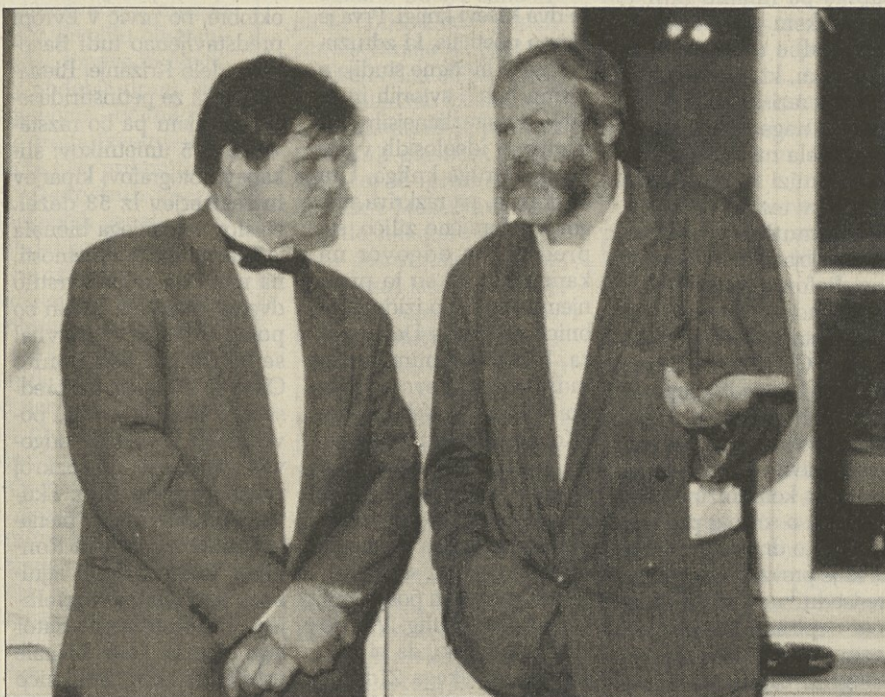
mak. Ta rudnik je bil baje ze zaprt in je - zgolj slučajno? - začel delovati spet z uveljavitvijo embarga. Tovornjak ostane isti, rudo preko Albanije in po morski poti prevaža do koprskeske luke, nato pa neovirano preko slovensko-avstrijske meje na Korosko.

Pri TCW zatrdujejo, da pri tem poslu ni nerednosti in da gre za makedonsko robo.

Ze lani je dunajski dnevnik »Der Standard« poročal o isti zadevi, pri tem pa je kot posrednika robe navajal trgovsko podjetje »Karanta« v Gradcu. Po takratnem poročilu je TCW ukinila

poslovne stike s »Karanto«, »Profil« pa zdaj sklepa, da so isti posel nadaljevali s ciprskim podjetjem kot posredniki.

Igor Fink, poslovodja Karante z glavnim sedežem na Dunaju (gre za preimenovano nekdanje podjetje Yugo-Trade; Karanta je hčer Zveze slovenskih zadrug v Celovcu), je v kratkem pogovoru za Republiko izpostavil, da se je nekdanje poslovanje s Treibacher Chemische Werke odvijalo pred proglasom embarga in da očitki o morebitnih prekrških s tem v zvezi niso upravičeni.



Slikarja Gorana Horvata (levo) je celovskim občinstvom predstavil akademski slikar in likovni kritik Dušan Lipovec (desno).

NOVICE

Avstrija ne bo priznala novo azilsko zakonodajo v Nemčiji

DUNAJ - Avstrijski notranji minister Franz Löschnak je v zvezi z novo azilsko zakonodajo v Nemčiji, ki jo je včeraj sprejel nemški Bundestag, poudaril, da Avstrija novo ureditev ne priznala. Dejal je, da se je dosedanja sedanja ureditev, ki je v veljavi nad 30 let, obnesla. Nova, precej zaostrena azilska zakonodaja v Nemčiji predvideva, da morajo vse osebe, ki pridejo v Nemčijo preko tretje države in zaprosijo za azil, počakati na odločitev v državi, preko katere so prišli. Minister Löschnak je s tem v zvezi poudaril, da bi novi nemški zakon za Avstrijo imel fatalne posledice, saj bi država morala vzeti nazaj nekaj tisoč ilegalcev letno, ki skusajo preko Avstrije priti v Nemčijo.

Potrošniški indeks ostal pri 3, 9 odstotka

DUNAJ - Potrošniški indeks za mesec april se je v primerjavi z aprilom leta 1992 zvišal za 3, 9 odstotka. To je sporočil avstrijski centralni statistični urad. Cene so potekom aprila napram mesecu marcu ostale nespremenjene, podražili so se stanovanja, potovanja ter sadje, ceneje pa so postale prenočitve. V Zahodni Nemčiji se je indeks v primerjavi z aprilom leta 1992 zvišal za 4, 2 odstotka, v Slici za 3, 8 odstotka in v Veliki Britaniji za 1, 3 odstotka.

Bank-Austria bo morala privoliti v revizijo

DUNAJ - Največja avstrijska banka, Bank Austria, bo morala privoliti v pregledovanje poslovanja. Pregled pa bo izvedla Zvezna računska kontrola. To je z odločbo sklenila nadzorna oblast, ker banka pregledovalcem Zvezne računskes kontrole doslej dovolila revizijo banke. V posebni tiskovni izjavi nadzorna oblast vsem strankam denarnega instituta zagotavlja, da bo bančna tajnost »v polnem obsegu« upoštevana. Dunajski župan Helmut Zilk kot prva nadzorna instanca pa v tiskovni izjavi meni, da bi moral zakonodajalec poskrbeti za enake revizijske pogoje na bančnem in tudi zadržniškem področju.

Vse več ponarjenih tisočakov

DUNAJ - Avstrijska Narodna banka je sporočila, da je v Avstriji v obtoku vse več ponarjenih bankovcev za 1000 šilingov. Stevilo ponarjenih bankovcev je v primerjavi z lanskim letom močno naraslo, saj so letos od januarja do konca meseca aprila odkrili toliko ponarjenih bankovcev, kot v celem letu 1992, namreč nekaj nad 500. Narodna banka zaradi vse večjega števila tako imenovanih »cvetov« - v prvi vrsti gre za dokaj kvalitetne barvne kopije bankovca za 1000 šilingov - poziva konzument, naj so pozorni. Ponarjen bankovec lahko najlažje spoznate po slabši kvaliteti papirja, manjkajočemu vodnemu znaku in tudi po kvaliteti tiska. Banka je nadalje naznanila, da bo v naslednjih tednih začela s posebnimi tečaji za spoznavanje ponarjenih bankovcev, predvsem za tiste skupine, ki imajo največ opravka z denarjem (banke, blagajne v veletrgovinah itd.).

Zvišanje kapitala avstrijske Narodne banke?

DUNAJ - Predsednica Avstrijske narodne banke (ÖNB) Maria Schaumayer se je izrekla za zvišanje osnovnega kapitala svoje institucije. Razprava o taksem ukrepu poteka že od lanskega leta dalje, ko se je tudi finančni minister Lacina izrekel zanj. Povišanje kapitala bi imelo za posledico tudi povišanje zakonsko določene dividende za deleže pri ÖNB. S tem v zvezi je prišlo do spekulacij o morebitni povezavi pri povišanju kapitala banke in nacrtovano prodajo socialdemokratskega deleža pri ÖNB. Po izredni parlamentarni seji - opozicija jo je bila vpoklicala, ker misli, da delavske zbornice nimajo zakonske osnove za prevzem tega deleža - je bila tozadevna odločitev preložena na naslednji teden. (I.S.)

Danes 5. Slovenski praznik

GRADEC - Ze petič bo letos v glavnem mestu avstrijske Stajerske na sporedu »Slovenski praznik«. Dvorišče grške univerze se bo danes ob 21. uri spremenilo v velik oder, prireditelj pa je Klub slovenskih študentk in študentov v Gradcu, ki steje okoli 120 članov. S tem praznikom se študentke in študenti hočejo predstaviti širši javosti in opozoriti nase. Slovenski praznik na univerzi jamci za kakovost, saj je v preteklih letih nastopil vrsta priznanih skupin, med njimi »Harry Stojka-Express«, »Bruji«, nastopil pa je tudi slavni »Ostbahn-Kurti«. Letos bosta nastopili skupini »Jacno«, (dva člana sta koroška Slovenca) ter »Blues-breakers« iz Celovca.

CELOVEC / MODESTOV DOM

11. Srečanje mladih slovenskih glasbenikov iz Slovenije in zamejstva

CELOVEC - V Modestovem domu v Celovcu bo danes, 27. maja ob 19. uri, 11. Srečanje mladih slovenskih glasbenikov Slovenije, Koroske in Furlanije-Julijske krajine. Medtem, ko se bodo iz Italije Srečanja udeležile kar stiri slovenske zamejske sole (Glasbena matica Trst - sola Marija Kogojca, Glasbena matica Gorica, Slovenski center za Glasbeno vzgojo »Emil Komel« iz Gorice in Glasbena sola Zabnice iz Kanalske doline), bodo Slovenijo predstavljali nekateri naj-

boljši glasbeniki z 22. tekmovanja mladih glasbenikov Slovenije.

Glasbena sola na Koroskem se bo predstavila z nekaterimi najboljšimi učenici iz raznih krajev Koroske. Zanimivost Srečanja bo, da bodo imeli mladi koroški Slovenci prvič priliko igrati na svojem »pravem« klavirju, saj je glasbena sola po 15-letih obstoja uspešno kupiti svoj prvi klavir (dosedaj je imela le pianino). Polovico sredstev za nakup klavirja je prispevala zvezna vlada na Dunaju, nekaj

sredstev so imeli sami, del denarja so si pa sponodili. Upati je, da bo prizadevnemu upravnemu odboru uspelo zbrati se preostali denar, saj bi bilo po 15 letih zbiranja sredstev za glasbeno vzgojo svojih otrok prav, da splezajo na otrokovo vejo.

Učenci in učitelji te sole bodo v kratkem pokazali svoje znanje na tradicionalnih srečanjih z Glasbeno solo Ravne na Koroskem, na Ravnah, in z Glasbeno solo Slovenj Gradec, v Pliberku na avstrijskem Koroskem. (L. S.)



IZŠLO JE... / CD PLOŠČA



The Erko Ensemble
- Tzigane (The Gypsy Music of Turkey)
(CMP, 1992)

Tzigane je sele druga plošča istanbulske ciganske glasbe, ki je izšla izven Turčije, po Ocorini izdaji iz leta 1984, na kateri so ravno tako igrali glasbeniki iz družine Erko. Ob izidu lani je takoj vzbudila pozornost vodilnih glasbenih in etnomuzikoloških revij, ki so o njej pisale v superlativih. Zalozila jo je vzpenjajoča se nemška zalozba CMP, ki v svoj pretežno novojazzovski katalog uvršča vse več etničnih glasb sveta, vključno s turško »sufi glasbo« imenitnega virtuozna na neyu Kudsija Ergunerja. Slednji je napisal tudi izčrpano spremno besedilo k plošči. Istanbulska inačica ciganske glasbe je predvsem blizje svojim koreninam, torej severozahodni Indiji, kot nam bolj domači vzhodnoevropski romski muziki. V nasprotju s vzhodnoevropsko prakso je ciganski stil igranja v Turciji kot znan šel preko etničnih meja tamkajšnjih Romov. Ustali se je predvsem v turški pesni glas-

bi, z značilno instrumentalno virtuosnostjo, bogato melodično ornamentiko in preplevajajočimi čustvi. Ciganska glasba opravlja svojo socialno funkcijo, razlik tu v primerjavi z izventurškimi romskimi skupnostmi ni. Igrajo jo na slavjih, na porokah, pogrebih. Družinska tradicija Erko-ve z virtuosnimi glasbeniki samouki, tremi brati in dvema bratrančema, ki skupaj igrajo od otroštva, je najbolj slavna tradicija ciganskih glasbenih družin v urbanem in razgibanem glasbenem življenju Istanbula. Bratje Erko-ve izvajajo turško klasično glasbo, igrajo v kabarejih, nastopajo na istanbulskega radiu in veseljajo na sesionih z jazz glasbeniki. Po Ergunerjevih besedah takorekoc na vsaki posneti kaseti turške glasbe igra vsaj eden izmed njih. V skupini Ali Erko-ve igra kaman, turško inacico violine, na udarabsko lutnjo Selahadin Erko-ve, na klarinet Barbaros Erko-ve, na kotlasti boben darbuko tolce Gungor Hosse in na trapezoidne citre - kanun Serdar Ucal. Glasba Erko-ve Ensem-

ble jemlje sopo. Ne zgolj zaradi zavidljive veščine, temveč tudi svojevrstnega brkljanja raznolikih glasbenih stilov, tradicij in z njimi kultur. Ti glasbeniki nadaljujejo z bogato mestno »cifteteli glasbeno tradicijo«, ki je edinstven spoj, Evropi geografsko najbližji, umetne (klasične) glasbe z urbanim folkom.

Edini ne-klasični instrument v ansamblu je klarinet, ki je folk instrument par excellence in zaradi fimozne emocionalne virtuosne igre mojstrov kulturni instrument folk zasedb. Vsi ostali instrumenti v skupini so klasični instrumenti. Taksim je prostor, kjer solist pokaže vse svoje znanje in presežke. V ciftetelji solista z rezkim ritmičnim ostinatom spremlja celoten ansambel. Predpisani intervali klasičnega makama sicer ostanejo, vendar solist in v posameznih delih celoten ansambel svojo melodijo pelje ven iz klasičnih fraz in motivov. Kolikor mi je moč laično poslušanje omogočilo primerjavo med klasičnimi makami turških mojstrov in urbano folk tradicijo od virtuosna na klarinetu Sukruja Tunarja in legende violine Heyderja (oba sta igrala v dvajsetih letih) do Mustafa Kandiraja, so prehodni bratovi Erko-ve iz klasičnega v folk register in nazaj fenomenalno, odigrani s takšno preciznostjo in ubrano skupinsko igrjo, da se zdi združen obeh v isti skladbi najbolj samoumevna stvar na svetu. »Tzigane« sicer nikdar ne bo dvorska glasba, vendar je njen izvajalski nivo enak največjim umetnikom. Kipi od temperamenta in bogate muzikalnosti. Erko-ve Ensemble so s to ploščo preprosto osvojili svet. ICO VIDMAR

FILM / FESTIVAL JUGOSLOVANSKEGA FILMA NA DUNAJU

Slovo od Jugoslavije

Filip Robar-Dorin starta z novim projektom, imenovanim Striptih, v juliju

TAMARA DEU

Impresije po filmskem festivalu Slovo od Jugoslavije so takšne, da se zunanemu opazovalcu vseka porodi razmišljanje o tem, ali je to, kar se dogaja v nekdanji Jugoslaviji, lahko tisto nujno zlo, ki mu množice zapirajo svoja življenja. Kakorkoli že, srečanje priznanih »jugoslovanskih« režiserjev na Dunaju je potekalo nadvse prijetno in sproščeno. Kot pahljaca so se pred nami razprli filmi iz dobe 1946 do 1992, ki so slutili in dali vedeti to, kar je prinesla prihodnost, zdaj le preokrutna sedanjost. Pred nami so se raz-

zgnili tudi prihodnji projekti režiserjev, ki so se udeležili festa. Tako je na primer makedonski režiser Stole Popov - predstavil so kar tri njegove filme: Rdeči konj, Srečno novo leto 1949 in Tetoviranje - orisal svoj prihodnji filmski projekt Zgodbe iz divjega zahoda, ki ga nosi v sebi že nekaj let. Takole pravi: »Zeles sem ga narediti tik pred vojno, vendar pa zaradi takratnih političnih napetosti v Jugoslaviji nisem dobil tistega milijona dolarjev, ki ga potrebujem. V njem sem zeles združiti dva zelo dobra skladatelja, Ljupceta

Konstantinova in Gorana Stefanovskega, toda iz vsega ni bilo nič. Projekt raste v meni vedno bolj, prebujajo se vedno znova, zato ga moram uresničiti. Poskusil bom znova, tokrat z milijonom mark, kar pa je tak film zelo malo.«

Med povabljenici, ki se niso udeležili festa, so bili Dusan Makavejev, ki se je zadržal na premieri svojega novega filma v San Franciscu (»Gorila se kopa opoldne«), in oba hrvaška režiserja, Krsto Papic in Rajko Grlic, ki sta po besedah organizatorke Brigitte Scheruebel morala ostati doma. Vzroki žal niso znani. Hrvasko kulturno ministrstvo pa je, prav tako po besedah obeh organizatorjev, zeleso celo umakniti filme hrvaških režiserjev s programa festa. Komentar organizatorja Otta Reiterja je bil zelo oster: »Menim, da so se Hrvati ustrašili kakršnihkoli konfliktov, kar je neumno. Zelo nam je žal, da so si sami odvzeli možnost predstavitve svoje lastne države in političnega ozadja, prav tako kot oris kulturnega dogajanja, ki avstrijskega filmskega gledalca vsekar zelo zanima.«

Med tridesetimi »jugoslovanskimi« filmi so se Slovenci predstavili s štirimi: z Ljubeznijo Rajka Ranfla, Mojim atom, socialističnim kulakom Matjaža Klopčiča, Rdečim Boogiejem ali kaj ti je deklica Karpa Acimovića-Godina ter Ovni in mamuti Filipa Robarja-Dorina, ki je bil tudi povabljenec festa. Otter Reiter označuje Dorinov film kot avtentičen, odkrit in kritičen, morda se najbolj samokritičen in predvsem zelo neposreden. Preseneca pa ga, da je po nagradi v Mannheimu se vedno ostal tako

neznan in v ozadju. Na obeh festih slovenskega filma v Celovcu in Gradcu, ki sta potekala skoraj vzporedno, ga namreč ni bilo opaziti. Zdi se, kot bi zelesi Slovenci pozabiti nanj. Pokrit in odkrit nacionalizem je po vsej verjetnosti tako boleč, da ga sami ne želimo ali ga nismo zelesi priznati, kar je seveda razvidno iz takratnih - govorimo o letu nastanka filma, 1985 - dokaj odklonilnih stališč. Organizator meni, da je film izvrsten pokazatelj nacionalizma v kakršnikoli obliki in da nam ponuja nekakšno formulo pri (ne) razreševanju in (ne) razumevanju letnega. Avstrijska publika pa je zadržala, da bi lahko celoten fest poimenovali prav po filmu Ovni in mamuti.

Na kratko omenimo se to, da Filip Robar-Dorin ze dela nov projekt, ki pa tokrat ni politično usmerjen. Tri zgodbe mladih slovenskih pisateljev Ogorčevca, Blatnika in Pušavca razglablja bolj o človeku in njegovih mejah, navzore pa je tudi razmišljanje o ljubezni, ki je v zadnji zgodbi kar celo mrtve. Napovedan je že prvi snežni dan v juliju, zgodbe pa naj bi bile zajete v filmu z naslovom Striptih.

Na festival je prišel seveda tudi Emil Kusturica z dvema telesnima stražarjema. »Evropski filmski svet je klical pred Emirjem Kusturico ze na samem začetku,« piše o njem novinar Der Standard ob otvoritvi filmskega festa Slovo od Jugoslavije. To drobno pretiravanje nas seveda spomni na zlatega leta v Benetkah, ki ga je dobil bosanski režiser za Sjecas li se Dolly Bell? (prevod v slovenscino, prosim!). Sledi mu

Očka na službenem potovanju, ki je bil nagrajen z zlato palmo in Cas cigarnov, ki je režiserju prinesel nagrado za režijo.

S francoskim finančnim skladom in ameriskimi zvezdami (Faye Dunaway, Jerry Lewis, Johnny Depp) se porodi v ZDA ameriški prvenec Emirja Kusturice, ki ga poimenuje Arizona Dream. To je nezna, hujmora polna ljubezenska zgodba, ki označuje ameriški svet na drugi strani Holywooda, pravzaprav njegovo senčno stran; tako jo označi organizator festa. Ali pa celo »pravilica, v kateri Cadillaci in letala

premami mladega don Kihota (Johnny Depp) v svet premožne smetane in sanj«, kot pišejo avstrijski casopisi. Vsekakor zelo nepolitična zgodba.

Po letosnjem Berlinalu, kjer je bil film nagrajen s srebrnim levom, bo Emil Kusturica nadaljeval z raziskovanjem človeških usod. Politika ga torej ne zanima, vsakdanji apokaliptični grozci občutek pa tudi že pozna. Tako govori njegov naslednji projekt - sneman na 16-milimetrskem traku z malostevilno ustvarjalno ekipo - o Krivdi in spravi na Manhattanu.



Filip Robar-Dorin, Ovni in mamuti, 1985



Emir Kusturica, Se spominjaš Dolly Bell?, 1981

IZŠLO JE... / REVIE

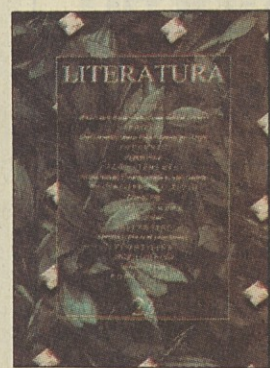


Nova revija, (april 1993, st. 132, 167 strani, cena 820 tolarjev)

Nova revija tokrat začetek posveča pred nedavnim umrlemu slovenskemu pisatelju Marku Svabiču in objavlja njegove kratke zgodbe Kura je oficir, Krizanje, Anno Domini MCDLXIII in Lavvor, s svojimi spomini na Svabiča pa sodeluje se Ivo Svetina. V razdelku Poezija se predstavljata Andrej Brvar in Vinko Modersdorfer. prvi s šestimi pesnitvami v prozi, drugi pa s petimi rimanimi pesmimi v verzih. Med avtorji iz tujine nam tokrat predstavljajo zanimivega italijanskega pisca Itala Calvina in sicer z odlomki iz njegovega romana Prepolovljeni vikont, ter teoretičnim tekstom z naslovom Eksaktnost. Z dunajskim psihoterapevtom in filozofom Viktorjem Franklom se je na Dunaju pogovarjal Jani Virk. V rubriki Kultura in politika je objavljen esejistični članek predsednika republike Madžarske Arpada Gónza, Jan Makarovič pa razmišlja o (ne) političnosti Slovencev. V posebni prilogi Ampak lahko preberemo kritične in polemčne prispevke o univerzi, politiki, književnosti, medijih in vojni. Na naslovnici je tokrat fotografija predstavljenega italijanskega avtorja Itala Calvina (V. S.)



IZI, izbeglice za izbeglice (st. 2, maj 1993, 33 strani, cena 150 tolarjev, izdajatelj: Društvo za razvijanje preventivnega in prostovoljnega dela) Druga številka revije za begunce, ki izhaja v nakladi 3000 izvodov v uvodniku z naslovom Da smo malo tolerantni... sporoča med drugim odmeve na izid prve številke. Mnogo prispevkov, zgodbe in pesmi prihaja izpod peres mladih beguncov, ki so nastanjeni v različnih zbirnih centrih po Sloveniji, v spomin pa se jim vedno znova vrača domača dežela, v katero se želijo vrniti. Odlomke iz knjige Rajmondah Rehnice- ra Trava i slonovi so začeli objavljati že v prejšnji številki, sedaj pa se nadaljuje. Reportaža je posvečena prostoru, kjer se vsako soboto zbirajo begunski otroci iz različnih koncev Bosne in Hercegovine in v rojstni hiši slovenskega pesnika Valentina Vodnika v Siski lahko rišejo, pojejo in plešejo. Zapisi iz Sarajeva izpod peresa Valerija Skrinjar - Trvz, ki so se začeli že v prejšnji številki govorijo o grozljivih občutkih in neme groze nad vsakodnevnimi dogajanja v napoli porušnem mestu. Predstavljajo tudi UNCHR v Sloveniji. Zadnji del revije je namenjen kratkim novicam in nato se lekiji iz slovenskega jezika. (V. S.)



Literatura 23, (vol. 5, 1993, V. letnik), izdaja Literarno-umetniško društvo Literatura, 106 strani, cena 350 tolarjev Pesniški blok nove Literature prinaša liriko Milana Jesiha, Radeta Kristića in Cvete Zalokar Orazem, v prozornem delu pa objavljajo Mart Lenardič (noveli Maska in Policaj), Metod Pevec (Marijina ljubezen) in - prvičkrat v ugledni literarni reviji z osrednjim del revije pa zavzemajo trije nagrajeni izvirni eseji, ki so avtorje prek sponzorja - Zalozbe Mihelac - obogatila s skupno 1000 nemških mark. V Enciklopediji živih Literatura prinaša esej Drugi glas, v katerem Octavio Paz razmišlja o novi nevarnosti pisateljstva - ekonomiji. Za Zadnjo izmeno je Suzana Tratnik prevedla sokantno novelo Otopel ameriškega pisatelja Cooperja, o avtorju in novejši ameriški prozi pa je opombo napisal Andrej Blatnik, v rubriki Blitzkrieg pa se bo bralstvo seznanilo s svežim pregledom nemške, avstrijske in švicarske književnosti (Slavo Serč). V recenzentskem bloku so obdelani zadnji izdelki Jančarja, Kovacića, Virka, Udovića in Hudolina. (T. D. V.)



France Štiglic, Deveti krog, 1960



Matjaž Klopčič, Moj ata, socialistični kulak, 1987

NA KRATKO

Shakespeareova nagrada Bamesu

HAMBURG - Britanski pisatelj Julian Barnes je letos za svoje literarno delo prejel Shakespeareovo nagrado.

Slavnostna podelitev nagrade, ki znaša 40 tisoč nemških mark, bo prihodnje sredo v Hamburgu. Barnes, ki zdaj že sodi v srednjo generacijo angleških piscev, bo nagrado prejel za serijne angleške literature čez matične meje. S svojimi esei in romani je osvojil intelektualistično bralstvo po vsem svetu, njegov roman Flaubertova papiga pa imamo tudi v slovenskem prevodu. Poleg zgodbe o angleškem zdravniku, ki se odpravi v Francijo raziskovat, kam je izginila nagacena papiga, ki je zdelo na Flaubertovi pisalni mizi in mu dajala navdih v težkih pisateljskih trenutkih, je Julian Barnes objavil še več romanov: Before She Met Me, Metroland, Starring At The Sun, History Of The World in 10, 5 Chapters in konec lanskega leta še Porcupine. Roman Porcupine, ki je najprej izšel v bolgarscini, opisuje življenje v Boglariji po padcu komunizma, pripoveduje o sojenju predsedniku in o državnem tožilstvu, ki je prevzel tožbo proti predsedniku. Knjigo, ki je sicer napisana v tipičnem Barnesovem slogu, so mnogi kritiki ocenili kot izreden dosežek, vendar pri bralcih ni ponovila uspeha prejšnjih del. Flaubertova papiga se vedno ostaja največja mojstrovina angleškega pisatelja Juliana Barnes. Se sreča, da imamo prav to delo v slovenskem prevodu. (A. K.)

Dve noviteti Danila Kiša

PARIZ - Danilo Kis je v Franciji prav gotovo najbolj cenjen pisec z območja nekdanje Jugoslavije. Potem ko je nanj prvi opozoril Milan Kundera in ga označil kot »izjemnega pisca in pravega barbara«, je že v osemdesetih letih pri Gallimardu izšlo več njegovih knjig. Prejšnji mesec pa sta pri založbi Fayard izšli dve Kiševi knjigi. Prva je Homo poeticus, ki združuje Kiševe literarne studije in njegove ljubih avtorjih in ga eseje o najrazličnejših kulturnih in ideoloških vprašanjih. Druga knjiga, Ura anatomije, pa razkriva njegovo polemično žilico, saj predstavlja odgovor na kampanjo, ki so jo proti njemu začeli po izidu Grobnice za Borisa Davidovića. V njej Kis mimogrede tudi predstavi svoja estetska stališča in o sebi zapiše: »Kot pisatelj sem mešanec, prihajam od nikoder.« Ta njegova temeljna nečistost je tudi tisto, kar rade volje poudarja večina recenzentov, ki so jo prevzeli tudi v francoskih časopisih pospremi-li izid obeh knjig. Vsi po vrsti poudarjajo, da bi Kis, sin madžarskega Zida in Crnogorci, rojen v Vojvodini, ves prežet z zidovsko tradicijo, krščen pa kot pra-

voslavec, težko našel svoje mesto v trenutnih krvavih balkanskih razprtijah. Zaradi te mešanice identitet, ki bi jih bilo nemogoče zvesti na kakršnokoli pripadnost, je Kis kozmopolitski pisatelj par excellence. Pri tem je se kako pomembno njegovo izrecno odklanjanje vsakršnega nacionalizma in negativen odnos do literature, ki sama sebe predstavlja kot manjšinsko literaturo. (S.U.K.)

Kaj bo na Beneškem bienalu?

RIM - Na letošnjem Beneškem bienalu, ki bo potekal od 13. junija do 10. oktobra, bo prvič v Evropi predstavljen tudi Baco-novo delo Krizanje. Bienale poteka že petindesetletno, na njem pa bo razstavljalo 715 umetnikov: slikarjev, fotografov, kiparjev in režiserjev iz 53 dežel. Naslov letošnjega bienala je Glavne točke umetnosti, na njem pa se bo zvrstilo dvajset predstav. Bacon bo poleg Krizanja razstavljal se 55 drugih del. Bonito Oliva je 25. maja na predstavitvi bienala v Rimu povedal, da je bienale odgovor umetnosti na razkroj vrednot našega časa. Skupaj s predsednikom bienala Gianom-Luigijem Rondijem in generalnim tajnikom Raffaellom Martellijem je Bonito organizator tega bienala. Letos bienale proslavlja svojo stoletnico z idejo o komuniciranju med narodi in kulturami. Prvic se bo tudi italijanski

paviljon odprl tujim ustvarjalcem, saj bodo v njem razstavljena dela Japonca Hedoetsija Nagasawa, Američana Salvatoreja Scarpitta in dela dežel brez lastnega paviljona (Južna Afrika, Slovenija, Turcija in Hrvaška). Pred obalo Grajskih vrto- bo plaval enajst metrov visoka buča, delo Bena Jakoberja in Yannicka Vuja. Osemdesetletni Francoz Luise Bourgeois bo razstavljala v prostorih ZDA, Izrael pa bo svoj razstaveni prostor prepustil Kitajcem, Japoncem in Rusom z razstavo Prehod na orientu, ki prica o vplivu orientalske umetnosti na zahodno. K mozaiku kultur in govorici, kot je bienale označil Oliva, so veliko prispevale organizacije, kakršna je japonska fundacija za razstavo Prehod na orientu, Britanski svet za posvetitev Bacona in fundacija Rockefellerja za razstavo o umetnosti Senegala in Slonokoščene obale. Konvencija med bienalom in Magasinom iz Grenobla je omogočila mednarodno solo za mlade vzdrževalce muzejev. Denar od prodaje risb 155 umetnikov z razstave Umetnost proti aidu je namenjen za nego obolenih za aidsom. Med novostmi bienala je tudi melodrama Pedra Almodovarja in Christiana Lighta, ki je nastala iz delcev znanih filmov in drugih umetnosti. Predstavili bodo tudi videostlike Maria Schifana in 21 videostop bienala Korejca Nam June Paika, ki

jih bodo predvajale vse svetovne televizije. Za Italijo bo to prva predvajala tretja mreža RAI, ki bo 12. junija vso noc posvetila bienalu. Katalog bienala v dveh delih obsega približno tisoč strani. Vprašanje so zdaj le se nagrade, saj Oliva obljublja nov način nagradovanja, ki ne bo brez inventivnosti. (Ansa)

Dalijeve slike so šokirale

ST. PETERSBURG - Slike Salvadorja Dalija, migajočih prsi, skakajoče koblice in topljivih ur, so Florido spremenile v meko za ljubitelje umetnosti iz vsega širnega sveta. Muzej Salvadorja Dalija v St. Petersburgu, v katerem je okoli 1.500 slik, kipov in reklamnega designa, ima največjo kolekcijo tega predstavnika modernega slikarstva z enim najbolj nezasišanih znakov. Razstavo obišče vsako leto več kot 300.000 obiskovalcev, od dam v svilenih oblekah, do oboževalcev težke muzike v majicah s sliko lobanje. Več kot polovica je Evropejcev in Japoncev, ki hitijo v muzeje med počitnicami na Floridi. Vsa dela razstavljena v muzeju, ocenjena na več kot 120 milijonov dolarjev, so last privatne kolekcije industrijalca Reynoldsa Morsa in njegove žene Eleanor iz Clevelanda. Morsejeva sta bila dolga 40. let prijatelja španskega slikarja, vse do njegove smrti leta 1989. Zakonca sta prvo Dalijevo

sliko kupila že leta 1942, ko sta začela mrzlično zbirati njegova dela. »To je bila največja izkušnja v mojem življenju,« je povedala gospa Morse v nekem intervjuju. »Čutila sva, da je Dali odlicen slikar. Njegova tehnika je bila odlična in ideje so bile tako zanimive.« Morsesova sta se odločila, da bosta vsa dela shranila na enem mestu, da bodo lahko v poduk vsem, ki jih zanima Dali in surrealizem. Začela sta iskati primerno mesto, kamor bi lahko iz svoje hiše v Ohiu prenesla celotno zbirko. Odločila sta se za hiso v bližini St. Petersburga, s pogledom na morje in živahno pristanišče, kjer pokrajina spominja na mediteransko okolje v katerem je Dali ustvarjal. Tudi Dali jeva oboževana žena Gala je odobrila odprto muzeja na Floridi saj jo ime bližnjega mesta spominja na rojstno mesto v Rusiji, St. Petersburg. Dali je muzej, odprt že enajst let, je eden največjih muzejev posvečenih samo enemu slikarju. Kolekcija vključuje tudi Dalijeve impresionistične začeteke, dela iz njegovega famoznega obdobja surrealizma, in slike z močno poudarjeno religiozno vsebino, ki jih je Dali naslikal ob koncu življenja. V trgovini s spominki v muzeju pa je najbolj prodajna predmet, kavna skodelica na kateri je napisan slavn Dali je citat: »Edina razlika med norcem in mano je...jaz nisem nor.« (Reuter)

V TORINU, NEKDANJI ITALIJANSKI PRESTOLNICI

Sobotno doživljanje knjižnega sejma

Zaradi salona je mrtvo in propadlo mesto spet v središču pozornosti vse Italije pa tudi tujine

BORIS PANGERC

»Salone del libro« se odvija na razstavnem prostoru, ki ga je turinska občina pridobila s preureditvijo nekdanje tovarne Fiata Lingotto. Načrt za preureditev stare tovarne avtomobilov v razstavišče je izdelal arhitekt Renzo Piano, predvideva pa več faz preuređenih del. Prva faza je stala sto milijard lir in je bila dokončana aprila '92. Ko bo načrt popolnoma uresničen (predvidoma prihodnje leto), bo Lingotto obsežno in prostrano večnamensko središče, ki bo vsebovalo razstavišče, kongresno središče z zmogljivostjo 2.200 sedežev, urejene zelene površine, park, podzemsko parkirišče, hotel in še kaj.

Spodbuda za lov na knjige

V soboto je - sicer zasebno - obiskal knjižni sejem tudi odvetnik Agnelli. V trenutku ga je obkrožila množica časnikarjev, ki ga je začela zasipati z vprašanji.

Kaj najraje berete, gospod Agnelli?

»Ob sobotah ponavadi The Economist!« je odsekal.

Kakšna se vam zdijo stara Fiatova tovarna danes?

»Čudovit prostor je, ki spodbuja lov na knjige!«

Mnogo pozornosti je Agnelli vzbudil pri mladih, ki jih je vztrajno pozdravljaj z vzklikom:

»Forza Juve!«

Sobotno doživljanje knjižnega sejma zapuscam dobro razpolozen, a utrujen, zato se raje odločim za taksi; prevec sem zdelan, da bi se ponoči in po neznanem kraju cijazil s tramvajem. Taksist Giovanni je prijazen, uslužen in zgovoren.

Kaj menijo Torinčani o knjižnem sejmu?

»Zelo so ponosni, da se tako pomembna in ugledna manifestacija odvija v našem mestu. Salon je pravzaprav glavni predmet pogovorov teh dni; vsem je na ustih, saj smo v središču pozornosti vse Italije, pa tudi tujine.«

Lepo mesto je Torino. Prvic sem tu, a me je resnično prevzelo.

»Glejte, Torino je zdaj mrtvo in propadlo mesto, na zunaj je res cudovito, prostorno, cisto, ceprav je v zadnjih petnajstih letih dokaj omtiveno. In krivdo za tako stanje nosi mestna uprava. Mesto je bilo v preteklosti zelo pomembno, a je izgubilo vse. Tu je bilo središče italijanske kinematografije; radio in televizija sta se rodila v Torinu. Kot veste iz zgodovine, je bil nekdanji prestolnica Italije; italijanska industrija se je razmahnila najprej v Torinu - živ in ustvarjal je bil nekot Torino, od vsega tega pa ni danes ostalo nič več. Ali veste, da je tu

60 odstotkov brezposelnih?«

Tega nisem vedel in to me res preseneca.

»Da, da, in v prihodnje kaže se slabše. No, knjižni sejem je zdaj edino, kar imam. Vsi upamo, da se bo se razvil in postal se pomembnejši, da bo sprožil se kakšne druge podobne pobude, ki bodo mesto spet povzdignile. Upajmo le, da nam ga ne bo prevzel Berlusconi...«

Ah, da, ta Berlusconi! Po mestu se krozi govorice, ki jim nekateri tudi se verjamejo. Taksist Giovanni pa se nekajkrat go-rece ponovi: »Upajmo, upajmo, da bo Torino vsaj malo spet kot nekdanji Torino!« In posloviva se s stiskom roke kot stara znanca.

Kaj pisatelju noče v glavo

Eden najslavnejših živčnih romunskih pisateljev Marin Mincu, doma iz Bukareste, živi v Firencah, kjer predava na tamkajšnji univerzi, na oddelku za italijanistiko. Prejel je več velikih literarnih nagrad, med drugimi tudi nagrado Eugenio Montale za leto 1989. Sicer je svetovljan in stalni popotnik po evropskih prestolnicah, po katerih predstavlja svoje knjige.

Zadnje case največkrat roman Il diario di Dracula, ki je pred nedavnim izšel pri založbi Bompiani in ki ga se prevajajo v številne evropske jezike.

»Napisal sem ga v italijanski in se izneveril svojemu maternemu jeziku,« hudo mušno pristavi pisatelj in pomežikne. Natekla sve se v stoinici založnica Campanotta, s katerim sta velika prijatelja. Mincu je izredno komunikativna osebnost - ocarljiv je njegov glas z ozko a posebno blago frekvenco - zato nama ni bilo težko dobiti stika in pregovor je v hipu zaplanel.

»Zelo spoštujem Slovence; leta 1981 sem dalj časa prebival v Sloveniji in jo voljubil; Ljubljana pa me je kar prevzela. Kakšno cudovito mesto je to!«

Vsebine pogovora so se kar prekopicevale in spodbudile druga drugo.

»Ne gre mi v glavo kako se more v bivši Jugoslaviji dogajati tisto, kar se dogaja!« »Spremljal sem romunskega predsednika (s katerim sta prijatelja op.) h Tudjmanu in Karadžiću in sem ga ostel, kako se more v eni sapi rokovati z resničnimi krivci velike morije!« »Pomagajte mi prirediti predstavitev Dracule v

Trstu, pa bi kar vi to opravili.«

Pogovor sva morala prekiniti, ker so naju obveznosti silile vsak sebi. »Se se morava srečati, ker cutim, da si imava veliko povedati,« je dejal ob slovesu in mi krepko stisnil roko ter mi se obljubil, da mi bo osebno prinesel knjigo Il Diario di Dracula, ki naj bi jo v kratkem spoznal tudi Trst. »Oboji Trst!« mi je dovolj pomenljivo namignil Marin Mincu.

Kriza demokracije

Med številnimi tiskovnimi konferencami in predstavitvami (vse so dobro obiskane) so nekatere vzbudile se posebno zanimanje. Bivši ministrski predsednik Giuliano Amato in zgodovinar Norberto Bobbio, sta v soboto zvečer predstavila esej La grande slavin (Veliki plaz), ki ga je napisal Luciano Cafagna, sicer profesor za sodobno zgodovino na univerzi v Pizi. Knjigo je izdala založba Marsiglio v zbirki I Grilli Marsiglio. Cafagna analizira v knjigi razloge, ki so v Italiji pripeljali do krize demokracije. V osnovi velikih težav in splošne pobitosti, v katerih se nahajajo država in državljan, so fiskalna kriza, moralna kriza in institucio-

nalna kriza. Vse to je privedlo Italijo na rob propada demokratičnega sistema. Norberto Bobbio se je omejil na zgodovinska dejstva in priznal Cafagnevi knjigi veliko treznost in objektivnost pri analizi društvenih in gospodarskih sestavin, ki so krize privedle. Giuliano Amato pa se je v svojem bleščecem in govorniško neoporečnem slogu poglobil v politična ozadja, ki so ljudi privedla do točke, ko nihče več ne zaupava tistim »ki so prejeli investituro, da govorijo in delajo v imenu vseh, a so to investituro omadeževali z nemoralnostjo in oporečnostjo svojega delovanja!«.

Nemoč italijanskih prevajalcev

Tudi tiskovna konferenca, ki jo je priredila založba Campanotto Editore iz Vidma, je doživela lep uspeh. Tiskovna konferenca je potekala pod geslom »Autori e traduttori a confronto« (Blizanja in razhajanja med pisatelji in prevajalci). Prevajalki Liliana Avrimovich in Magda Olivetti sta se poglobljeno in nadvse dokumentirano dotaknili problemov, ki pestijo prevajalce v Italiji. Povod za diskusijo so bili akti simpozija, posvečenega prevodu Ecove knjige Il nome della rosa in Magrisovega eseja Il Danubio.

Simpozij je bil v Trstu novembra 1989. Zbornik Umberto Eco, Claudio Magris »Autori e traduttori a confronto« pa je izdala založba Campanotto iz Vidma, prav ob priložnosti turinskega knjižnega sejma. Na predstavitvi zbornika je posegel tudi Claudio Magris. Liliana Avrimovich in Magda Olivetti pa sta svoja posega usmerili v tehnične težave prevajanja ter v organizacijske pomanjkljivosti italijanskih prevajalcev, ki so med seboj povsem neorganizirani, izpostavljeni izsiljevanju založnikov in popolnoma prepušeni lastnim pobudam, tudi kar se tice izobraževanja in izpopolnjevanja. Italijanski prevajalci so popolnoma prepušeni samim sebi in so nemočni, čeprav opravljajo garasko in plemenito delo, ki pa jim ni priznано ne z moralne, ne z gnotne plati. Prevajalec ravno tako živi in trpi s tekstom, kot pisatelj, ki ga je napisal. »So kot krusna mati,« je prizadeto povedala Magda Olivetti, ki, čeprav močno ljubi svojega otroka, je vseeno pesti zavest, da ga pač ni rodila. Liliana Avrimovich pa je izrazila toplo željo, da bi zbornik, ki ga je izdala založba Campanotto, spodbudil bolj naravno in bolj poglobljeno obravnavanje prevajalstva nasploh.

BLED / 26. SREČANJE PEN

»Smo varuhi svojih bratov«

Pisatelji in publicisti iz triindvajsetih držav

TONE D. VRHOVNIK

Na Bledu se je večeraj začelo 26. letno srečanje slovenskega Pena, ki letos nosi naslov po svetopisemski zgodbi o Kajnu in Abelu: »Mar sem jaz varuh svojega brata?« Po pozdravnem nagovoru Raymonda Webra, predstavnika Sveta Evrope, in branju pesmi Josipa Ostija (avtor v originalu, prevajalci pa v slovenscini, angleščini in francoscini) je ameriški pesnik Richard Jackson prebral svojo pesnitev Symbiosis, posvečeno vojni v Bosni in Hercegovini.

Boris A. Novak, predsednik slovenskega Pena, je gostom predstavil poročilo o človekoljubni dejavnosti slovenskega Pena, ki je od 1991. pomagal mnogim pisateljem in kulturnikom iz nekdanjih jugoslovanskih republik, v zadnjem letu pa predvsem Sarajevčanom. Po skupaj 100.000 nemških markah pomoči Novak o tej največji človekoljubni akciji v zgodovini svetovnega Pena s ponosom meni: »Da, mi smo varuhi svojih bratov.«

Prve okrogle mize poljski pisatelj Adam Michnik ni začel s pripravljenim referatom o razmerju med Cerkvijo in razumniki na Poljskem, pač pa z vprašanjem, ali je mogoče po padcu komunizma in balkanski vojni sploh intelektualno razmisлити o novi Evropi. Michnik meni, da problem Srbije ni podoba, ki so jo ustvarili mednarodni mediji, temveč srbska realnost sama - to pa so rodili prav srbski razumniki. Kitajska pisateljica Han Suyinova je v iskrivem nagovoru povedala, da sploh ne ve, kaj je etnično čisti clovek, Svetlana Slapsak pa je opozorila tudi na to, da slovenska država do beguncev nasploh ni uporabila vseh možnosti pomoči, z najnovejšimi ukrepi zavračanja na meji pa se ne ustvarja najlepšega videza.

Novak je poudaril, da pomoč večine prebivalcev Slovenije in dejavnost nacionalističnih strank nista primerljivi. Josip Osti pa je z anekdoto poudaril, da odnos sveta do Bosne (pomoč napadalcu, nepomoč branilcu) ni ustopen. Popoldansko okroglo mizo je vodil Milos Mikeln.

ŽIVLJENJE METROPOL - LJUBLJANA (13)

Pivnice pa še kaj

BRATKO BIBIC

Ce bi se zgodovina začela v sedemdesetih letih, bi zgodbo lahko začeli z besedami:

Njega dni sta v Ljubljani obstajali dve pivnici: tista blizu železnice postaja na Masarykovi in tista na Plečnikovem trgu, ki se je kasneje, v osemdesetih, preimenovala v Johny Rotten Square, in potem, konec osemdesetih, spet v Plečnikov trg. Potem ko so prvo že davno tega zaprli in je okoli nje zraslo gradbišče nove stanovanjske četrti, ne da bi se spremenilo ime ceste, in potem ko so drugo spremenili v restavracijo deklarativno odličnega tipa (Emonska klet), je nastopilo v Ljubljani daljše obdobje brez pivnice. Prva znanilka pomladi je bil Tmovski zvon na Eip-provi, ki pa se, cetudi to ne velja toliko za atmosfero in opremo, glede prostorskih dimenzij (velikosti) ni mogla meriti s prej omenjenima. Pivnica v velikih, obokanih prostorih Emonske kleti je pred kratkim dobila »naslednika« v pivnici Krawa v pasazi Supermarketa; za aktualistični pendant tisti na Masarykovi pa lahko stejemo pivnico Kratochwil predvsem zaradi približnosti lokacije in zato, ker tako kot preminula pridobi na velikosti predvsem z »vrtom na ulici« v spomladansko-jesenski sezoni in manj z notranjimi kapacitetami, nikakor pa ne zaradi tega, ker Kratochwil vari svoje lastno pivo.

V Ljubljani ne vlada samo pomanjkanje različnih tipov gostinskih in z gostinstvom povezanih lokalov in/ali prireditve-

nih prostorov, v katerih se lahko formirajo različne mestne javne kulture v skladu s cenovnimi razredi, specifično ponudbo, obratovalnimi casmi in tipi interakcij, ki so jim inherentne, ce hočejo biti to, kar so ali bi bile, ce bi mogle biti. Pivnice so ena od takšnih ustanov, za katere je - vsaj v bavarski verziji - poleg drugega značilna prostorska dimenzioniranost. Natančneje rečeno: s kavarnami dunajskega tipa jih družijo samo in zgolj to, da omogočajo sicer razlikujoci se gastronomski konzum in socialno ter komunikacijsko (re) produkcijo večjemu številu gostov oziroma občinstva hkrati. Zeleni si je, da bi zgledu pivnic sledile tudi kavarne. Tako bo med množico pretežno majhnih, tudi žepnih lokalov, ki v Ljubljani absolutno prevladujejo, nastala alternativna ponudba, torej konkurenca, ne samo v tipu ponudbe na ceniku, temveč tudi v kapacitetah. Drenjanje je materialni obstoj ekstraprofitu. Toda velika razlika, ki jo občuti tudi tisti, ki se drena, je, ali se drena deset ali pa na primer dvesto ljudi.

Ce v splošnem drži, da so ljubljanske kinematografske dvorane prevelike in s tem ožajo manevrski prostor ekonomsko optimalnega in programske vseplastnega programiranja kinematografskih programov, potem drži tudi to, da se med ljubljanskimi diskotekami se ni znašla takšna, ki bi bila večja od obstoječih. V Evropo in v Ameriko vodijo poti tudi skozi megadiskoteke.

Ce smo bili svojčas prav obveščeni, bi Ljubljana morala pridobiti prvo diskoteko velikih prostorskih dimenzij ter druge programe bolj ali manj avtomatizirane množicne zabave v kinu Siska. Zato je mogoče potem, ko je s koncem socializma sovpadel tudi konec kungfujevskih in podobnih filmov, v vsakodnevni časopisni napovedih filmskih programov pod imenom Kino Siska ze nekaj let prebrati: »zaprt«.

Projekt megadiskoteke - kar predstavljate si: laskersko in stroboskopsko utripanje, pulziranje in paranje velikega volumna teme v ritmu tekočega glasbenega traku, plesoče množice prečesavajoci reflektorski parki... - naj bi investirali iz tujine (Italije, ce se ne motimo). Z vojno julija 1991 je načrt obvisel v zraku, še preden se je začel praktično izvajati. Po resnici povedano: ne vemo, ali je padel v vodo ali pa se vedno visi tam. Vsekakor po tem sodec, se nič ne kaže, da bi Ljubljana (Slovenija) za investitorje medtem postala kaj manj naložbeno tvegan rokav kot takrat, ko so zacele pokati puske. Ena največjih dvoran brez oken in vratarjev v Ljubljani, katere vmesno, rizičnosti kljubujočo uporabo smo si utegnili zapomniti po aferi z alternativnim, daljnovzhodnim zdravljemjem slovenskih travmatiziranih množic v njej, otaja - vsaj za javnost - prazna, zaprase-na, ce ne tudi pajčevinasta. Nič ne de, kolikor se ze niso, se bodo v njej

imeli cas vsaj dodobra z(a) rediti duhovi in volnjave: zgodnjega kapitalizma, poznega socializma, kungfujevsko izurnjenih borcev za specialne pravice v zelvinih oklepih, nacionalno pretežno mesane publike, futurističnih filmskih anticipacij puscavskih viharjev v megapolisnih rusevinah. Takrat, ko bo v kinu Siska napočil cas za elektrinizirano množično zabavo »u ritmu muzaka za ples«, bo z njimi odlično in na kakovosten, t. j. postmoderen način lahko dopolnjena protocaso-vna ponudba (srednje) solskim ekskurzijam, katerih radovednosti njihova metropola ne bo mogla izčrpati z muzejem novejše zgodovine.

Takrat, ko so izpred takoko kot zgoraj navedeno preimenovanega muzeja NOB v Tivolju odstranili tanke, topove in havbi-ce iz obdobja druge svetovne vojne - očitno steje le se tretja (svetovna) -, dotični niso prihranili samo mladostni energij prihajajocih generacij, da bi jih lahko do konca koristno izjogirale v kinu Siska, temveč so skupaj z grafitom, ki se je na enem od tankov pojavil sredi osemdesetih let, tako rekoc neopazno odstranili tudi del zgodovinskega (mladostnega) spomina ene generacije pred nji-mi. Nemara je bila odstranitev tankov le slepilni maneuver, katerega pravi cilj je bila neopazna odstranitev grafitu na njem.

Aja, saj res. Kmalu bi pozabil. Grafit se je glasil: PUNK, zraven pa je bil narisana A.

POPULARNA GLASBA / SLOVENSKI ŠANSON

Dame gledališča ustvarjajo kabaret

Nocoj bo v CD Alenka Vidrih nastopila v projektu, posvečenem spominu Edith Piaf



Katja Levstik

OGNEN TVRTKOVIC

nastajajo težave iz dveh razlogov: prvi je v tem, ker sta se lotili premočnih osebnosti, katerih duha je težko doseči, kaj sele oziviti, hkrati pa se obe prevec naslanjata na svojo gledališko izkušnjo, zaradi cesar ne moreta prodreti do bistva tistega, kar je počel »flamski pesnik« ali »pariski vrabček«. Drugace povedano, Katja Levstik je Brela kastrirala s svojimi akademskimi izvedbami zgolj ob spremljavi klavirja, saj ni mogla oziviti tistega duha eksistencialne ogroženosti, ki izzareva iz vseh pesmi, ki jih je pisal in pel ta kantavtor vse prej kot srečne življenjske usode. Podobno velja tudi za Alenko Vidrih, ki si prizadeva Edith Piaf prikazati kot pevko, ki ni imela sreče v ljubezni, a je to prelila v sansone, ki so jih zanjo pisali njeni moški. Seveda problem ni v tem, da obe dve ne bi mogli ali ne bi želeli natančno reproducirati tistega, kar sta ustvarila Brel ali Piaffova; tega od njih tudi nihče ne zahteva, a znanih je vsaj sto izvedb znamenite Ne me quitte pas, v katerih je ta identifikacija dosežena; na primer pri nas pri Arsenu Dedicu z njegove prve avtorske plošče oziroma pri Ibrici Jusiču, dubrovniškem trubadurju. Sicer pa se gledališka sestavina zdi tu prevec izumetničena, brez tistih se kako potrebnih sokov, ki jih je sanson obeh velikanov moderne pesmi črpal z ulice, iz kavarniškega nočnega življenja in jih tako oddaljeval od togosti in akademskosti visoke umetnosti. To po-

transcendiranju »desk, ki pomenijo svet«, po oplemenitenju odra s petjem avtorskih pesmi, sansonov? Zelja po srečanju s kabaretom? S kakšnim dejanskim artističnim dometom?

Tradicija petja avtorskih pesmi (sansonov, songov, kabaretnih melodij) je v Sloveniji dolga in plodna, ceprav zmeraj v senci »visokega teatra« in popevke za široko množico. Katja Levstik in Alenka Vidrih (slednja s povsod pričujočim Gojmirjem Lesnjakom!) ozivljata spomin na dve zares veliki legendi francoskega sansona, na Jacquesa Brela in na Edith Piaf, legende, ki predstavljata stebre te pesmi in izhaja s pariskih ulic in kavarnic, združena s tradicijo francoske poezije v razponu od simbolistov do eksistencialistov. - A problem ni v tem. Pri eni in drugi



Vita Mavrič-Ruić

gosto pride do izraza, ko vidimo, kako to počno njune kolegice iz Pariza, saj je pri njih ta metier cvetel po kavarnah na Levi obali, po eksistencialističnih beznikah, in ne na odrih znamenitih francoskih gledališč, o cemer se je podrobno poučiti pri branju avtobiografije neke druge zvezde francoskega sansona Juliette Gréco, ki smo jo po nekem čudežu pred nekaj leti dobili tudi v slovenskem prevodu. Pesmi Edith Piaf, Jacquesa Brela ali Sophie Boulina niso nastale v retortah ali laboratorijih teatriških genialcev (kakrsen je Dušan Jovanović, ki je reziral predstavo Piaf - koncert za dva igralca, s se nekaj svojimi stalnimi sodelavci), ampak ob umazanih mizah, na katerih se je dobro jedlo in se bolje pilo.

Vsemu temu je Vita Mavrič-Ruić posvečala nekaj več pozornosti, osebno pa sem prepričan, da njen uspeh temelji na pesmih Frana Milčinskega-Jezka, enega redkih, ki se je dotaknil nečesa, kar bi lahko pomenilo pravo tradicijo slovenskega kabareta: njegova grenko-sladka opazovanja, njegov cinčni, a plodni humor, nikoli cenen, je ozviljen v pravem trenutku, da ne izgine v pozabo. Nasa umetnica se ze vrsto let ukvarja s kabaretom,

posebno nemškimi, da ne recem berlinskimi, z Brechtom, Weillom kot nosilnima avtorjema, spominjamo pa se je tudi po izvedbah sansonov, ki jih je zanjo napisal dr. Urban Koder na besedila znanih pesnikov, tako domaćih (Menarta kot neizogibne stalnice, Kajuh, Fritza itn.) kot evropskih, zdaj ze vec kot 50, od katerih jih je komaj deset izšlo pred enim letom na neki skoro off-kaseti. Glasbeno učinkuje njena predstava brez napake, ceprav se nam včasih zdi, da prevec Jezkovih pesmi na kupu zveni nekoliko monotono zaradi preproste glasbene fakture in si pri takni impostaciji zazelimo malo manj kinetične energije in gibanja. A Vita Mavrič-Ruić je v glavnem prodrla v notranjost Jezkove duha in se enkrat pokazala, da gre za avtentično osebnost slovenske kulture in za osebo, ki je utelesala atmosfero Ljubljane povojnih let.

Ob tem ne moremo mimo dveh oseb, brez katerih si kakrsnekoli projekcije ljubljansko-slovenskega kabareta sploh ne bi mogli misliti: prvi bi bil pianist Borut Lesjak, ta nadvse marljivi delavec iz ozadja, drugi pa je Janez Menart, cigar prevodi francoske poezije iz sansona so ze zdaj antologijski.

EKOLOGIJA / ITALIJA, HRVAŠKA IN SLOVENIJA POSKUŠAJO RAZVITI SODELOVANJE PRI ZAŠČITI JADRANSKEGA MORJA

Jadran je črn madež

Čeprav je morje razmeroma čisto, vzbuja skrb spoznanje, da zavest o varovanju še ni postala nacionalna strategija vseh tistih držav, katerih obale obliva čudoviti Jadran

Sredozemsko morje, na katerega obalah živi blizu 150 milijonov ljudi, je resno ranjeno. To zaprto morje, ki potrebuje polnih sto let, da zamenja svoje vode in tako po naravni poti »prebavi« umazanijo, ki vanj doteka obilno, se ne more več zanašati zgolj na naravo. Če se bosta namreč onesnaževanje in čezmerno izkoriščanje se nadaljevala, se bo Sredozemsko morje, zibelka človeške civilizacije, kaj hitro spremenilo v mlakuzo. Posebno zaskrbljeni so lahko prebivalci jadranskega območja tam, kjer reka Pad na severnem delu vsak dan »boga ti« Jadran z velikimi količinami odpadkov iz visoko industrializiranih italijanskih regij. Severni Jadran je ekološki črni madež. Ocenjujejo, da v Mediteranu v enem letu konca okoli štiri milijone ton naftnih derivatov, približno milijon ton dušika, 0,3 milijona ton fosforja, 60 tisoč ton detergentov, 12 tisoč ton karbolne kisline (fenola), 20 tisoč ton cinka, blizu 4 tisoč ton svinca, 2400 ton kroma, 100 ton živega srebra... Dr. Jože Stim, slovenski ekolog in strokovnjak za morje, je že leta 1980 opozarjal, da si »države, ki mejijo na oceane, morda lahko privoščijo celo razkošje, da žrtvujejo določena območja svojega priobalnega morja industrijskim oziroma urbano povzročenim degradacijam«.

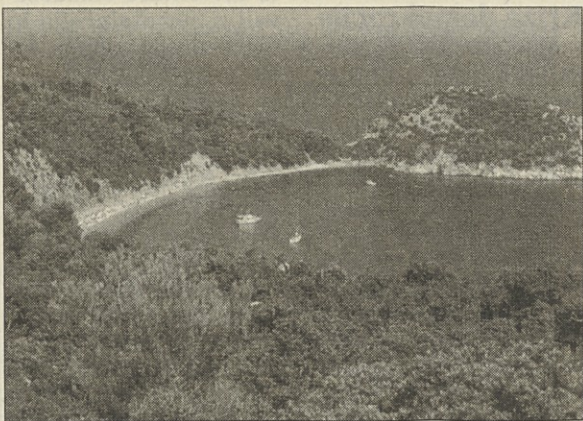
toda »na Jadranu imamo samo eno možnost - celovito in rigorozno zaščito celotnega morskega okolja ter ohranitev njegovega naravnega ravnotežja v vseh elementih«. Takšna ocena velja se danes, zlasti za severni Jadran, katerega plitkost, zaprtost, slaba cirkulacija vodnih mas, zlasti pa blizina velikih industrijskih in urbanih središč, spreminjajo to področje v rakasto tvorbo Mediterana, pa tudi svetovnih morij. Države mediteranskega bazena in posebna komisija Evropske skupnosti so že pripravile nacrt intervencij za zaščito Sredozemskega morja s kairsko deklaracijo (30. 4. 1992) in nikozijski akt (aprila 1990). V teh dokumentih so se vlade zavezale, da bodo sodelovale pri skupni skrbi za Mediteran. Poleg tega je ES sprejela tudi Listino ES/91/271, ki nasteva posebne ukrepe za zbiranje in analizo odpadnih vod vseh držav ES. Od začetka leta 1999 mora vsa država ES, razen primarnih vod, obdelovati tudi sekundarne in terciarne vode, ki se zlivajo v Sredozemsko morje. Za Jadran, zlasti pa za njegov severni del, bi ta obveznost utegnili pomeniti tudi začetek pravega reševanja, saj bo morala Italija kot največji onesnaževalec tega področja storiti veliko intenzivnejše, kot to počne zdaj. Tudi drugi dve državi - Slovenija in Hrvaška -, ki

delita odgovornost za (ne) čistost severnega Jadrana, bosta morali kmalu uskladiti svoje predloge za reševanje z razvitimi državami Evrope.

Janez Kokol iz slovenskega Ministrstva za varstvo okolja je v pogovoru za Republiko povedal, da je v Sloveniji že dozorelo prepričanje, da je treba zagnati projekat, ki bi omogočil, da se jim bodo sodelovali pri skupni skrbi za Mediteran. Poleg tega je ES sprejela tudi Listino ES/91/271, ki nasteva posebne ukrepe za zbiranje in analizo odpadnih vod vseh držav ES. Od začetka leta 1999 mora vsa država ES, razen primarnih vod, obdelovati tudi sekundarne in terciarne vode, ki se zlivajo v Sredozemsko morje. Za Jadran, zlasti pa za njegov severni del, bi ta obveznost utegnili pomeniti tudi začetek pravega reševanja, saj bo morala Italija kot največji onesnaževalec tega področja storiti veliko intenzivnejše, kot to počne zdaj. Tudi drugi dve državi - Slovenija in Hrvaška -, ki

GORAN MORAVCEK

sploh. Ta vodilni hrvaški strokovnjak za (ne) čistost morja pravi, da so raziskave zelo drage, saj »potrebujemo sredstva, s katerimi lahko prodremo v okolje, se pravi okolje samega morja, ki ga je treba opazovati in raziskovati ne samo s čutili, ampak tudi z modernimi sredstvi, z visoko tehnologijo«. Hrvati pričakujejo, da jim bo sodelovanje z Avstrijo in Nemčijo omogočilo prav to. V taksem tristranskem podjetju, poudarja dr. Branica, je sodelo-



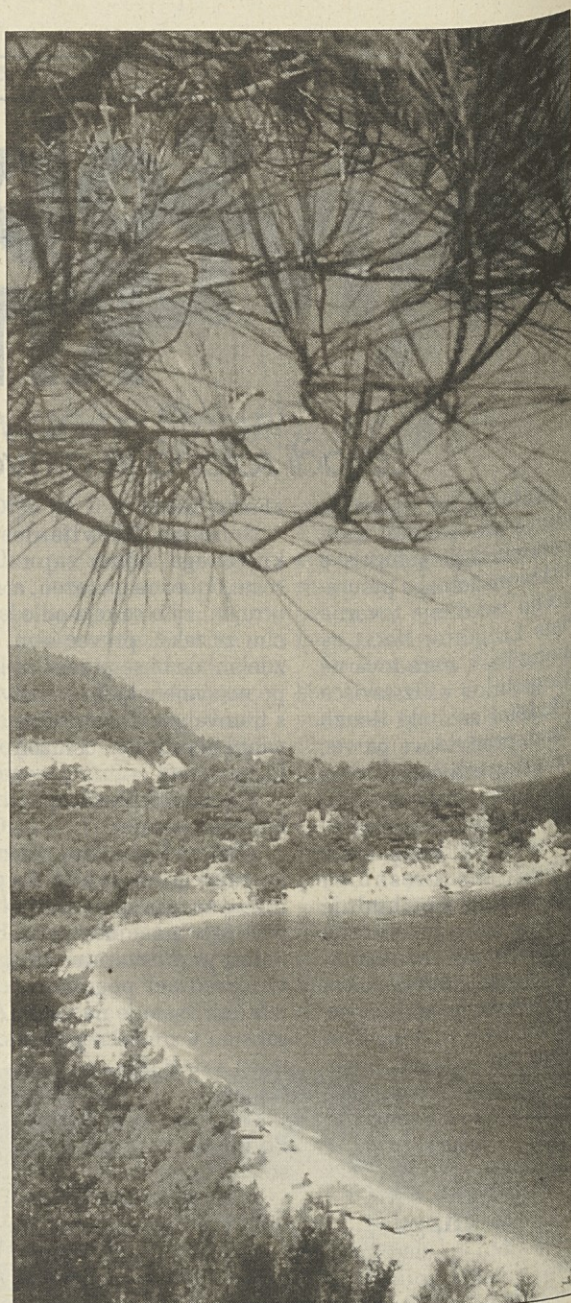
vanje vseh strani nujno, Hrvaška pa je pripravljena zagotoviti gnotno osnovo za delo, bivanje, zgradbe in podobno. V svetu danes obstaja močan projekt znotraj Eureka, z imenom Eurorimar, ki se v 20 podprojekti ukvarja z modernizacijo oziroma z razvojem ra-

zličnih tipov raziskovalnih tehnik, ki so potrebne za ugotavljanje stanja v morju. Namen Hrvaske je, da Jadransko morje ponudi na voljo za raziskovalne projekte. Ali bo Jadran, zlasti njegov severni del, postal svojevrsten »poskusni zajček« za številne znanstvene ekipe? Nacrtov je veliko, med njimi je na primer medijsko najbolj zanimiv tisti, ki naj bi raziskal pojav alg oziroma meduz na severnem Jadranu. Projekte raziskav teh pojavov so začeli že pred štirimi leti v skupnosti Alpe-Jadran in so zdaj tik pred koncem. Tri države - Slovenija, Hr-

vaska in Italija - imajo prav tako s pomočjo strokovnjakov namen regulirati plovbo, zlasti tankerjev po jadranskih vodah ter ustanoviti skupno opazovalno službo na Jadranu. Znanstveniki namenjajo posebno pozornost onesnaževanju, ki ga vnašajo reke v Ja-

dran. Janez Kokol meni, da se »stanje ne poslabšuje, da pa tudi ni bistvenih sprememb na bolje«. Slovenija ima na področju izliva v Jadran kar nekaj varovalnih projektov, med njimi je verjetno v javnosti najbolj znana sanacija reke Reke v Ilirski Bistrici. Podoben program obstaja za celotno področje, kjer se Timava pri Trstu izliva v morje, ki meji na slovensko področje. Janez Kokol pravi, da bo studio finansirala ES, prav tako pa se nekaj projektov varovanja okolja: področje izliva Drave v skupnem dogovoru z Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško. Jadransko morje ima, kot zatrjuje strokovnjaki, zanimivo značilnost - v celoti je zelo čisto, hkrati pa je v posameznih delih katastrofalno uničeno. Predeli velikega onesnaženja so majhni, vendar do onesnaževanja prihaja na območjih, kjer je naseljenost najgostejša. Del Jadrana ob italijanski obali je postal žrtev velike industrijske dejavnosti in turizma s številnimi odpadnimi vodami, tako da pogosto prihaja do cvetenja morja, kakor tudi do drugih, »neprijetnih« pojavov. Italijanom se zaenkrat ni posrečilo bistveno izboljšati stanja. Onesnaženost Jadrana se ob italijanski meji že približuje kritičnim stopnjam. Izpust velikih količin hranljivih soli v morje, sintetičnih spojin in drugih odpadkov dela sive lase

ekologom. Predviden je tudi projekt saniranja odpadnih vod v mestih severne Italije, kar bo finansirala tudi ES. Na hrvaški obali sta kritični območji Kvamerski in Kastelanski zaliv, na slovenski obali pa je stanje najslabše okrog koprškega pristanišča. Na drugih območjih obale se je mogoče kopati in loviti ribe, čeprav je, kot poudarja Janez Kokol, »se daleč od idealnega stanja«. Mesta Koper, Izola in Piran so »hrbtenica« sistema celostne skrbi za morje, toda prva stopnja varstva obstaja samo na piranskem območju. Položaj na področju Mediterana in z njim tudi Jadrana je podoben tistemu v severni Evropi konec 60. in v začetku 70. let. Vlade in javno mnenje počasi, a zagotovo prihajajo do ugotovitve, da je treba morje resneje zavarovati. Zato uvajajo sisteme za prečiščevanje odpadnih voda, čeprav zaenkrat prečiščujejo se zelo majhne količine vode, ki se izliva v morje. Po podatkih ES je odstotek tistega prebivalstva, ki uporablja čistilce odpadnih voda, približno 37 odstotkov v Španiji, 45 odstotkov v Italiji in do 50 odstotkov v Franciji. Stanje v Sloveniji in na Hrvaškem je seveda veliko slabše. Strokovnjaki zagotavljajo, da mora biti gradnja za obdelavo odpadnih voda gospodarsko upravičena, medtem ko sistemi obdelave odpadnih voda velikih



mest pomenijo javni strošek. Spoznali so, da je odstranjevanje prvih 80 odstotkov onesnaženja veliko cenejše kot preostalih 20 odstotkov. Zato priporočajo, da se na samem začetku namestitev razmeroma cenejih filtrov, ki jih je mogoče scasoma izboljšati v nasprotju s postavitvijo malostevilnih sistemov visoke tehnologije, namescenih na redkih področjih. Jadransko morje skriva, kot ocenjuje večina znanstveni-

kov, velike možnosti za prebivalce njegovih obal. V precejšnji meri gre za čisto morje, čeprav zbujajo skrb, da zavest o varovanju še ni postala nacionalna strategija držav, katerih obale obliva Jadran. Dokler se to ne bo zgodilo, bodo klici zelenih in strokovnjakov po večji skrbi za varovanje velikokrat naleteli na zapleta vrata državnih uradnikov in industrialcev, ki v pehnanju za dobičkom naravno zelo pogosto zlorabljajo.

NOVA PARADIGMA 7 / NEDOLŽNA IGRA ALI SPOČETJE DRUGAČNE PRIHODNOSTI?

Če se naš svet ne bo prej sesul, bomo doživeli še eno hudo krizo

BOJAN RAUTER KOSIČ

postane živ vzor ne le svojim otrokom, marveč celo svojemu prvotnemu vzoru. (Vemo, koliko nekdanjih hipijev, zakletih v večno življenje v cvetju, ljubezni,

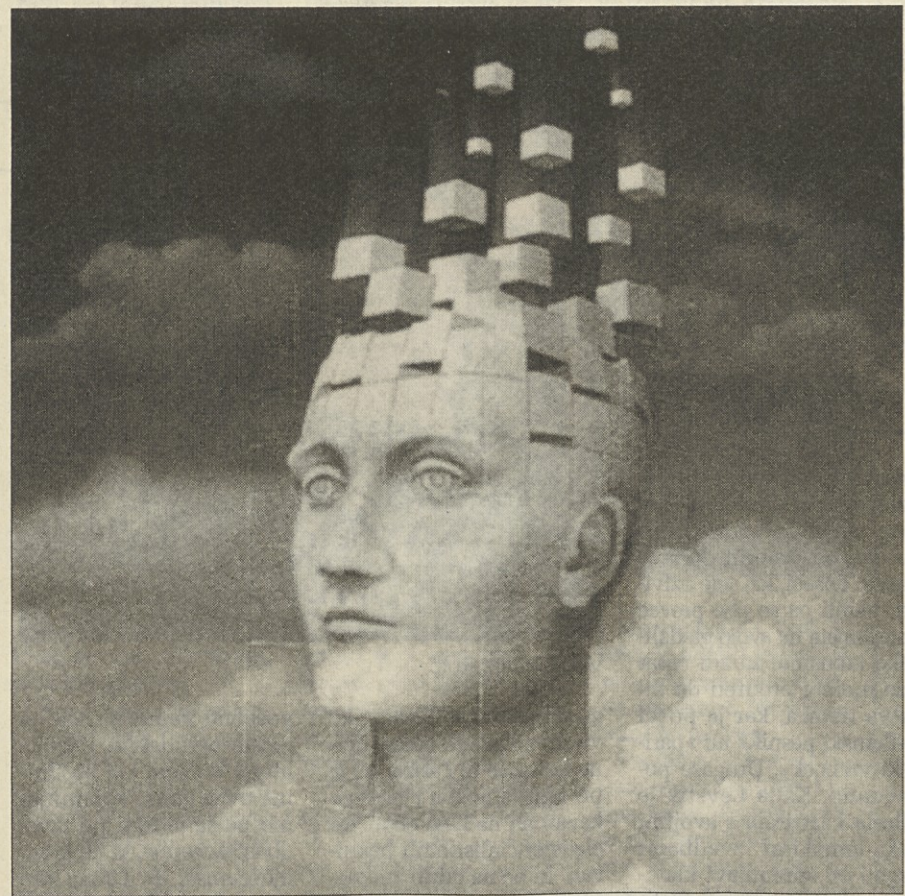
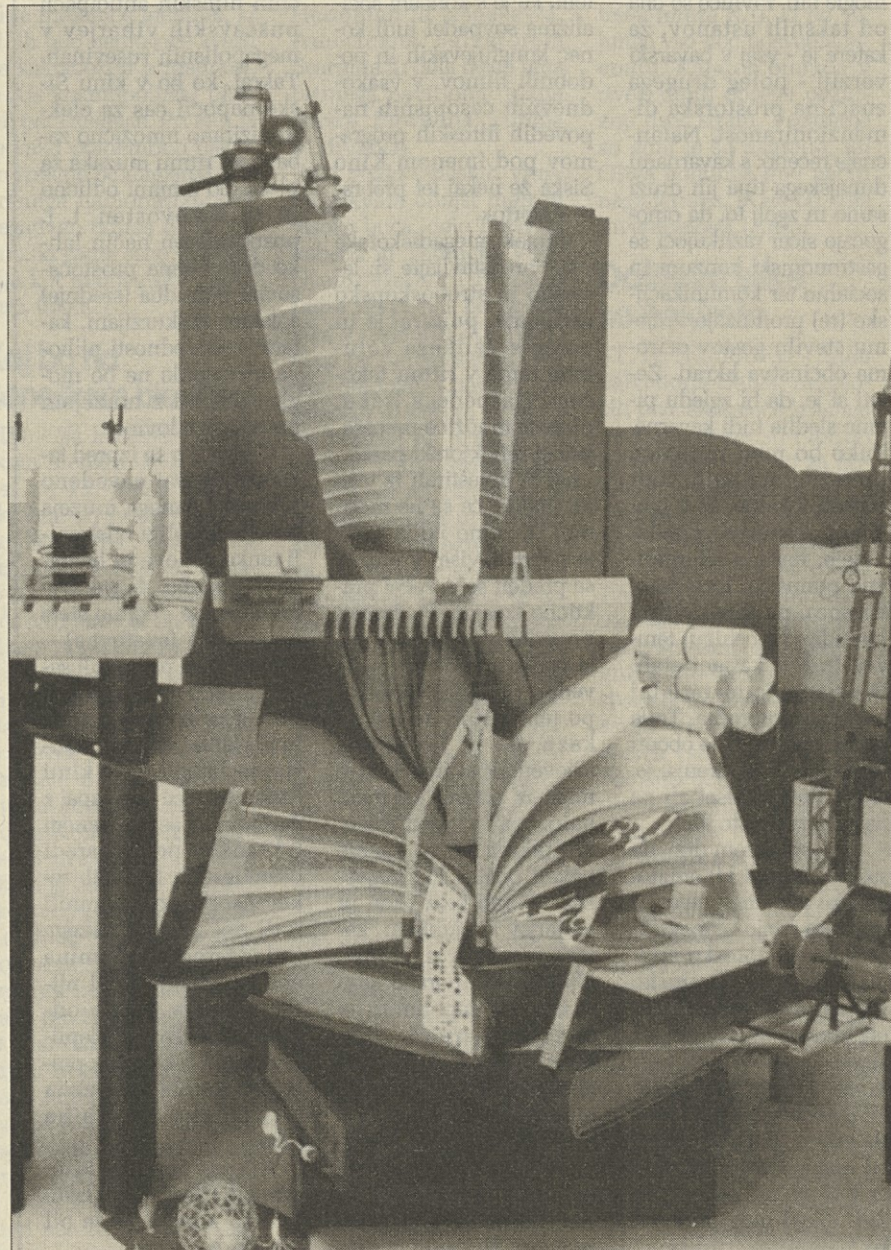
miru in skromnosti je danes pohlepnih biznismenov, vojskacov in drugih unicevalcev sveta. Le redki od njih so ostali v cvetju, se redkejši pa so, ki so uvideli

in priznali obstoj obeh svojih notranjih polov, spoznali jalovost kritiziranja enega in forsiranja drugega ter se podali v iskanje nacija za njuno resnično presežanje, torej za doseg resničnih notranjih sprememb, takih, ki bi temeljile na de-

janskem dpravljanju vseh notranjih negativnosti, torej negativnosti obeh svojih notranjih polov.)

Če se svet ne bo prej sesul, bomo torej morda doživeli pojav se ene velike krize, namreč množice osebnih kriz sprico soocenja starega in novega v posameznih akterjih Nove dobe samih - torej tistih, ki danes najsi menijo, da kritična napetost obstaja kvečjemu med njimi in akterji stare, minevajoče dobe. In v kulminaciji te krize se zna zgoditi, da bo obrat resnično prelomen: obrat od igranja po nareku novih vrednot, sprejetih v protitez in v opozicijo starim, k resničnemu, globinskom odpravljanju in razreševanju tistih ključnih notranjih determinant, ki nam vsem, tako »nam« kot »njim«, zamegljujejo pogled ter nas prisiljujejo k pogubnim grehom in jalovim angelskim igram. Sele spremembe, ki bodo sledile tovrstnemu individualnemu notranjemu čiščenju, bodo resnično pozitivne in trajne - kajti ne bomo jih igrali zoper nekaj drugega in zaradi neresnice drugega, marveč jih bomo kot edino možne in realne spontano ziveli in udejanjali.

In prav na tovrstni prevratni točki se bo pokazala primernost ali neprimernost današnje vsebine izražanja nove paradigme. Če je mogoče, da se posameznik (in posledično družba) zavestno in globinsko spremeni na vseh tistih področjih svojega življenja, ki ga zajema pojem »nova paradigma«, bo ta pojem triumfal; če to ni mogoče, pa bo doživel poraz - pa tudi, nadejamo se, radikalno kritiko in plodnosno revizijo.



Pojem »paradigma« je v širši znanstveni in laični svet uvedel zgodovinar znanosti Thomas Kuhn in z njim označil »tisto, kar delijo člani določenega znanstvenega področja« in po čemer se razlikujejo od pripadnikov drugih področij - torej specifičen sklop prepričanj in teorij, vrednostnih stališč in raziskovalnih metod. »Paradigmo« so že v njegovem času zelo ohlapno razumeli in ji pridajali nove pomenke vsebine, tako da je Kuhn ob razpravi o knjigi Zgodovina znanstvenih revolucij, v kateri je naglasil pojem »paradigma«, izrazil močan dvom, da udeleženci razprave govorijo o isti stvari.

Kaj bi Kuhn porekel na današnjo pomensko vsebino tega izraza, si je težko zamisliti. Z njim se namreč označuje domala vse, kar zaznamuje način življenja neke dobe: prevladujoč svetovni nazor, način razmišljanja, veljavne znanstvene teorije in metode, dominantna etična načela, tipičen odnos do narave in

socloveka, značilen način komunikacije, ekonomije in vzgoje itd. Potrebo po vpeljavi tako širokega pojma so prav gotovo narekemale razmere današnjega časa, kajti človeštvo, obremenjeno z grehi preteklosti, se je znanlo znanlo pred usodno dilemo, na tako imenovani »prevratni točki« (F. Capra): če ne bo bistveno spremenilo svojega načina življenja, svojega razumevanja sveta in sebe ter svojega pristopa k naravi, bo kmalu propadlo. Na taki kritični točki pa je kajpak potrebno opraviti temeljito samokritično revizijo, strogo raznežiti staro od novega oziroma dejansko od zelenega ter z enim samim globokim pojmom zajeti vse tisto bistveno, zaradi česar je človek grešil, v čemer se lahko spremeni in tako spremenjen ustvari boljši svet.

In tak pojem je paradigma. Sprememba se mora zgoditi v človekovi paradigmi in Nova doba bo tu: človeštvo mora zavreči staro paradigmo in sprejeti novo. Znanilci Nove dobe

zato definirajo Novo paradigmo z elementi, ki so v strogi opoziciji z elementi Stare paradigme: namesto racionalizma intuicija, namesto dualizma enotnost nasprotij, namesto parcialnosti holizem, namesto specializma univerzalizem, namesto centralizacije decentralizacija, namesto hierarhijske mreže, namesto materializma duhovnost, namesto pohlepa skromnost, namesto agresivnosti in militarizma miroljubnost, namesto represije permissivnost, namesto (samo) kontrole spontanost itd. Osnovni pogoj za prihod Nove dobe je potentakem ta, da sprejmemo načela nove paradigme in se pricnemo po njih ravnanje - čimprej, čim dosledneje in kar najbolj množično.

Sploh ni pomembno, ali je pojem paradigma ohranil Kuhnov (ali se prvotnejši) pomen, kajti ni ga izražala, katerega pomenska vsebina se skozi zgodovino ne bi spreminjala, pač v skladu z izpopolnjevanjem, kristaliziranjem in spreminjanjem spoznanj o dejstvih, ki jih z

njimi označujemo. Pomembnejše je, ali bo ta pojem mogel odigrati svojo prevratno zgodovinsko vlogo, ki so mu jo pridali znanilci Nove dobe, ali ne. To pa je odvisno od tega, ali paradigma (oziroma tisto, kar ljudje z njo označujejo) in po čemer vrednotijo, se ravna in usmerjajo svojo življenjsko prakso) zares zajema tiste ključne subjektivne silnice, ki jih je mogoče zavestno usmerjati in ki naj bi posledično pripeljale do resničnih, celostnih pozitivnih sprememb. Če jih ne, bo pojem nova paradigma doživel polom - z njegovi milicilci vred.

Ni mogoče zanikati, da je obnašanje in delovanje udeležencev novodobnega gibanja v marsičem pozitivno in bogdaj tudi odesilno za obolelo naravo in duha (ekološki projekti in protesti, zdrava prehrana, mirovno gibanje, svobodnejša vzgoja, razvoj in dopušcanje kreativnosti, terapevtske delavnice...). Vendar pa se ni mogoče znebiti vtisa, da je to večinoma zgolj neke vrste igra; zdi se namreč, da gibanje ne temelji na resničnih notranjih spremembah njegovih akterjev, marveč bolj na idejah, sprejetih predvsem zaradi njihovega pozitivnega emocionalnega naboja (nasprotovanje zavoženim generaciji, pripadnost somišljenikom, navdušenje zaradi sodelovanja v nečem novem in revolucionarnem), delno pa tudi zaradi narscajajoče eksistencialne tesnobe in strahu pred boleznijo in vsesplošnim propadom. To pomeni, da nasprotje med starim (pogojnim, strukturiranim in utečenim) in novim (sprejetim v protitež staremu) ni pre-

sezeno in odpravljeno, kajti pripadniki novodobnega gibanja so se zgolj transformirali, zgolj reidentificirali - se distancirali od stare paradigme v sebi ter se pričeli ravnanje po novi, zgolj sprejeti. Ali kot se je pikro izrazil Thomas Kuhn, ko je analiziral svoje napake, zaradi katerih so se s tolikšno lahkotnostjo prilabili na njegov izum: »...iz paradigme so navsezadnje naredili neko kvazimistično entiteto oziroma lastnost, ki kakor karizma transformira vse tiste, ki so z njo okuzeni. Obstaja transformacija, toda do nje ni mogoče priti s preprostim sprejetjem paradigme.«

Nič hudega, če gre za igro, samo da učinkuje in opravlja svoj temeljni namen, bi ugovarjal simpatizer novodobnega gibanja. Ampak problem je v tem, da tovrstna igra ne bo mogla dolgo trajati, kajti pol, zoper katerega se sploh izvaja, ostaja in razžira se naprej, ter v obliki odpora, samoprisile in notranjih konfliktov že pričena slabiti moč igre, doslednost drže in posledično tudi njen učinkovitost navzven (neuspehi ekološki projekti, vase obrne duhovne skupine, pohlep gurujev in naravnih zdravilcev, vračanje sprevrženecv v stare grehe, jalovost pihanja na politične in bogataške duše ipd.) Skratka, položaj spominja na puberteta, ki se mu zagnusi (ponotranjena!) starševska determinacija in dominacija, nakar v opozicijo in v posmeh temu svojemu notranjemu (vendar dosledno povnanjanemu!) demonu odigra vlogo diametralno nasprotnega angela, a se že kmalu na lepem utrdi ter



GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Kunst/Stromajer: LA LA SLINA (ponedeljek, 31. 5., ob 18. uri, Stihova dvorana). V koprodukciji SOU- Kulturni festival in CD.

P. Shaffer: LETICIJA IN LUSTREK (petek, 28. in v nedeljo 30. 5. ob 21. uri, Stihova dvorana).

POEZIJA IN GLASBA (sobota, 29.5. ob 21. uri, Kosovelova dvorana). Katja Levstik izvaja pesmi Toneta Pavcka, avtor glasbe pianist SILVESTER STINGL.

Strniša/Frey: ZABE (petek, 28. 5. ob 21. uri, Okrogla dvorana).

THE RIRIE-WOODBURY DANCE COMPANY (petek, 28. 5., ob 20.30 uri, Linhartova dvorana). Nastop plesne skupine pod umetniškim vodstvom Shirley Ririe in Joan Woodbury.

DRAMA SNG (061/221-511)

B. Friel: PLES V AVGUSTU (danes, 27. 5. ob 19.30 uri). Abonma Dijaski 5 večerni in za izven (konto). Zadnjikrat v tej sezoni!

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (petek, 28. 5. ob 19.30 uri). Abonma Prva repriza in izven (konto).

J.B.P.Moliere: SVATBA PO SILI (sobota, 29.5. ob 19.30 uri). Za izven (konto).

MALA DRAMA

W. Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (danes, 27. 5. ob 20. uri). Za izven in (konto). Zadnje ponovitve v sezoni.

A. Nicolaj: PRVA KLASA (petek, 28. 5. ob 20. uri). Za izven (konto). Komedijski o starejši generaciji za vse generacije - zadnjikrat v tej sezoni!

W. Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (sobota, 29. 5. ob 20. uri). Za izven (konto).

OPERA

Giacomo Puccini: TRIPTIH (danes, 27. 5. ob 19. uri). Za red četrtek II., izven in konto.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO (061/210-852)

J. B. P. Moliere: AMFITRION (danes, 27. 5. ob 19.30 uri). Za abonma Studentski in izven.

A.Dorfman: DEKLICA IN SMRT (petek, 28. 5. ob 19.30 uri). Za abonma Petek in izven.

L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TI-VOLI d. o. o. (petek, 28. 5. ob 22. uri). Za izven in konto.

A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (sobota, 29. 5. ob 19.30 uri). Za abonma Sobota in izven.

L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TI-VOLI d. o. o. (sobota 29. 5. ob 22. uri). Za izven in konto.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Gostovanja SSG s predstavo »Cesarjeva nova oblacila«: danes, 27. t.m. ob 10.00 in 11.30, na Ptuj; jutri, 28. t.m., ob 9.00 v Lendavi in ob 12.00 v Dobrovniku; v soboto, 29. t.m., ob 17.00 v vojašnici »Slava to, 29. t.m., ob 17.00 v klavoru«. Klavora» v Mariboru; v nedeljo, 30. t.m., ob 17.00 v Murski soboti-Vidonci; v ponedeljek, 31. t.m., ob 10.00 in 11.30, v torek, 1. junija, ob 9.00 in 11.00 ter v sredo, 2. junija, ob 9.00 in 11.00, v Gornji Radgoni.

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

Pri blagajni Dvorane Tripčevich je v teku predprodaja vstopnic za vseh šest predstav »Il matrimonio segreto« D. Cimarose. Urnik: 9-12, 16-19 (zaprti ob ponedeljkih), ob predstavah: 9-12, 18-21. Od 4. do 10. junija bo na sporedu musical »Ulysees« (»Bloom of Dublin«) Anthonyja Burgessa, za gledališče priredil Mario Maranzana. Nastopajo Maranzana, Fiamma Izzo, Stefano Santospago, Elio Pandolfi. Režija Edmo Fenoglio, scenografija Sergio D'Osmo.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

Danes, 27. t.m., ob 19.30 - »Jesus Christ Superstar« - rockopera Andrewa Lloyda Web-

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

MURSKA SOBOTA

GRAJSKA DVORANA, Trubarjev drevored 4

Feri Lainscek: BARA BARA (danes, 27.5. ob 20. uri). Režija: Saso Jovanovic. LG Guliver Svetlana Makarovic: MACJE LETO (petek, 28.5. ob 9. uri). Režija: Vera Begus. GS SKD OS Krasnja.

KULTURNICA, ZIDOVSKA STEZA 1

Albert Papler: HUDOBNI GRASCAK (petek, 28. 5. ob 17. uri, in sobota, 29. 5., ob 11. uri). Za izven.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE (061/310-610)

Martin Kusej: POHUJSANJE PO CANKARJU (danes, 27. 5. ob 17.30 uri) Za izven. Režija: Martin Kusej. H. Achternbusch: SUSN (petek, 28. 5. ob 19. uri). Za izven. Režija: Eduard Miler.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE (061/312-860)

O. Scheinplflugova: FILM SE MU JE UTRGAL (OKENCE) (danes, 27. 5. ob 17. uri). Za red U in izven.

KD SPANSKI BORCI (061/448-920) Miro Gavran: MOŽ MOJE ZENE, komedija (danes, 27. 5. ob 20. uri).

MARIBOR

DRAMA/MALI ODER (062/221-206)

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ- avtorski projekt SVETLANE MAKAROVIC ob spremljavi tria Popcorn (danes, 27. 5. ob 21. uri). Za izven.

DRAMA/VELIKI ODER

LA DIVINA COMMEDIA - INFERNO (petek, 28. 5., ob 21. uri, za red Sobota 1; sobota, 29., in nedelja, 30. 5., ob 19.30 uri za red Sobota 2 in red Torek).

VELIKI ODER

Nastop plesne skupine RIRIE WOODBURY DANCE COMPANY (nedelja, 30. 5. ob 17. uri). Za izven.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE (063/25-332)

Moliere: NAMISLJENI BOLNIK (petek, 28. 5. ob 11. uri). Abonma Srednja sola B. Kidriča I Celje.

ODER HERBERTA GRUENA (063/25-332)

D.Z. Frey: KRI IN KOSUTE (petek 28. 5. in nedelja, 30. 5. ob 21. uri).

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE (064/222-681)

Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE (danes, 27. 5. ob 17. in 21. uri). Gostovanje v Mariboru (Narodni dom).

Evald Flisar: KAJ PA LEONARDO? (petek, 28. 5. ob 20. uri). Za abonma Petek II., konto in izven. Gostuje Mestno gledališče ljubljansko.

PTUJ

CESARJEVA NOVA OBLACILA (danes, 27. 5. ob 10. in 11.30 uri). Gostuje Slovensko stalno gledališče iz Trsta.



RIRIE WOODBURY DANCE COMPANY

Ameriška plesna skupina iz Salt Lake Cityja, Utah, že osemindvajset let nadvse uspešno odkriva nove plesne izraze in izvirne tokove modernega plesa. Udeležuje se mnogih festivalov, uprizarja predstave in plesne delavnice po vseh Združenih državah Amerike. Prepotovali so Evropo, Novo Zelandijo, Avstralijo, Južno Afriko, Singapur, Filipine, Kanado, Kitajsko... Nastopili so tudi v centru Kennedy v Washingtonu in kot prva rasno mešana skupina v Capetownu, Port Elizabethu, Johannesburgu, Pretoriji v Južni Afriki za (prvič v zgodovini) rasno mešano občinstvo. Uveljavili so se s plesnimi projekti, v katerih prihaja do izraza iskanje interakcije med gibom, obliko in lahkotnostjo izvedbe.

Nastopili bodo:

- v Cankarjevem domu v petek, 28. maja ob 20.30. uri

- v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju v soboto, 29. maja ob 18. uri

- v zblinem centru za pregnancy Slava Klavora v Mariboru v nedeljo, 30. maja ob 10. uri

- V Drami SNG Maribor v nedeljo, 30. maja ob 17. uri

- na Fakulteti za šport v Ljubljani bodo vodili plesne delavnice s predavanji (26. in 27. maja od 15. do 18.15. ure.

Posebej velja omeniti predstavo v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju (sobota, 29. 5. ob 18. uri), katere izkupček bo namenjen beguncem iz Bosne in Hercegovine, ki so nastanjeni v Sloveniji. Vabljeni vsi, ki si želijo ogledati vrhunsko plesno predstavo in hkrati prispevati svoj delež za pomoč beguncem.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Spomladanska razstava novih tujih znanstvenih knjig in pregledna razstava zalozbe Springer (do petka, 28. 5., Steklena dvorana).

Marjan Marinsek: HAVAJI, otoki večnega poletja (danes, 27. 5. ob 19. uri, Kosovelova dvorana).

PROJECT ENGLISH and CHATTERBOX (od danes, 27. 5., do 1. 6., med 10. in 18. uro, Linhartova dvorana). Otvoritev razstave izdelkov učencev O. S. (danes, 27. 5. ob 11. uri, Linhartova dvorana).

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE/CEKINOV GRAD

KULTURNE IN GEOGRAFSKE ZNACILNOSTI SEVERNE AFRIKE (danes, 27. 5. ob 20. uri). Avtorja Blaz Pisek in Tomaz Zivic.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TRŽASKA KNJIGARNA

Jutri, 28. t. m., ob 17.30 predstavitev knjige prof. dr. Borisa Paternuja »Razpوتا slovenske proze«.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

PIAF- koncert za dva igralca (danes, 27. 5., ob 20. uri, in 2. 6. ob 20.30 uri, Stihova dvorana). Igrata in pojeta Alenka Vidrih in Gojmir Lešnjak.

Koncert simfonikov RTV Slovenija (petek, 28. 5., ob 20. uri, Gallusova dvorana). Za Zeleni abonma.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

Komorni koncert studentov akademije za

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

Danes, 27. t.m., ob 20.30 -Tržaska sekcija Glasbene mladine Italije vabi na nastop dobitnikov »Nagrade Lilian Carai« 1992 in sicer: kitara - Marco Ferri, Simona Zanella in Mauro Bregant; flavta - Ettore Michelazzi, Alessandro Vigolo in Alberto Zin.

ZATTERE ALLA DERIVA: jutri, 28. maja, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine The Nudes (Amy Denio, Wädi Gysi, Chris Cutler). Koncert prireja Zadruga Bonaventura, gledališče Miela in s sodelovanjem Združenja More Music.

V sredo 9. junija, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine Les Batteries v sodelovanju z La Gazza Pendente iz Trsta.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

GLASBENA MATICA - ZAKLJUČNE AKADEMIJE: jutri, 28. t. m., in v sredo, 2. junija

KLUB K4 (061/113-282)

GABBA GABBA HEY (danes, 27. 5. ob 22. uri). Večer z Ramonesi in videom Pat Sematary.

VODNIKOVA DOMACIJA

NOVA NARAVOSLOVNA VERA (danes, 27. 5. ob 19. uri). Predavanje mag. Arturja Sterna.

CELJE

DVORANA KRŠČANSKE ADVENTISTICNE CERKVE

Predavanje Kako dobiti najboljše od medloveskih odnosov, zdravja in duhovnega življenja (od 28. do 30. 5., ob 19. uri). Predaval bo Paul Volk, predavatelj, profesor in teolog na Jafferson Patter Living Center v Washingtonu, ZDA.

glasbo (petek, 28. 5., ob 19.30 uri). Nastopila bosta Trio 71 in Domen Jeraša.

VELENJE

GLASBENA SOLA

Koncert Lilijane Molnar-Talajic, sopran, ob spremljavi na klavirju Darka Domitrovića (petek, 28. 5., ob 20.30 uri).

MARIBOR

DRAMA/VELIKI ODER

Gostovanje zbora Dunajskih dečkov (petek, 28. 5., ob 19. uri).

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

Jutri, 28. t. m., ob 20.30 niz Danubio - Una civilta musicale: Nastopil bojš Trio Wien - Johannes Kropfisch (klavir), Elisabeth Kropfisch (violin), Han Georg Schmeisser (flavta) in Yossi Gutmann (viola). Na programu Van Beethovnovne skladbe.

VIDEM

STADION FRIULI

12. junija koncert Vasca Rossija. Predprodaja vstopnic je že v teku pri Utat v Pasazi Protti.

BASSANO DEL GRAPPA

V ponedeljek, 31. t. m. prvi koncert turneje Zucchera. Ob njem bosta nastopila Sting in Eric Clapton.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj (Galerija CD). Razstavo si lahko ogledate do 6. junija.

MESTNA GALERIJA

Na ogled je slikarska in kiparska razstava SODOBNA LITVANSKA UMETNOST iz Kaunasa. Razstava bo na ogled do 15. junija.

GALERIJA ZDSLJ

Na ogled je razstava slikarskih del VALENTINA OMAHNA.

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo

Na ogled je razstava slik NATASE RIBIC z naslovom The War and the Distance.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

NARODNA GALERIJA

Na ogled so dela RIHARDA JAKOPICA iz javnih in državnih zbirk.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO V foyeryu MGL razstavlja BOJAN KLANCAR grafike Ubiti v maju (osmrtnice), Bosna 1993.

SMELT

CARPE DIEM, otvoritev razstave Zoisovih stipendistov ljubljanske regije (danes, 27. 5. ob 19. uri). Razstava bo na ogled do 5. junija.

LEKOVA GALERIJA (Verovškova 57)

Do 11. junija razstavlja grafik VENO DOLENC.

GALERIJA MIT (Dvorakova 12)

Otvoritev razstave del ALENKE VICELJO (danes, 27. 5., ob 19.30 uri). Spremno besedo bo imel Aleksander Bassin. Razstavo si boste lahko ogledali do 11. junija.

GALERIJA KRKA

Do 23. junija je na ogled razstava plastik in grafik akademske kiparke MILENE BRANISSELJ iz Cerknice.

GALERIJA SLOVENIJALE

Do konca junija je na ogled je razstava akademskega slikarja IVETA SUBICA Slikovne predloge za freske.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled sta razstavi slikarja ZLATKA GNEZDA in slikarja TOMA VRANA.

RAZSTAVISKE PEDAGOSKE FAKULTETE

Na ogled je razstava risb BOJANA GOLIIJA iz cikla ZRCALCE, ZRCALCE, POVEJ... »Golijev ciklus avtoportretov iz leta 1993 je svojevrstno presenečenje. Z najnovejšimi risanimi, naravnost naturalistično zasnovanimi avtoportreti pa se predstavlja tak, kot ga poznamo z vsakodnevni srečanj - temperamenten, odločnih kretanj, pa tudi isker in hodomušen.«(Marjeta Ciglenecki).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

GALERIJA TORBANDENA

Do 11. junija razstavlja Zoran Music. Na ogled bodo slike od 1946 do 1953 leta.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Tereze Do Zorzi.

GALERIJA RETTORI TRIBBIO 2

Na ogled je razstava slikarja Ottavia Bombena. ART GALERY (Ul. S. Servolo 6) Do 31. t.m. je na ogled razstava z naslovom »Progetto 92« videmske slikarke Manuele Plazzotta. Urnik: 10.30-12.30, 17-19.30, ob praznikih 11-13.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

GALERIJA MINERVA

Do 3. junija je na ogled 33. razstava žensk umetnic, ki so včlanjene v Združenje FIDAPA.

LABORATORIO P (Park bivše umobolnice pri sv. Ivanu)

Do 3. junija razstavlja svoje pokrajine Diego Porporati. Urnik: vsak dan od 17.30 do 20. ure.

MUZEJ ZIDOVSKÉ SKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

Do 5. junija na ogled je razstava Jürgen Brodwolfa.

KOROSKA DEZELNA GALERIJA,

Burgg. 8

Na ogled je razstava Suse Krawagna, Michael Keinzer.

KAVARNA UMETNIKOV, Goethepark 1

Do 29. t. m. je na ogled razstava Gabriele



Bojan Golija: Avtoportret, risba s kreda, 1993

RAZSTAVNI PROSTORI (na trgu B. Kraigerja 3)

Vabimo Vas na otvoritev razstave skulptur DRAGICE CADEZ (danes, 27. 5., ob 19. uri). Razstava bo na ogled do 19. junija.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI (II. nadstropje Mestnega gradu)

V novih razstavnih prostorih je na ogled stalna zbirka likovnih del, ki jih je Celje odkupovalo tri desetletja.

CAFE GALERIJA

Na ogled je razstava del akademskega slikarja MILANA TODICA.

LIKOVNI SALON

Vabimo Vas na otvoritev razstave Otroške ilustracije avtorice MOJCE CERJAK (petek, 28. maja ob 17.30 uri).

KRANJ

GALERIJA PRESERNOVE HISE

Na ogled je razstava slik MIRNE PAVLOVEC, Šprehodi po Gorajtah.

GALERIJA MESTNE HISE

Na ogled je razstava slik in grafik NATASE PICMAN: Zrtvovanje pomladi.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA LOSKEGA GRADU



MENJALNIŠKI TEČAJI

26. maj 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	70,00	71,40	9,93	10,10	7,70	7,90
Avtohiša*	70,00	71,30	9,90	10,30	7,60	7,95
Azur Grosuplje	70,20	71,50	9,80	10,20	7,60	7,95
Banka Vipra	70,13	71,38	10,00	10,30	7,81	7,89
Bela vrtnica	70,50	71,70	9,90	10,20	7,50	8,00
Bobr Trzin in Fuzine	70,50	71,00	9,95	10,20	7,70	8,00
BTC Terminal Sezana	70,30	71,95	9,95	10,20	7,75	7,90
BTC d.d. Ljubljana	69,00	72,30	9,70	10,25	7,60	8,00
Come 2 us	70,50	71,50	9,95	10,20	7,70	7,90
Dom Kaffe*	70,80	71,40	10,00	10,20	7,70	8,00
Dom na trgu	70,75	71,29	9,95	10,09	7,77	7,94
Emona Globfour*	70,30	71,30	9,90	10,20	7,59	7,81
Eros Ljubljana*	70,50	71,30	10,00	10,20	7,70	7,90
Eros Kranj*	70,50	71,30	9,95	10,20	7,70	7,90
Eurotours International	70,20	71,50	9,85	10,20	7,50	7,95
Feniks Koper	70,00	71,50	9,95	10,20	7,60	7,96
Feniks Markovec Koper	70,00	71,60	9,95	10,20	7,62	7,96
Feniks Portorož	70,00	71,90	9,93	10,20	7,60	7,98
Fiba Koper	69,80	71,40	9,90	10,19	7,60	7,89
Galileo Kozina	70,30	71,90	9,90	10,20	7,75	7,95
Golfurist Domžale	70,00	71,15	9,70	10,10	7,55	7,95
Hida*	71,00	71,10	10,00	10,05	7,85	7,90
Hipotekarna banka Koper	70,00	71,40	9,90	10,30	7,60	7,90
Hram Rožice Mengeš	70,60	71,00	9,95	10,15	7,80	8,00
Hranilno kreditna služba	70,10	71,35	9,91	10,10	7,80	8,00
Idila Sečovlje	70,10	71,20	9,85	10,15	7,70	7,99
Ilirika Ilirska Bistrica	70,20	71,68	9,90	10,25	7,76	7,94
Ilirika Slovenj Gradec	70,26	71,20	9,95	10,25	7,76	7,90
Ilirika Poštojna	70,30	71,30	9,80	10,05	7,65	7,88
Ilirika Sezana	70,55	71,20	9,90	10,07	7,80	7,90
Ilirika Podgrad	70,26	71,80	9,94	10,00	7,65	8,00
Invest Skofja Loka	70,50	71,40	9,96	10,15	7,65	7,95
Italdesign Nova Gorica	70,50	71,30	9,92	10,20	7,80	7,86
Klub Slovenijales	70,00	72,30	9,60	10,20	7,70	7,95
Komercialna banka Triglav	69,60	71,51	9,88	10,18	7,70	7,95
Kompas Hertz Celje*	70,70	71,70	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Velenje*	70,70	71,70	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Idrija*	70,70	71,70	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Novo Mesto*	70,70	71,70	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Krško*	70,70	71,70	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Bled*	70,70	71,70	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Fintrade	70,50	71,09	10,00	10,19	7,80	7,99
Kompas Holidays	70,50	70,90	9,95	10,10	7,70	7,90
Libertas Koper	70,30	71,25	9,90	10,07	7,70	7,89
Ljubljanska banka d.d.	70,03	72,40	9,90	10,29	7,59	7,97
LB Banka Završje d.d. Trbovlje	69,80	71,80	9,92	10,20	7,40	7,89
LB Dolenjska banka NM	70,00	72,90	9,90	10,45	7,68	8,00
LB Komercialna banka NG	70,00	72,40	9,68	10,41	7,30	7,95
LB Kreditna banka MB d.d.	69,60	71,30	9,85	10,12	7,55	7,97
LB Splošna banka Celje	69,80	72,10	9,73	10,25	7,52	7,92
LB Splošna banka Koper	70,29	72,12	9,94	10,32	7,57	8,10
Ma Vir	70,30	71,20	9,90	10,18	7,70	8,00
Mada Nova Gorica*	70,50	71,40	9,90	10,10	7,80	7,90
Mada Sempeter*	70,50	71,40	9,90	10,10	7,80	7,90
Media*	71,00	71,50	10,00	10,25	7,80	7,99
Moneta Invest	70,75	70,85	9,96	10,05	7,78	7,93
Niprom I,II	70,50	71,00	10,00	10,15	7,80	7,95
Otok Bled	70,13	71,37	9,90	10,04	7,60	7,88
Optimizem Loz*	70,50	72,00	9,95	10,25	7,65	7,92
Optimizem Postojna	70,25	71,80	9,93	10,35	7,72	7,93
Petrol*	70,70	70,95	9,85	10,10	7,80	7,95
Pigal Solkan *	70,20	71,30	9,98	10,10	7,73	7,88
Pigal Kobarič *	70,20	71,30	9,98	10,10	7,73	7,88
Pigal Obutek *	70,20	71,30	9,98	10,10	7,73	7,88
Pigal Diskont *	70,20	71,30	9,98	10,10	7,73	7,88
Posilna banka Slovenije*	69,00	71,30	9,60	9,99	7,40	7,90
Probanka Maribor	69,60	71,80	9,90	10,10	7,55	8,00
Publikum Ljubljana	70,70	70,94	9,95	10,08	7,70	7,95
Publikum Celje	70,60	70,99	9,80	10,10	7,70	7,93
Publikum Dobova	70,30	71,80	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Kostanjevica	70,30	71,80	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Krško	70,30	71,80	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Maribor	70,30	70,98	9,85	10,02	7,70	7,95
Publikum Metlika	70,60	72,00	9,90	10,10	7,70	7,95
Publikum Mozirje	70,60	71,48	9,95	10,19	7,60	8,00
Publikum Novo Mesto	70,60	72,00	9,90	10,10	7,70	7,95
Publikum Piran	70,30	71,39	9,85	10,15	7,60	7,88
Publikum Tolmin	70,40	71,89	9,95	10,25	7,70	7,92
Publikum Sevnica	70,10	71,60	10,00	10,30	7,40	7,65
Publikum Sentilj	70,20	71,28	9,85	10,15	7,70	7,95
Publikum Sentjur pri Celju	70,90	71,75	9,85	10,12	7,65	7,90
Publikum Trebnje	70,40	72,30	10,00	10,19	7,50	7,72
Publikum Zagorje	70,60	71,60	9,94	10,18	7,60	7,88
Publikum Zalec	70,60	71,49	9,80	10,15	7,70	7,95
Shalaby Koper	70,10	71,40	9,85	10,20	7,62	7,88
Sit - on	70,00	71,50	9,86	10,30	7,60	8,00
SKB banka d.d.* **	70,50	71,05	10,02	10,10	7,73	7,83
Slovenijaturist Jesenice	70,10	71,20	9,93	10,05	7,70	7,90
Slovenijaturist Ljubljana	70,30	70,90	9,94	10,07	7,67	7,88
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	70,60	71,25	9,97	10,10	7,65	7,85
Slovenijaturist zel. p. Maribor	70,02	71,90	9,90	10,10	7,20	7,80
St. hran. in posojilnica Kranj	70,60	71,00	10,00	10,08	7,70	7,90
Slovenska investicijska banka	69,80	71,30	9,50	10,10	7,65	7,90
Sonce	70,80	71,20	9,80	10,18	7,80	7,96
SZKB d.d. Ljubljana	70,10	71,35	9,91	10,10	7,80	8,00
Tori	70,50	71,50	9,90	10,25	7,55	8,00
Tartarus Postojna	70,26	71,91	9,92	10,31	7,68	7,98
Tentours Domžale	70,00	71,20	9,70	10,10	7,80	8,10
Tourist service Portorož	69,30	71,00	9,60	10,10	7,57	7,97
Upimo	70,80	70,85	9,97	10,05	7,80	7,90

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
 MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKI, KRONE, FUNTE IN GULDNE
 VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI
 Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 101 z dne 26. maja 1993 — Tečaji veljajo od 27.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	77,7109	77,9447	78,1785
Avstrija	040	šiling	100	970,7888	973,7099	976,6310
Belgija	056	frank	100	332,5882	333,5890	334,5898
Kanada	124	dolar	1	88,0437	88,3086	88,5735
Danska	208	krona	100	1784,1615	1789,5301	1794,8987
Finska	246	marka	100	2019,4319	2025,5084	2031,5849
Francija	250	frank	100	2027,6270	2033,7282	2039,8294
Nemčija	280	marka	100	6829,3265	6849,8761	6870,4257
Grčija	300	drahma	100	—	50,7028	50,8549
Irska	372	funt	1	—	167,3425	167,8445
Italija	380	lira	100	7,4884	7,5109	7,5334
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,0000	—
Japonska	392	jen	100	102,3033	102,6111	102,9189
Nizozemska	528	gulden	100	6097,2227	6115,5694	6133,9161
Norveška	578	krona	100	1616,5016	1621,3657	1626,2298
Portugalska	620	escudo	100	71,5713	71,7867	72,0021
Švedska	752	krona	100	1520,8910	1525,4674	1530,0438
Švica	756	frank	100	7644,7480	7667,7513	7690,7546
Velika Britanija	826	funt sterling	1	171,8942	172,4114	172,9286
ZDA	840	dolar	1	111,1336	111,4680	111,8024
Evropska Skupnost	955	ECU	1	133,8139	134,2165	134,6191
Španija	995	peseta	100	88,2349	88,5004	88,7659

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 27. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000.000	647.773	682.969	1.330.741
14		129,5546%	136,5937%	133,0741%	100.000	64.777	68.297	133.074
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300.000	641.608	668.554	1.310.163
131		98,7090%	102,8545%	100,7817%	130.000	64.161	66.855	131.016

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

26. MAJ 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Bela vrtnica	3,00	5,00
Hida*	4,50	5,30
Hipotekarna banka Koper	2,00	4,00
Idila Sečovlje	4,00	5,90
Italdesign	4,00	6,00
Kompas Fintrade	4,00	5,89
Libertas Koper	4,00	5,30
LB Kreditna banka Maribor*	4,20	6,20
MA Vir	4,00	5,90
Sonce	4,00	5,60
Tori	4,50	6,50

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

26. MAJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1455,00	1504,00
nemška marka	900,00	920,00
francoski frank	266,00	274,50
holandski gulden	800,00	825,00
belgijski frank	43,50	45,00
funt sterling	2258,00	2318,00
irski šiling	2192,00	2252,00
danska krona	234,50	241,50
grška dramma	6,40	7,00
kanadski dolar	1156,00	1192,00
japonski jen	13,20	13,90
švicarski frank	1005,00	1028,00
avstrijski šiling	127,00	131,50
norveška krona	212,00	219,00
švedska krona	200,00	207,00
portugalski escudo	9,30	9,95
španska peseta	11,50	12,20
avstralski dolar	1018,00	1051,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,25	12,85
hrvaški dinar	0,40	0,65

ZVEZA BANK CELOVEC



ČESKA, SLOVAŠKA / LASTNINJENJE

Državljanom bodo zdaj razdelili delnice

Dobilo jih bo več kot dva milijona posameznikov

BERND DEBUSMANN / REUTER

PRAGA - Češka republika in Slovaška sta naredili zadnji korak k popolnoma razvitemu tržišču kapitala. V začetku tega tedna so namreč začeli po programu privatizacije, ki je najdržnejši od vseh vzhodnoevropskih, zamenjati lastniške certifikate za delnice v skoraj tisoč družbah.

Več kot dva milijona posameznikov in 430 investicijskih skladov morajo do 30. junija konvertirati vaucherje, ki so jih kupili v pionirskem programu, po katerem so imeli prebivalci pravico pridobiti lastniški delež v nekdanjih državnih podjetjih le za ceno vpisnine. Konverzija certifikatov v delnice je bistven korak h kapitalizmu trgovanju, ki je bilo doslej omejeno na en sestanek borze na teden v Pragi in en sestanek v dveh tednih v slovaškem glavnem mestu Bratislavi.

Uradni predstavniki borze pravijo, da pričakujejo pravi razmah trgovanja pozneje v tem letu, ko bodo novi investitorji doumeli sistem in bodo potencialni kupci pridobili zaupanje v uspešnost privatiziranih podjetij.

Do srede popoldneva se ni bilo natančnih stevil, koliko ljudi je že izročilo lastniške certifikate v zameno za del-

nice, ki jih tiskajo računalniško. Toda sodeč po enem izmed vpisnih uradov v najbolj živahnem delu središča Prage, posamezniki niso prav nora hiteli v neznanost. Uradniki v pusti pisarni so dejali, da so obdelali približno pet lastniških certifikatov na uro.

Samo konverzijo je za več kot dva meseca zadržal češko-slovaški spor glede delitve premoženja nekdanje skupne države in medtem so tisti, ki so bili tesneje povezani z razvojem lastniškega procesa, že postajali nestrpni. »Češka republika ima trenutno edinstven položaj«, je dejal Stepan Ribar, direktor za zunanje odnose računalniško opremljenega sistema za množično prodajo delnic, ki bo deloval vzporedno z borzo.

»Osemdeset odstotkov prebivalcev so delničarji, kar pomeni, da smo dežela z največjim številom delničarjev na prebivalca na svetu... To je približno stokrat več, kot jih je v ZDA«. Drugace kot borze v Pragi in Bratislavi, ki imajo članice in registrirane b orzne posrednike, bo Ribarjev sistem, znan kot RMS, izključil posredni-

ke in bo dovolil neposreden dostop posameznikom na tržišče.

Uradni viri pravijo, da je bilo v ponedeljek na Češkem na razpolago 987 družb, pri katerih so lahko imetniki lastniških certifikatov le-te zamenjali za delnice. Cel proces je marca zastal, ko je češki premier Waclav Klaus, glavna gonila sila tranzicije češko-slovaške postkomunistične ekonomije dejal, da bo njegova vlada onemogocila nakup delnic v čeških družbah slovaškim kupcem.

Njegova odločitev je zelo zaostriala odnose med Češko in Slovaško, ki sta kot samostojni državi nasledili Češko-slovaško 1. januarja, in je izzvala hude kritike celo s strani eminentnih čeških ekonomistov. Slo je za 24, 7 milijard kron (880 milijonov dolarjev), glede katerih so Čehi trdili, da jih Slovaki dolgujejo se na podlagi sredstev nekdanje Češko-slovaške zvezne banke. Premier Klaus je dejal, da ne bodo izdajali delnic, dokler se ne najde rešitev za ta spor. Vendar je pozneje spremlil svojo odločitev, očitno pod naraščajočim političnim pritiskom in pritiski investicijskih skladov, ki so razpolagali z osemdeset odstotki privatizacijskih delnic.

Ni mogoče napovedati, koliko bodo novi trgi aktivni. Strokovnjaki in uradni predstavniki so v ponedeljek dejali, da bo vsaj v začetni fazi najbrž malo kupcev. Stevilni investicijski skladi ter posamezniki nimajo gotovinskega kapitala, da bi kupovali delnice. »Trenutno je največja ovira v preveliki vnemi prodati delnice in prejemnim zanimanju za nakup«, je dejal Ribar. »Čehi enostavno niso vajeni borznega trga«.

Medtem ko se čaka, da tržni mehanizmi oblikujejo cene, sta ministri za privatizacijo obeh republik dolocila začetni razpon cen, ki temelji na pripravljenosti državljana, da vložijo svoje točke iz lastniških certifikatov - do 1000 za eno krono - v nakup delnic. Tako je na primer kupec, ki je vložil vse svoje točke v popularni Palace hotel v Mariánských Lázních, v ponedeljek dobil delež, vreden teoretično od 24.000 do 36.000 kron (857 do 1286 dolarjev). Kdor pa se je odločil za elektronsko in durištro Tesla Sesan, je dobil samo 50 do 75 kron (1, 80 do 2, 67 dolarja) na delnico.



Kdo bo igral, ko bodo stali v vrsti za delnice? (Foto: Srđan Živilović/TRIO)

HRVAŠKA / JAVNA DELA

Kruh je na cesti

Največ javnih del naj bi zagotovili z gradnjo cest

GORAN MORAVEC

Ze pred vojno zmanjšalo na 50 odstotkov, skupna vlaganja pa so padla na 5 odstotkov (pred vojno na Hrvaskem so se gibala med 26 in 30 odstotki), pri tem pa so se stalni, nespremenljivi stroški v višini 50 do 60 odstotkov spremenili v »dinamit« za cene. Enostavna računica je v hrvaskem primeru dokazala, da je mogoče ob povečevanju zaposlenosti zmanjšati nesprenljive stroške, če so vlaganja manjša od 15 odstotkov, pa gre za izčrpanje lastne substance. Za oživljanje hrvškega gospodarstva je bilo tako nujno spodbuditi velika investicijska dela. Nacrta je zares ambiciozen, saj razen »Phyrinske smeri« potekajo tudi dela na avtocesti Reka- Zagreb, ki je »hrbtenica« hrvškega gospodarstva. Ta cesta bo podaljšana do Budimpešte, saj si Hrvaska (znova) zeli povezav z Madžarsko, Slovaško in Cesko, kakor tudi z Avstrijo, se pravi z državami, za katere je Reka »naravno« pristanišče. Ta cestna smer bo stala milijardo in 206 milijonov mark, od katerih bi morala zagotoviti Hrvaska okrog 40 odstotkov. Tudi druge prometne smeri so zelo drage, na primer gradnja mostu pri Maslenici, kakor tudi železniške proge med Istro in Zagrebom. Med letosnje prioritete spada pontonski most čez Masleničko zdrilo, s katerim bi se Dalmacija povezala z ostalimi predeli

države, pri čemer je zaradi političnih in vojnih okoliscin Valentić ze pred začetkom javnih del moral pogoltniti zelo grenko pilulo. Nemčijo in države Evropske skupnosti so odstopile od kreditiranja pontonskega mostu pri Maslenici. Tudi Svetovna banka je

zaradi dogajanja v BiH zamrznila okrog 125 milijonov dolarjev, od katerih naj bi za obnovo cest in mostov odobrili kredite v višini 15 milijonov dolarjev, deset milijonov dolarjev pa naj bi dobile Hrvatske železnice. Skoda, ki jo je utrpela Hrvaska na svojih prometnicah med vojno, znasa 2, 5 milijona dolarjev.



Bo zaslužek zadostoval za kruh? (Foto: S. Živilović/TRIO)

SRBIJA / DENARNA POLITIKA

Sedanji model ne more trajati

Ekonomisti menijo, da denarna politika le povečuje rast inflacije

RADMILA LALIĆ

BEOGRAD - Če bi s sedanjo monetarno politiko nadaljevali do konca letošnjega leta, bi v tretjem četrtletju prišlo do zloma finančnega in monetarnega sistema. Ob koncu leta 1993 bi bila inflacija v Jugoslaviji na mesečni ravni 1000 odstotkov, na letni ravni pa bi znašala 1, 5 milijarde odstotkov. To je eden izmed scenarijev iz studije ekonomskega inštituta v Beogradu o tem, kaj se bo zgodilo z gospodarskim življenjem države, če se bo nadaljevala sedanja monetarna politika.

To je zjavil eden izmed avtorjev studije dr. Nebojša Savić. Studija sicer obsega tri scenarije in jih bodo kot možne rešitve za gospodarski položaj ponudili zvezni vladi na posvetovanju ekonomistov Jugoslavije, ki bo čez nekaj dni v Budvi. Vsem optimistom navkljub temeljni studija na predpostavki, da bodo sankcije trajale se nekaj naslednjih let. Trenutno je inflacija dvajset odstotkov na mesec, povzročajo pa jo veliki odhodki države in vojna, saj se ti stroški poravnajo s tiskanjem denarja. V taksem položaju bi bilo treba uporabiti celovite ukrepe za brzdjenje denarne emisije, meni dr. Savić. Prvi scenarij studije oziroma letna inflacija na ravni 1, 5 milijarde odstotkov se kaj lahko urešni, če bodo nadaljevali z dosedanjim monetarno politiko, to pa pomeni, da bi sli ljudje po kruh s pistolo in tremi milijardami dinarjev, se je slikovito

izrazil dr. Savić. Po drugem scenariju naj bi dovolili milejšo monetarno ekspanzijo, emisija denarja bi se zreducirala na polovico sedanje, oziroma emisija denarja bi pokrila polovico inflacije iz prejšnjega meseca, kar bi na letni ravni pripeljalo do inflacije v višini 27 milijonov odstotkov. Tretji scenarij pa ponuja denarno emisijo v višini četrtine dosedanje in po besedah dr. Savića je ravno v tem scenariju izhod iz krize. Na ta način bi bila decembarska inflacija le 58 odstotkov oziroma na letni ravni 325.000 odstotkov za leto 1993.

Vse to bi seveda morali spremljati vladni ukrepi s področja davčne, denarne in socialne politike, pravi dr. Savić. Po njegovem mnenju država, ne glede na režim mednarodnih sankcij, ne sme preiti na model administrativnega gospodarstva. Na vprašanje, ali ima Ekonomski inštitut v Beogradu na razpolago konkretne številke o tem, kako sankcije vplivajo na gospodarstvo države, je dr. Savić odgovoril, da je imel za gospodarstvo razpad nekdanjega jugoslovanskega trga večji negativen učinek, kot so ga imele sankcije, vključno z najnovejšo resolucijo st. 820 Varnostnega sveta. Več kot šestdeset odstotkov celotnega upada proizvodnje je posledica razpada starega trga, preostalih stiri odstotki padanja pa je posledica sankcij, je izjavil dr. Savić.

MEDNARODNA TRGOVINA / CENE SUROVIN (2)

Staro železo se bo še podražilo

IRENA PIRMAN

zejo na zniževanje zalog. Producenti papirja pa so izkoristili tudi prednost sedanjih nizkih cen in začeli z oživljanjem svoje proizvodnje. Posledica bo po vsej verjetnosti ponovno vzpenjajoč trend cen celuloze. Vendar bodo v povprečju te cene letos še vedno 8 odstotkov nižje kot lani. V letu 1994 pa naj bi se povečale za približno 25 odstotkov. Cene mehkega lesa (za gradbeništvo) so se v zadnjem četrtletju lani in v prvem četrtletju letos zmanjšale za več kot 30 odstotkov. To je predvsem posledica nizkega povpraševanja s strani proizvajalcev stanovanj in zgradb v Evropi, z izjemo Nemčije. Cene prvenstveno gradbenega lesa naj bi letos se naprej padale. Ocena delovne skupine AIECE je, da niti redukcija obrestnih mer v celinski Evropi ne bo pripomogla k oživljanju industrije stanovanj pred naslednjim letom. V prihodnjem letu bi tako lahko cene lesa za gradbeništvo porasle za okoli 5 odstotkov.

Bombaz in kavčuk

Zaradi slabih splošnih pogojev in skode, ki so jo povzročili insekti, je količina svetovne proizvodnje bombaza v 1992/1993 znižana na okoli milijon ton. Kot rezultat je prekinjen naraščajoč trend za cene bombaza. Te so se v prvem četrtletju letos povečale za devet odstotkov. Kljub padcu cen v tekstilni proizvodnji in CIS bo po nekaterih ocenah svetovna poraba bombaza v tem in naslednjem letu porasla. Zato je mogoče pričakovati sedemodstotno rast cen bombaza. Slabo povpraševanje in visoke zaloge so se naprej potiskale navzdol cene volne. Od lanske jeseni do letos spomladi so se te cene znižale za blizu 17 odstotkov. Cene naj bi v tem letu se naprej ostale nizke. V naslednjem letu pa naj bi se v povprečju zvisale za 11 odstotkov. Cene sisala kažejo na nepričakovano rast - 5 odstotkov v letošnjem prvem četrtletju. Kljub temu so cene sisala še vedno zelo nizke in zaenkrat ni nikakršnih napovedi o kakšni večji fluktuaciji teh cen.

Povpraševanje po naravnem kavčuku v ZDA in na Kitajskem se naprej raste. Ti dve državi skupaj predstavljata več kot četrtino svetovne porabe kavčuka. Glede na to, da je po drugi strani pričakovati zelo slabo povpraševanje s strani avtomobilske industrije Japonske in zahodne Evrope, bodo verjetno cene naravnega kavčuka, ki so bile precej stabilne v prvem četrtletju letos, se naprej ostale približno na takih ravneh. Le ob morebitnem močnejšem ekonomskem vzponu držav OECD bi bilo možno naraščanje cen v naslednjem letu oziroma konec leta 1993.

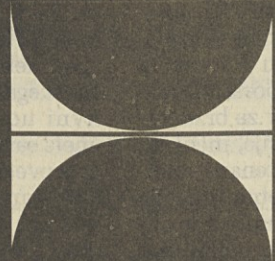
V letu 1992 so cene celuloze padle s 620 dolarjev v septembru na 470 dolarjev v decembru. Tako so dosegle tudi v realnih cenah najnižjo raven doslej. V prvi četrtini leto so se naprej padale. Po mnenju večine strokovnjakov za celulozo se niso dosegle dna. Zadnji podatki ka-

VAŠ STIK S SVETOM TISKA



GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNARODNEGA TISKA PO EVROPI
NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNIKE, REVije, KNJIGE



ZALOŽNIŠTVO TRŽŠKEGA TISKA
DISTRIEST

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI
PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAXS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAXS 067/31202



SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.40	Zgodbe iz šoljke, ponovitev
11.30	Slovenska ljudska glasbila in godci: Razvoj citer, ponovitev
12.05	Analitična mehanika, ponovitev 16/32 dela ameriške izobraževalne serije, VPS 1205
12.35	Videomeh, ponovitev
13.00	Poročila
15.50	Oci kritike, ponovitev
17.00	TV dnevnik
17.10	Ziv zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.45	Pari, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik
20.10	Zarišce
20.50	Glasba, show in cirkus: Carobni svet glasbe, 2. del, VPS 2050
21.30	Tednik, VPS 2130
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
22.50	Ona in on, 11/13 del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2245
23.15	Vrtinec, 10/13 del južnoafriške nadaljevanke, VPS 2310 (igraj: Todd Jensen, Michael McGovern, Jana Cillers, Leslie Roach, Billy Second in drugi)
00.00	Video strani

SLOVENIJA 2

16.05	Film tedna, ponovitev
17.25	Draga Emma, ljuba Böbe, madžarski film
17.50	Sova, ponovitev
18.40	V sportnem duhu, 8/15 del ameriške humoristične nanizanke (igraj: Farrah Fawcett, Ryan O'Neal in drugi)
19.10	Vrtinec, 9/13 del južnoafriške nadaljevanke
19.30	Ze veste?
19.40	TV dnevnik 2
20.00	Poslovna borza
20.10	Znanost, 20. oddaja
20.35	Povečava
21.35	Cannes '93
23.00	Stirideset let Cannesa
23.25	Kolesarska dirka Giro d'Italia, posnetek
23.25	Video strani

KANAL A

09.00	RIS, risanke in spoti
09.50	Astrološka napoved
11.00	Drugačen svet, ponovitev 168. dela ameriške nadaljevanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevno informativni program
20.30	Drugačen svet, 169. del ameriške nadaljevanke
21.20	Kulinarični kotiček, ponovitev
21.35	Dance Session, 31. oddaja o plesu
22.05	Demonški kamen, ameriški barvni film (Jean-Michel Vincent in drugi)
00.30	Astrološka napoved
00.40	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00 Primorski forum

KOROŠKA

13.45 Dober dan, Koroska

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Zum zum zum, vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e ...
14.30	Aktualno: Primmissima
14.45	Dok.: Centominiti
15.15	Otroski variete
15.45	Mladinski variete: Big!
17.05	Sport: biljard
17.55	V Parlamentu in vesti
18.15	Kviz: Patente da campioni (vodi D. Mura)
18.50	Quelli del Giro
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Noc TV Oskarjev
23.00	Dnevnik 1
23.15	Aktualno: A carte scoperte
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnosti
1.20	Film: Kalinka ('88)

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.40	Film: Proibito rubare
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsoloner
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	TV film: Una povera ragazza ricca (3. del)
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Nan.: Hill Street, 18.20 Miami Vice, vmes (18.10) sport
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Film: Requiem per voce e pianoforte (krim., lt. '92, 2. del)
22.15	Aktualno: Rock café
23.15	TG 2 - Pegaz
23.55	Nočni dnevnik

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes vesti
11.00	Tenis: Open Francije, vmes (11.45) dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	TGR - Dezela 7
15.00	Sport: tenis Open Francije, sportni oddaji o nogometu in hokeju ter rubrika "Derby"
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	BlobCartoon, nato Blob in Una Carlolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik, pregled tiska, kultura in vreme
1.10	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, Marilena, Ines, Soledad, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lui lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.45	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti in nad.: La signora in rosa
20.30	Filma: Beverly Hills Cop (i. E. Murphy), 22.30 Taxi Driver (dram., '75, i. R. De Niro), vmes vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 L'arca di Noè - Itinerari
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno
22.45	Aktualno: Arca di Noè
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vems (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio, vreme
13.05	Otroski variete
13.45	Nan.: Dieci son pochi
14.15	Varieteji: Non è la RAI, vmes (14.30) kolesarstvo, 17.30 Unomania, 17.35 Mitico
18.00	Studio sport
18.05	Nan.: Tarzan, 18.30 Baywatch
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Link (dram., VB '86, i. T. Stamp)
22.30	Sport: Girosera
23.00	Varieteja: Sgarbi in Bennato, predstavita-Persone pulite, 24.00 Mai dire TV
0.30	Odprti studio

TELE 4

Lastne oddaje:
13.30 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Crime Story, am. tv nanizanka
13.50	Tolovaji, ponovitev it. filma
15.20	Nočni sodnik, ameriška nanizanka
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroška program
16.05	Sprehod po moderni umetnosti, italijanska dokumentarna serija
16.45	Popaj - risanke
17.25	Bersaglio, ponovitev
18.00	Turistčna oddaja
18.20	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Crime Story, ameriška tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
20.40	Meridiani, aktualna tema
21.20	Prvenci: Oliver Stone, ameriška dok. serija
21.45	TV dnevnik
21.55	Juke box, glasbena oddaja v živo

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Družinske vezi
10.30	Tako potujemo in tako ljubimo, pon. filma
13.35	Sintha Moca, 163. del
15.50	Alfred j. Kwak, risana serija
17.00	Mini cas v sliki
18.30	Kopaliski mojstri iz Malibuja: Zivčna vojna
20.15	Opojnost planin in prsi
21.30	Nepopustljivi, ameriški vestern (Burt Lancaster, Audrey Hepburn, Audie Murphy in drugi; režija: John Huston)
23.30	Nevarne igre, ameriški film
00.50	Manekenka in vohljac: Pralni stroji in mesecina, serija
01.35	Poročila
	Tisoc mojstrovin

AVSTRIJA 2

17.05	Tisoc mojstrovin
17.15	Kdo je najvišji v hime deželi? Meritev Himalaje
18.00	Družinske vezi: Slovo od Alexa, 1. del
19.00	Regionalna poročila
20.15	Domace reportaže
21.00	Trailer, oddaja za ljubitelje filma
22.00	Cas v sliki
22.30	Antikaos: Na sledi skrivnosti vesolja
23.15	Nočni studio: Svetlikajoca se sporocila iz temne preteklosti
00.15	Hello Austria, Hello Vienna, ponovitev
00.45	Porocila
	Tisoc mojstrovin

Hrvatska 1

07.50	TV koledar
08.00	Dobro jutro, Hrvatska
	Porocila
09.35	Zgodbe iz Monticella, 135. del
10.00	Porocila
10.05	TV-sola
11.30	Naj bo igra, 3. del
12.00	Porocila
	Ko se svet vrti, 135. del
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko, ponovitev
14.50	Nenavadna medigra, ponovitev 3/4 dela angleške nadaljevanke
15.40	Afternoon Report
16.00	Porocila
16.05	Ucimo o Hrvaski: Nasi likovni ustvarjalci
16.35	Malavizija
17.30	Hrvatska drzava in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Iz sveta znanosti
18.35	Santa Barbara 414. del
19.30	Dnevnik
20.05	Spekter
20.50	Glasbena oddaja
21.35	Ekran brez okvirja
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
00.00	Sanje brez meja

Hrvatska 2

16.10	TV-koledar
16.20	Spet zaljubljen, ponovitev ameriškega filma
18.00	Kosarka: NBA, posnetek
19.30	Dnevnik, sport, vreme
20.05	Zvonili ste, Mildred, 4/6 del angleške humoristične nanizanke
21.00	Nenavadna medigra (Strange Interlud), 4., zadnji del angleške nadaljevanke
21.50	Marlboro Music Show
22.20	Dediscina, dokumentarni film
22.50	Pepsi DJ Mag
23.50	Horoskop

MADŽARSKA

05.40	Dobro jutro, magazin
08.05	Financial Times
09.00	Draga Celine, francoska serija
10.00	Rezerviran čas
11.00	Igra
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
17.00	Northwood, 36. del kanadske serije
17.30	Magazin za poslovneze
17.40	Mesečni saldo
18.20	Cez dan
18.40	Vecerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.40	Sosedje, tv roman
21.10	Friderikus, nepolitični talksov
23.00	Kraj dejanja, nemška kriminalka
00.40	Dnevnik
00.50	Dnevnik BBC

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtno večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Stari gramofon; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)
6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.30 Dopoldne na valu; 20.02 Koledar prirediteljev; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Prenos 1. progr.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba; 17.00 Teme; 17.50 Sport; 19.30 Jazz; 21.00 Vi izbirate-Jaz izberem; 22.20 Rock underground.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedija; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igraemo; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Jezik naš vsakdanji; 15.10 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Izvirniki in priredbe; 16.45 Radijska univerza; 17.00 Glasb. umetnost; 18.05 Zunanje politični feljton; 18.25 Koncert; 19.35 Zborovska glasba; 22.05 Večerni logot; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska;

7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 9.35 Amerika; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladno-toplovroče; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Hit Nova Gorica; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Minute za avto; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Mladim poslušalcem; 19.00 Dnevnik; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Drobci; 7.00 Dober dan otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.25 Val RK; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrhov; 9.35 Ugibajmo skupaj; 9.50 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Zema dneva; 11.00 Kam na počitnice; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Glasbene novosti in recenzije z Angelom Baiguero; 16.00 Ob štirih; 16.20 Prireditve; 16.35 Boutique Gallus; 17.20 Single tedna; 17.50 Priredbe uspešnic; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Jazz.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Obtoženci 2. tržaškega procesa; 8.50 Slovenska lahka glasba; 9.30 Revival; 10.00 Poročila; 10.10 Stereofonski koncert; 11.30 Odprta knjiga: Vesele iz mojega dnevnika (R. Murnik, pripoveduje A. Rusija); 11.45 New Age; 12.00 Moja srečanja z ljudmi v stiski; 12.20 Pot-puri; 12.40 Primorska poje; 12.50 Orkestri; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Dvigjena zavesa; 15.00 Kantavtorji in šansonieri; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: MePZ Celjskega pevskega društva; 18.00 Četrtno srečanja: Vaš Pepi in papirči (prof. Kosovel piše iz zapora); 18.30 Blues; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock.

Radio Koroška

18.10-19.00 Rož - Podjuna - Zila.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vodi Richie Rich; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 18.00 Simone's Dance Party; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 00.00 Partyzone; 02.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 11.30 Koncentracija; 12.00 Držni in lepi; 12.30 Sokolov greben; 13.30 E Street; 14.00 Drugačen svet; 14.45 Santa Barbara; 15.15 Sally Jessy Raphael; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 20.00 Rescue; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Melrose Place; 22.00 Chances; 23.00 W.K.R.P. in Cincinnati; 23.30 Star Trek: The Next Generation; 00.30 Night Court

PRO 7

05.15 Serije; 09.40 Dekle s pištolo, italijanski film; 11.30 Ulice San Franciska, pon.; 13.55 Apaci, ameriški vestern; 16.19 Risanke; 18.35 Show Billa Cosbyja, 162. del; 19.55 Ulice San Franciska, 142. del; 20.15 Flashdance, am. glasbeni film; 22.00 T.J. Hooker; 23.00 Satanski angel iz Nevade, am. akcijski film

PREMIERE

07.00 Romeo; 14.15 Hša veselja, italijanski film, 15.45 Mister Johnson, ameriški film; 17.25 Lav na carovnici v Los Angelesu, am. srhljivka; 19.00 Kino 93; 20.15 Zabava s Frankensteinom, am.

komedija; 22.40 Homo Faber, nem./fr. film; 00.35 Manjkajoči člen, risanka; 02.05 Zlate verige, ameriški film

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Nogomet: evropski pokal; 11.00 Tenis: Odprto prvenstvo Francije, prenos iz Pariza; 20.00 Sportne novice; 20.30 Hokej: NHL; 22.00 Nogomet: kvalifikacije za SP; 01.00 Sportne novice

3 SAT

09.00 Čas v sliki; 17.10 Divje živali, s kamero po divljini; 22.25 Tri jabolka na koncu sanj, kanadski film

SAT 1

09.15 Ponovitev; 13.30 Sence strasti, 95. del; 14.20 Sosed, 231. del; 14.50 Pod kalifornijskim soncem, 73. del; 15.45 Maščevalca; 20.15 Pravica iz teme



planinski svet

Srečanje obmejnih planinskih društev v Zgoniku

Priprave na bližnje planinsko srečanje, ki bo 13. junija v Zgoniku v priredbi SPDT, že mrzlično potekalo. Organizatorji so že v glavnih obrisih zasnovali program, ki bo predvidoma potekal po naslednjih smernicah: zbirališče vseh planincev ob 10. uri pri telovadnici v Zgoniku; pohod, ki ga bo vodil Mladinski odsek, na Volnik, za tiste, ki se pohoda ne bodo udeležili, pa ogled nekaterih krških kulturnih in naravnih znamenitosti; priložnostni govori in kulturni program na prireditvenem prostoru v Zgoniku z družabnostjo. Podrobnejše informacije bomo posredovali v prihodnjih dneh.

Nočni pohod na Slavnik

Številni planinci in ljubitelji narave so se v noci od sobote na nedeljo 23. maja podali na že tradicionalni nočni pohod na vrh našega najbližjega tisočaka, Slavnika. Skupina planincev SPDT se je v soboto zvečer zbrala pri Kravem potoku, takoj čez mejo na Pesku. Na pot je krenila skozi vasi Mihele, Klanec pri Kozini do Presnice, od koder se je povzpela po poti slovenske tranzverzale do Tumove koče na vrhu Slavnika. Skupino je vodil Emil Orel, odbornik PD Sezana. Istocasno so iz različnih krajev stopili na pot tudi člani podružnice SPDT "Zlata krona" in planinci PD Koper. Vsi so se tako srečali v Tumovi koči, kjer so srečanje proslavili z veselo družabnostjo. Nekateri so tudi pričakali zoro novega dne, ugodne vremenske razmere pa so prisotnim ponudile enkratnega razgled na celotno primorsko in istrsko območje. Sledil je povratek po krajši poti do Podgorja, s kombijem pa so se udeleženci popeljali do avtomobilov pri mejnem prehodu. (R.D.)

Prijava za pohod Gorica - Triglav

Ze pred meseci smo poročali, da pripravlja SPD Gorica, v sodelovanju s PD Nova Gorica, ob 100-letnici organiziranega planinstva na Slovenem skem, pohod Gorica - Triglav. Te dni sta organizatorja dodelala program petdnevnega pohoda, ki bo od 14. do 18. julija. Prijavitelj se je treba v matičnih društvih, najkasneje do 29. junija in ob vpisu vplacati tudi akontacijo za prenočevanje. Skupno število udeležencev naj ne bi preseglo 35. Poleg Goricanov in Novogoricancov naj bi se pobude udeležili tudi člani SPD Trst, Celovec in člani Beneske planinske družine. Pred odhodom bo sestanek in pogovor med organizatorji in udeleženci.

SPDG pripravlja izlet v Cerkno

Slovensko planinsko društvo je za 6. junij razpisalo avtobusni izlet v Cerkno, z ogledom bolnisnice Franja in nato, na Ravnah, obiskom Aragonitne jame. Avtobusni prevoz bo v kolikor bo dovolj udeležencev (vsaj 40), v nasprotnem primeru bo izlet z lastnimi sredstvi. Društvo obenem sporoča da bo 13. junija v Zgoniku vsakoletno srečanje članov zamejskih planinskih društev s planinci iz matične domovine. Društvo vabi k udeležbi. Podrobnosti bodo sporočili v prihodnjih dneh.

BPD vabi na Breški Jalovec

Planinska družina Benecije priredi v nedeljo, 30. t.m. pohod na Breški Jalovec (1613m). K udeležbi vabijo tudi clane planinskih društev iz Trsta, Gorice, Kobarida, Brd in Nove Gorice. Zbirno mesto: ob 9. uri v Brezju (Montemaggiore) v občini Tipana. Po opravljenem vzponu bo družabnost v Tipani, kjer bo udeležence pozdravil zupan Noacco.

Abonmaji Triestine v nedeljo ne veljajo več

Iz vodstva tržaškega tretjeliga so včeraj sporočili, da za nedeljsko tekmo med Triestino in Sieno letosnje abonmajske vstopnice ne veljajo več. Vodstvo Triestine se sporoča, da je bilo že ob nakupu abonmaja določeno, da ta velja le za 16 od 17 tekem, medtem ko naj bi bila ena tekma proglašena za »Dan Triestine.« Glede na razplet prvenstva, tega dneva ne bo, zato pa so se pri tržaškem prvoligašu odločili, da precej znižajo cene vstopnic. Tako bo oštevilčeno mesto na častni tribuni veljalo 20.000 lir, neostevilčeno mesto na tribuni Grezar »G. Colaussi« 10.000 lir, stojšca pa bodo po 5.000 lir. Popustov tokrat ne bo.

»Propaganda«: poraz borovcev

Ricreatori - Bor 87:38 (57:13)

BOR: Aloisio 12, Pievesana, Smilovich 12 (0:2), Zobec 3 (1:2), Fait 2, Florian 4, Sikic 2, Zeriali 3 (1:2), trener S. Corbatti.

Borovci so na tej zaostali tekmi igrali zelo borbeno in zagrizeno ter si za zvrhano mero poztvovalnosti nedvomno zaslužijo pohvalo. Proti Ricreatoriju in predvsem proti zelo visokemu igralcu Meoli pa so bili brez moči.

Jadranov turnir amaterjev: Sežanci premočni za Cicibor

Sežana - Cicibor 121:86 (51:38)

SEŽANA: Cebulec 6, Meden 21, Brezec 25, Mahnic 18 (2:4), Ziberna 25 (0:1), Tavcar 24 (7:10), Bunc 2.

CICIBOR: Oblak 3 (1:2), Strain 12, Scher, Moseti 14, Plahuta, Sermoneta 1 (1:2), Pupulin 23 (1:1), Vecchiet 17 (1:2), Tedeschi 6, Cunja 10 (2:4).

TRI TOČKE: Ziberna 5, Meden 3, Tavcar 1; Vecchiet 2.

Kot je bilo pričakovati, so Sežanci zanesljivo premagali se Cicibor in so tako na vrhu lestvice dohiteili Dolino in Opčine. In prav danes bo na tekmi Dolina - Sežana padla odločitev za osvojitve prvega mesta na tem turnirju. Srečanje v Dolini se bo pričelo ob 21. uri.

VRSTNI RED: Opčine in Sežana 12, Dolina 10, Bani 4, Cicibor 2.

ŠAH / MEDDEŽELNO PRVENSTVO V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Prireditel izredno uspela Najuspešnejši Južni Tirolci

Organizacija v rokah šahovskega krožka iz Dijaškega doma

Kulturni dom v Trstu se je v nedeljo spremenil v velikansko šahovsko prizorišče, kjer so v dveh nadstropjih postavili 120 miz, za katerimi se je na meddeželnem prvenstvu pomerilo 240 mladih sahstov, ki so se potegovali za naslove med mladinci (under 15), kadeti (under 14) in cicibani (under 11).

Vec kot 600 prisotnih gostov je v imenu ZSSDI, ki je bilo pokrovitelj prireditve, pozdravil pokrajinski predsednik ZSSDI Livio Valencic, ki je poudaril, da v teh težkih trenutkih, ko v kruti vojni nedaleč od nas vsak dan ugašne stotine življenj, predstavlja to srečanje, kjer se toliko mladih različnih narodnosti (prisotni so bili Italijani, Slovenci, Nemci in Ladinci) sooča v sportu, ki ni prevec razširjen vendar izredno pomemben za kulturni in osebnosti razvoj, veliko upanje za vse nas.

Po pozdravih v italijanski, slovenski in nemščini so se predstavniki Emilije-Romagne, Veneta, Južne Tirolske, Tridentinskega in Furlanije-Juljske krajine sootčili z jezikom, ki marsikomu ni bil povsem poznan: sicilijanka, bucholtz, sah mat, pat, itd.!

Med 42 (od 50 kvalificiranih) mladinci je naslov meddeželnega prvaka osvojil 15-letni predstavnik Emilije-Romagne Al-



Udeleženci meddeželnega finala s slovenskih šol (Foto Sergio Ferrari/KROMA)

dovrandi, ki je v 6 partijah zbral 5, 5 tocke. Odlično 2. mesto je s 4, 5 tocke osvojil član Scacchiste Triestine Daniele Samueli, ki je bil zahvaljujoč sistemu bucholtz boljši od Južnega Tirolca Thomasa Stolla. Na državno prvenstvo se je iz FJK uvrstila deželna prvakinja, Videmcanka Erica Agosto, ki je zasedla 6. mesto s 4 točkami. Zal pa ta podvig ni uspel dijaku »Franceta Preserna« Vladu Staniču, ki je kljub vsemu zadovoljil in trikrat zmagal.

Zelo borben je bil turnir med kadeti. Nastopilo je 108 mladih sahstov od

138 kvalificiranih. Vsa tri prva mesta so osvojili mladi sahisti iz Južne Tirolske. S 5, 5 tocke je zmagal Oberrauch, drugi je bil Thomas Moderer, tretji pa Stefan Moderer. Oba sta zbrala po 5 točk. Deželni prvak FJK v tej kategoriji, Danilo Bosari s srednje so-le Ciril in Metod, je osvojil 3 točke, vendar se je kot deželni prvak uvrstil na državni finale. To pa ni uspešno dijakoma sole Ivan Cankar, Igorju Gerdolu (3 točke) in Manueleju Bresanu (1 točka).

Na turnirju za cicibane (90 nastopajočih od 113 kvalificiranih) je bil spet

sahist iz Južne Tirolske tisti, ki je stopil na najvišjo stopničko. Pokal najboljšega je s polnim izkupicem 6 točk odnesel Alex Bertagnolli iz Caldara. Na vsedrjavni finale se je že z nastopom na deželni fazi uvrstil Ivan Stanic s sole Bazoviski junaki, ki je tokrat zbral 3 točke. V prvem poskusu pa meddeželne faze niso uspeli preskociti Peter Verri (2 točki), Rajko Dolhar in Walter Zanon (oba sta osvojila 1 točko), vsi so dijaki sole Bazoviski junaki. Nagrado za najmlajšega sahista je dobil 6-letni Trzacan Andrea Bevilacqua,

član šahovskega kluba Circolo Costalunga.

Lahko rečemo, da je prireditel izredno lepo uspela, kar predstavlja za novoustanovljeni mladinski šahovski krožek pri Slovenskem dijaškem domu v Trstu, ki si je prevzel glavno breme organizacije in ima največ zaslug, da je ta pomembna meddeželna prireditel sploh prisla v Trst, veliko zadovoljstvo. Na ta način je novi klub lahko preveril organizacijske sposobnosti, istocasno pa se utrdil prvo skupino mladih sahstov, ki imajo zdaj pred seboj še pomembnejše cilje. (a.j.)

TENIS / ITALIJANSKI POKAL

Gajine tenisačice startale z zmago

Fantje po štirih kolih z enim samim uspehom

Tudi četrto kolo tekmovalca za italijanski pokal Gajinim tenisačem ni prineslo novih točk. Gropajsko-padriska vrsta je namreč v nedeljo izgubila srečanje proti ekipi Polisportiva v Opčin in ostaja tako pri dveh samih točkah. Obzalovali je samo, da je v zasle-

dovanju rezultata bila zanemarjena možnost uvajanja v tekmovalce mladih Vavpetiča in Vidali, za katere upamo, da bosta v nadaljevanju prvenstva imela se kako možnost za nastop. Oba sta letos zelo redno trenirala, tokrat pa sta dobila priliko za nabi-

ranje izkušenj le v nastopu med dvojicami.

Veliko lažje je slo dekletom v prvem srečanju istega tekmovalca. Gajina ekipa, ki jo sestavljajo Dasa Grčić, Chantal Rossmann, Tjasa Kalc in Tatjana Cac, je v nedeljo na domačih igriščih premagala vrsto AT Poggi Paese iz Trsta z gladkim 3:0. V prvem medpokrajinskem delu čakata Gajevke samo se dve srečanju. V slučaju zmage v svoji skupini pa bi tekmovalce nadaljevale v deželni del. Vse se bo najbrž odločilo v srečanju proti ekipi ST Monfalcone.

REZULTATI
Moško prvenstvo: Polisportiva Opicina - Gaja 6:0

Posamični izidi: Monaci - Rainis 7:5, 4:6, 6:0; Rinaldi - canone 7:5, 5:7, 6:4; Colotti - Corbo 6:2, 6:1; Mattossi - Pregarc 6:3, 6:3; Colotti/Gagliardi - Vidali/Vavpetič 2:0, D'Orso/Monacvi - Rainis/Monaci 2:0.

Zensko prvenstvo: SZ Gaja - ST Poggi Paese 3:0.

Posamezna srečanja: Grčić - Kocevar 6:1, 6:1; Rossmann - Del Bello 6:0, 6:2; Grčić/Rossmann - Del Bello/Tonat 6:1, 6:2.

PRIHODNJE KOLO

Moško prvenstvo za italijanski pokal se bo nadaljevalo v nedeljo 30.5., ob 9. uri na igriščih TC San Piero (San Pier d'Isonzo): TC Romans d'Isonzo - SZ Gaja.

Na istih igriščih bo ob 15. uri (v nedeljo 30. 5.): TC San Piero - SZ Gaja (zensko prvenstvo).

V nedeljo v Redipugli dirka za mlade kolesarje

Start ob 14.00

Pred kratkim so na županstvu Foljana Redipuglie predstavlili prvo izvedbo velike nagrade Kmečkih hranilnic deželne pokrajine »Krožna dirka po Redipugli« - memorial Giorgio Jannis - memorial Silvio Visintin. Dirka bo v nedeljo, 30. t.m. in bo za narasčajnike.

Pred startom bodo udeleženci te zanimive dirke položili venec stotisocim padlim v prvi svetovni vojni na velikih grobnicah v Redipugli. S to humano potezo pa naj bi opozorili tudi na drugo veliko tragedijo, ki se odvija ta čas samo nekaj sto kilometrov daleč, v Bosni in Hercegovini.

Proga bo dolga 65 km in bo med drugim potekala po naslednjih krajih: Ronke, Pieris, Turjak, Foljan, Zagraj, Doberdob itd. Start (ob 14.00) in cilj bosta v Redipugli. Kolesarji bi morali privoziti v cilj približno ob 15.45.

Na zmagovalnem odru bo prvouvrščeni poleg majice prvaka Triveneta 1993 oblekel tudi majico z napisom v italijanski, nemščini, angleščini in slovenscini »Ne mamilom«.

Organizator pričakuje veliko in kakovostno udeležbo kolesarjev pa tudi občinstva ob progi.

ATELIKA / KLUBSKO PRVENSTVO FJK

Tekmovalci Bora Bctkb v celoti izpolnili klubska pričakovanja

Presenetljiv rezultat Štolfe v krstnem nastopu na 100 m - Tudi ostali uspešni

Borovi atleti so prejšnjo soboto in nedeljo tekmovali na stadionu Friuli v Vidmu na najvažnejši tekmi leta in sicer ekipnem deželnem prvenstvu. V močni konkurenci so osvojili končno 7. mesto, kar za letos ustreza društvenim ambicijam. Z malo več sportne sreče (padec Aljose Skabarja na 110 m ovire) bi lahko svoj plasma popravili za eno mesto in dosegli 12 tisoč točk, cesar v Borovi ekipi ni predvideval niti največji optimist.

V Borovih vrstah je najboljši zablestel z osvojitvijo dveh prvih mest skakalec Igor Sedmak, ki je prinesel društvu največ točk ter priskobil na pomoč društveni štafeti 4x400 m. Ta je s časom 3'29"05 (društveni rekord) zasedla 4. mesto. Poglavlje zase zasluži 19-letni Prosecan Dean Stolfi, ki je premocno zmagal v svoji skupini na 100 m z odličnim časom 11"5. Krstni nastop tega mladega atleta, ki je nastopil brez specifičnega treninga, daje upati, da se bo mladi atlet kmalu prerinil v vrh deželne sprinta. Dobro se je izkazal tudi dolgooprogaš Tom Hmeljak v teku na 3000 m. S časom 9'53" je za skoraj 30 sekund popravil osebni rekord. K izvrstnemu sestevku točk je prispeval tudi Alan Oberdan, ki je v metu kopja presenetil z 48, 08 m in le malo zaostal za osebnim rekordom.

JADRANJE / V MILJSKEM ZALIVU

Čupini jadralki prvi na regati za »optimiste«

Prisoten tudi TPK Sirena

Konec prejšnjega tedna je v Miljskem zalivu tamkajšnji pomorski klub pripravil regato v razredu optimist, na kateri je nastopilo 42 colnov, ki so opravili po tri regate. Med nastopajočimi so bili tudi člani JK Cupe in TPK Sirena.

V soboto je bila na sporedu ena sama regata. Veter je pihal z jakostjo 3 m/s in s kurzom 270 stopinj. Morje pa je bilo mirno, kar je regatnemu odboru omogočilo, da je postavil olimpijski trikotnik, ki je imel skoraj miljo dolge stranice.

Podobni pogoji so bili tudi v nedeljo, ko je vever med prbo regato pihal s hitrostjo 3 - 4 m/s in s smerjo 305 stopinj. Med regato pa je veter spremenil smer in pihal z zahoda (270 stopinj). Tudi morje je bilo rahlo razburkano.

Med drugo regato pa so se jvalovi povečali zaradi močnejšega veta, ki je pihal s hitrostjo 5 - 6 m/s. Zaradi tega so imeli tekmovalci več težav, v ospredje pa so lahko prišli najbolj pripravljeni.

Prvo mesto v absolutni konkurenci je osvojila Ana Zerjal (Cupa), ki je v posameznih regatah dosegla 1., 8. in 12. mesto,

druga pa je bila njena klubska tovarišica Johana Kriznic (2., 7., 13.). Obe sta si tudi zaslužili dvojno zmago v ženski kategoriji. Za njima se je uvrstil Giulio Paladini (SVBG), ki je bil v vseh treh regatah sesti, na četrtem mestu najdemo Alessio Pincin (3., 17., 5.), na sedmem pa Zoran Bandlja (7., 13., 11.), oba Cupa. Najuspešnejši med Sireninimi tekmovalci je bil Dario Cossutta (9., 19., 17.), ki je zasedel deveto mesto, sledi pa mu na stirinajstem Breda Moclinik (5., 34., 26.). Član Cupe Matija Spinazzola (-, 15., 18.) je bil 25., 30. je bil njegov klubiški tovariš Niko Furlani (16., -, 38), 39. mesto pa sta si razdelila Paolo Tomšič (22., 41., -) in Katja Sancin (21., 52., -) oba od TPK Sirena.

Jadralni klub Cupa je osvojil prvo mesto tudi na društveni lestvici.

Naslednje regate za »optimiste« bodo v Sešlanskem zalivu v organizaciji pomorskega društva Pietas Julia 12. in 13. junija, ko bo na programu mednarodna trofej Alpe Adria - Memorial Alex Moccia. Vsem zelimo najugodnejši veter. (L.V.)

MINIBASKET

Na trofeji Jadran domovci prijetno presenetili

Ta teden so igrali tri tekme v okviru 7. Trofeje Jadrana v minibasketu za igralce letnika 1981 in mlajše.

DOM - Sokol 79:16 (34:5)
DOM: Devetak 12, Slivc 6, Bresciani 18, Gravner 12, Levani 2, Paraschos 10, Golob 5, Ahmetasevic 5, Cozzucoli 5, Pahor 4, trener Semolich.

SOKOL: Frandoli 5, Mi-ma, Caharija, Sandi, Sosic, Rogelja, Strekelj 3, T. Rogelja 2, Jaklic 6, trener Ziberna.

Domovci, ki so prvič nastopili v popolni postavi, so visoko premagali zdesetkano postavo sokolovcev, ki pa si vseeno zaslužijo pohvalo za veliko poztvovalnost in borbenost.

DIVACA - Kontovel 69:51 (30:26)

DIVACA: Peca, Orbanovic, Pantic, Babic, Vojtkovsky, Krajcar, Grzelj, Prelec, trener Sila.

KONTOVEL: Pavletic, Trobec, Doglia, Masten, Brezic, Sustersic, Semec, Bogatec, Grilanc, Budin, trener Meden.

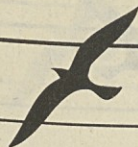
Po zelo izenačeni in razburljivo tekmi so si Divacani v zadnji četrtini prigrabili odločilno prednost in tako tudi zmagali.

Postojna - Divaca 51:36 (40:21)

POSTOJNA: Posega, Petrovic, Zakrajsek, G. in M. Knajflic, Merlo, Susak, Zelez-nik, Stepanovic, Olenik, Znidarsic, Muric, trener Miloslavjevic.

DIVACA: Grzelj, Krajcar, Vojtkovsky, Vidmac, Peca, Orbanic, Pantic, Prelec, trener Sila.

Na tem srečanju je prislo do dokajšnjega presenečenja, saj so bili minikosarji iz Divace favoriti za zmago.



NOGOMET / FINALE POKALA EVROPSKIH PRVAKOV

Slavje Olympiquea

Francozi zasluženo slavili, tekmo pa so odločili z lepim golom
Bolija pred koncem 1. polčasa - Milan igral neorganizirano

Olympique - Milan 1:0
(1:0)

Strelec: Boli v 43. minuti
MILAN: Rossi, Tassotti, Maldini, Albertini, Costacurta, Baresi, Lentini, Rijkaard, Van Basten (Erano v 85. min.), Donadoni (Papin v 54. min.), Massaro.

OLYMPIQUE: Barthez, Angloma (Durand v 62. min.), Di Meco, Boli, Sauzée. Desailly, Eydelie, Boksić, Völler (Thomas v 79. min.), Pelé, Deschamps.

Sodnik: Rölhlsberger (Svica)

MÜNCHEN - Letošnji evropski klubski prvak je Olympique iz Marseillea, medtem ko se bo moral Milan zadovoljiti le z naslovom italijanskega prvaka, kar pa je kaj slaba tolažba za ekipo, ki je startala na stiri naslove (italijansko prvenstvo in pokal, pokal prvakov in medcelinski pokal), pred začetkom sezone pa je predsednik kluba Berlusconi pokupil vse, kar je bilo vrednega na mednarodnem nogometnem trgu.

Očitno pa to ni bilo dovolj. Na koncu je slavila ekipa, ki je znala v odločilni tekmi izkoristiti priložnost, ki se ji je ponudila in tako prinesla najbolj prestižni evropski nogometni pokal v Francijo. Olympique je sploh prvi francoski klub, ki je doslej osvojil enega od evropskih nogometnih pokalov. V raznih finalih (pred včerajšnjim v Münchnu) so sicer francoski klubi nastopili že šestkrat (stirkrat v pokalu prvakov in po enkrat v pokalu pokalnih zmagovalcev ter pokalu UEFA), vendar so doslej vedno porazeni



Strelec zmagovitega gola Boli (Olympique) in Maldini (Milan) v boju za žogo (Telefoto AP)

zapustili igrišče.

Po drugi strani je Milan prišel na včerajšnje srečanje, kljub slabšim rezultatom v zadnjem času v italijanskem prvenstvu, kjer pa prepričljivo vodi, kot izrazit favorit, ki v Evropi letos ni poznal poraza. V desetih srečanjih pred

finalom je namreč desetkrat zmagal, še bolj pa je prepiral s svojo igro, s katero je dobesedno mlet svoje nasprotnike. Toda vse to za Olympique očitno ni bilo dovolj. Milan je najbrž finale izgubil v prvem polcasu, ko ni izkoristil nekaj res lepih priložnosti za zade-

tek. Pologaj je postal v drugem delu - po lepem голу Boli je z glavo v 43. minuti - za Italijane precej težji. Poleg tega so zaigrali neorganizirano, tako da Francozi niso imeli preveč težkega dela, da so zastavili poskuse Capellovega mostva. Milan je imel sicer v

celoti več od igre, vendar pa je bila premoc jalova, glavni igralci pa brez idej.

Olympique je bil pred finalom v drugem planu, iz Münchna pa se povsem zasluženo vrača z naslovom evropskega klubskega prvaka.

NBA / KONČNICA PRVENSTVA

New York spet premagal Chicago Bulls

Barkley MVP sezone

NEW YORK - Tudi na drugi domaci tekmi je New Yorku uspelo premagati prvake zadnjih dveh sezon NBA, postavbo iz Chicagoa, ki bo morala na naslednjih dveh domacih tekmah skusati spet vzpostaviti ravnesje, ce si ohraniti moznosti za tretji zaporedni nastop v finalu za naslov prvaka. Peterki sta si bili enakovredni vse do tretje cetrtine, zatem pa so si Knicksi priborili rahlo prednost, zlasti po zaslugi odlicne, veckrat pa tudi prekomerno trde obrambe. V zadnjem delu je imel glavno besedo domaci center Ewing (26 tock), medtem ko je spet zatajil Jordan (25 tock), ki je proti izredno agresivni obrambi imel precej tezav, kar je opazno tudi iz poraznega odstotka pri metu (12:34) in kar 0:4 v zadnji in odlocilni minuti. New York je zmagal z izidom 96:92.

NBA News

BARKLEY MVP SEZONE: V zadnjih dveh sezonah je Michael Jordan zanesljivo osvojil tudi naslov najboljšega posameznika, letos pa je to prestizno nagrado prejel Charles Barkley, ki je popeljal svojo novo ekipo Phoenix Suns

na prvo mesto v rednem delu prvenstva. Barkley (30 let, 198 cm in 114 kg) je pri glasovanju prejel 835 tock (-kar 59 prvih mest od 98 moznih). Drugi je bil center Houstona, Hakeemu Olajuwonu (647 tock, 22 prvih mest), tretji pa je bil Michael Jordan (565 tock, 13 prvih mest).

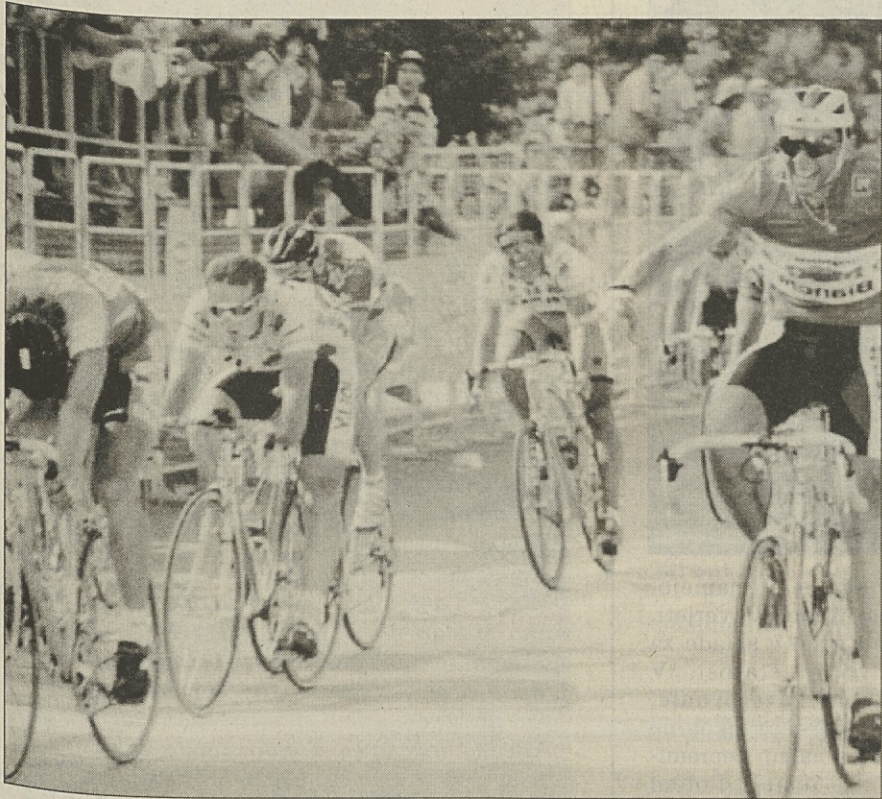
FOTO FINISH... NA KLOPI: Priznanje so seveda podelili tudi najboljšemu trenerju letošnje sezone. Pat Riley (-New York) je za las prehitel Rudyja Tomjanovicha (Houston) z 32 glasovi proti 31, tretji pa je bil samo z desetim glasovi George Karl. Pat Riley je to priznanje prejel ze drugic (prej leta 1990).

SRECA PA TAKA: Pri izbiri najboljših novincev, ki iz univerzitetnih ekip prestopajo v NBA, velja pravilo, da imajo pravico do prvih izbir najslabše uvrščene ekipe iz prejšnje sezone. V skupini ekip, ki se niso uvrstile v koncnico je bil tudi Orlando Magic, ki je lani imel pravico do prve izbire (O'Neal). Pri zrebu je imel Orlando v kosarici eno samo zogico od 66, usoda pa je odlocila (zreb), da bo ta ekipa tudi letos prva izbiralca. (V. JOGAN)

KOLESARSTVO / DIRKA PO ITALIJI

F. Baldato zmagal v sprintu Argentin ohranil roza majico

Po včerajšnji etapi večji zaostanek Bonče za vodilnim



MARCIANISE (CA-SERTA) - Fabio Baldato (na sliki skrajno desno) iz Vicenze je v sprintu osvojil 4. etapo mednarodne kolesarske dirke po Italiji, v skupnem vrstnem redu pa ni prišlo do bistvenih sprememb.

Ceprav je včerajšnja etapa potekala v glavnem po ravnem, pa je bila vseeno razgibana, saj je prišlo do nekaterih pobegov kolesarjev, med katerimi naj omenimo predvsem poskus Chozasa in Bontempija, ki pa se je izjalovil. Vec sreče bi si gotovo zaslužil poztvovalni Eduardo Chozas, ki je pobegnil po 99. kilometru, si prislužil kar 3 minute in 33 sekund prednosti, tako da je bil tedaj že »roza majica«, 28 km pred ciljem pa je

povsem popustil.

Včerajšnji zmagovalac Baldato je star 25 let. Kot amater je dosegel največji uspeh z osvojitvijo srebrne medalje na svetovnem prvenstvu v Lyonu leta 1989, med profesionalci pa je včerajšnja njegova četrta zmaga. Včerajšnji Baldatov sprint se je v bistvu začel kar 1300 m pred ciljem, 250 m pred koncem se je »odlepil« od Fontanellija in začel silovit sprint, Manzoni ga je skušal prehiteti, toda Baldato je prav v cilju zbral poslednje moči in tudi zmagal.

Tudi na tej etapi je prišlo do padca. Najhuje jo je skupil Rodolfo Massi, ki si je zlomil ključnico in zanj je seveda Giro končan. Dirka po Italiji pa je skoraj končala tudi

za Americana Grega Lemonda in Italijana Franca Vono, ki sta imela dva padca in sta močno zaostala na cilju.

Moreno Argentin je tudi včeraj brez težav ohranil prvo mesto v skupnem vrstnem redu pred Ugrumovom, Fondriestom in Indurainom. Slabše se je tokrat odrezal slovenski kolesar Valter Bonča, ki je privozil v cilj s 55 sekundami zaostanka. Na skupnem vrstnem redu pa zaostaja za vodilnim Argentinom za 3 minute in 7 sekund in je trenutno na 83. mestu.

Današnja etapa bo v glavnem podobna včerajšnji. Dolga bo 212 km. Start bo v Paestumu, cilj pa v kraju Terme Luigiane.

Tako včeraj na cilju v Marcianiseju

VRSTNI RED 4. ETAPPE (SCANNO - MARCIANISE, 179 km)
1. Fabio Baldato 4:39:16,0 s povprečno hitrostjo 38,458 na uro; 2. Manzoni; 3. Leoni; 4. Roscioli; 5. Baffi; 6. Casartelli (vsi It); 7. Borchard (Fr); 8. Saligari; 9. Fontanelli (oba It); 10. Saitov (Rus); 11. Raab; 12. Henn (oba Nem); 13. Risi (Svi); 14. Hundertmarck (Nem); 15. Thibout (Fr); 16. Molinar (Ita); 17. Gonzales (Spa); 18. Boden (Nem); 19. Cadena (Kol); 20. Konicev (Rus); 24. Bugno (Ita) vsi v času zmagovalca; ...77. Bonča (Slo) +55.

Skupni vrstni red po 4. etapi

1. Moreno Argentin (It) 16:51:40; 2. Ugrumov (Lat) +26 sek.; 3. Fondriest (It) +36; 4. Indurain (Sp) +38; 5. Saligari (It) +41; 6. Leblanc (Fr) +42; 7. Bugno (It) i.c.; 8. Zaina (It) +44; 9. Chiappucci (It) +47; 10. Gelfi (It) +50; 11. Lelli (It) +54; 12. Casagrande (It) i.c.; 13. Roche (Ir) +55; 14. Della Santa (It) +1:01,0; 15. De Las Cuevas (Fr) +1:02,0; 16. Konicev (Rus) isti čas; 17. Jaskula (Pol) +1:05; 18. Chioccioli (Ita) isti čas; 19. Botarelli (Ita) +1:07,20; 20. Conti (Ita) +1:08; ...83. Bonča (Slo) +3:07.

TENIS / ROLAND GARROS

Pesek ni za Beckerja Courier melje nasprotnike

»Big Jima« zdaj čakata dve težki srečanja - Tudi Hrvat Ivanišević uspešen - Med ženskami presenečenj ni

PARIZ - Boris Becker je včeraj izgubil z Francozom Rodolphom Gilbertom in koncal najslabšo sezono na pesčenih igriščih v karieri. Ostali nosilci v moski in zenski konkurenci so tudi tretji dan odprtega prvenstva Francije igrali zelo prepričljivo in zbrano.

Boris Becker je letos do nastopa na pariškem Roland Garrosu na šestih turnirjih premagal samo pet nasprotnikov. Po porazih na prvih dveh turnirjih v Nici in Monte Carlu smo mu se verjeli, da potrebuje več casa, da se navadi pesčenih igrišč. Nadaljevanje mizerne serije v Madridu, Hamburgu in Rimu je bilo povsem jasen znak, da bo Becker v Parizu zelo težko dihal. Zaradi soparnega ozračja in predvsem zaradi nasprotnikov, ki so se zavedali, da tu di tako velik šampion, kot je Boris, za samozavest potrebuje zmage, ki jih letos ni bilo.

V prvem kolu je sicer premagal francoskega mladca z wild cardom Nicolasa Escuda, a je včeraj proti Francozu Rodolphu Gilbertu, prvi resnejši prepreki, ki gleda na uvrstitev na ATP lestvici (92) to ne bi smela biti, padel. Becker je deloval počasno, brez energije, frustrirano, brez ognja in samozavesti, tako kot Ivan Lendl v torek. Vseskozi je govoril sam s seboj, zajemal zrak kot riba v zastrujenem akvariju in zmajeval z glavno, le igral ni tako, kot bi bilo treba. Veliko premalo za zmago tudi proti slabšemu nasprotniku, kot je Gilbert, kar je Becker priznal tudi sam: »Ze aprila sem vedel, da sta pred menoj dva težka meseca. Vesel sem, da je pesčeni del sezone za menoj. Pariz zapuscam že noč in se že veselim turnirja na tra-

vi v Queens Clubu cez stiri-najst dni.«

Jim Courier je v uri in pol razbil Spanca Tomasa Carbonella in takoj odšel na trening.

Courier ima v svoji osmini zreba zelo neugodna potencialna nasprotnika. V šestnajstini finala bo, ce bo slo vse po napovedih, igral s Krajickom, ki je včeraj v velikem slogu in presenetljivo gladko premagal olimpijskega zmagovalca Svajcarja Rosseta, v četrtfinalu naj bi Courier igral z Ivaniševićem, ki je včeraj zelo prepričljivo premagal polfinalista Slovenian Opna, Spanca Berasteguija.

Pri dekletih se, kot je že navada v prvih kolih turnirjev za grand slam, ni dogajalo nič pretresljivega. Izmed nosilk je imela več

težav osma nosilka Anke Huber, ki je sele v tretjem nizu s 7:5 strla odpor ameriske veteranke Lori Mc Neil.

Najzanimivejši rezultati (vsi 2. kolo): Zenske: Graf (1, Nem) - Strnadova (Ces) 6:1, 6:1, Capriati (6, ZDA) - Fusai (Fra) 6:1, 7:5, Pierce (12, Fra) - Mc Quillan (Avs) 6:4, 6:0, Martinez (4, Spa) - Helgeson (ZDA) 7:5, 6:2, Huber (8, Nem) - Mc Neil (-ZDA) 6:1, 3:6, 7:5; Moski: Gilbert (Fra) - Becker (4, Nem) 7:5, 6:3, 7:5, Krajicek (12, Niz) - Rosset (Svi) 6:2, 6:3, 6:1, Novacek (13, Ces) - Clavet (Fra) 6:4, 6:2, 4:6, 6:0, Courier (2, ZDA) - Carbonell (Spa) 6:4, 6:1, 6:0, Stich (9, Nem) - Holm (Sve) 6:4, 6:2, 7:5, Muster (Av, 15) - Pioline (Fra) 7:5, 2:6, 6:4, 6:2.



Pesčena igrišča Borisu Beckerju očitno ne ležijo (AP)

NOVICE

Italija premagala Slovenijo

PALERMO - V prvi tekmi kvalifikacij za evropsko prvenstvo so italijanski vaterpolisti premagali Slovenijo z 18:4 (3:1, 1:0, 8:2, 6:1). Slovenski igralci so v prvih dveh četrtinah igrali zelo dobro proti najboljši reprezentanci na svetu. V prvih petih minutah je bil rezultat celo iz enacen (1:1), v drugem delu igre pa so Italijani dosegli edini zadetek sele 45 sekund pred koncem. V drugi polovici tekme so prišle do izraza kakovost in izkušnje Italijanov. Najboljši slovenski igralec je bil Peranovic, ki je dosegel tri zadetke, enkrat pa je bil uspešen Stromajer. Danes se bo Slovenija pomerila s Poljsko. (M. R.)

Zell am Seeja ni več

ZELL AM SEE - Po številnih finančnih težavah in govoricah, ki so krožile o propadu avstrijskega prvotigaša, se je to res zgodilo. Hokejski klub Zell am See torej ne obstaja več. Vodilni mozeje avstrijske zvezne lige so z natečajem sicer poizkusali rešiti nezavidljivi finančni položaj, a kupca, ki bi bil pripravljen poravnati velike dolge, ni bilo. Zato so ustanovili nov klub z imenom Pinzgauer Eisbären. Predsedujoči komiteja Gottfried Huber se je s predsednikom ÖEHV Hansom Dobido in referentom za alpsko ligo Otmarjem Heltmannom dogovoril, da novoustanovljeni klub lahko postane naslednik Zell am Seja in nastopi v vseh ligaskih tekmovanjih, vključno z alpsko ligo. Dosedanje igralce bodo odpustili, tako da bodo imeli v ponedeljek že proste roke. Pri Salzburžanih bodo odslej od tujih igralcev angazirali le hokejiste z vzхода, kanadski sistem igre pa bodo opustili. (P. B.)

Dvoboj formule 1 in formule indy

ADELAIDE - Veliki sef formule 1 Bernie Ecclestone je privolil v dvoboj voznikov formule 1 in formule indy, ki bo novembra v Avstraliji, je sporočila vlada Južne Avstralije. Mike Rann, minister za turizem te avstralske pokrajine, je dejal, da se je Ecclestone strinjal s predlogom njihove vlade, ki so mu ga poslali pred enim mesecem.

Dirka bo 6. novembra v Adelaidu, dan pred veliko nagrado Avstralije v formuli 1, ce bodo ponudbo sprejeli tudi sef formule indy William Stokkan in prireditelji tradicionalne dirke formule indy Gold Coast. Na dirki naj bi se pomerili po trije ali stirje voziki iz vsakega tabora, na gradnji sklad pa bo 5 milijonov avstralskih dolarjev (3, 49 milijona ameriških dolarjev). »Ze vrsto let potekajo razprave med formulo 1 in formulo indy o tem, kdo je boljši in hitrejši. To bi utegnil biti velik sportni dogodek,« je dejal Rann. Ecclestone je v svojem pismu se napisal, da bi se morali obe strani dogovoriti o nagradi za zmagovalca, tekmovali pa naj bi po pravilih, ki tudi sicer veljajo na dirkah formule 1 in formule indy. (Reuter)

Linekerjev prvenec v japonski ligi

TOKIO - Nekdanji kapetan angleske nogometne reprezentance Gary Lineker je v sredo dosegel svoj prvi zadetek na prvenstvenem srečanju v japonski ligi. Kljub temu je bil njegov prvenec premalo, saj je njegovo mostvo Nagoya Grampus Eight izgubilo na gostovanju pri mostvu Jokohama Flugels z rezultatom 1:2. (Reuter)

Baseballski rezultati

NEW YORK - V severnoameriški profesionalni ligi (Major league) so mostva dosegla naslednje rezultate - American League: Texas - Cleveland 5:1, Detroit - Boston 4:1, New York - Baltimore 1:0, Toronto - Milwaukee 4:2, Kansas City - Chicago 3:2, California - Seattle 6:3, Oakland - Minnesota 3:1, National league: San Francisco - Chicago 5:4, Atlanta - Cincinnati 5:0, Montreal - St. Louis 4:2, Philadelphia - New York 4:2, Pittsburgh - Florida 2:0, Colorado - Houston 7:5. (Reuter)

Dve leti zapora zaradi goljufij

LONDON - Nekdanji predsednik FC Nottingham Forest Maurice Roworth od torika naprej prestaja dveletno zaporno kazen zaradi goljufij, s katerimi je v desetih letih zaslužil 600 tisoč angleških funtov.

Sodišče v Birminghamu Roworthovih goljufij sicer ni povezovalo z njegovo vlogo pri nogometnem klubu, pač pa je odkrilo, da je ogoljufal več poslovnih strank, z njihovim denarjem pa je poravnaval svoje bančne račune. Roworth je bil osem let predsednik Foresta, klub pa je zapustil lani. (Reuter)

Nov način boja proti doping

OSLO - Organizatorji atletskega mitinga, ki bo 10. julija na stadionu Bislett v Oslu, so zadovoljni z odmevom, ki ga je v mednarodnem svetu atletike sprožila nova pobuda za boj proti doping.

Tekmovalci bodo na mitingu v Oslu ob testu urina prvič opravili tudi krvni test, nova pobuda pa za zdaj še ni naletela na ugovore. V Mednarodni atletske zvezi (IAAF) so prepričani, da bo tako boj proti doping bolj učinkovit, podobne teste pa bodo letos opravili se na mitingih v Bruslju, Zürichu in Berlinu. Na mitingu v Oslu bodo med drugimi nastopili Alzirec Noureddine Morceli, Marocan Khalid Skah in Kenijec Moses Kiptanui. (Reuter)

Toronto vodi s 3:2

TORONTO - V peti tekmi polfinala Stanleyevega pokala so Toronto Maple Leafs premagali Los Angeles Kings po podaljških s 3:2. Prvi gol za Los Angeles je dosegel Shuchuk, na dva proti nič je povisal Kurri, nato pa so Toronto Maple Leafs dosegli tri gole zapored. Strelec prvega je bil Krushelnyski, drugega Lefebvre, tretji, zmagoviti gol pa je v zadnji minuti prvega podaljška dosegel Anderson. Toronto vodi po petih tekmah s 3:2 in za uvrstitev v finale potrebuje še eno zmago. (Reuter)

DAN MLADOSTI / NEKAJ LET POZNEJE

Med travco in pirom, rockom in politiko

»...ko se počutim haj, haj...možgani so mi baj, baj...«

LJUBLJANA, 25. maja - Ze večerna gneča v Dairy Queenu sredi mesta, ki je postalo nekakšna stična in izhodišna točka ljubljanskih fantov in punc za vse mogoče (nočne) zure, je napovedovala, da se v mestu nekaj dogaja. Seveda, saj je bil dan mladosti, dan radosti, kratka, dan za zure. In glasbeno srečanje slovenskih in nekaj nekdanjih YU-rock bendov v poletnem gledališču Krizanke je dalo slutiti odprto zabavo, ki je v naših krajih zadnje čase kar manjka.

Mnozica okoli kraja dogodka je napovedovala valove, se večjo množico v predverju in stiskajočo se, ob nabijanju bendov uživajočo in kot eno migajočo poplavo slovenski mladcev, ki so jih slovenske ceste pripeljale z vseh koncev naše osamosvojenе domovine. Stari zidovi Krizank so pokali ob zvokih znanih komadov, ploskanja, rjovenja, petja, razbijanja steklenic piva, sedenja po njenih zidovih - in blesk v očeh, predvsem 15 do 20 let starega poslušalstva je povedal, da je to res dan radosti, dan veselja in prepotrebnosti, manjkajoče koncertne zabave.

Zurersko vzdusje je po Lacinem Francu nekoliko zamrlo in prešlo na tanek led vmesavanja politike v muziko - na oder so namreč prisli znani-neznani bendi

iz sosednje, prijateljske Hrvatske. Kaj cmo, dogodki v bližnji preteklosti in sedanjosti se zažrejo v se tako svobodne mlade možgane in ob previdnem nastopu fantov iz Hrvatske je skupaj z zadržanim odobravanjem na oder priletela tudi kakšna (seveda prazna) konzerva piva, po prostoru pa je bilo slišati tudi kakšen vzklík: »...idi kući, uaaa, sidzi dole...!« Tudi fantje s Hrvatske so sicer previdno in z negotovostjo vmili kakšno pikro (Children of Revolution - to mi jesmo) in med občinstvo vrgli držalo za mikrofón (kar je sicer na rockovskih koncertih običajna praksa, a se ponavadi zgodi spontano in brez podtona v smislu - »Kako bodo reagirali Slovenci, ko pa med nami visi politika in rivalstvo kdojeboljdemokraciinoipredtujenolepsamosvojen?«).

No, fantje iz sosesčine so se končno le pobrali z odra in skozi rahlo zastrupljeno ozračje, po katerem je pomirjujoče priplaval tudi kakšen daljnovzhodni dim, je priletel se (skoraj) neopazen slovenski rivalizem (?), ko je zaneseni muzikantar razglasil, da »...mu je vse, ker Stajerci furajo sceno...«.

In res so jo. Slovenski klasiki, Sokoli-Lovsin in pivo Union, pa so le dokon-

cno razbili nežno grozeči nacionalni naboj in rock je spet zmagal nad politiko... in to tako dokončno, da - spet veseljaske množice - ni več motil niti hrvaški Psihomodopop, ki je množico čisto odštekal čez razgredo polnočno uro. Rock je ljudi spet združil v eno - v ritmu utripajočo množico, v glasbo brez meja - in to res tako dokončno, da jim vzdusja ni skazil niti Psihomodov glavni »mulac, ki nam je vsem

pokazal svoj umetniški ...«.

Tudi makedonske brate in njihove nenavadne makedonsko-jazzovske (?) ritme so Krizanke vroce sprejele in pivo je teklo in bil je zur...

Med redkimi sem omagal ze blizu druge ure; množica in muzikantari pa so popustili nekoliko pozneje - na tleh so oblezale le pirovske flase in konzerve.

Se pomnite, tovarishi... občutek ob praznovanju pomladi je bil vselej veličasten.

Foto: A. P. / TRIO



Zaščita '93

LJUBLJANA - Med 1. in 4. junijem bo v Kranju 21. mednarodni sejem opreme in sredstev za varstvo ob naravnih in drugih nesrečah ZASCITA '93. Razstavljalo bo več kot 160 podjetij, blizu 30 jih bo iz tujine - Nemcije, ZDA, Avstrije, Hrvatske, Italije, Švedske in Madžarske, je povedal direktor Gorenjskega sejma Franc Ekar. S predstavitvijo sistema zaščite in reševanja želijo predvsem seznaniti javnost z njegovim delovanjem in novostmi, pokazali pa bodo tudi, kako delujejo reševalne enote.

V Sloveniji je bilo letos precej požarov in sončen dan: na krizišču Smartinske in Kajuhove je 48-letni Vukalo C. z lado samaro izsilil pesca, ki je pri svoji zeleni luči pravilno prekal prehod za pešce. Seveda je krajši konec potegnil slabotnejši pešec, ki se hudo ranjen zdravi v bolnišnici. Približno enaka usoda je doletela osemletnega kolesarja Jovica, ki ga je prehitri voznik zbil na krizišču Clevelandske in Jarske ceste - fantič je imel prednost.

Na cesti med Brezjem in Krtno pri Domžalah je 22-letni Peter V. na ravnem delu prehitel tri »pocasneze« pred seboj. Očitno ni pogledal dovolj daleč naprej po cesti, kajti priletel je v nasproti vozeči tovornjak. Stisnjene med zverženo pločevino njegovega citroena GS Pallace so izrezali sele gasilci. S hudimi poškodbami leži v Kliničnem cen-

LJUBLJANA Dan prometnih nesreč

Naš odnos do vožnje!?

LJUBLJANA - V torek je na vseh koncih in krajih ljubljanske kotline »vkup letela pločevina«. Policisti so imeli nenavadno poln dan prometnih nesreč - k sreči brez smrtnih žrtev. Zato pa bodo morali zadovoljni kleparji posteno pljunuti v roke, da bodo zavrvali vso zverženo avtomobilsko pločevino.

In kaj je zakrivilo celo serijo treskov in bumov, saj je bil včeraj prav lep in sončen dan: na krizišču Smartinske in Kajuhove je 48-letni Vukalo C. z lado samaro izsilil pesca, ki je pri svoji zeleni luči pravilno prekal prehod za pešce. Seveda je krajši konec potegnil slabotnejši pešec, ki se hudo ranjen zdravi v bolnišnici. Približno enaka usoda je doletela osemletnega kolesarja Jovica, ki ga je prehitri voznik zbil na krizišču Clevelandske in Jarske ceste - fantič je imel prednost.

Na cesti med Brezjem in Krtno pri Domžalah je 22-letni Peter V. na ravnem delu prehitel tri »pocasneze« pred seboj. Očitno ni pogledal dovolj daleč naprej po cesti, kajti priletel je v nasproti vozeči tovornjak. Stisnjene med zverženo pločevino njegovega citroena GS Pallace so izrezali sele gasilci. S hudimi poškodbami leži v Kliničnem cen-

tru. Rdece luci ta dan ni upošteval Branko U. - zapeljal je po Magistrovi ulici čez železniški prehod na krizišče z Goriško ulico in zaprl pot golfu, ki je peljal čez svojo zeleno luč. Brankov avto je odbilo čez zelenico v železno ograjo in tako tudi on gostuje v Kliničnem centru.

Na cesti iz Litije proti Zagorju je zaradi prehitre vožnje na ovinku zaneslo katrco Trbovljčana Kresa N. Avtomobil je pristal v občestni skali, Kreso pa po padcu iz avtomobila se v bolnišnici.

Prehitra pa je bila tudi Marija G. z beemvejem: »prisibala« je po severni obvoznici od Slandrove proti Tomacevem in se kljub pravilni cestni oznaci, ki je opozarjala, da se na cesti nekaj dogaja, tresčila v kolono avtomobilov, ki je stala na prehitvalnem pasu. Tam so stali zaradi nesreče, ki se je nekaj prej že zgodila na tem delu ceste. Marija je priletela z zadnjega v koloni, v juga, ki ga je potem odbilo v golfa pred njim. Razen šestletnega otroka v jugu, ki je bil huje poškodovan, so jo drugi odnesli le z lažimi pretresninami.

Skratka, kot ponavadi, je tudi tem nesrečam botroval »človekov odnos« do obnašanja na cesti.

Kulturni teden za kulturne ljudi

LJUBLJANA - Ljubljanski gasilci in potapljalci so imeli včeraj nenavadno nalogo - iz Ljubljane so morali potegniti pet skulptur iz odpadnega železa. V reko sta jih zmetala dva devetindvajsetletnika, ki so jima bile umetnine učenecv Slikarske sole Zmaga Modica v »napotku«. Skulpture so bile na Sustarskem mostu postavljene v okviru Studentškega kulturnega tedna. Modic pravi, da bodo vse, tudi tiste »vodne«, ostale na mostu se do ponedeljka, ko jih bodo preselili v Grad Bistra pri Vrhniki.

Ze v četrtek so bili kipi prevrnjeni, zato je Modic najel varnostnike, ki so jih strazili od 21.30 do 5. ure jutraj. V nedeljo okrog 8. ure pa je stanovalka bližnje hiše videla mladčenka, ki sta se mučila s težkimi kipi. Opazili so ju tudi policisti; skušala sta pobegniti, a se jima ni posrečilo. Policaja sta si vse pridno zapisala, od Modica pa je odvisno, ali bosta objestneza svojo igro tudi placala. V tednu kulturnega tedna pa so bili žrtve vandalizma tudi grafiti, narisani na platnu. Dva so ukradli, eden pa je storilec dal prevec preglaavic, zato so ga kar zazgali. (P. T.)

JUTRI

28. maja

28. maja 1641 je bil krščen Janez Vajkard Valvazor, plemič, geograf, zgodovinar in polihistor, kranjski rodoljub in mecen.

Zasluge Janeza Valvazorja, barona z medijskega gradu, so neprecenljive. Njegova rodbina je bila ugledna in bogata. Imela je graščine in posestva po kranjski deželi in hišo v Ljubljani. Z Vajkardom najpogosteje povezujemo grad Bogenšperk pri Liti, kjer je neumomi raziskovalec organiziral grafično delavnico in imel znamenito knjižnico, ki jo je moral kasneje zaradi velikih stroškov z izdajo Slavice vojvodine Kranjske prodati zagrebškemu kaptilju.

Napisal, natisnil in izdal je številna, za Slovence pomembna dela. Znani sta njegovi topografiji Koroske in Kranjske. Prav te dni smo dobili reprint njegove heraldične mojstrovine, knjige grbov, ki je unikat sirsega pomena. Največji dosežek Valvazorjevega ustvarjalnega in finančnega napora pa je znameniti Slava vojvodine Kranjske, ki je našo deželo postavila na vidno mesto v Evropi. Avtorjevo raziskovalno in znanstveno delo, ki je bilo za to potrebno, mu je prineslo mednarodno ugled in članstvo v angleški Kraljevi družbi.

Vendar mu vse to ni pomagalo. Velikanski stroški so ga pahnili v bankrot. Moral je razprodati imetje in delavnice, do smrti je, reven kot cerkvena miš, živel v svoji hiši v Krškem.

AMSTERDAM (1)

BARBARA B. CENTA

Pot, ki se ne more ponoviti

In potem smo pristali na A'damskem letališču. Ko hodim skozi tubo pristajalnega koridorja in po zloščeni tleh letališke hale proti »only for European community« zelenemu pasu, ki njihovim potnikom dovoljuje prehod brez kontrole, ko se prepustim avtomatiki tekocih stopnic in se po njih odpeljem do železniške postaje, me zajame občutek nesrečnosti in razumevanja, kaj pomeni živeti med dvema svetovoma.

Nekje med Cakalnico in fantomskim svetom medcelinskih poletov prehransko-vojaške industrije in mode, zavite v nova duhodna gibanja: nekje med solskim sistemom in nihilizmom optimistične gospode, ki se uvaja z reklamo, leži resničnost, ki nosi nešteto obrazov.

Sredi vrveza prihajajočih in odhajajočih letal se z vlakom odpeljem v mesto. Do centralne železniške postaje. Od tam ni daleč do hotela.

Kasneje, ko sem stopila v

hotelsko sobo in v roki se držala prtljago, je po vratih močno zaropotalo. »Policija, odprite!« Odprla sem in pred vrati se je živčno prestopal policaj. Hitro in odločno mi je povedal, da je sprejel sporočilo o nastavljeni tempirani bombi in da je zato treba takoj zapustiti hotel in okolici. Pogledala sem po dolgem hodniku, ki je bil natrpan s trkajočimi policaji. A ljudje so začuda mirno odhajali. V zavest nam je bila vsajena bomba, ki naj bi ob 23.30 eksplodirala. Odsli smo ven, v smeri odsevoj na vodi, med kanale. Droben dež, ki je padal, se je začel spreminjati v sneg. Snežinke so tiho prekrile kape policajev in ulice okoli hotela Krasnopolsky so bile prav tako bele. To je bilo istega dne, ko je eksplodirala bomba v WTC v New Yorku. Smrt, ta svetovalka in večna sopotnica, je krožila po A'damu. Da umrem ravno zdaj, tako blizu cilja? Seveda, to ni bilo tako preprosto. Zjutraj je svet se prav tako obstajal. Svet Evrope, po kateri strasi kuga casti. Podjetje propada, ljudstvo pa se se vedno, a z brez vere, udeležuje ritualnih volitev. Odkriva se tisto, kar se je že ves čas vedelo, pa o tem ni bilo castno govoriti. To, da sta oblast in nasilje, oblast in mafija v eni (res samo v eni?) od evropskih držav desetletja delala z roko v roki. Navadni ljudje izgubljajo tla pod nogami in cakajo na velikega Vodjo, Veliko Idejo. Čeprav več ne verjamejo ne v vodje in ne v ideje. Edino,



v Godoja. Strah razkazuje svoj ksenofoben obraz, svoje sovraštvo do drugih, do vseh tistih, ki bi lahko zasedli prostor kvazilastnine, prigrabljene na vse mogoče načine.

Evropa je polna beguncev. Velikih »sedem« podpira Jelcina, kajti ce pade on, pravijo, bo padel se marsikdo drug. Edinole Kitajci isto delajo drugace. To so poimenovali »socialistični, tržni model. Na Vzhodu se skriva odgovor na vprašanje, tam presegajo dualnost z združitvijo na pogled nezdružljivega in vstopajo iz digitalnega sveta v svet kvanta. Morda zgolj kvantanja. Napočil je čas, da se prevrednoti tudi pomen besede begunec. Da se pregledajo temelji temeljev. Ustanovi nov Izrael. Henry Miller je po vrnitvi iz Evrope v Ameriko, potem ko je ze napovedal, da se ves svet pocasi, a neogibno amerikanizira, o tisti in tej Ameriki dejal: »Ko se vozim s podzemsko železnico, imam vtis, da sem v mrtvašnici: te-

lesa so označena z nalepkami in karticami, cilj je jasno določen. Ko tako hodim med visokimi hladnimi zidovi, mimo nacičkanih trgovin, gledam moske in zenske, kako hodijo, se pogovarjajo, smejejo, včasih sami sebi nekaj zamrmrajo v brado. Toda oni se pogovarjajo, smejejo, mrmrajo kot prikazni. Dan je napolnjen z delovanjem, noc polna more. Na površini stvari funkcionirajo tekoče - vse je namazano in svetleče. Toda, ko pride čas sanjanja, King Kong s treskom vdre skozi okno.«

In v A'damu: ti obrazi, ki jih gledam! Nobena muka, noben napor, nobena bolečina ni zapisana na njih. Počutim se, kot da hodim skozi izgubljeni svet. Nobenega upora, čista potrošniška družba. Kupujejo vse, kar potrebujejo in predvsem tisto, česar ne potrebujejo, a jim je bilo skozi vsemogočno marketinsko masinerijo posebej svetovano, nestetokrat predstavljeno. Brez »X« in »Y« in »Z« ne morete živeti. In

oni verjamejo. Verjamejo, ker v nekaj morajo verjeti. Denar nalagajo v sklade za srečo, varno starost. V zdravstveno zavarovanje, ker seveda nesreča nikoli ne počiva, in v nakup nepremičnin. To je temelj. Potem pridejo program varčevanja na podlagi kruha in iger, borza ter teorija kaosa. »Na vsakem podiju cetica bajnih nimfomank, ki se prizigajo in ugašajo po želji: zvijajo se pred publiko, ki je sestavljena iz mentalnih onanistov in turistov, izgubljenih med kanali pozabe kupljenega izdelka. Nicesar ti ne dajo poskusiti, kar bi imelo pravi okus in pravi vonj. Vse je sterilizirano in zavito v celofan. Skupaj s spolnim organom moskega. Strah pred smrtjo razžira užitek. Aids. Povprečno izobražen ve vse o kugi s konca 20. stoletja. Strah ponovno zmaguje in operaterji dvigal, natakarij v dragih hotelih so videti inteligentnejši od svojih upravitnikov.

(se nadaljuje)

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

pikantna riževa solata
polnjeni ribji fileji
masleni krompir
zelena solata
jabolčni prazenec

Polnjeni ribji fileji

SESTAVINE:

750 g ribonovega fileja, sol, poper, limonin sok, 200 g sampionov, 50 g masla, zlica naribane cebule, cesnov strok, sol, sladkor, muskat, 1/8 l kisle smetane, juha ali belo vino, 100 g ociscenih rakovic ali rakcev (lahko tudi iz konzerve), kosmici masla

CAS PRIPRAVE: 60 minut

Fileje ocistimo, okisamo in posolimo, razpolovimo po dolžini, zvijemo in polozimo v namasceno ognjevarno posodo tako, da je na sredini med zvitki prostor za nadev. Potem na maslu 10 minut dusimo grobo sesekljane sampionje skupaj s cebulo in cesnom ter dodamo nekaj juhe ali vina. Nato vmesamo v nadev s smetano prevrkljano moko, ga kuhamo nekaj minut in mu dodamo rakce. Nadev zacainimo s soljo, muskatom in malo sladkorja in ga damo na sredino med ribje zvitke, na vrh pa polozimo kosmice surovega masla. Jed pokrijemo in dusimo kakih 20 minut v pecici, da postane mehka.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJVIC PREDAN

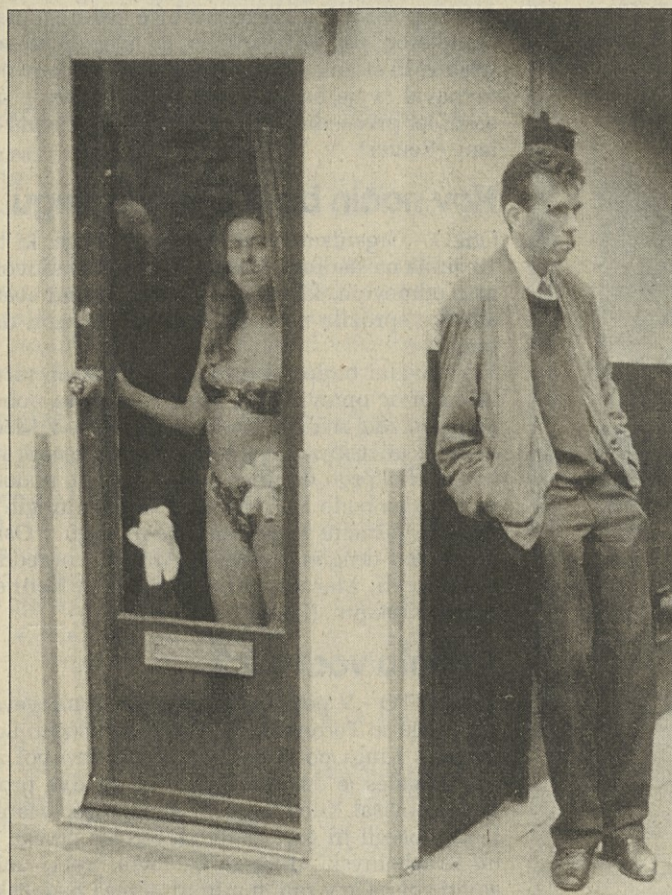
blitva s krompirjem
pecen tofu
solata ledenka

Blitva s krompirjem

SESTAVINE:

8 krompirjev, sol, 400 g blitve, 3 zlice olivnega olja, parmezan, malo vode, strok cesna

Krompirje olupimo in narezemo na kocke. Skuhamo jih v malo osoljene vode skoraj do mehkega. Dodamo blitvine liste, ki smo jih prerezali podolgem in pocerz, in jih kuhamo toliko casa, da listi upadejo. Odlijemo odvečno vodo in blitvo zabelimo s strtim cesnom in olivnim oljem.



Strah pred aidsom razžira užitek (Foto: Tomi Lombard/TRIO)



NEW YORK / PROCES PROTI MAFIJI

Državni tožilec ZDA: Buscetta ni zanesljiv

Z njegovim izvajanjem konec procesa: besedo imajo odslej porotniki

NEW YORK - Razlog, da je ameriško državno tožilstvo v zadnjih sedmih letih zahtevalo pričevanje Tommasa Buscette samo enkrat je ta, da njegove trditve niso zanesljive. Tako je v New Yorku naglasil namestnik državnega tožilca Pat Fitzgerald v svojem odgovoru branilcev trditvam ob koncu sodne obravnave proti bratoma Joeju in Johnu Gambinu in drugima dvema obtožencema, Lorenzu Manninu in Matteu Romanu, zaradi prekupevanja mamil in umora.

»Ni mogoče, da je clovek, ki je bil pripadnik mafije celih 40 let, zagresil samo manjše prestopke,« je Fitzgerald dejal dvanaajstim porotnikom, ki se bodo v kratkem posvetovali in nato izrekli sodbo.

Fitzgerald ni prvi napadel tega mafijskega skesanca, ki živi v Združenih državah Amerike že od 80. let. Buscetta, ki so ga klicali branilci, da bi prical vprid obtožencem, je tožilec ze spravlil v skripce med navzkrižnim zaslijevanjem. Takrat je priso na dan, da je don Masino baje odgovoren le za tihotapljenje cigaret v letih 70 in pa sodelovanja pri dveh operacijah v zvezi s trgovino z mamil. Nobenega umora (»razen uboja Nemcev med

drugo svetovno vojno«), nobene kraje, nobenega ropa, bombnega atentata, ugrabitve, izsiljevanja ali oboroženega napada.

Včeraj zvečer, ko je moral oceniti pričevanje znamenitega skesanca in pa pričevanje Francesca Marina Mannoie in Gaspara Mutola, je Fitzgerald podčrtal, da je med temi pričevanji potrebno razlikovati. Poroti je rekel, naj kar sama ugotovi razliko med nekajurnim pričevanjem Buscette in tremi tedni trajajočim pričevanjem Mannoie. Pristavil je, da ni vredno zapravljati čas z Buscetto, saj njegovo pričevanje ni bilo posebno pomembno za to sodno razpravo. Pristavil je, da je, ko je vprašal Mannoio, Mutola in ameriskega skesanca Sammyja Gravana, bivo dešno roko mafijskega mogotca Johna Gottija, naj, preden pričajo, priznajo vse zločine, ki so jih zagresili in jim zajamčil imuniteto, od njih dobil stvarne odgovore. Mannoio, ki v Italiji ni nikoli spregovoril o svojih zločinih, jih je priznal 25; Mutolo je priznal, da je vpleten v 38 umorov, Gravano jih je priznal 18. Buscetta pa je ostal pri ze omenjenih prestopkih. Fitzgerald je naglasil, da je ze res, da je porota med sodno razpravo slisala strašne stvari,

vendar niso zločini Mannoie in Mutola v nobeni zvezi s procesom proti Gambinu. Te umore so zagresili v Italiji, zato naj o njih razsodijo tam.

V svojem sklepu so zagovorniki, ki jih je vodil odvetnik Bruce Cutler, znan, ker je ze uspešno zagovarjal Gottija, skusali pričevanja prikazati v popolnoma drugačni luči. Cutler je obtožil Mannoio, Mutola in Gravana, da lažejo in jih primerjal zahrbtnemu skorpijonu (»vsi so enaki, kar naprej lažejo, po njihovi skorpijonski naravi«) ter poroti svetoval, naj upošteva Buscettovo pričevanje za razsodbo. Omenil je njegovo pričevanje na sodni obravnavi primera »Pizza connection« in v zvezi s tem dejal, da so takrat poroti rekli, naj skesancu verjame, ker govori resnico, sedaj pa, čeprav pravi isto stvar, tožilci trdijo ravno nasprotno, zato je pozval porotnike, naj jim ne verjamejo.

S Fitzgeraldovim posegom se je sodna razprava zaključila. Danes zjutraj bo sodnik Peter Leisuredal navodila poroti, ki se bo takoj zatem posvetovala in nato izrekla razsodbo. Ce jih bodo spoznali za krive, bi lahko tako brata Gambino kot ostala dva obtoženca obsodili na do smrtno ječo.

AVSTRALIJA / TRENIRANJE

Kamelji tek resna zadeva



Avstralski kamelji jockey Laurie Podmore pridno trenira pri Brisbaneu. v pričakovanju tekmovanja v Keniji, kjer upa na dobro uvrstitev, saj je njegova kamela zelo hitra. (AP)

»Hadž«: v Meki ne sme nihče umreti

NIKOZIJA - »Hadž«, vsakoletno romanje v Meko, je za pravovernega muslimana življenjska obveza, letos pa mu je prepovedano umreti v svetem mestu.

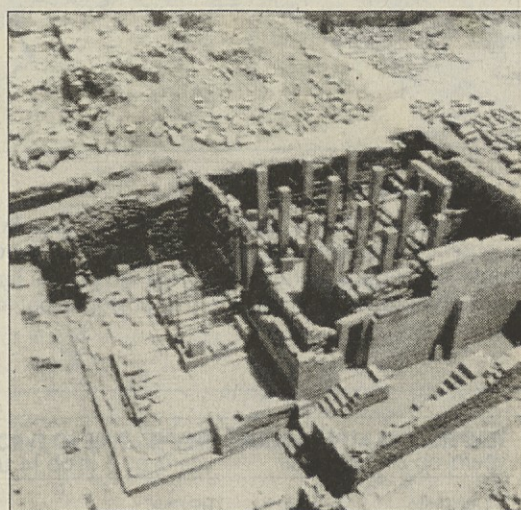
Umreti v Meki zaradi bolezni je »enakovredno samomoru« je sklenil Abdul Aziz Bin Baz, najvišji savdski verski dostojanstvenik, ki je s tem v bistvu prepovedal svete kraje bolnikom in priletnim osebam. »Kdor ne upošteva najosnovnejših preventivnih ukrepov proti sončni pripeki in prenatrpanosti, je enakovreden samomorilcu, ki ga islam obsoja«, je razsodil Bin Baz. Verski ukaz soupada z rastočo napetostjo zaradi širjenja islamskeha integralizma po vsem muslimanskem svetu, ki pa za sedaj se ni vplival na »hadž«. Savdske oblasti so le prepovedale romarjem, da na ozemlje vahabitske monarhije prinesejo politični propagandni material. Visek romanja bo 30. maja, ko se bo več kot 2 tisoč romarjev povzpelo na hrib Arafat.

NOVICE

Petkov atentat v Kairu: umrl eden od ranjencev

KAIRO - Včeraj ob zori je umrl 5-letni Abdalah Rasad, ki je zadobil smrtne poškodbe v petkovem bombnem atentatu v Kairu. Otrok se je v družbi 21-letnega brata in 15-letne sestre vračal z obiska v živalskem vrtu, ko je med izstopanjem iz avtobusa eksplodirala avtobomba. Sestra je bila takoj ubita, brat je podlegel naslednjega dne, 5-letni Abdalah pa včeraj. Končni obračun žrtve petkovega atentata je tako narastel na sedem mrtvih. Odgovornosti za atentat ni prevzela nobena organizacija, preiskovalci pa so prepričani, da so tudi ta zločin zagrešili islamski integralisti. Z nasiljem skusajo vplivati na sodnike, ki bodo danes izrekli razsodbo proti 14 islamskim skrajnežem.

Italijanski arheolog odkril tempelj boga zdravja Nakraha



RIM - V severovzhodnem Jemenu je italijanski arheolog Alessandro de Maigretche med izkopavanjem naselbine, ki pripada kulturi Minei odkril tempelj boga zdravja Nakraha. (Telefoto AP)

Aktivistke Greenpeacea so se vklenile na kitolovkah

OSLO - Sest aktivist ekološkega gibanja Greenpeace so se z verigami priklenile na topice dveh norveških kitolovk v lofoškem pristanišču Skrova. Policija ni posegla, ker ni dobila nobene zahteve s strani posadk. Aktivistke upajo, da bodo s to pobudo vplivale na norveški sklep o delni obnovi kitolova.

Seksala v avtomobilu: 7 ranjenih v Washingtonu

WASHINGTON - Par, ki je globoko pogledal v kozarce, je med seksanjem v parkiranem avtomobilu s prižganim motorjem povzročil neobčajno prometno nesrečo, ki je terjala 7 ranjenih, med katerimi je eden v kritičnem stanju. Dinamika nesreče ni povsem jasna, po vsemu sodec je možki nehote pritisnil na prstavo, tako da je avto pognal kot raketa in trčil v dva avtomobila. 26-letnega Jamesa Austina Bartona so obtožili voznje v vinjenem stanju.

»Zamaščena lepota«: nagrajena s sladkorjem

SOFIA - Neka zenska, ki tehta 101 kilogram, je zmagala svoji teži enako vrečo sladkorja na prvem natečaju »zamaščenih lepotic« Bolgarije. Konkurentkinje so morale dokazati svoje plesne sposobnosti in smisel za humor, ki nadhranje nim ljudem po vsemu sodec ne manjka.

Muzej dobil v dar Van Goghovo umetnino



NEW YORK - Newyorski muzej Metropolitan je dobil v dar Van Goghovo sliko »Pšenično polje s cipresami«, ki jo je nizozemski slikar uresničil leta 1889. (Telefoto AP)

PRIPRAVLJA: SILVO KOVAC

WASHINGTON / NOVOST NA KNJIŽNIH POLICAH

Clinton kazanova v knjigi Flowersove



NEW YORK - Gennifer Flowers, plavalasa kabaretna pevka, ki trdi, da je bila Clintonova ljubica, piše knjigo o svojem razmerju s predsednikom. Povzetek vročega memoarja ze krozi pri založniških hišah v New Yorku.

Pripoved se pričinja z njunim prvim srečanjem, sega pa do zarečih polemik med volilno kampanjo. Zaradi pevkinih trditve bi se Clinton skoraj moral odpovedati boju za Belo hiso.

Gospa Flowers je v intervjuju z dnevnikom »New York Post« ze napovedala, da ji je Clinton v intimnosti zaupal veliko stvari in da bi bilo mogoče mnogo povedati o Clintonovem prikitem delovanju, ko je bil guverner Arkansasa. Po njenem mnenju je v to vpletena tudi njegova žena.

V spominih je eno poglavje posvečeno bivšemu predsedniku Bushu, za katerega Flowersova trdi, da je k njej poslal skrivne odposlane, potem ko je izbruhnil skandal, da bi jo prepiricali, naj se kaj pove o Clintonovi zakonski nezvestobi.

»Hoteli so, da bi postala kot Donna Rice in unicila Clintonovo kampanjo,« je naglasila zenska in omenila manekenko, ki je imela razmerje z demokratskim senatorjem Garyjem Hartom, ki se je zato moral leta 1988 umakniti iz predsedniške kampanje.

V Houstonu je Bushev zastopnik izjavil, da ni bil noben sodelavec pri volilni kampanji pooblaščen, da stopi v stik s Flowersovo. Bela hisa včeraj ni hotela dajati izjav.

LONDON / V ZNAMENJU POLEMIK

Bliža se 40. obletnica vzpona na Everest

Hillary in Tenzing sta prispela na vrh 29. maja

LONDON - Vihar polemik je ze ohladil napovedane slovesnosti ob 40-letnici prvega vzpona na najvišjo goro sveta. Everest sta 29. maja 1953 osvojila Novozelanec Edmund Hillary in nepalski serpa Tenzing Norkay, odpravo pa je vodil britanski oficir John Hunt.

»Ko na vrh popeljejo 37-clanske naveze, je popolnoma jasno, da se razblini vsa skrivnost«, je zagrenjeno izjavil lord Hunt, ko je komentiral množične vzpone na najvišjo goro sveta, ki jih omogoča sodobna alpinistična oprema.

Z 82-letnim lordom se v celoti strinja Hillary, ki je brez slepomisenja obsodil vse tiste, ki Everest spreminjajo »v točko organiziranih izletov«.

»Nadvse sem zadovoljen, da sem se povzpел na vrh prvi, ne da bi mi bilo treba se prerivati s komolci, da sem lahko občudoval v prekrasnem razgledu«, je poudaril sir Edmund Hillary, ki je imel 24 let, ko je osvojil Everest.

Tiste trenutke je obudil lord Hunt v intervjuju, v katerem je izčrpno opisal pričakovanja celotne ekspedicije ob Hillaryjevem poskusu, potem ko je

prejsnja naveza, Tom Bourdillon in Charles Evans, doživela neuspeh.

Nekdanji britanski oficir se je nahajal v zadnjem taboru, ki so ga postavili 400 metrov pod vrhom Everesta. V Huntovih spominih je Hillary po uspešnem sestopu v enem stavku povedal vse: »Končno smo ukrotili bastarda!« Te besede so povzročile pravi val navdušenja med udeleženci odprave.

»Danes sta izginila tako pustolovski duh kot mistika«, je izjavil lord Hunt in si s tem nakopal kritike vseh tistih, ki z množicnimi navezami sluzijo mastne denarje.

Novozelandski vodnik Gary Ball, ki je dosedaj popeljal največ navez na Everest, je obtožil Hillaryja in Hunta, da sta nevošljiva do vseh, ki ju skusajo posnemati, ker bi rada trdila, da sta edina bila na Everestu.

Lord Hunt pa je poudaril, da v njegovi odpravi ni bil nihče obseden od osebnih ambicij, tako da taka natolcevanja ne držijo. Hunt in Hillary sta obenem izrazila obzaložanje, da se je Everest spremenil v ogromno smetišče.

Vodoravno:

- zacetnici slovenskega koroskega politika Smolleja, 3. ime slovenske rokometne Cerce, 7. povečevalno steklo, 9. sladek sok iz mletega, meckanega grozdja, 10. urejevalka izlozob, 12. dohodek od kapitala, 13. ljudstvo v Burmi in na Tajskem, 14. ime slovenske popevkarice Rupel, 15. središče samozvane Republike srbske v BiH, 16. naslov japonskih cesarjev, ki naj kaže na njihovo neposredno božansko poreklo, 18. slovensko bajeslovno bitje, torklja, 21. medena rosa, 24. sklepni del skladbe, 26. očka, atej, 27. hrvaski narodni heroj (Ivo Lola), 28. besedna zveza, ki se uporablja za označevanje vira stalnega visokega dohodka (dve besedi), 30. španski surrealistični slikar (Salvador), 31. svobodna zemljiska posest v fevdalizmu, aloid, 32. zvezna država na vzhodu Indije, 33. kratka za televizijo.

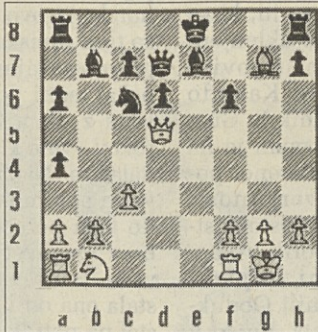
Navpčno:

- pustna šema na Ptujskem polju, 2. za življenje pomemben počitek osrednjega živčevja pri ljudeh in zivalih, 3. naziv, 4. vodilo, pravilo, predpis, 5. nekdanji izraelski ministrski predsednik (Levi), 6. ime slovenskega filmskega igralca Potokarja, 7. ime mlade slovenske igralka Bohinc (film Remington) 8. zveza med državami, 11. zadnja in prva crka slovenske abecede, 15. odmerek, obrok jedi, 17. kemijski znak za nobelijo, 19. jekleno siva, bleščeča, trda kovina iz zelezove skupine, ki se uporablja za zlitine, 20. francoski avantgardistični dramatik armenskega rodu (Arthur), 21. znamka japonskih avtomobilov, 22. knjiga zemljevidov; tudi gorovje na severozahodu Afrike, 23. afriška antilopa, 25. mesto v vzhodni Romuniji, 27. kemijski znak za radij, 29. krajša oblika angleškega moskega imena Timothy.

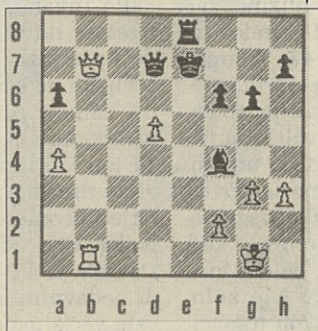
manja, coda, att, Ribet, zlata jama, Dali, alod, Asam, TV

Vodoravno:

REŠITVE



Naloga 181



Naloga 182

Sahovska naloga št. 181 Reti - Capablanca / Berlin 1928

Kako pomemben je razvoj figur v otvoritvi, potrjuje tudi zgornji primer. Beli je vzel z lovčema kmeta na polju g7, napadel črno trdnjavo in grozi osvojiti kvaliteto. Toda Capablanca, ki je na potezi, je na račun svojih razvitih figur odigral kombinacijo, ki je v izrednem protinapadu prisilila belega k predaji!

Sahovska naloga št. 182 Capablanca - Zubarev / Moskva 1925

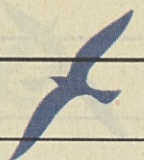
Črni ima prednost lovca in meni, da bo po zamenjavi dam lahko izsilil remi. Toda velemojster Capablanca, ki je na potezi, je pozicijo bolje analiziral in nasel skrito pot do zmage. Skozi ta labirint kombinacij se boste prebili tudi reševalci, kar vam bo v pravi užitek!

Resitev naloge št.: 179

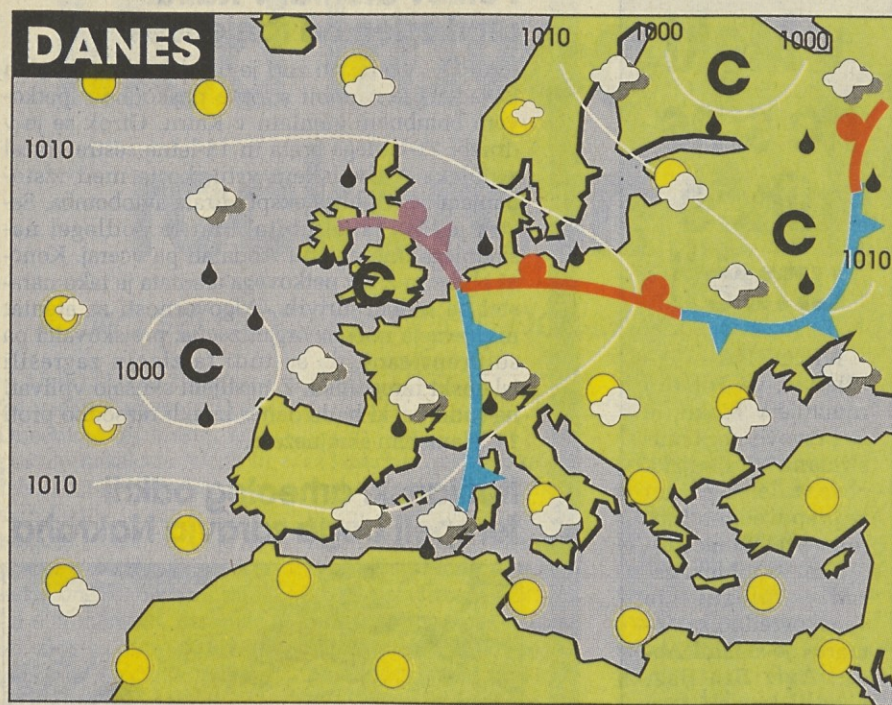
Črni kmet na polju h4 je izgubljen, toda bitka za črnega se ni izgubljena! Lasker najprej prihaja na g linijo s trdnjavo 1...Tg5 in preprečuje jemanje kmeta 2.Sh4: Tg1 mat! Po odigrani potezi belega 2.a4 pa sledi odgovor 2...Tg3! z grozno Th3 mat. Beli je se odigral 3.Th7+ Kf8 in predal partijo!

Resitev naloge št.: 180

Takrat ze 67-letni Lasker je mlademu Pircu dal lepo lekcijo za netočno igro v otvoritvi 1.Tf6! gf6 2.Dh5+ Kd8 črni je v nemilosti; na 2...Ke7 sledi 3.Sf5+ ef5 4.Sd5+ Kd8 5.Lb6+ Kd7 6.Df7+ itn. 3.Df7 Ld7 Na 3...Le7 odloci 4.Sf5! V partiji je bilo igrano: 4.Df6+ Kc7 5.Dh8: Lh6 6.Se6+ De6: 7.Da8: Le3+ 8.Kh1 in črni se vda!



EVROPA/ NA ZAHODU IN SEVERU NESTALNO



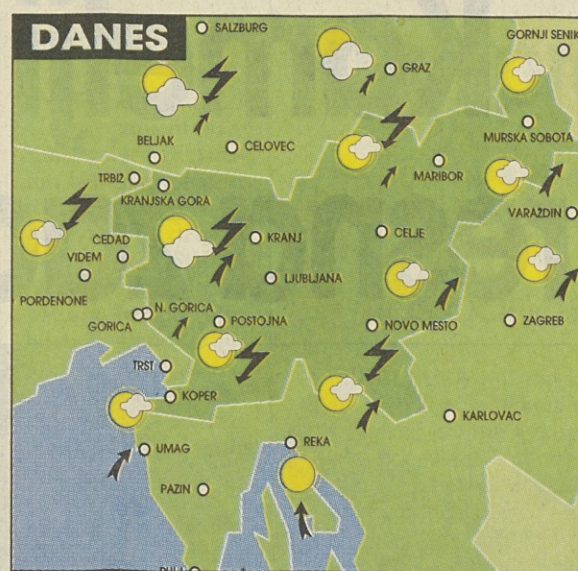
Vremenska slika:

Nad zahodno Evropo, vzhodnim Atlantikom in Alpami je obsežno območje nizkega zračnega pritiska. Nevihna fronta je dosegla zahodne Alpe. Pred njo priteka k nam z jugozahodnimi vetrovi zelo topla in postopno bolj vlažen zrak.



ALPE JADRAN / VROČE, V ALPAH NEVIHTE

OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

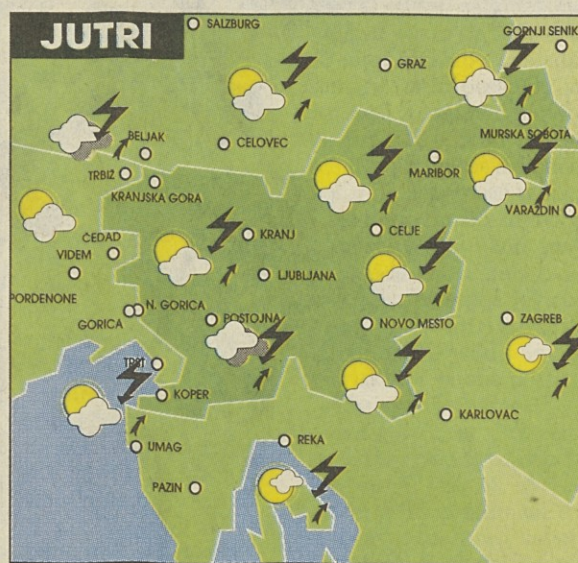


Slovenija:

Sončno bo, popoldne posamezne nevihte. Najnižje jutranje temperature od 11 do 17, najvišje dnevne od 26 do 31°C.

Sosednje pokrajine:

Sončno bo in vroče, v gorskem svetu severne Italije in Avstrije popoldne nevihte.



V Sloveniji

V petek bo spremenljivo oblačno s krajevnimi nevihtami.

Obeti

V soboto spremenljivo oblačno, popoldne se posamezne nevihte.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI

Ceste so normalno prevozne. Promet se odvija brez zastojev; tudi na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop.

BIVALIŠČA IN PODNEBJE

Hiša - zavetje pred surovim podnebjem

TANJA CEGNAR

Nacin gradnje v topli in vlažni klimi zagotavlja prebivalcem zaščito pred pogostimi in močnimi naliivi, varuje pred sončnimi žarki in dopušča dobro zračenje bivalnih prostorov. Bivalni prostori so dvignjeni nad nivo tal, streha je neprepustna in trdna, vendar omogoča dobro zračenje podstresja. Stegne scitijo pred sončnimi žarki in dopuščajo dober pretok zraka, ki omili neprijetne občutke soparnosti. Dele sten pogosto nadomestijo z mrežami, ki preprečujejo vstop insektom. Povsem drugače je zasnovana hiša v hladnem podnebjem z mrazimi in zasneženimi zimami. Streha je strma, da sneg lahko spolzi s strehe in po ne obremenjuje nosilne konstrukcije hiše. Okna so razmeroma visoko in majhna, tako da je izguba toplote kar najmanjša. Majhna so tudi vrat a. Kot zanimivost omenimo se prebivališča, ki jih težko imenujemo prave hiše. Pustavski sotor v vroči in suhi pustavi nudi zaščito pred močnim sončnim sevanjem. Sotor je zasnovan tako, da omogoča nemoten pretok zraka, ki je nujen potreben za ohlajanje telesa v vročem in suhem podnebjem, kjer je za organizem edini učinkovit način ohlajanja izhlapevanje v potu. Značilno je tudi bivališče v savani. Narejeno iz avtohtonega materiala kot je blato, vejčevje in trava. Vhod v bivališče je majhen, kuhanje in druge družabne dejavnosti se odvijajo na prostem. Najbolj nenavadno je bivališče Eskimov, ki je narejeno iz snega in ledu. Sneg vsebuje med ledenimi kristalčki veliko zraka, ki je izvrsten toplotni izolator. Zaobljena oblika igluja ohrani trdnost in nudi zavetje tudi ob močnih vetrovih. Hladen zrak na najnižjem delu bivališča preprečuje odtekanje toplejšega zraka iz zgornjega dela igluja na prosto. Vse te oblike so dokaz, da so ljudje že od nekdaj znali zasnovati svoja bivališča tako, da so ji zagotavljala varno zavetje tudi pred pogosto surovimi in obtežljivimi podnebnimi razmerami.



TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 16/29	HELSINKI..... 1/13
TRST..... 19/26	STOCKHOLM..... 7/12
CELOVEC..... 16/29	KOPENHAVN..... 7/16
BRINIK..... 17/28	MOSKVA..... 11/25
MARIBOR..... 19/30	BERLIN..... 12/24
CELJE..... 15/29	VARSAVA..... 8/25
NOVO MESTO..... 15/29	LONDON..... 11/19
NOVA GORICA..... 17/29	AMSTERDAM..... 12/23
MUR. SOBOTA..... 16/30	BRUSELJ..... 14/27
PORTOROŽ..... 18/27	PARIZ..... 17/27
POSTOJNA..... 10/26	MÜNCHEN..... 12/26
ILIRSKA BISTRICA..... 11/26	ZÜRICH..... 12/29
KOČEVJE..... 15/28	ZENEVA..... 12/30
CRNOMELJ..... 15/30	RIM..... 15/27
SLOV. GRADEC..... 16/27	MILAN..... 18/30
BOVEC..... 15/26	BEOGRAD..... 14/25
RATEČE..... 13/27	BARCELONA..... 18/25
VOGEL..... 10/16	BUKARESTA..... 11/20
KREDARICA..... 7/9	ISTAMBUL..... 16/21
VIDEM..... 18/28	MADRID..... 12/18
GRADEC..... 16/29	LIZBONA..... 12/19
MONOSTER..... 17/28	ATENE..... 17/26
ZAGREB..... 18/29	TUNIS..... 17/31
REKA..... 22/26	MALTA..... 16/29
	KAIRO..... 20/28

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vstalo ob 05.18 in zaslilo ob 20.41. Dan bo dolg 15 ur in 23 minut. Luna bo vstala ob 14.13 in zaslila ob 00.30.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Leva, element ogenj. Dan je primeren za vse vrste sadlarskih opravil.
TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA
Jezerja: Blejsko NP, Bohinjsko NP, Vrbsko 17°C, Basko 19°C, Osojsko 16°C, Milstalsko 17°C, Weissensee 17°C.
Jadransko morje: Koper 21,0°C, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 21,6°C, Pulj NP, Lošinj NP, Split NP, Hvar 17,8°C, Vis 19,3°C.
Reke: Mura (G. Radgona) NP, Sava (Radece) NP, Savinja (Lasko) NP, Ljubljanka (Moste) NP, Bistrica (Sodražica) NP, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) NP (Dvor) NP.
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm
Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm

MEHIKA / V SPOPADU MED RIVALSKIMI TOLPAMI

Guadalajarski nadškof Ocampo padel pod streli ker so ga zamenjali za rivalskega trgovca z mamili

Kardinal se je nahajal v izposojenem belem ford, ki je zelo priljubljen med mehiškimi prekupčevalci z mamili

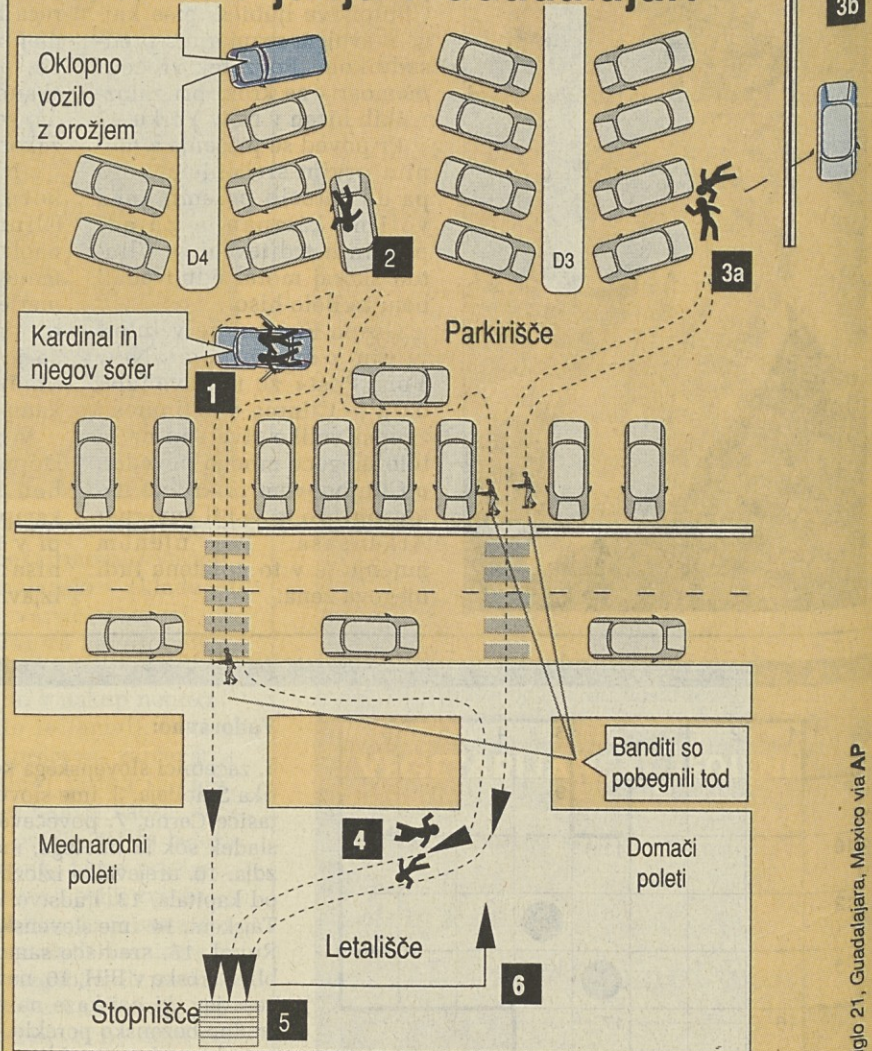


CIUDAD DE MEXICO - Kardinal Juan Jesús Posadas Ocampo je po vsemu sodeč prva ugledna žrtev orjaškega prometa z mamili, ki ga bo se okrepil nedavno sklenjeni sporazum o slobodni trgovini med Mehiko, ZDA in Kanado (Nafta). Državni pravdnik iz Guadalajare Leobardo Guzman je na včerajšnji tiskovni konferenci potrdil, da so po vsej verjetnosti uglednega cerkvenega dostojanstvenika namenoma umorili v spopadu med rivalskimi tolpmi prekupčevalcev z mamili. Obdobje je namreč dokazala, da so v avto guadalajarskega nadškofa streljali iz neposredne bližine, saj je Ocampo zadelo kar 14 streliv iz avtomatske puške AK-47. Trenutno pa se ni jasno, ali so morilci vedeli, na koga streljajo, ali pa so ga zamenjali za kakšnega rivalskega trgovca z mamili. Apostolski nuncij msgr. Girolamo Prigione je povedal, da ne izključuje take tragike zamenjave, saj se je nadškof nahajal v izposojenem belem ford »grand marquis«, ki je zelo priljubljen med mehiškimi trgovci z mamili. Prigione izključuje, da

so hoteli morilci ubiti prav guadalajarskega nadškofa, »ker je bil preveč dober in zmeren, da bi kdo hotel njegovo smrt«. Tega mnenja so tudi preiskovalci, kljub temu da je guadalajarski nadškof pred nekaj tedni poudaril, kako je trgovina z mamili eden glavnih vzrokov »vala krvi«, ki pretresa Guadalajaro. Nadškofov poziv ni bistveno spremenil zadržanja oblasti do tega perečega problema. Tudi brez njegovega poziva je namreč vsem jasno, da je Guadalajara postala ena od ključnih vmesnih postaj na poti kolumbijskega kokaina v ZDA.

Po invaziji Paname je Mehika postala namreč prava odskočna deska za južnoameriška mamila, ki potujejo na sever, v ZDA in Kanado. Samo v prvih petih mesecih je mehiška policija letos zasledila kar 14 ton kokaina. Trgovina z mamili letno uresniči do 500 milijard dolarjev prometa, od tega večine pa kar 10% odpade na Mehiko. Te številke so v stalnem porastu. Tudi nedavnim zaplembam ni botrovala večja uspešnost policije, temveč povečan promet. Mehiki

Prizor streljanja v Guadalajari



Rekonstrukcija dogodkov

1. Oborožena moška streljata na kardinalov avto in ubijeta njega in njegovega soferja.
2. Eden od obeh ubije domnevno tarčo celotne operacije.
- 3a. Tretji človek ubije dve osebi, ki sta že na tleh, ali
- 3b. druga verzija pravi, da je streljal četrti človek, ki je bil zunaj parkirišča in ubil obe osebi na tleh.
4. Trije morilci zbežijo v glavni terminal za domače polete, kjer ubijejo neko žensko in njeno nečakinjo.
5. Trojica se povzpne po stopnicah in odvzame orožje.
6. Dvema uspe oditi z letališča, medtem ko tretjega aretirajo.

Horoskop

pise

Aleksandra Zorc Berce



OVEN 21-3/20-4 : Čeprav se zavedate svoje situacije in morebitnih komplikacij, si ne morete kaj, da vam ne bi srce hitreje utripalo ob vročih in pomenljivih pogledih. S pamejo naprejte!



BIK 21-4/20-5 : Danes bi morali imeti oči široko odprte, kajti težavam in problemom, ki prihajajo, bi se lahko izognili, ali pa vsaj ublažili njihove posledice.



DVOJČKA 21-5/21-6 : Delate si kupček, vendar ne znate v tem uživati. Morda vam služi za to, da drugim pokazete svojo sposobnost, saj imate radi zavistne poglede.



RAK 22-6/22-7 : Na vašo pot prihajajo novi poslovni izzivi, katerih se boste sicer z veseljem lotili, vendar vam bodo povzročili kar nekaj glavobola. Razdelite delo s sodelavci!



LEV 23-7/23-8 : Za dolgo časa vas daje spomladanska utrujenost, ki sem in tja kaže znake prave bolezni. Vaša utrujenost je razlog, da se vas nekateri izogibajo.



DEVICA 24-8/22-9 : Ne iščite razlogov za težave tam, kjer jih ni, ampak se najprej lotite problemov, ki so pred vašim nosom. Pogovor boste uspešno izpeljali le, če boste dostojanstveni.



TEHNICA 23-9/22-10 : V službi se vam obetajo prijetno vznemirljivi dogodki, ki pa z delom ne bodo imeli prave povezave. Iz naključnega srečanja se rodi nekaj več...



SKORPIJON 23-10/22-11 : Privoscite sebi in drugim oddih. Vaši izpadi ljubosumnosti prav gotovo niso nekaj, na kar bi lahko bili ponosni. S takim obnašanjem partnerja le obremenjujete.



STRELEC 23-11/21-12 : Denar, ki ga boste dobili, ne pravi presenečenje, saj niti nismo niste, da tudi vas čaka sreča. Ne zapravite vsega, varčujte!



KOZOROG 22-12/20-1 : S partnerjem bosta izmenjala nekaj krepkih besed, na katere ne bi smeli biti ponosni nabele od vaju. Vsedite se in se pogovorita o težavah!



VODNAR 21-1/19-2 : Nekdo vas občuduje od daleč in čeprav ne da konkretnega znaka, dobro veste, da tihi prijazni pogledi pomenijo nekaj več. Morda čaka na vas znak...



RIBI 20-2/20-3 : Čeprav bi radi potegnili crto čez določena področja v svojem življenju, to ne bi bil pameten korak. Pozneje boste namreč se težje vzpostavili dobre stike.